

О.М. ПРАВДИВЕЦЬ, О.В. ДУДКА

ВІЙСЬКОВИЙ ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Київ
Курпінська
2024

УДК 005.5(075.8)

В-45

Рекомендовано до друку Вченою радою ВНЗ “Університет економіки та права “КРОК” (протокол № 4 від “21” грудня 2023 року).

Автори:

ПРАВДИВЕЦЬ Олександр Миколайович, кандидат військових наук, доцент кафедри управління фінансово-економічною безпекою Вищого навчального закладу “Університету економіки і права “КРОК”;

ДУДКА Олексій Володимирович, асистент кафедри управління фінансово-економічною безпекою Вищого навчального закладу “Університету економіки і права “КРОК”.

Зареєстровано авторське право на твір – свідоцтво № 121815 від 11 грудня 2023 року.

Рецензенти:

АЛЪКЕМА В.Г., доктор економічних наук, професор, начальник кафедри управління фінансово-економічною безпекою ВНЗ “Університету економіки і права “КРОК”;

ПАВЛОВСЬКИЙ О.В., полковник, доктор військових наук, професор, начальник Центрального військово-наукового управління Генерального штабу Збройних Сил України.

Військовий облік на підприємствах. навч. посіб. /О.М. Правдивець; О.В. Дудка, – К.: В-во Купріянова О.О., 2024, – 332 с.

ISBN 978-966-8668-86-9

Основним завданням навчального посібника є надання уявлення посадовим особам військово-облікового персоналу підприємств, про основи організації та ведення військового обліку на підприємствах, а також про зміст бізнес-процесів у ході виконання завдань військового обліку згідно з вимогами нормативно-правових актів з урахуванням впливу сучасних викликів та загроз на економічну безпеку підприємств.

Навчальний посібник розроблено відповідно до короткострокової програми підвищення кваліфікації “Мобілізаційна підготовка підприємств, організацій та установ в Україні” ВНЗ “Університет економіки та права “КРОК”, погодженої Генеральним штабом Збройних Сил України у 2023 році.

УДК 005.5(075.8)

В-45

ISBN 978-966-8668-86-9

© Правдивець О.М., Дудка О.В., 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	10
Розділ 1. ВИМОГИ НОРМАТИВНО ПРАВОВИХ АКТІВ З ПИТАНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ВЕДЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ	11
Питання для самоконтролю до розділу 1	59
Завдання для самостійної підготовки до розділу 1	60
Розділ 2. ВІЙСЬКОВИЙ ОБЛІК ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВО-ЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ – ПОНЯТТЯ, МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ОСНОВНІ ВИМОГИ	61
Питання для самоконтролю до розділу 2	68
Завдання для самостійної підготовки до розділу 2	68
Розділ 3. СИСТЕМА ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ	69
Питання для самоконтролю до розділу 3	80
Завдання для самостійної підготовки до розділу 3	80
Розділ 4. ПЕРСОНАЛЬНІ ТА СЛУЖБОВІ ДАННІ ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ	81
Питання для самоконтролю до розділу 4	92
Завдання для самостійної підготовки до розділу 4	93
Розділ 5. ВІЙСЬКОВО-ОБЛІКОВІ ДОКУМЕНТИ ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ	94
Питання для самоконтролю до розділу 5	104
Завдання для самостійної підготовки до розділу 5	104
Розділ 6. ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТР ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ	105
Питання для самоконтролю до розділу 6	114
Завдання для самостійної підготовки до розділу 6	115
Розділ 7. ОРГАНІЗАЦІЯ ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ	116
Питання для самоконтролю до розділу 7	120
Завдання для самостійної підготовки до розділу 7	121

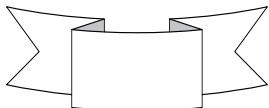
Розділ 8. ВЕДЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ	122
Питання для самоконтролю до розділу 8	132
Завдання для самостійної підготовки до розділу 8	133
Розділ 9. ВЕДЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ-ЖІНОК	134
Питання для самоконтролю до розділу 9	139
Завдання для самостійної підготовки до розділу 9	140
Розділ 10. СПИСКИ ПЕРСОНАЛЬНОГО ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ, ВІДОМІСТЬ ОПЕРАТИВНОГО ОБЛІКУ ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ	141
Питання для самоконтролю до розділу 10	146
Завдання для самостійної підготовки до розділу 10	147
Розділ 11. ПОРЯДОК РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА ПІД ЧАС ПРИЙНЯТТЯ (ЗВІЛЬНЕННЯ) НА РОБОТУ ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ	148
Питання для самоконтролю до розділу 11	152
Завдання для самостійної підготовки до розділу 11	152
Розділ 12. ЗВІРКА ОБЛІКОВИХ ДАНИХ ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ	153
Питання для самоконтролю до розділу 12	156
Завдання для самостійної підготовки до розділу 12	156
Розділ 13. КОНТРОЛЬ ЗА СТАНОМ ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ	157
Питання для самоконтролю до розділу 13	163
Завдання для самостійної підготовки до розділу 13	163
Розділ 14. ВИМОГИ НОРМАТИВНО ПРАВОВИХ АКТІВ З ПИТАНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ВЕДЕННЯ БРОНЮВАННЯ ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ НА ПЕРІОД МОБІЛІЗАЦІЇ ТА У ВОЄННИЙ ЧАС	164
Питання для самоконтролю до розділу 14	177
Завдання для самостійної підготовки до розділу 14	178
Додаток 1. Військові звання рядового, сержантського і старшинського складу	179
Додаток 2. Військові звання офіцерського складу	180
Додаток 3. Перелік військово-облікових спеціальностей рядового, сержантського і старшинського складу Збройних Сил України та ВОС, які визначені дефіцитними	181

Додаток 4. Перелік військово-облікових спеціальностей офіцерського складу Збройних Сил України та ВОС, які визначені дефіцитними	222
Додаток 5. Приклад заповнення ПОВІДОМЛЕННЯ про призначення, звільнення (увільнення) керівника та посадових осіб підприємства, відповідальних за організацію та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, наказу про покладання обов'язків із ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів на підприємстві (Про призначення інспектора з військового обліку, код КП 3439) та посадової інструкції Інспектора з ведення військового обліку	264
Додаток 6. Приклад наказу про стан військового обліку за минулий рік та завдання на наступний рік, завдання щодо методичного забезпечення військового обліку, підвищення кваліфікації осіб, відповідальних за ведення військового обліку, інші заходи щодо поліпшення стану військового обліку на підприємстві	275
Додаток 7. Приклад аркуша доведення Правил військового обліку та вимог законодавства України з питань військового обліку в державі	289
Додаток 8. Приклад заповнення ПОВІДОМЛЕННЯ про зміну облікових даних	294
Додаток 9. Заповнення Списку громадян, які підлягають приписці до призовних дільниць	295
Додаток 10. Приклад заповнення військового квитка осіб рядового, сержантського і старшинського складу	296
Додаток 11. Приклад заповнення військового квитка осіб офіцерського складу запасу	305
Додаток 12. Приклад заповнення Тимчасового посвідчення військовозобов'язаного	315
Додаток 13. Перелік спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов'язаних	317
Додаток 14. Перелік органів влади, які мають право перевіряти стан організації та ведення військового обліку на підприємстві	318
Додаток 15. Приклад запису в журналі перевірок стану військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів об'єкта перевірки уповноваженим органом, що здійснював перевірку	319

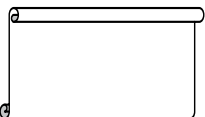

Додаток 16. Приклад заповнення ПОСВІДЧЕННЯ та ПОВІДОМЛЕННЯ про зарахування військовозобов'язаного на спеціальний військовий облік (згідно ПКМУ № 45 в редакції ПКМУ № 12)	320
Додаток 17. Перелік ЦОВВ, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, які можуть бронювати працівників та дозволена кількість військовозобов'язаних, що бронюється (згідно ПКМУ № 76)	322
Додаток 18. Алгоритм звітності щодо бронювання (згідно ПКМУ № 76)	324
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	326

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

Визначення терміну

Рекомендована література (джерело)

Питання для самоконтролю

Завдання для самостійної підготовки

УВАГА !!! .....

Примітка. Звернути увагу.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

Російська Федерація	рф
Організація Північноатлантичного договору	НАТО
Закон України	ЗУ
Постанова Кабінету Міністрів	ПКМУ
Закон України “Про військовий обов’язок і військову службу”	ЗУ Про ВО і ВС
Закон України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”	ЗУ Про МП і М
Закон України “Про Єдиний державний ЄДРПВР призовників, військово-зобов’язаних та резервістів”.	ЗУ Про ЄДРПВР
Кримінальний Кодекс України	ККУ
Кодекс України про адміністративні правопорушення	КУпАП
Генеральний штаб Збройних Сил України	ГШ ЗСУ
Оперативне командування	ОК
Командування сухопутних військ	КСВ
Міністерство оборони України	МОУ
Збройні Сили України	ЗСУ
Служба безпеки України	СБУ
Служба зовнішньої розвідки України	СЗР
Національна гвардія України	НГУ
Обласні територіальні центри комплектування та соціальної підтримки	ОТЦК та СП
Міністерство внутрішніх справ України	МВС
Міністерство охорони здоров’я України	МОЗ

Міністерство юстиції України	Мінюст
Міністерство економіки України	Мінекономіки
Національна поліція	НП
Державна міграційна служба	ДМС
Районні (об'єднані районні), міські (районні у містах, об'єднані міські) територіальні центри комплектування та соціальної підтримки	Р(М)ТЦК та СП
Управління державної охорони	УДО
Державне бюро розслідувань	ДБР
Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів	ЄДРПВР
Інші військові формування	ІВФ
Верховна Рада України	ВРУ
Центральні органи виконавчої влади	ЦОВВ
Кабінет Міністрів України	КМУ
Автономна Республіка Крим	АРК
Рада національної безпеки і оборони України	РНБО
Оперативно-рятувальна служба цивільного захисту	ОРС ЦЗ
Орган військового управління російська федерація	ОВУ рф
Державна прикордонна служба України	ДПС
Державна служба спеціального транспорту	ДССТ
Служба захисту інформації	СЗІ
Науково-практичний коментар	НПК
Військово-облікова спеціальність	ВОС
Військова частина	в/ч
Військово-лікарська комісія	ВЛК

ВСТУП

Основним завданням навчального посібника є надання уявлення посадовим особам військово-облікового персоналу підприємств, особам на яких покладені обов'язки з організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів на підприємстві про основи організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів на підприємствах, а також про зміст бізнес-процесів у ході виконання підприємствами завдань військового обліку згідно з вимогами нормативно-правових актів з урахуванням впливу сучасних викликів та загроз на економічну безпеку підприємств.

Окреме місце в навчальному посібнику присвячене вивченню понятійно категоріального апарату військового обліку, наданню практичних рекомендацій з організації та ведення військового обліку на підприємствах щодо повного та якісного виконання завдань визначених нормативно-правовими актами, а також питанням самоконтролю за якістю освоєння навчального матеріалу.

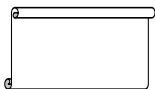
Навчальний посібник “Військовий облік на підприємствах” має 14 розділів, приклади оформлення документів та відповіді на питання, які виникають в ході роботи з організації та ведення військового обліку на підприємствах.

Матеріали, які представлені у навчальному посібнику можуть використовуватись під час практичних занять та семінарів, бути корисними для підготовки методичних матеріалів та практичного застосування в повсякденній діяльності військово-обліковим персоналом підприємств.

Розділ 1.

ВИМОГИ НОРМАТИВНО ПРАВОВИХ АКТІВ З ПИТАНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ВЕДЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ

Нормативно-правові акти з питань організації та ведення військового обліку в Україні. Основні вимоги нормативно-правових актів, що стосуються організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів на підприємствах. Сфера застосування нормативно-правової бази щодо військового обліку в повсякденній діяльності суб'єктів господарської діяльності.

Література 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 25; 26; 27; 28; 29; 30; 31; 32; 33; 34; 35; 36; 38; 39; 40; 41; 42; 43; 44; 45; 46; 47; 48; 49; 50; 51; 52; 53; 54; 55; 56; 57; 58; 59.

Основні поняття

Основний Закон України, ЗУ, які стосуються організації та ведення військового обліку, підзаконні акти (Укази Президента, ПКМУ, накази міністерств (zareєстровані в Мінюсті)), керівні документи (Інструкції, Положення, Порядки, Переліки, Додатки тощо)

В умовах багаторічної війни рф проти України, що почалась у 2014 році, та її найкривавішій формі – повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року перед нашою країною постало питання самого існування держави, її територіальній цілісності та незалежності. Для успішної боротьби з агресором українське суспільство об'єдналось та мобілізувало всі ресурси. Щоб узгодити з міжнародним гуманітарним правом та унормувати нашу героїчну боротьбу за існування та свободу необхідна була політична

воля та певні дії в законодавчій та нормотворчій діяльності, що і було зроблено.

Так, першим кроком були внесені зміни до Конституції України, якими однозначно було визначено шлях до євроінтеграційних процесів та перспективи вступу до НАТО. Також в період з 2014 по 2023 роки набули чинності надважливі нормативно-правові акти, які сформували нові правові засади, спрямовані на зміцнення обороноздатності держави з урахуванням адекватного реагування на сучасні виклики та загрози, зокрема з питань військового обліку.

З переліком основних нормативно-правових актів можна ознайомитись в розділі **СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**, повний зміст яких є у вільному доступі (мережа Internet) на офіційних сторінках урядових установ.

Разом з тим, пропонується більш детально розглянути деякі з них для кращого розуміння структури та змісту основ законодавства виконання військового обов'язку та військового обліку.

Конституція України визначає основні засади щодо захисту суверенітету держави, основні права та обов'язки громадян, зокрема в умовах правового режиму воєнного стану.

За загальною структурою Конституція України складається з преамбули та п'ятнадцяти розділів, а саме:

Розділ I. Загальні засади;

Розділ II. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина;

Розділ III. Вибори. Референдум;

Розділ IV. Верховна рада України;

Розділ V. Президент України;

Розділ VI. Кабінет Міністрів України. Інші органи виконавчої влади;

Розділ VII. Прокуратура (виключено);

Розділ VIII. Правосуддя;

- Розділ ІХ. Територіальний устрій України;
- Розділ Х. Автономна Республіка Крим;
- Розділ ХІ. Місцеве самоврядування;
- Розділ ХІІ. Конституційний суд України;
- Розділ ХІІІ. Внесення змін до Конституції України;
- Розділ ХІV. Прикінцеві положення;
- Розділ ХV. Перехідні положення.

Далі розглянемо приписи Конституції, які безпосередньо пов'язані з встановленням і виконанням військового обов'язку.

Так у **статті 17 Конституції** визначено, що захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є **найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу**.

Зазначена стаття спрямована на регулювання конституційних засад захисту суверенітету і територіальної цілісності нашої держави, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки, використання ЗСУ та ІВФ, а також соціальний та правовий захист громадян, які перебувають на військовій службі у ЗСУ та в ІВФ, і членів їх сімей.

Разом з тим, серед конституційних засад особливе місце належить положенням про права і свободи людини і громадянина, державний суверенітет і територіальну цілісність України.

Стаття 19 Основного Закону України зазначає, що правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких **ніхто не може бути примушений** робити те, що не передбачено законодавством.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані **діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб**, що передбачені Конституцією та законами України.

Для більш повного розуміння зазначених конституційних принципів необхідно пам'ятати, що по відношенню до громадян, –

“дозволено все, що законом не заборонено”, а з боку держави, – “дозволено лише те, що записано в законі” або в більш категоричній формі: **“заборонено все, крім дозволеного законом”**.

Крім того, держава, її органи, органи місцевого самоврядування, посадові особи не можуть примушувати інші органи, суспільні утворення громадян поступати, діяти іншим чином, ніж це передбачено Конституцією та законами України. Громадяни, інші суб’єкти права у разі примусу їх вчиняти протиправні дії мають право звертатися за захистом до суду, відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб. У цьому контексті терміни “законний”, “незаконний” використовуються як критерій для встановлення відповідності чи невідповідності конкретних дій та вчинків учасників суспільних відносин як вимогам закону, так і нормам інших нормативно-правових актів.

Дія зазначеного конституційного принципу пов’язана із забезпеченням реалізації виконання громадянами їх конституційних обов’язків, зокрема визначених у **статті 68** основного закону, відповідно до вимог якої *“Кожен зобов’язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей. Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності”*. Ця стаття регулює один із суттєвих аспектів взаємин людини й держави, які будуються на засадах взаємної відповідальності – відповідальності держави перед людиною і “протилежного” напрямку цієї відповідальності – відповідальності людини перед державою. Крім того, треба мати на увазі, що всі інші, тобто підзаконні, нормативно-правові акти можуть (та й повинні) при їх застосуванні й реалізації піддаватись перевірці, оцінці, нагляду, контролю з огляду на їх відповідність закону. У разі виникнення сумнівів щодо такої відповідності підзаконні нормативно-правові акти можуть оскаржуватись (опротестовуватись) у встановленому за-

коном порядку. А ось Конституція України – це акт, зміст якого не підлягає жодним сумнівам та запереченням. Тому певна юридична обізнаність вже стає необхідною передумовою правомірної поведінки громадян. Чи можна звідси зробити висновок, що незнання інших нормативно-правових актів вже може бути підставою для звільнення від юридичної відповідальності? Безперечно, ні, але, знову ж таки, за умови, що вони були доведені до відома населення у встановленому законом порядку і тому вважатимуться чинними.

У статті 32, статті 33 та статті 64 цього нормативно-правового акту визначені параметри прав і свобод та їх обмеження, а саме: *“ніхто не може зазнавати втручання в його (громадянина) особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України.”*

“Кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, гарантується свобода пересування, вільний вибір місця проживання, право вільно залишати територію України, за винятком обмежень, які встановлюються законом”.

“Конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України.

В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначеним строком дії цих обмежень”.

В контексті згаданого обов’язково необхідно згадати такий акт міжнародного права, як **Сіракузькі принципи**. Цей міжнародно-правовий акт регулює певні обмеження прав і свобод громадян в разі настання надзвичайних подій, а саме: **Сіракузькі принципи** встановлюють, принцип пріоритету національної безпеки, а саме те, що у певних випадках є юридичною підставою для втручання та/або обмеження: права власності; права на приватність; право на доступ до інформації тощо. При цьому ці

введені обмеження повинні бути передбачені законом і здійснюватися відповідно до закону; переслідувати законну мету, що відповідає нагальній суспільній необхідності; бути необхідними в демократичному суспільстві для досягнення такої мети; забезпечувати досягнення такої мети при мінімальних обмеженнях, а застосування обмежувальних заходів не повинно носити довільного або дискримінаційного характеру, мають бути обмежені в часі, забезпечувати повагу до людської гідності і підлягати перевірці. Яскравим прикладом реалізації цього принципу є запровадження в Україні правового режиму воєнного стану.

Разом з тим, стаття 65 Конституції України визначає, що захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів як обов'язок громадян України. Громадяни відбувають військову службу відповідно до закону.

Захист Вітчизни є конституційним обов'язком кожного її громадянина, оскільки оборона країни належить до найважливіших функцій держави і є справою всього народу. Україна проголосила воєнну доктрину, згідно з якою держава: не визнає війну як засіб розв'язання міжнародних проблем; прагне до нейтралітету й додержання неядерних принципів, не приймати, не виробляти і не набувати ядерної зброї; не має територіальних претензій до жодної держави і не бачить в жодному народів образ ворога; ніколи першою не розпочне бойових дій проти будь-якої країни, якщо сама не стане об'єктом агресії. Оборона України – це передусім захист держави від збройної агресії, що безумовно є справою честі і обов'язком кожного громадянина.

Крім того, захист Вітчизни – це не лише її оборона. Це і стан захищеності державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, економічного, науково-технічного і оборонного потенціалу, законних інтересів держави та прав громадян від посягань з боку окремих організацій, груп та осіб,

це відповідний рівень громадського порядку та громадської безпеки, збереження національної культури та ін. Усі ці аспекти захисту Вітчизни мають відстоюватись громадянами.

Правове регулювання виконання військового обов'язку здійснюється відповідно до Конституції України, ЗУ “Про ВО і ВС”, “Про оборону України”, “Про ЗСУ”, “Про МП і М”, а також інших ЗУ, та прийнятих відповідно до них указів Президента України та інших нормативно-правових актів щодо забезпечення обороноздатності держави, виконання військового обов'язку, проходження військової служби, служби у військовому резерві та статусу військовослужбовців, а також міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана ВРУ.

Далі розглянемо загальну характеристику та зміст деяких приписів зазначених нормативно-правових актів, в частині що стосується виконання військового обов'язку призовниками, військовозобов'язаними та резервістами, а також їх військового обліку.

ЗУ “Про ВО і ВС” – здійснює правове регулювання відносин між державою і громадянами України у зв'язку з виконанням ними конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, а також визначає загальні засади проходження в Україні військової служби та виконання громадянами військового обов'язку.

За загальною структурою цей ЗУ складається з 12 (дванадцяти) глав та 45 статей.

Далі розглянемо структуру та зміст ЗУ.

У **Главі I** визначаються загальні положення ЗУ, зокрема у **статті 1** цього ЗУ визначається: мета військового обов'язку та його зміст; перелік державних органів, які забезпечують виконання військового обов'язку громадянами України; категорії громадян щодо виконання військового обов'язку; обов'язки громадяни

України, які приписані до призовних дільниць або перебувають у запасі ЗСУ, СБУ, СЗР чи проходять службу у військовому резерві; основні засади виконання військового обов'язку жінками.

Стаття 2 визначає основні засади військової служби і виконання військового обов'язку в запасі, зокрема: визначення поняття військової служби; повноваження Президента України, КМУ, МОУ щодо визначення порядку проходження військової служби, структури військового резерву, порядку проходження медичного огляду та військово-лікарської експертизи, переліків ВОС; види військової служби; зміст виконання військового обов'язку в запасі; основні засади служби у військовому резерві та інше.

У статті 5 визначено склад військовослужбовців, резервістів і військовозобов'язаних та військові звання.

Глава II присвячена питанням підготовки громадян до військової служби. Так у **статті 8** визначено: зміст підготовки громадян України до військової служби; відповідальні державні органи за організацію і проведення підготовки громадян України до військової служби; повноваження КМУ затверджувати Положення про допризовну підготовку та Положення про підготовку призовників з військово-технічних спеціальностей; заходи контролю. **Стаття 9** визначає зміст допризовної підготовки, а **стаття 11** питання військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу. **Стаття 12** окреслює питання підготовки до вступу у заклади фахової передвищої військової освіти, вищі військові навчальні заклади та військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти, а у **статті 13** закріплюються права та обов'язки громадян України, які проходять підготовку до військової служби.

Глава III встановлює засади щодо приписки громадян України до призовних дільниць, призову і прийняття на військову службу.

Стаття 14 присвячена приписці громадян до призовних дільниць.

Стаття 15 визначає призовний вік, а також загальний порядок організації призову громадян України на строкову військову службу.

У статті 16 встановлюється порядок утворення, повноваження та склад призовних комісій.

Стаття 17 присвячена відстрочкам від призову на строкову військову службу, а **стаття 18** звільненню від призову на строкову військову службу при цьому особливості призову на строкову військову службу та діяльності призовних комісій під час дії воєнного стану визначені у **статті 18¹**.

Статтею 19 встановлені загальні умови укладення контракту про проходження військової служби, а **статтею 20** прийняття за контрактом. Питанням запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, а також Випробування при прийнятті на військову службу за контрактом присвячені **статті 20² та 20¹**. Питання матеріального забезпечення громадян України у зв'язку з призовом або прийняттям на військову службу визначені у **статті 21**.

У Главі III¹ визначаються особливості прийняття на військову службу та проходження військової служби у ЗСУ, ДССТ, НГУ та НГУ іноземцями та особами без громадянства.

У Главі IV встановлюються основи проходження військової служби, зокрема у **статті 22** визначено граничний вік перебування на військовій службі, у **статті 23** строки проходження військової служби, а у **статті 24** початок, призупинення і закінчення проходження військової служби, час та місце виконання обов'язків військової служби.

Стаття 25 присвячена підготовці громадян України для проходження військової служби на посадах осіб рядового, сержантського і старшинського та офіцерського складу.

У статті 26 визначені підстави для звільнення з військової служби

Глава V встановлює основні засади проходження служби у військовому резерві та виконання військового обов'язку в запасі. У статті 26¹ визначаються засади проходження служби у військовому резерві.

Стаття 27 присвячена зарахуванню в запас та встановлює категорії запасу, а стаття 28 визначає розряди запасу та граничний вік перебування військовозобов'язаних у запасі.

Стаття 29 присвячена проходженню зборів військовозобов'язаними та резервістами, стаття 30 встановлює підстави для звільнення від проходження зборів, а стаття 31 визначає, що присвоєння військових звань у запасі здійснюється в порядку, встановленому положеннями про проходження військової служби громадянами України та нормативно-правовими актами з питань військового обліку військовозобов'язаних.

Відповідно до статті 32 військовозобов'язані, які досягли граничного віку перебування в запасі, а також визнані ВЛК непридатними для військової служби у воєнний час, виключаються з військового обліку і переводяться у відставку.

Глава VI встановлює основні засади військового обліку громадян України.

У статті 33 визначені загальні правила військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Відповідно до частини другої цієї статті загальне керівництво роботою, пов'язаною з організацією та веденням військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, контроль за станом цієї роботи на підприємствах, здійснює ГШ ЗСУ, а функціонування системи військового обліку забезпечується органами МОУ, МВС, СБУ, СЗР, НП, ДБР, ЦОВВ, ІВФ, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування.

Частиною третьою цієї статті визначено, що військовий облік усіх призовників, військовозобов'язаних та резервістів ведеться за місцем їх проживання і відповідно до обсягу та деталізації поділяється на персонально-якісний, персонально-первинний та персональний.

Згідно з **частиною четвертою** зазначеної статті військовий облік військовозобов'язаних та резервістів за призначенням поділяється на загальний і спеціальний.

П'ятою частиною згаданої статті визначається, що військовий облік призовників, військовозобов'язаних та резервістів ведеться в Порядку встановленому КМУ.

Стаття 34 визначає поняття, зміст та органи, які ведуть персонально-якісний, персонально-первинний та персональний облік призовників, військовозобов'язаних та резервістів, а **стаття 35** визначає поняття та зміст загального і спеціального облік військовозобов'язаних та резервістів.

Відповідно до **статті 36** військовий облік громадян України, які постійно проживають за кордоном, не ведеться, а особливості ведення військового обліку громадян України, які тимчасово перебувають за кордоном, визначаються КМУ.

Стаття 37. Встановлюються підстави для взяття на військовий облік, зняття та виключення з нього для призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Статтею 38 встановлюються обов'язки органів виконавчої влади, інших державних органів, органів влади АРК, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, закладів освіти, посадових осіб, призовників, військовозобов'язаних та резервістів щодо виконання правил військового обліку, зокрема:

- відповідно до **частини першої ЦОВВ** та місцеві органи виконавчої влади, інші державні органи, органи влади АРК, органи місцевого самоврядування, підприємства,

установи, організації заклади охорони здоров'я та заклади освіти незалежно від підпорядкування і форми власності зобов'язані на вимогу ТЦК та СП, Центрального управління або регіональних органів СБУ, відповідного підрозділу СЗР сповістити призовників, військовозобов'язаних та резервістів про їх виклик до цих органів, забезпечити їх своєчасне прибуття за цим викликом, у семиденний строк повідомити ці органи про прийняття на роботу (навчання) та звільнення з роботи (навчання) призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Частиною дев'ятою цієї статті органам виконавчої влади, інші державні органи, органи влади АРК, органам місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, заклади охорони здоров'я та закладам освіти незалежно від підпорядкування і форми власності **встановлюється обов'язок**, відповідно до якого вони зобов'язані подати до відповідних районних ТЦК та СП, Центрального управління або регіональних органів СБУ, відповідного підрозділу СЗР на їх вимогу відомості про призовників, військовозобов'язаних та резервістів, військовий облік яких вони здійснюють.

Згідно з **частиною одинадцятою** зазначеної статті призовники, військовозобов'язані, резервісти в разі зміни їх сімейного стану, стану здоров'я, адреси місця проживання (перебування), освіти, місця роботи, посади зобов'язані особисто в семиденний строк повідомити про такі зміни відповідні органи, де вони перебувають на військовому обліку, у тому числі у випадках, визначених КМУ, через центри надання адміністративних послуг та інформаційно-телекомунікаційні системи.

Глава VII визначає загальні засади призову під час мобілізації, демобілізації (**стаття 39**), а також призову на військо-

ву службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період – **стаття 39¹**.

У главі VIII встановлені гарантії правового і соціального захисту громадян України, які виконують конституційний обов'язок щодо захисту вітчизни (**статті 40, 41**).

У главі IX, зокрема, у частині першій **статті 42** встановлюється відповідальність посадових осіб і громадян України за порушення законодавства про військовий обов'язок і військову службу.

Частиною другою цієї статті визначено, що ТЦК та СП, під час проведення приписки до призовних дільниць, призову на військову службу та проходження зборів, а Центральне управління та регіональні органи СБУ, відповідний підрозділ СЗР – під час призову на військову службу та проходження зборів **зобов'язані** ознайомити громадян України з їхніми правами та обов'язками згідно з вимогами цього ЗУ.

Глава X, стаття 43 присвячена питанням фінансового і матеріального забезпечення заходів, пов'язаних з організацією військової служби і виконанням військового обов'язку.

Глава XI статтями 45 та 46 встановлює контроль і нагляд за дотриманням законодавства про військовий обов'язок та військову службу.

У главі XII визначені прикінцеві положення.

ЗУ “Про оборону України”

Цей ЗУ встановлює засади оборони України, а також повноваження органів державної влади, основні функції та завдання органів військового управління, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, обов'язки підприємств, посадових осіб, права та обов'язки громадян України у сфері оборони.

За загальною структурою цей ЗУ складається з 5 (п'яти) розділів та 20 статей.

Далі розглянемо структуру та зміст ЗУ.

У **розділ I** визначаються засади оборони України та підготовки держави до оборони. Так, у **статті 1** наводяться визначення основних термінів, зокрема таких як:

- **оборона України** – система політичних, економічних, соціальних, воєнних, наукових, науково-технічних, інформаційних, правових, організаційних, інших заходів держави щодо підготовки до збройного захисту та її захист у разі збройної агресії або збройного конфлікту;
- **особливий період** – період, що настає з моменту оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації чи з моменту введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та охоплює час мобілізації, воєнний час і частково відбудовний період після закінчення воєнних дій;
- **воєнний стан** – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі бройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози та забезпечення національної безпеки, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень.

У **статті 2** визначені основи оборони України, які базуються на Конституції України, цьому ЗУ, інших законодавчих актах

України та відповідних міжнародних договорах, згода на обов'язковість яких надана ВРУ.

Статтею 3 визначено перелік заходів, які включає підготовка держави до оборони, а статтею 4 до відсічі збройній агресії проти України.

У розділі II визначені повноваження органів державної влади, основні функції та завдання органів військового управління, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, обов'язки посадових осіб, права та обов'язки громадян України у сфері оборони, а саме: у **статті 5** визначені повноваження ВРУ; у **статті 6** Президент України, у **статті 7** РНБО; у **статті 8** Ставки Верховного Головнокомандувача; у **статті 9** КМУ; у **статті 10** МОУ; у **статті 11** ГШ ЗСУ; у **статті 12** ІВФ; у **статті 13 ЦОВВ**; у **статті 14** Ради міністрів АРК, місцевих державних адміністрацій у сфері оборони; у статті 15 органів місцевого самоврядування.

У статті 16 встановлені завдання підприємств, установ та організацій і обов'язки їх посадових осіб у сфері оборони, а саме:

- підприємства, установи та організації усіх форм власності:
- виконують державні контракти (договори), укладені за результатами проведення оборонних закупівель, в тому числі проводять наукові дослідження та виконують розробки у сфері оборони, створюють і підтримують у готовності мобілізаційні потужності, зберігають матеріальні цінності мобілізаційного резерву;
- здійснюють на договірних засадах виробництво і поставки ЗСУ та ІВФ продукції, виконують інші роботи, надають комунально-побутові та інші послуги, що не передбачені державними контрактами (договорами) з оборонних закупівель;
- здійснюють згідно із законодавством заходи щодо мобілізаційної підготовки та мобілізації;

- забезпечують та беруть участь у здійсненні заходів цивільного захисту.

Посадові особи підприємств, установ та організацій усіх форм власності:

- виконують передбачені законодавством обов'язки у сфері оборони;
- **забезпечують ведення персонального військового обліку** призовників, військовозобов'язаних та резервістів, сприяють їх підготовці до військової служби, призову на строкову військову службу, на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, створенню працівникам належних умов для виконання ними військового обов'язку згідно із законодавством, забезпечують здійснення заходів з їх військово-патріотичного виховання;
- **несуть відповідальність** за підготовку підприємств, установ та організацій до виконання мобілізаційних завдань, збереження матеріальних цінностей мобілізаційного резерву;
- забезпечують виробництво оборонної продукції та постачання її за призначенням у встановлені строки та за визначеною номенклатурою, а також виконання робіт, надання послуг.

Суб'єкт господарювання, що належить до сфери управління ЦОВВ, що реалізує державну політику у сфері транспорту, в особливий період забезпечує перевезення військовополонених залізничним транспортом.

Статтею 17 встановлені права та обов'язки громадян України у сфері оборони, зокрема те, що захист Вітчизни, незалежності

та територіальної цілісності України є конституційним **обов'язком** громадян України.

Розділ III присвячений територіальній обороні та цивільному захисту **статті 18 та 19** відповідно.

Розділ IV статті 20 встановлена відповідальність за порушення законодавства про оборону України. У **розділі V** визначені прикінцеві положення.

ЗУ “Про МП і М”

Цей ЗУ встановлює правові основи мобілізаційної підготовки та мобілізації в Україні, визначає засади організації цієї роботи, повноваження органів державної влади, інших державних органів, органів військового управління, органів місцевого самоврядування, а також обов'язки підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, повноваження і відповідальність посадових осіб та обов'язки громадян щодо здійснення мобілізаційних заходів.

За загальною структурою цей ЗУ складається з 6 (шести) розділів та 26 статей.

Далі розглянемо структуру та зміст ЗУ.

У **Розділ I** визначені загальні положення. У **статті 1** наведені **визначення** основних термінів, зокрема:

- **мобілізаційна підготовка** – комплекс організаційних, політичних, економічних, фінансових, соціальних, правових та інших заходів, які здійснюються в мирний час з метою підготовки національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, ЗСУ та ІВФ, сил цивільного захисту, **підприємств**, установ і організацій до своєчасного й організованого проведення мобілізації та задоволення потреб оборони держави і захисту її території від можливої агресії, забезпечення життєдіяльності населення в особливий період;

- **мобілізація** – комплекс заходів, здійснюваних з метою планомірного переведення національної економіки, діяльності органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, **підприємств**, установ і організацій на функціонування в умовах особливого періоду, а ЗСУ та ІВФ, ОРС ЦЗ - на організацію і штати воєнного часу. Мобілізація може бути загальною або частковою та проводиться відкрито чи приховано;
- **особливий період** – період функціонування національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, ЗСУ ІВФ, сил цивільного захисту, **підприємств**, установ і організацій, а також виконання громадянами України свого конституційного **обов'язку** щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, який **настає з моменту** оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації чи з моменту введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та **охоплює час** мобілізації, воєнний час і частково відбудовний період після закінчення воєнних дій;
- **демобілізація** – комплекс заходів, рішення про порядок і терміни проведення яких приймає Президент України, спрямованих на планомірне переведення національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій на роботу і функціонування в умовах мирного часу, а ЗСУ, ІВФ, ОРС ЦЗ – на організацію і штати мирного часу;
- **мобілізаційні завдання (замовлення)** – окремі вимоги мобілізаційного плану щодо номенклатури, обсягів виробництва необхідної продукції, утворення і підготовки до

розгортання спеціальних формувань, а також затверджені в установленому порядку першочергові заходи мобілізаційної підготовки, які доводяться для виконання до центральних і місцевих органів виконавчої влади, інших державних органів, Ради міністрів АРК, органів місцевого самоврядування. **До підприємств**, установ і організацій, що залучаються до виконання мобілізаційних завдань (замовлень), мобілізаційні завдання (замовлення) доводяться на підставі затверджених основних показників мобілізаційного плану і договорів (контрактів), що укладаються в порядку, передбаченому законодавством.

У статті 2 визначено, що правовою основою мобілізаційної підготовки та мобілізації є Конституція України, ЗУ “Про оборону України”, цей та інші ЗУ, а також видані відповідно до них нормативно-правові акти.

Стаття 3 встановлює основні принципи і зміст мобілізаційної підготовки та мобілізації.

Відповідно до **частини третьої** зміст мобілізаційної підготовки становить 30 складових, у тому числі:

- **військовий облік** призовників, військовозобов’язаних та резервістів;
- **бронювання** військовозобов’язаних за органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями на період мобілізації та на воєнний час.

Частиною четвертою визначено зміст мобілізації, а саме:

- **переведення національної економіки**, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, а також адміністративно-територіальних одиниць України на роботу в умовах особливого періоду;

– **переведення ЗСУ, ІВФ, ОРС ЦЗ на організацію і штати воєнного часу.**

У **Розділ II** визначені організаційні основи мобілізаційної підготовки та мобілізації.

Стаття 4 присвячена організації і порядку проведення мобілізаційної підготовки та мобілізації, а **стаття 5** мобілізаційним підрозділам.

Статтею 6 встановлюється військово-транспортний обов'язок з метою задоволення потреб ЗСУ, ІВФ на особливий період транспортними засобами і технікою і поширюється на центральні та місцеві органи виконавчої влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, **підприємства**, установи і організації, у тому числі на залізниці, порти, пристані, аеропорти, нафтобази, автозаправні станції дорожнього господарства та інші підприємства, установи і організації, які забезпечують експлуатацію транспортних засобів, **а також на громадян** – власників транспортних засобів, при цьому Порядок виконання військово-транспортного обов'язку визначається КМУ.

Статті 7, 8, 9 присвячені фінансуванню, стимулюванню та захисту інформації заходів з мобілізаційної підготовки та мобілізації відповідно.

Розділ III визначає повноваження ВРУ, Президента України, КМУ та інших органів виконавчої влади, державних органів, органів місцевого самоврядування у сфері мобілізаційної підготовки та мобілізації, зокрема: **стаття 10** – ВРУ, **стаття 11** – Президента України, **стаття 12** – КМУ, **стаття 13 та стаття 13⁻¹** – ЦОВВ, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного розвитку, **стаття 14** – МОУ, **стаття 15** – інших ЦОВВ та інших державних органів, **стаття 16** Ради міністрів АРК, **стаття 18** – органів місцевого самоврядування, **стаття 19** – судових органів, **стаття 20** – органів прокуратури України.

Розділ IV встановлює обов'язки підприємств, установ і організацій та громадян щодо мобілізаційної підготовки та мобілізації.

У статті 21 встановлено обов'язок підприємств вести військовий облік призовників, військовозобов'язаних та резервістів із числа працюючих, здійснювати заходи щодо бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та в особливий період і надавати звітність з цих питань відповідним органам державної влади, іншим державним органам та органам місцевого самоврядування в установленому порядку;

Статтею 22 встановлені обов'язки громадян щодо мобілізаційної підготовки та мобілізації.

Так **частиною першою** встановлено обов'язок громадян:

- **з'являтися** за викликом до ТЦК та СП (військовозобов'язані, резервісти СБУ – звикликом Центрального управління або регіонального органу СБУ, військовозобов'язані, резервісти СЗР – за викликом СЗР) для взяття на військовий облік військовозобов'язаних чи резервістів, визначення їх призначення на особливий період;
- **надавати** в установленому порядку під час мобілізації будівлі, споруди, транспортні засоби та інше майно, власниками яких вони є, ЗСУ, ІВФ, ОРС ЦЗ з наступним відшкодуванням державою їх вартості в порядку, встановленому законом.

Відповідно до **частини другої** громадяни, які перебувають у запасі і не призвані на військову службу або не залучені до виконання обов'язків щодо мобілізації за посадами, передбаченими штатами воєнного часу, під час мобілізації, можуть бути відповідно до закону залучені до виконання робіт, які мають оборонний характер, а громадяни, які здійснюють підприємницьку діяльність, виконують мобілізаційні завдання (замовлення) згідно з укладеними договорами (контрактами).

Частиною третьою визначено, що під час мобілізації громадяни зобов'язані з'явитися до в/ч або на збірні пункти ТЦК та СП у строки, зазначені в отриманих ними документах (мобілізаційних розпорядженнях, повістках керівників ТЦК та СП), або у строки, визначені командирами в/ч (військовозобов'язані, резервісти СБУ – за викликом керівників органів, в яких вони перебувають на військовому обліку, військовозобов'язані, резервісти СЗР – за викликом керівників відповідних підрозділів СЗР, військовозобов'язані ОРС ЦЗ – за викликом керівників відповідних органів управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту).

Частиною четвертою громадяни, які перебувають у запасі, завчасно приписуються до в/ч для проходження військової служби у воєнний час або до інших підрозділів чи формувань для виконання обов'язків за посадами, передбаченими штатами воєнного часу.

У **частині п'ятій** визначено, що призов громадян на військову службу під час мобілізації або залучення їх до виконання обов'язків за посадами, передбаченими штатами воєнного часу, здійснюють ТЦК та СП за сприяння місцевих органів виконавчої влади або командири в/ч (військовозобов'язаних, резервістів СБУ – Центральне управління або регіональні органи СБУ, військовозобов'язаних, резервістів СЗР – відповідний підрозділ СЗР, військовозобов'язаних ОРС ЦЗ).

При цьому, військовозобов'язані та резервісти, які перебувають на зборах, у разі оголошення мобілізації продовжують перебувати на зборах. За необхідності зазначені особи призиваються на військову службу командирами відповідних в/ч за розпорядженням ГШ ЗСУ.

Крім того зазначено, що особливості проходження медичного обстеження військовозобов'язаними та резервістами під час

мобілізації, на особливий період визначаються МОУ спільно з МОЗ.

Відповідно до **частини шостої** громадянам, які перебувають на військовому обліку, з моменту оголошення мобілізації забороняється зміна місця проживання без дозволу посадової особи, визначеної у частині третій цієї статті.

У **статті 23** визначені підстави для надання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації.

Розділ V присвячений бронюванню військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час. У **статті 24** визначено мету бронювання військовозобов'язаних, а у **статті 25** основи організації і порядку бронювання військовозобов'язаних.

Розділ VI – стаття 26 встановлює відповідальність за порушення законодавства України про мобілізаційну підготовку та мобілізацію.

Розділ VII прикінцеві положення.

ЗУ “Про ЄДРПВР”

Цей ЗУ визначає правові та організаційні засади створення, функціонування ЄДРПВР та регулює відносини у сфері державної реєстрації громадян України, які перебувають у запасі для комплектування ЗСУ та ІВФ на особливий період, а також для виконання робіт із забезпечення оборони держави, та осіб, приписаних до призовних дільниць.

За загальною структурою цей ЗУ складається з 16 статей.

Далі розглянемо структуру та зміст Закону.

У **статті 1** наводиться визначення поняття ЄДРПВР.

Статтею 2 визначаються основні завдання Реєстру, а **статтею 3** основні засади його ведення.

Стаття 4 присвячена мові ведення Реєстру.

У статті 5 визначено суб'єкти Реєстру. Так, відповідно до частини першої Володільцем Реєстру є МОУ, розпорядниками Реєстру є ГШ ЗСУ, СБУ та СЗР. Частиною другою визначені повноваження Володільця Реєстру, а частинами третьою та четвертою розрядників Реєстру.

Відповідно до частини п'ятої органами адміністрування Реєстру в межах своїх повноважень є:

- уповноважений орган адміністрування володільця Реєстру;
- ОК;
- ТЦК та СП АРК, областей, міст Києва та Севастополя;
- Центральне управління СБУ;
- відповідний підрозділ СЗР.

Частиною шостою визначені повноваження органів адміністрування Реєстру.

Відповідно до частини сьомої процедура обробки відомостей про призовників, військовозобов'язаних та резервістів органами адміністрування Реєстру визначається Порядком ведення Реєстру, затвердженим володільцем Реєстру.

Частиною восьмою визначено, що органами ведення Реєстру Р(М)ТЦК та СП, Центральне управління СБУ та регіональні органи СБУ, відповідні підрозділи СЗР.

Відповідно до частини дев'ятої органи ведення Реєстру забезпечують ведення Реєстру та актуалізацію його бази даних.

Десята частина передбачає, що процедура обробки відомостей про призовників, військовозобов'язаних та резервістів органами ведення Реєстру визначається Порядком ведення Реєстру, затвердженим володільцем Реєстру.

Відповідно до частини одинадцятої органи адміністрування та ведення Реєстру СБУ та СЗР здійснюють адміністрування та ведення Реєстру в частині збирання, зберігання, обробки та ви-

користання даних про військовозобов'язаних та резервістів, які перебувають на військовому обліку в їх органах (підрозділах). Порядок ведення та адміністрування Реєстру, в якому встановлюються процедури збирання, зберігання, обробки та використання відомостей про військовозобов'язаних та резервістів, які перебувають на військовому обліку в СБУ та СЗР, а також їх службові дані визначаються спільними наказами МОУ, СБУ та СЗР.

Стаття 6 присвячена відомостям Реєстру.

Відповідно до **частини першої** до Реєстру заносяться та зберігаються в базі даних Реєстру такі відомості про призовників, військовозобов'язаних та резервістів: персональні та службові дані.

При цьому **частиною другою** встановлено, що згода призовників, військовозобов'язаних та резервістів на обробку їхніх персональних даних для цілей Реєстру **НЕ ПОТРІБНА**.

Згідно з **частиною третьою** у разі відсутності окремих відомостей до Реєстру вноситься відмітка про їх відсутність.

Частиною четвертою Органам ведення Реєстру забороняється збирати, вносити до Реєстру та зберігати в базі даних Реєстру відомості, не передбачені цим Законом.

Стаття 7 присвячена персональним даним призовників, військовозобов'язаних та резервістів, а **стаття 8** службовим даним.

Статтею 9 встановлюються права та обов'язки призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Відповідно до **частини першої** призовник, військовозобов'язаний та резервіст має право:

- 1) отримувати інформацію про своє включення (не включення) до Реєстру та відомості про себе, внесені до Реєстру;
- 2) звертатися в порядку, встановленому розпорядником Реєстру, до відповідного органу ведення Реєстру з мотивованою заявою щодо неправомірного включення (не включення)

до Реєстру запису про себе, виправлення недостовірних відомостей Реєстру.

Згідно з **частиною другою** призовник, військовозобов'язаний та резервіст зобов'язаний подавати до органу ведення Реєстру достовірну інформацію про свої персональні дані, що вносяться до Реєстру.

Статтею 10 встановлюються гарантії захисту та безпеки персональних та службових даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Стаття 11 присвячена питанням створення Реєстру, **стаття 12** формі його ведення, **стаття 13** формуванню, а **стаття 14** веденню.

Відповідно до **частини четвертої статті 14** надання громадянам України інформації відповідно до статті 9 цього ЗУ здійснюється шляхом взаємодії (обміну інформацією) через інформаційні (інформаційно-телекомунікаційні) системи центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері цифровізації, в порядку, визначеному спільним наказом зазначеного органу з володільцем Реєстру.

Стаття 15 встановлює відповідальність за порушення вимог цього ЗУ.

Стаття 16 присвячена прикінцевим положенням.

Кодекс законів про працю України

Кодекс законів про працю України визначає правові засади і гарантії здійснення громадянами України права розпоряджатися своїми здібностями до продуктивної і творчої праці.

За загальною структурою Кодекс складається з 19 глав та з 263 статей.

Далі розглянемо зміст деяких статей Закону, які стосуються забезпечення виконання громадянами військового обов'язку.

Відповідно до **частини другої статті 24 Глави III** при укладенні трудового договору **громадянин зобов'язаний подати** паспорт або інший документ, що посвідчує особу, трудову книжку (у разі наявності) або відомості про трудову діяльність з реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, а у випадках, передбачених законодавством, – також документ про освіту (спеціальність, кваліфікацію), про стан здоров'я, **відповідний військово-обліковий документ** та інші документи.

Згідно із **пунктом 9 частини другої статті 42 Глави III** переважне право на залишення на роботі при вивільненні працівників у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці надається працівникам з числа колишніх військовослужбовців строкової служби, військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, військової служби за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, військової служби за призовом осіб офіцерського складу та осіб, які проходили альтернативну (невійськову) службу, – протягом двох років з дня звільнення їх зі служби.

У **статті 119 Глави VIII** закріплені гарантії для працівників на час виконання державних або громадських обов'язків, зокрема працівникам, які залучаються до виконання обов'язків, передбачених Кодексом цивільного захисту України, ЗУ “Про ВО і ВС”, “Про альтернативну (невійськову) службу”, “Про МП та М”, надаються гарантії та пільги відповідно до цих законів.

За працівниками, призваними на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період або прийнятими на військову службу за контрактом, у тому числі шляхом укладення нового контракту на проходження військової служби, під час дії особливого періоду на строк до

його закінчення або до дня фактичного звільнення зберігаються місце роботи і посада на підприємстві, в установі, організації, фермерському господарстві, сільськогосподарському виробничому кооперативі незалежно від підпорядкування та форми власності і у фізичних осіб – підприємців, у яких вони працювали на час призову. Таким працівникам здійснюється виплата грошового забезпечення за рахунок коштів Державного бюджету України відповідно до ЗУ “Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей”.

Гарантії, визначені у частині третій цієї статті, зберігаються за працівниками, які під час проходження військової служби отримали поранення (інші ушкодження здоров’я) та перебувають на лікуванні у медичних закладах, а також потрапили у полон або визнані безвісно відсутніми, на строк до дня, наступного за днем їх взяття на військовий облік у районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки, Центральному управлінні або регіональних органах СБУ, відповідному підрозділі СЗР після їх звільнення з військової служби у разі закінчення ними лікування в медичних закладах незалежно від строку лікування, повернення з полону, появи їх після визнання безвісно відсутніми або до дня оголошення судом їх померлими.

Гарантії, визначені у частині третій цієї статті, не поширюються на осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту, а в частині збереження місця роботи, посади – також на осіб, які займали виборні посади в органах місцевого самоврядування та строк повноважень яких закінчився.

Гарантії, передбачені частинами другою і третьою цієї статті, не поширюються на осіб, які визнані винними у вчиненні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби (військових кримінальних правопо-

рушень) під час особливого періоду і вирок стосовно яких набрав законної сили.

Згідно статті 119¹ державою гарантується, що за особою, стосовно якої згідно із ЗУ “Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей” встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, **зберігається місце роботи (посада) протягом усього періоду позбавлення свободи**, а також протягом шести місяців з дня звільнення у разі проходження такою особою заходів з медичної, реабілітаційної, у тому числі психологічної, допомоги, санаторно-курортного лікування, інших відновлювальних (постізоляційних, реінтеграційних) заходів у порядку, встановленому КМУ.

Відповідно до **статті 197 Глави XIII** перше робоче місце на строк не менше двох років надається працездатній молоді – громадянам України віком від 15 до 28 років після закінчення або припинення навчання у закладах середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої чи вищої освіти, завершення професійної підготовки і перепідготовки, а також після звільнення із строкової військової служби, військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, військової служби за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, військової служби за призовом осіб офіцерського складу або альтернативної (невійськової) служби.

КУпАП

Завданням КУпАП є охорона прав і свобод громадян, власності, конституційного ладу України, прав і законних інтересів підприємств, установ і організацій, встановленого правопорядку, зміцнення законності, запобігання правопорушенням, виховання громадян у дусі точного і неухильного додержання Конституції і законів України, поваги до прав, честі і гідності інших громадян,

до правил співжиття, сумлінного виконання своїх обов'язків, відповідальності перед суспільством.

За загальною структурою Кодекс складається з 16 Глав та 212 статей.

Розглянемо адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління, зокрема з питань військового обов'язку та наведені у Главі IV.

Відповідно до **статті 210** порушення призовниками, військово-возобов'язаними, резервістами правил військового обліку - тягне за собою накладення штрафу **від тридцяти до п'ятдесяти** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого частиною першою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, а також вчинення такого порушення **в особливий період** – тягнуть за собою накладення штрафу **від п'ятдесяти до ста** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до науково-практичного коментарю КУПАП (Мега-Інфо-Юридичний портал № 1):

- *об'єктом* даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері виконання військового обов'язку і несення військової служби;
- *об'єктивна* сторона правопорушення виражається у порушенні законодавства України про військовий обов'язок і військову службу, а саме, у порушенні правил військового обліку, неявці на виклик до військового комісаріату без поважних причин або несвоєчасному поданні в обліковий орган відомостей про зміну свого місця проживання, освіти, місця роботи, посади, а також у порушенні порядку проходження навчальних зборів (занять) у навчальних закладах Товариства сприяння обороні України

та професійно-технічних навчальних закладах (формальний склад);

- *суб'єкт* адміністративного проступку – особливий (резервісти, військовозобов'язані, призовники);
- *суб'єктивна* сторона правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Згідно із **статтею 210-1** порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію – тягне за собою накладення штрафу на **громадян від ста до двохсот** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і **на посадових осіб – від двохсот до трьохсот** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого частиною першою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, а також вчинення такого порушення **в особливий період** – тягнуть за собою накладення штрафу на **громадян від двохсот до трьохсот** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і **на посадових осіб - від трьохсот до п'ятисот** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до науково-практичного коментарю КУПАП (Мега-Інфо-Юридичний портал № 1):

- *об'єктом* даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері мобілізаційної підготовки та мобілізації;
- *об'єктивна* сторона правопорушення виражається у порушенні законодавства України про мобілізаційну підготовку та мобілізацію (формальний склад) при цьому відповідно до вимог **статті 2** ЗУ “Про МП та М” правовою основою мобілізаційної підготовки та мобілізації є Конституція України, ЗУ “Про оборону України”, цей та

інші закони України, а також видані відповідно до них нормативно-правові акти;

- *суб'єкт* адміністративного проступку – як громадяни, так і посадові особи;
- *суб'єктивна* сторона правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Стаття 211 вводить певні санкції за зіпсуття військово-облікових документів чи втрату їх з необережності, так за зіпсуття або недбале зберігання призовниками, військовозобов'язаними і резервістами військово-облікових документів (посвідчень про приписку до призовних діляниць, військових квитків, тимчасових посвідчень військовозобов'язаних), яке спричинило їх втрату – які тягнуть за собою накладення штрафу **від тридцяти до п'ятдесяти** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторне протягом року вчинення порушення з числа передбачених **частиною першою** цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, а також вчинення такого порушення **в особливий період** – тягнуть за собою накладення штрафу **від п'ятдесяти до ста** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до науково-практичного коментарю КУпАП (Мего-Інфо-Юридичний портал № 1):

- *об'єктом* даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері виконання військового обов'язку і несення військової служби;
- *об'єктивна* сторона правопорушення виражається у зіпсутті або недбалому зберіганні обліково-військових документів (посвідчень про приписку до призовних діляниць, військових квитків, тимчасових посвідчень військовозобов'язаних), яке спричинило їх втрату (матеріальний склад);

- *суб'єкт* адміністративного проступку – особливий (призовники і військовозобов'язані);
- *суб'єктивна сторона* правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини як у формі умислу (зіпсуття обліково-військових документів), так і у формі необережності (недбале зберігання обліково-військових документів).

ККУ

ККУ має своїм завданням правове забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина, власності, громадського порядку та громадської безпеки, довілля, конституційного устрою України від кримінально-протиправних посягань, забезпечення миру і безпеки людства, а також запобігання кримінальним правопорушенням.

Для здійснення цього завдання ККУ визначає, які суспільно небезпечні діяння є кримінальними правопорушеннями та які покарання застосовуються до осіб, що їх вчинили.

За загальною структурою Кодекс складається з 16 Глав та 447 статей.

Відповідно до **статті 114¹ розділу I особливої частини**, в якій наведені злочини проти основ національної безпеки України передбачена відповідальність за перешкоджання законній діяльності ЗСУ та ІВФ, зокрема:

- **частиною першою** – перешкоджання законній діяльності ЗСУ та ІВФ в особливий період – карається позбавленням волі на строк **від п'яти до восьми років**.
- **частиною другою** – те саме діяння, яке призвело до загибелі людей або інших тяжких наслідків – карається позбавленням волі на строк **від восьми до п'ятнадцяти років**.

Тлумачення цієї статті наведено у Науково-практичному коментарі.

Так, відповідно до **НПК до ККУ** (за загальною редакцією М.І.Мельника 2015 року) *основним безпосереднім об'єктом злочину* є національна безпека України у сфері державної безпеки, війсьній та інформаційній сферах. При цьому, *додатковим безпосереднім об'єктом злочину* є законна діяльність ЗСУ та ІВФ, безпека руху, власність тощо. ЗСУ разом зі СБУ, СЗР, ДПС та ІВФ, які відповідно до **статті 4** ЗУ “Про основи національної безпеки України” утворюють систему суб'єктів забезпечення національної безпеки України.

Відповідно до **частини другої статті 1** ЗУ “Про ЗСУ” ЗСУ – це військоове формування на яке, відповідно до Конституції України, покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності. ЗСУ покликані забезпечувати стримування збройної агресії проти України та відсіч їй, охорону повітряного простору держави та підводного простору в межах територіального моря України у випадках, визначених законом, беруть участь у заходах, спрямованих на боротьбу з тероризмом.

До ІВФ належать: СБУ; СЗР; УДО, ДПС; НГУ, ДССЗІ.

Об'єктивна сторона злочину характеризується вчиненням діяння, яке полягає в перешкоджанні законній діяльності ЗСУ та ІВФ. Під *перешкоджанням законній діяльності ЗСУ та ІВФ слід розуміти умисне створення перешкод або встановлення будь-яких обмежень у законній діяльності* військовослужбовців ЗСУ та ІВФ при виконанні ними своїх службових обов'язків. Способи такого перешкоджання можуть бути різними (наприклад, блокування військових частин, військових установ та організацій, стратегічних об'єктів, окремих підрозділів, шляхів сполучення, руху військового транспорту шляхом перекриття руху, виставлення пікетів або постів, організації скупчення людей, тварин або транс-

порту, влаштування перепон, барикад, завалів, руйнування або пошкодження шляхів сполучення, обладнання, споруд, засобів зв'язку чи сигналізації, транспортних засобів) і на кваліфікацію не впливають.

Порядок здійснення законної діяльності ЗСУ та ІВФ урегульований законодавством України (зокрема Конституцією України, ЗУ “Про основи національної безпеки України”, “Про оборону України”, “Про МП та М”, “Про ВО і ВС”; “Про боротьбу з тероризмом”; “про ЗСУ”; “про СБУ”; “про НГУ” та іншими).

У деяких випадках перешкоджання законній діяльності ЗСУ може кваліфікуватись за сукупністю з іншими злочинами (наприклад, ідеться про посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця). **Обов'язковою** ознакою об'єктивної сторони злочину є *час* його вчинення – **особливий період**. Відповідно до статті 1 ЗУ “Про оборону України” під *особливим періодом* треба розуміти період, що настає з моменту оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації чи з моменту введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та охоплює час мобілізації, воєнний час і частково відбудовний період після закінчення воєнних дій.

Злочин вважається *закінченим* з моменту вчинення дій, спрямованих на перешкоджання законній діяльності ЗСУ та ІВФ. Злочин, передбачений **частиною другою статті 114¹ ККУ**, є закінченим з моменту настання наслідків у виді загибелі людей або інших тяжких наслідків.

Суб'єкт злочину – загальний (фізична, осудна особа, яка досягла віку шістнадцяти років).

Суб'єктивна сторона злочину характеризується виною у формі умислу. Ставлення до наслідків у виді загибелі людей або

інших тяжких наслідків (ч. 2 ст. 114¹ ККУ) може бути як умисним, так і необережним.

Кваліфікуючі ознаки злочину передбачають вчинення діяння, передбаченого **частиною першою статті 114¹**, яке призвело до загибелі людей або інших тяжких наслідків (ч. 2 ст. 114¹).

Під поняттям “*загибель людей*” слід розуміти заповідання смерті хоча б одній людині.

Інші тяжкі наслідки можуть полягати в заповідання одній, двом чи більше особам тяжких тілесних ушкоджень, настанні великої матеріальної шкоди, зруйнуванні або пошкодженні прикордонних інженерних споруд чи інших важливих об’єктів, виникненні масових безпорядків, розриві чи суттєвому погіршенні дипломатичних стосунків з іншою державою тощо.

Стаття 335 за ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу передбачає покарання у вигляді **обмеження волі на строк до трьох років**.

Суспільна небезпека цього злочину полягає в тому, що ухилення громадян від проходження строкової служби порушує встановлений процес комплектування ЗСУ, підриває їх боєготовність, а отже і обороноздатність держави, а також дезорганізує діяльність державних органів, що здійснюють таке комплектування. **Основний безпосередній об’єкт** злочину – встановлений законом порядок комплектування ЗСУ та ІВФ особовим складом за призовом. Його **додатковим факультативним об’єктом** можуть бути життя та здоров’я (наприклад, при ухиленні шляхом калічення чи самокалічення), авторитет державних органів, які займаються комплектуванням. Відповідно до **пункту другого** Указу Президента України від 07.11.2001 № 10530/2001 “Про положення про проходження військової служби відповідними категоріями військовослужбовців” приписи положень про проходження військової служби, затверджені цим указом по-

ширюються на військові формування, крім ЗСУ, НГУ, СБУ, СЗР, ДПС та УДО.

Об'єктивна сторона злочину полягає в; 1) ухиленні від призову на строкову військову службу; 2) ухиленні від військової служби за призовом осіб офіцерського складу. Такі діяння можуть бути вчинені шляхом дії або бездіяльності, зокрема так званої “змішаної бездіяльності” (ухилення від виконання певного обов'язку).

Відповідно до частини першої статті 2 ЗУ “Про ВО і ВС” *військова служба* є державною службою особливого характеру, яка полягає у професійній діяльності придатних до неї за станом здоров'я і віком громадян України, пов'язаний із захистом Вітчизни.

Ухилення від призову на строкову військову службу може бути вчинене у кількох формах: 1) неявка за повісткою керівника ТЦК та СП про призов на строкову військову службу у вказаний строк без поважної причини; 2) отримання шляхом обману незаконного звільнення від призову на строкову військову службу; 3) отримання шляхом обману відстрочки від призову на строкову військову службу.

На строкову військову службу, відповідно до **частини 1 статті 15** ЗУ “Про ВО і ВС”, призиваються придатні для цього за станом здоров'я громадяни України чоловічої статі, яким до дня відправлення у в/ч виповнилося 18 років, та старші особи, які не досягли 27-річного віку і не мають права на звільнення або відстрочку від призову на строкову військову службу (громадяни призовного віку).

Військова служба за призовом осіб офіцерського складу, відповідно до **статті другої** ЗУ “Про ВО і ВС”, є одним з видів військової служби в Україні. Порядок призову до несення саме цього виду військової служби аналогічний тому, за яким проводиться призов на строкову військову службу, тому й форми його вчинення є подібними. Особами офіцерського складу, ЗСУ ком-

плектуються у тому числі за призовом – офіцерами запасу віком до 30 років у кількості та за ВОС, визначеними наказом МОУ.

Відповідно до **пунктів 2, 5** Положення про проходження військової служби особами офіцерського складу, прапорщиками (мічманами) ЗСУ, затверджене Указом Президента України від 07.11.2001 № 1053/2001 до *офіцерського складу* ЗСУ належать громадяни України, яким присвоєно військові звання від молодшого лейтенанта і вище.

Згідно із **частиною першою статті 27** ЗУ “Про ВО і ВС” у запас ЗСУ та ІВФ зараховуються громадяни України, які придатні за станом здоров’я до проходження військової служби в мирний або воєнний час і не досягли граничного віку перебування в запасі. Вони перебувають на військовому обліку в районних (міських) ТЦК та СП, органах СБУ та СЗР.

Спосіб вчинення злочину може бути різним, але він має значення для правильного визначення моменту закінчення злочину. Так, зазначені дії можуть полягати в самокаліченні, симуляції хвороби, підробленні документів, іншому обмані (приміром, у доведенні до членів призовної комісії завідомо неправдивих відомостей про смерть близького родича або у свідомому замовчуванні яких-небудь відомостей), а так само в прямій відмові від несення обов’язків військової служби, і в таких випадках злочин є *закінченим* з моменту отримання повного або тимчасового звільнення від військової служби. При цьому самокалічення, симуляція хвороби, підробка документів, інший обман можуть за наявності відповідних підстав кваліфікуватися як замах на ухилення від призову на строкову військову службу та за **статтею 358 ККУ**. У разі ж, якщо наявними є ознаки лише готування до вчинення цього злочину, то кримінальна відповідальність згідно з частиною другою **статті 14 ККУ** виключається.

При ухиленні шляхом бездіяльності, коли призовник без поважних причин не прибуває у строки, встановлені ТЦК та СП та зазначені в повістці, до призовної дільниці для відправлення у в/ч, злочин є *закінченим* з моменту нез'явлення призовника до призовної дільниці. Поважними причинами нез'явлення у цьому випадку вважаються лише такі, що підтверджуються відповідними документами: а) перешкода стихійного характеру, хвороба громадянина або інші обставини, що позбавили його можливості особисто прибути у вказані пункт і строк; б) смерть його близького родича (батька, матері, дружини, дитини, рідних брата, сестри, діда, баби) або близького родича його дружини.

Злочин, передбачений **статтею 335 ККУ**, відноситься до категорії триваючих. Уже закінчений злочин триває до тих пір, доки призовник, який ухиляється від призову, не з'явиться до ТЦК та СП або не буде затриманий правоохоронними органами. Для цього злочину також можливим є обчислення строків давності з моменту виникнення обставин, які унеможливають призов винного на строкову військову службу через досягнення граничного віку, погіршення стану здоров'я тощо.

Суб'єктом злочину для першого діяння є громадяни призовного віку, а для другого – офіцери запасу віком до 30 років. Зазначені особи можуть бути притягнуті до відповідальності за цей злочин лише якщо їм у порядку, передбаченому законодавством, не надано відстрочку або звільнення від призову.

Суб'єктивна сторона злочину характеризується умисною формою вини (особа усвідомлює, що не виконує обов'язки, пов'язані із призовом на військову службу). Якщо призовник не з'явився на призовний пункт у зв'язку з тим, що, скажімо, своєчасно не отримав повістку, кримінальна відповідальність виключається.

Відповідно до **статті 336** ухилення від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, на військову

службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період карається **позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років.**

Суспільна небезпека злочину зумовлюється тим, що своєчасне та швидке проведення мобілізації є запорукою ефективного відбиття воєнного нападу на країну або виконання Україною відповідних міжнародних зобов'язань по спільній обороні від агресора. Тому ухилення від призову до лав ЗСУ або ІВФ військовозобов'язаних та резервістів в умовах таких, що розпочалися або передбачаються, створює серйозну загрозу для безпеки держави у сфері оборони.

Основний безпосередній об'єкт злочину – встановлений ЗУ порядок комплектування ЗСУ та ІВФ особовим складом за мобілізацією при цьому, його **додатковим факультативним об'єктом** можуть бути життя та здоров'я (наприклад, при ухиленні шляхом калічення чи самокалічення), авторитет державних органів, які організують та здійснюють заходи з комплектування тощо.

Об'єктивна сторона злочину полягає у вчиненні діяння з ухилення від призову на військову службу за мобілізацією.

Відповідно до **статті 1** ЗУ “Про МП та М” *мобілізація* – це комплекс заходів, здійснюваних з метою планомірного переведення національної економіки, діяльності органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій на функціонування в умовах особливого періоду, а ЗСУ, ІВФ, ОРС ЦЗ, – на організацію і штати воєнного часу. Вона може бути загальною або частковою та проводиться відкрито чи приховано. Цільова мобілізація може проводитись у мирний час – з метою ліквідації наслідків стихійного лиха, аварій та катастроф. Вид, обсяги, порядок і строк проведення мобілізації визначає Президент України в рішенні про її проведення.

Ухилення від призову за мобілізацією аналогічне за змістом ухиленню від призову на строкову військову службу. Проте ухи-

лення від призову за мобілізацією у формі бездіяльності полягає у нез'явленні суб'єкта не обов'язково до призовної дільниці, а й безпосередньо до в/ч, військової установи, які зазначені в повістці або наказі керівника ТЦК та СП, органу СБУ або відповідного підрозділу СЗР.

Особи, які підлягають призову на військову службу за мобілізацією, повинні прийти на збірні пункти у строки, зазначені в отриманих ними документах (повістках, мобілізаційних посвідченнях або розпорядженнях).

Суб'єкт злочину – спеціальний (військовозобов'язані та резервісти). Відповідно до **частини першої статті 1 ЗУ** “Про ВО і ВС”, *військовозобов'язаними є* – особи, які перебувають у запасі для комплектування ЗСУ та ІВФ на особливий період, а також для виконання робіт із забезпечення оборони держави. *Резервістами є* особи, які проходять службу у військовому резерві ЗСУ, ІВФ і призначені для їх комплектування в мирний та воєнний час.

Не підлягають призову на військову службу під час мобілізації військовозобов'язані, які мають підстави зазначені у **статті 23 ЗУ** “Про МП та М”. Щодо вікової ознаки суб'єкта цього злочину, то ним можуть бути особи віком від 18 років до досягнення граничного віку перебування в запасі та у військовому резерві.

Суб'єктивна сторона злочину характеризується умисною формою вини (особа усвідомлює, що не виконує обов'язки, пов'язані із призовом на військову службу за мобілізацією). Якщо призовник не з'явився на призовний пункт у зв'язку з тим, що, приміром, своєчасно не отримав відповідний документ (повістку, мобілізаційне посвідчення або розпорядженнях), кримінальна відповідальність виключається.

Статтею 337 передбачається покарання за ухилення від військового обліку або навчальних (спеціальних) зборів. Так, **частиною першою** встановлено, що за ухилення призовника,

військовозобов'язаного, резервіста від військового обліку після попередження, зробленого відповідним керівником ТЦК та СП, керівниками відповідних органів СБУ, відповідних підрозділів СЗР, – передбачено покарання у вигляді штрафу **від трьохсот до п'ятисот** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до **одного року**.

Разом з тим, **частиною другою** за ухилення військовозобов'язаного, резервіста від навчальних (спеціальних) зборів – передбачено покарання у вигляді штрафу **від п'ятисот до семисот** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до **двох років**.

Безпосереднім об'єктом злочину є встановлений з метою забезпечення нормальної діяльності органів державної виконавчої влади порядок ведення військового обліку, підготовки військовозобов'язаних та резервістів.

Військовий облік та підготовка (перепідготовка) військовозобов'язаних та резервістів відіграють важливу роль у забезпеченні якісного комплектування ЗСУ та ІВФ, а отже, і в забезпеченні обороноздатності країни

З об'єктивної сторони злочин характеризується вчиненням таких діянь:

- ухиленням від військового обліку після попередження, зробленого відповідними керівниками ТЦК та СП, органів та підрозділів СБУ, СЗР, а також ухиленням від навчальних (перевірних) або спеціальних зборів.

Військовозобов'язані після прибуття на нове місце проживання мають у **семиденний** строк стати на військовий облік. Для взяття на військовий облік військовозобов'язані повинні в семиденний строк прибути до Р(М)ТЦК та СП або органів СБУ, відповідних підрозділів СЗР за місцем постійного або фактичного проживання. Невиконання цього обов'язку після попередження,

зробленого відповідним керівником ТЦК та СП, протягом терміну, необхідного для проїзду до ТЦК та СП, містить закінчений склад злочину, незалежно від того, чи притягувався військовозобов'язаний до адміністративної відповідальності за раніше вчинене ухилення від військового обліку.

Порядок проходження навчальних (перевірних) та спеціальних зборів встановлює ЗУ “Про ВО і ВС”. Інше порушення військовозобов'язаним правил військового обліку, крім безпосереднього ухилення від військового обліку (приміром, нез'явлення військовозобов'язаного до ТЦК та СП без поважних причин за викликом, якщо такий виклик не стосується обов'язку стати на військовий облік або пройти навчальні (перевірні) чи спеціальні збори, або ухилення від подання в орган військового обліку відомостей про зміну їх сімейного стану, стану здоров'я, адреси місця проживання (перебування), освіти, місця роботи і посади, навіть і з метою унеможливити таким шляхом наступний виклик на навчальні (чи перевіріні) або спеціальні збори), зокрема повторне, тягне адміністративну відповідальність за **статтею 210** КпАП.

Відповідно до пункту 6 Інструкції з організації і проведення зборів із резервістами та військовозобов'язаними в ОВУ, з'єднаннях, в/ч, установах та організаціях МОУ, ЗСУ та ДССТ, затвердженої наказом МОУ від 05.01.2022 № 2, зареєстрованого в Мінюсті 07.03.2022 за № 296/37632 в залежності від мети проведення навчальні збори поділяються на види:

- *навчальні збори резервістів* – підготовка резервістів у в/ч протягом служби у військовому резерві для набуття спроможностей у виконанні обов'язків на посадах як індивідуально, так і в складі підрозділу відповідно до стандартів підготовки підрозділу;
- *навчальні збори з підготовки резервістів за ВОС* – підготовка (перепідготовка) резервістів за ВОС у навчальних

центрах та військових навчальних закладах відповідно до посад, на які призначені;

- *навчальні збори військовозобов'язаних* – підготовка військовозобов'язаних у в/ч (установах), до яких вони призначені на комплектування в особливий період під час мобілізації, для набуття спроможностей у виконанні обов'язків на посадах як індивідуально, так і в складі підрозділу відповідно до стандартів підготовки підрозділу;
- *навчальні збори з підготовки фахівців дефіцитних ВОС* – підготовка військовозобов'язаних за ВОС, яких не вистачає в районах комплектування в/ч;
- *навчальні збори з загальновійськової підготовки* – загальновійськова підготовка резервістів та військовозобов'язаних, які не мають військової підготовки, у навчальних центрах, на загальновійськових полігонах або в/ч територіальної оборони.

Час і строки навчальних зборів встановлює ГШ ЗСУ, перевірочні збори проводяться за планом ГШ ЗСУ в період між навчальними зборами, а спеціальні збори відбуваються в разі прийняття Президентом України схваленого ВРУ рішення про введення в Україні або в окремих її місцевостях надзвичайного стану, а також оголошення окремих місцевостей України зонами надзвичайної екологічної ситуації.

Поважними причинами неприбуття чи несвоечасного прибуття військовозобов'язаного до ТЦК та СП для призову на збори в пункт і в строк, установлені ТЦК та СП, які підтверджені відповідними документами, визнаються перешкоди стихійного характеру, сімейні обставини та інші поважні причини, перелік яких визначає ПКМУ від 28.07.2010 № 673 “Про затвердження переліку поважних причин неприбуття чи несвоечасного прибуття військовозобов'язаного чи резервіста для призову на збори”.

Суб'єкт злочину – спеціальний (військовозобов'язані, тобто особи, які перебувають у запасі для комплектування ЗСУ та ІВФ на особливий період, а також для виконання робіт із забезпечення оборони держави). Допризовники, призовники, військово-службовці та резервісти не є суб'єктами цього злочину.

Звільняються від проходження зборів, а отже, не можуть бути суб'єктами цього злочину категорії військовозобов'язаних, які визначені у статті 30 ЗУ “Про ВО і ВС”, а також військовозобов'язані, які були зняті або виключені з військового обліку.

З суб'єктивної сторони злочин характеризується умисною формою вини.

**Указ Президента України “Про Положення про військовий квиток осіб рядового, сержантського і старшинського складу та Положення про військовий квиток офіцера запасу”
(зі змінами) від 30.06.2022 № 582/2016**

Указ затверджує положення про військові квитки осіб рядового, сержантського і старшинського складу та осіб офіцерського складу в яких визначені органи, які їх видають, а також опис їх змісту.

**ПКМУ “Про затвердження Положення про територіальні центри комплектування та соціальної підтримки”
від 23.02.2022 № 154 із змінами від 14.03.2023 № 318-2023-п**

У Положенні визначені завдання та функції ТЦК та СП, права і обов'язки їх керівників, а також питання фінансового і матеріального забезпечення.

ПКМУ “Про затвердження Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів” від 30.12.2022 № 1487

Цей Порядок визначає механізм організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів ЦОВВ, місцевими органами виконавчої влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, органами військового управління, військовими частинами (підрозділами) ЗСУ та інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів спеціального призначення, ТЦК та СП, підприємствами, установами та організаціями, закладами освіти, закладами охорони здоров'я незалежно від підпорядкування і форми власності.

ПКМУ “Про затвердження Порядку бронювання військовозобов'язаних за органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та підприємствами, установами і організаціями на період мобілізації та на воєнний час” від 04.02.2015 № 45/дк

Визначає обов'язки та завдання ЦОВВ, іншим державним органам, ТЦК та СП з питань організації та здійснення оформлення бронювання на військовозобов'язаних, встановлює форми документів, які необхідні для оформлення бронювання військовозобов'язаним та порядок їх оформлення і подання до ТЦК та СП. А також порядок надання відповідної звітності.

ПКМУ “Деякі питання реалізації положень ЗУ “Про МП та М” щодо бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час” від 27.01.2023 № 76.

ПКМУ затверджує: Порядок бронювання військовозобов'язаних за списком військовозобов'язаних під час дії воєнного стану, який визначає механізм бронювання під час дії воєнного стану військовозобов'язаних за списками військовозобов'язаних, які пропонуються до бронювання на період мобілізації та на воєнний час;

Порядок та критерії визначення підприємств, установ і організацій, які є критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період,

який встановлює механізм визначення підприємств, які є критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період, для цілей бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час.

Наказ МОУ “Про військовий квиток осіб рядового, сержантського і старшинського складу” від 10.04.2017 № 206, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.05.2017 за № 581/30449

Затверджує зразок військового квитка, порядок його видачі, зберігання та знищення. Дозволяє використання військових квитків, які були видані раніше.

Наказ МОУ “Про затвердження Порядку атестування громадян України до присвоєння первинного і чергових звань офіцерського складу запасу та Зразка військового квитка офіцера запасу” від 27.03.2018 № 130, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25.04.2018 за № 507/31959 із змінами наказ МОУ від 01.12.2021 року № 365.

Затверджує зразок військового квитка офіцера запасу, порядок його видачі, зберігання та знищення.

Наказ МОУ “Про тимчасове посвідчення військовозобов'язаного” від 21.11.2017 № 610, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14.12.2017 за № 1511/31379

Затверджує зразок тимчасового посвідчення, порядок його видачі, зберігання та знищення.

Наказ МОУ “Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного ЄДРПВР призовників, військовозобов'язаних та резервістів” від 28.03.2022 № 94, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 01.04.2022 за № 378/37714

Затверджує Порядок ведення ЄДРПВР, який встановлює процедури збирання, зберігання, обробки та використання відомостей ЄДРПВР, його основні завдання, засади, визначає завдання суб'єктам та відомості, що вносяться до ЄДРПВР, а також контроль за роботою Реєстру та захистом його даних.

Наказ МОУ “Про затвердження Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов’язаних та Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями” від 11.10.2021 № 313, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03.12.2021 за № 1566/37188 із змінами Наказ МОУ “Про внесення змін до наказу Міністерства оборони України від 11.10.2021 № 313” від 07.02.2022 № 35, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21.03.2022 за № 348/37684

Цей наказ визначає спеціальності та/або професії, споріднені з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов’язаних та Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями.

Наказ МОУ “Про затвердження Переліку військово-облікових спеціальностей осіб офіцерського складу та Переліку військово-облікових спеціальностей, за якими може бути присвоєно первинне військове звання молодшого лейтенанта запасу” від 01.08.2023 № 444, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 05 вересня 2023 р. за № 1562/40618

Цей наказ затверджує:

- Перелік військово-облікових спеціальностей осіб офіцерського складу;
- Перелік військово-облікових спеціальностей, за якими може бути присвоєно первинне військове звання молодшого лейтенанта запасу.

А також визначає, що втратив чинність, наказ Міністерства оборони України від 20.06.2012 № 412/ДСК “Про затвердження Переліку військово-облікових спеціальностей осіб офіцерського складу, Переліку військових посад осіб офіцерського складу, які можуть бути заміщені військовослужбовцями-жінками, Переліку

військово-облікових спеціальностей, за якими може бути присвоєно первинне військове звання молодшого лейтенанта запасу”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 16.07.2012 за № 1190/21502 (із змінами).

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

---

1. Який нормативно-правовий акт затверджує опис військового квитка рядового, сержантського складу?
2. Який нормативно-правовий акт встановлює повноваження органів державної влади та підприємств у сфері оборони?
3. Який нормативно-правовий акт визначає відповідальність посадових осіб за перешкодження законній діяльності ЗСУ?
4. Який нормативно-правовий акт здійснює правове регулювання відносин між державою і громадянами у зв'язку з виконанням ними конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни?
5. Який нормативно-правовий акт встановлює повноваження органів державної влади та підприємств у сфері мобілізаційної підготовки та мобілізації?
6. Який нормативно-правовий акт визначає механізм організації та ведення військового обліку?
7. Який нормативно-правовий акт визначає перелік спеціальностей (професій), по одержанні яких придатні до військової служби за станом здоров'я та віком жінки мають перебувати на військовому обліку?
8. Який нормативно-правовий акт визначає перелік випадків за яких громадяни України підлягають зняттю з військового обліку військовозобов'язаних?
9. Який нормативно-правовий акт визначає форму тимчасового посвідчення військовозобов'язаного?
10. Який нормативно-правовий акт затверджує Порядок ведення ЄДРПВР?

§§**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

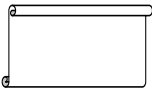
---

1. Законодавче регулювання, основні засади та визначення поняття “Воєнний стан”.
2. Законодавче регулювання, основні засади та визначення поняття “Особливий період”.
3. Особливості життєдіяльності держави в умовах воєнного часу.

Розділ 2.

ВІЙСЬКОВИЙ ОБЛІК ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ – ПОНЯТТЯ, МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ОСНОВНІ ВИМОГИ

Мета військового обліку. Основні вимоги до військового обліку в державі. Завдання військового обліку. Понятійний апарат військового обліку держави.

Література 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 19; 20; 22; 24; 25; 26; 28; 29; 30; 40; 41; 42; 43; 44; 45; 48; 50; 52.

Основні поняття

Військовий облік, система військового обліку, мета і завдання військового обліку, вимоги до військового обліку

Відповідно до пункту 2 Порядку **військовий облік** є складовою змісту мобілізаційної підготовки держави, який полягає у **цілеспрямованій діяльності підприємств** щодо:

- **фіксації, накопичення та аналізу** наявних людських мобілізаційних ресурсів за військово-обліковими ознаками;
- здійснення заходів із **забезпечення виконання встановлених правил військового обліку** призовниками, військовозобов'язаними та резервістами;
- **подання відомостей** (персональних та службових даних) стосовно призовників, військовозобов'язаних та резервістів до органів ведення ЄДРПВР;
- **утворення військового резерву** людських ресурсів, накопичення військово-навчених людських ресурсів, необхідних для укомплектування ЗСУ, та ІВФ у мирний час та в особливий період;
- **проведення аналізу кількісного складу та якісного стану** призовників, військовозобов'язаних та резервістів

для їх ефективного використання в інтересах оборони та національної безпеки держави;

- **своєчасне оформлення військово-облікових документів** призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

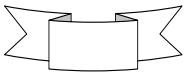
Військовий облік ведеться з **метою** визначення наявних людських мобілізаційних ресурсів та їх накопичення для забезпечення повного та якісного укомплектування ЗСУ та ІВФ особовим складом у мирний час та в особливий період.

Для забезпечення військового обліку громадян України використовується ЄДРПВР, який призначений для **збирання, зберігання, обробки та використання** даних про призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Завдання військового обліку:

- **організація своєчасного бронювання** військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час;
- **забезпечення контролю за станом військового обліку** на підприємствах;
- **забезпечення контролю за дотриманням** призовниками, військовозобов'язаними та резервістами **правил військового обліку**;
- **забезпечення громадян України інформацією** щодо виконання ними військового обов'язку.

З метою ведення військового обліку в державі створюється **система військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів** (далі — система військового обліку).

Система військового обліку це сукупність узгоджених за завданнями державних органів, підприємств, установ та організацій, які ведуть військовий облік та забезпечують її функціонування із застосуванням засобів автоматизації процесів та використанням необхідних баз даних (Рестрів), визначених законодавством.

Головною вимогою до системи військового обліку є забезпечення **повноти та достовірності** даних, що визначають кількісний склад та якісний стан призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Військовий обов'язок установлюється з метою підготовки громадян України до захисту Вітчизни, забезпечення особовим складом ЗСУ, ІВФ, посади в яких комплектуються військовослужбовцями.

Військовий обов'язок включає:

- 1) *підготовку* громадян до військової служби;
- 2) *приписку* до призовних дільниць;
- 3) *прийняття в добровільному порядку* (за контрактом) та призов на військову службу;
- 4) *проходження* військової служби;
- 5) *виконання* військового обов'язку в запасі;
- 6) *проходження служби* у військовому резерві;
- 7) *дотримання* правил військового обліку.

Громадяни України мають право на заміну виконання військового обов'язку альтернативною (невійськовою) службою згідно з Конституцією України та ЗУ “Про альтернативну (невійськову) службу”.

Військовий обов'язок не поширюється на іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні.

Щодо військового обов'язку громадяни України поділяються на такі категорії:

- *допризовники* – особи, які підлягають приписці до призовних дільниць;
- *призовники* – особи, приписані до призовних дільниць;
- *військовослужбовці* – особи, які проходять військову службу;
- *військовозобов'язані* – особи, які перебувають у запасі для комплектування ЗСУ та ІВФ на особливий період, а також для виконання робіт із забезпечення оборони держави;

- *резервісти* – особи, які проходять службу у військовому резерві ЗСУ та ІВФ і призначені для їх комплектування у мирний час та в особливий період.

До категорії військовослужбовців прирівнюються іноземці та особи без громадянства, які відповідно до закону проходять військову службу у ЗСУ.

Стаття 2 ЗУ “Про ВО і ВС” визначає **вісім** видів військової служби в Україні, зокрема:

- 1) строкова військова служба;
- 2) військова служба за призовом під час мобілізації, на особливий період;
- 3) військова служба за контрактом осіб рядового складу;
- 4) військова служба за контрактом осіб сержантського і старшинського складу;
- 5) військова служба (навчання) курсантів вищих військових навчальних закладів, а також вищих навчальних закладів, які мають у своєму складі військові інститути, факультети військової підготовки, кафедри військової підготовки, відділення військової підготовки;
- 6) військова служба за контрактом осіб офіцерського складу;
- 7) військова служба за призовом осіб офіцерського складу;
- 8) військова служба за призовом осіб із числа резервістів в особливий період.

Військовий облік усіх призовників, військовозобов’язаних та резервістів ведеться за місцем їх проживання і відповідно **до обсягу та деталізації** поділяється на:

- персонально-якісний;
- персонально-первинний;
- персональний.

Ведення персонально-якісного обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів покладається на відповідні Р(М) ТЦК та СП.

Персонально-якісний облік військовозобов'язаних та резервістів СБУ покладається на Центральне управління або регіональні органи СБУ.

Ведення персонально-якісного обліку військовозобов'язаних та резервістів СЗР покладається на відповідні підрозділи СЗР.

Персонально-якісний військовий облік передбачає облік відомостей (персональних та службових даних) стосовно призовників, військовозобов'язаних та резервістів за задекларованим (зарєєстрованим) місцем проживання, які узагальнюються в облікових документах та вносяться до ЄДРПВР. Ведення персонально-якісного військового обліку покладається на відповідні Р(М)ТЦК та СП, органи СБУ, підрозділи СЗР.

Персонально-первинний військовий облік передбачає облік відомостей стосовно призовників, військовозобов'язаних та резервістів за місцем їх проживання у відповідній адміністративно-територіальній одиниці. У селах та селищах, а також у містах, де відсутні Р(М)ТЦК та СП, ведення такого обліку покладається на **виконавчі органи сільських, селищних, міських рад.**

Персональний облік призовників, військовозобов'язаних та резервістів передбачає облік відомостей щодо таких осіб **за місцем їх роботи або навчання та покладається на керівників** центральних та місцевих органів виконавчої влади, інших державних органів, підприємств, установ та організацій, закладів освіти та охорони здоров'я незалежно від підпорядкування і форми власності.

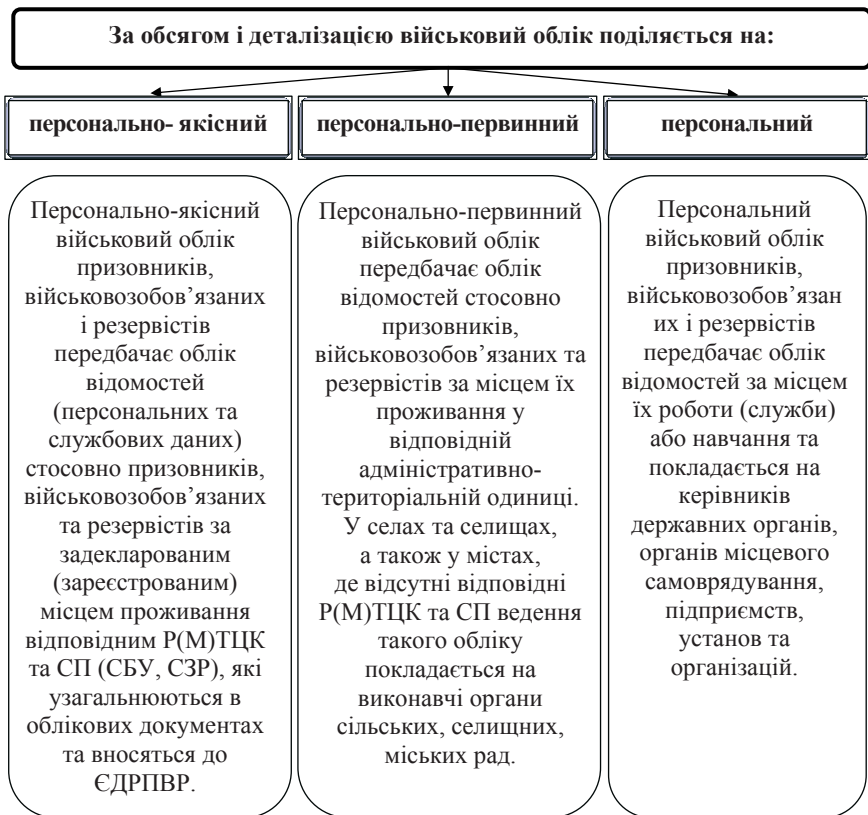
Структура військового обліку за обсягом і деталізацією наведена на рис. 1.

Військовий облік військовозобов'язаних та резервістів **за призначенням** поділяється на **загальний і спеціальний.**

На загальному військовому обліку перебувають резервісти, а також військовозобов'язані, які **не заброньовані** за центральними та місцевими органами виконавчої влади, іншими

державними органами, підприємствами, установами та організаціями, закладами освіти та охорони здоров'я незалежно від підпорядкування і форми власності на період мобілізації та на воєнний час.

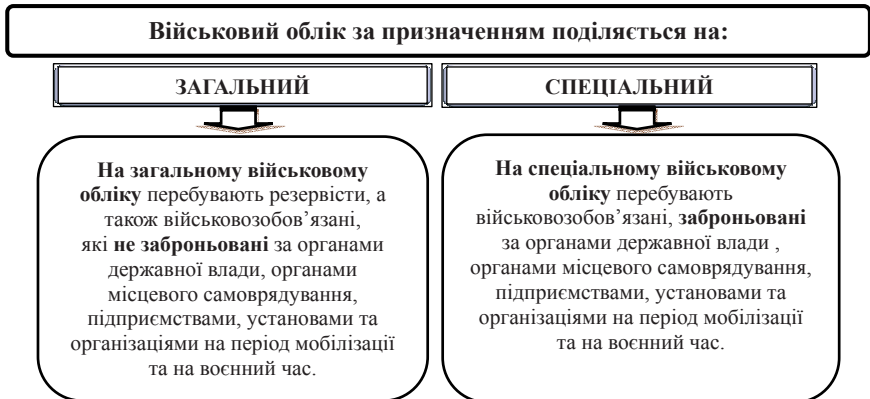
На спеціальному військовому обліку перебувають військовозобов'язані, **заброньовані** за центральними та місцевими органами виконавчої влади, іншими державними органами,

Рисунок 1. Структура військового обліку за обсягом і деталізацією

підприємствами, установами та організаціями, закладами освіти та охорони здоров'я на період мобілізації та на воєнний час.

Схематично організацію військового обліку за призначенням представлено на рис. 2.

Рисунок 2. Схема організації військового обліку за призначенням

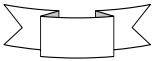
Отже:

організація військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів – **цілеспрямована діяльність підприємств з аналізу, планування та контролю** за станом військового обліку, в тому числі з вироблення рішень відповідних керівників щодо забезпечення ефективного функціонування системи військового обліку та її елементів, в інтересах комплектування ЗСУ та ІВФ особовим складом.

ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів – **цілеспрямована діяльність посадових осіб підприємств щодо фіксації, накопичення та систематизації** військово-облікових ознак призовників, військовозобов'язаних та резервістів із відображенням їх у звітних, облікових та військово-облікових документах (їх електронних образах).

організація бронювання військовозобов'язаних – цілеспрямована діяльність посадових осіб підприємств щодо визначення Переліків посад і професій військовозобов'язаних, які підлягають бронюванню на період мобілізації та на воєнний час, **оформлення відстрочок** військовозобов'язаним від призову на військову службу на період мобілізації та на воєнний час у визначений законодавством спосіб та **формування і подання** відповідної звітності.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Що належить до завдань військового обліку?
2. Які органи забезпечують функціонування системи військового обліку на території старостинського округу?
3. На які органи покладається ведення персонально-якісного військового обліку?
4. На який орган покладається загальне керівництво роботою з організації та ведення військового обліку?
5. Що таке система військового обліку?
6. На кого покладається функція із забезпечення виконання законодавства з питань військового обов'язку і військової служби, мобілізаційної підготовки та мобілізації?
7. Мета військового обліку?
8. Дати визначення поняттю “організація військового обліку”.
9. Головна вимога до системи військового обліку?
10. Дати визначення поняттю “ведення військового обліку”.

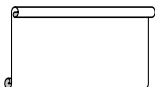

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

1. Законодавче регулювання, основні засади та принципи, виконання військово-транспортного обов'язку підприємств в Україні під час дії правового режиму воєнного стану.
2. Створення, штат, функціональні обов'язки та алгоритм роботи дільниць оповіщення військовозобов'язаних та резервістів під час мобілізації на підприємствах,
3. Обмеження громадян та суб'єктів господарської діяльності під час дії правового режиму воєнного стану.

СИСТЕМА ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ

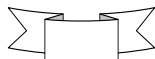
*Механізми функціонування системи військового обліку.
Побудова структури системи військового обліку. Підсистеми
системи військового обліку та їх призначення. Взаємодія
підсистем системи військового обліку.*

Література 2; 3; 4; 5; 6; 7; 28; 29; 30; 32; 35; 40; 49; 50.

Основні поняття

Функціонування системи військового обліку, підсистеми системи військового обліку, військова підсистема військового обліку, функціональна підсистема військового обліку, територіальна підсистема військового обліку, галузева підсистема військового обліку

Система військового обліку це визначена законодавством сукупність узгоджених за метою та завданнями державних органів та підприємств, які ведуть військовий облік та забезпечують її функціонування із застосуванням засобів автоматизації процесів та використанням необхідних баз даних (Реєстрів).

Система військового обліку поділяється на підсистеми, які класифікуються за призначенням:

- Військова підсистема системи військового обліку;
- Функціональна підсистема системи військового обліку;
- Територіальна підсистема системи військового обліку;
- Галузева підсистема системи військового обліку.

Для ефективної реалізації основних засад організації та ведення військового обліку в державі, згадані підсистеми взаємодіють між собою шляхом оперативного обміну інформацією між елементами цієї системи та державними Реєстрами,

власниками яких є державні органи, що входять до складу відповідних підсистем.

Кожний елемент **чотирьох підсистем** системи військового обліку має свої завдання та функції.

Військова підсистема системи військового обліку – основна управляюча та узагальнююча підсистема, яка виконує завдання з організації військового обліку громадян України, функціонування системи військового обліку та контролю за його станом.

Дана підсистема є найбільш вивчена та унормована, з точки зору законодавства, підзаконних актів та керівних документів.

До складу **військової підсистеми** входять такі державні органи та органи військового управління:

МОУ:

затверджує порядок ведення ЄДРПВР, вимоги до технічного опису сервісу електронної інформаційної взаємодії між ЄДРПВР та інформаційно-комунікаційними системами, Реєстрами, базами (банками) даних, держателями (розпорядниками, адміністраторами) яких є державні органи, зазначені в ЗУ “про ЄДРПВР”;

визначає:

- форми військово-облікових документів;
- показники та критерії з оцінювання стану військового обліку;
- перелік спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після здобуття яких жінки за власним бажанням беруться на військовий облік військовозобов’язаних, крім тих, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю, за умови придатності до проходження військової служби за станом здоров’я та віком;
- перелік спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями;
- перелік військово-облікових спеціальностей (крім СБУ).

ГШ ЗСУ:

- здійснює загальне керівництво роботою, пов'язаною з організацією та веденням військового обліку, контроль за станом цієї роботи в державних органах (крім СБУ та СЗР), на підприємствах;
- встановлює особливості ведення військового обліку ОВУ, в/ч ЗСУ, ТЦК та СП;
- визначає перелік дефіцитних для ЗСУ ВОС військовозобов'язаних, за наявності яких вони не підлягають бронюванню;
- погоджує програми підготовки персоналу, відповідального за організацію та ведення військового обліку;
- проводить перевірку стану військового обліку в державних органах, на підприємствах, що провадять діяльність на території України (крім СБУ, СЗР);
- подає в установленому порядку КМУ інформацію про стан військового обліку за минулий рік, пропозиції щодо методичного і методологічного забезпечення військового обліку, підвищення кваліфікації посадових осіб, відповідальних за організацію військового обліку, забезпечення функціонування системи військового обліку.

КСВ:

- здійснює загальне керівництво та контроль за роботою ОК, ОТЦК та СП, Р(М)ТЦК та СП з питань організації та ведення військового обліку, а також вживає заходів реагування на виявлені правопорушення;
- проводить щороку згідно із затвердженим ГШ ЗСУ планом перевірки організації та ведення військового обліку в ОК, ОТЦК та СП, Р(М)ТЦК та СП (не менш як 30 відсотків);

ОК:

- проводять щороку до 15 лютого відповідно до погоджених з ГШ ЗСУ та затверджених КСВ планів перевірок

ки стану військового обліку на підприємствах, що перебувають у межах зони відповідальності відповідно до військово-адміністративного поділу території України (крім СБУ, СЗРУ);

- проводять щороку відповідно до затверджених КСВ планів перевірки стану організації та ведення військового обліку не менш як у 30 відсотках ОТЦК та СП, Київському міському ТЦК та СП;
- здійснюють в межах своїх повноважень аналітичну роботу даних, забезпечують ведення ЄДРПВР, контролюють актуальність, повноту та відповідність інформації, виконання рішень розпорядника ЄДРПВР.

ОТЦК та СП, Київський та Севастопольський міські ТЦК та СП в межах своїх повноважень:

- здійснюють керівництво військовим обліком на території адміністративно-територіальної одиниці, контроль за його станом, зокрема в органах, що забезпечують функціонування системи військового обліку (крім СБУ, СЗР);
- здійснюють контроль та аналіз стану військово-облікової роботи в підпорядкованих Р(М)ТЦК та СП, методичне супроводження заходів з військового обліку та видання щороку наказів щодо стану військового обліку;
- проводять інформування щороку до 25 січня відповідних ОТЦК та СП, Київської Севастопольської міських держадміністрацій та надання пропозицій щодо поліпшення стану військового обліку на території адміністративно-територіальної одиниці;
- здійснюють постійну взаємодію з ОТЦК та СП, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями з питань організації та ведення військового обліку;

- проводять архівну роботу з питань проходження громадянами військової служби та подання інформації відповідно до вимог законодавства;
- розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням призовниками, військово-визволенцями та резервістами, посадовими особами державних органів та підприємств правил військового обліку, законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію, а також зіпсуттям або недбалючим зберіганням військово-облікових документів, яке спричинило їх втрату (крім правопорушень, вчинених військово-визволенцями та резервістами, які перебувають у запасі СБУ, СЗР);
- здійснюють в межах своїх повноважень аналітичну обробку даних. Як орган адміністрування та ведення ЄДРПВР забезпечують його ведення, контролюють актуальність, повноту та відповідність інформації, виконання рішень розпорядника ЄДРПВР;
- проводять щороку відповідно до затверджених ОК планів перевірку стану організації та ведення військового обліку не менш як у 30 відсотках Р(М)ТЦК та СП;
- проводять щороку у взаємодії з обласною, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями відповідно до затверджених розпорядженням голови обласної, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій планів перевірку стану військового обліку на підприємствах, що перебувають на території адміністративно-територіальної одиниці (крім СБУ, СЗР).

Р(М)ТЦК та СП:

- організують та ведуть військовий облік на території адміністративно-територіальної одиниці;

- здійснюють взяття, зняття або виключення з військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів у випадках, передбачених законодавством;
- виявляють призовників, військовозобов'язаних та резервістів, які проживають на території адміністративно-територіальної одиниці, проте не перебувають на військовому обліку;
- організують оповіщення призовників, військовозобов'язаних та резервістів про їх виклик до Р(М)ТЦК та СП для оформлення військово-облікових документів, проходження медичного огляду, приписки до призовної дільниці, взяття на військовий облік, призначення на особливий період, призову на військову службу або на збори військовозобов'язаних та резервістів і забезпечують здійснення контролю за їх прибуттям;
- організують взаємодію з державними органами та підприємствами, щодо строків та способів звіряння даних списків персонального військового обліку та карток первинного обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, а також їх оповіщення;
- організують та забезпечують зберігання облікової документації призовників, військовозобов'язаних та резервістів, персональних даних, які містяться в них;
- зберігають протягом 10 років списки, які надходять від закладів освіти щодо жінок, які здобувають освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю;
- письмово повідомляють державним органам та підприємствам про осіб, які не виконали наказ (розпорядження) керівника зазначених органів і підприємств та не прибули за викликом до Р(М)ТЦК та СП;
- інформують про стан військового обліку щороку до **5 січня** районні, районні у м. Києві та Севастополі

- держадміністрації, виконавчі органи міських рад та вносять на їх розгляд пропозиції щодо його покращення;
- здійснюють взяття на військовий облік жінок, які належать до категорій осіб, зазначених у **частині одинадцятій статті 1** ЗУ “Про ВО і ВС”;
  - забезпечують громадян військово-обліковими документами та зберігання зданих або вилучених у призовників, військовозобов’язаних та резервістів військово-облікових документів;
  - надсилають запити до органів Реєстрації з метою встановлення адреси зареєстрованого (задекларованого) місця проживання призовників, військовозобов’язаних та резервістів;
  - розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов’язані з порушенням призовниками, військовозобов’язаними та резервістами, посадовими особами державних органів та підприємств правил військового обліку, законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію, а також зіпсуттям або недбалим зберіганням військово-облікових документів, яке спричинило їх втрату (крім правопорушень, вчинених військовозобов’язаними та резервістами, які перебувають у запасі СБУ, СЗР);
  - повідомляють органам досудового розслідування про факти, які свідчать про вчинення кримінального правопорушення громадянами, які ухиляються від військового обліку або навчальних та спеціальних зборів, призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу, на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період;

- звертаються в установленому законом порядку до органів НП (у разі неможливості складення протоколу про адміністративне правопорушення на місці його вчинення) для доставлення осіб, які скоїли адміністративні правопорушення, передбачені **статтями 210, 210¹** КУпАП, з метою складення протоколів про адміністративні правопорушення, до відповідного Р(М)ТЦК та СП, в якому ця особа перебуває (повинна перебувати) на військовому обліку;
- виключають з військового обліку на підставі відповідних підтвердних документів осіб, які за рішенням суду визнані недієздатними, оголошені померлими (такими, що пропали безвісти), засуджені до позбавлення волі або померли;
- проставляють у військово-облікових документах призовників, військовозобов'язаних та резервістів відповідні відмітки про взяття їх на військовий облік, зняття та виключення з нього;
- виконують архівно-довідкову роботу з питань військового обліку;
- виконують функції з ведення ЄДРПВР;
- проводять щороку відповідно до графіків звіряння, затверджених розпорядженнями голів районних, районних у м. Києві та Севастополі держадміністрацій, міських голів, звіряння даних списків персонального військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, які працюють (навчаються) в державних органах, на підприємствах, а також даних карток первинного обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, які перебувають на військовому обліку у виконавчих органах сільських, селищних, міських рад, з обліковими даними документів Р(М)ТЦК та СП;

- проводять щороку відповідно до затверджених розпорядженнями голів відповідних районних, районних у м. Києві та Севастополі держадміністрацій, міських голів планів перевірки стану організації та ведення військового обліку в державних органах, на підприємствах (крім СБУ та СЗР).

Функціональна підсистема системи військового обліку – сукупність міністерств, ЦОВВ, інших державних органів та підприємств, що входять до сфери їх управління та виконують завдання із забезпечення функціонування системи військового обліку відповідно до статті 38 ЗУ “Про ВО і ВС”, а саме: МВС, СБУ, СЗР, НП, ДБР, центральними органами виконавчої влади, які відповідно до ЗУ здійснюють керівництво військовими формуваннями, правоохоронними органами спеціального призначення, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування, ДМС, Мінюсту, МОЗ, Офісу Генеральної прокуратури України, ДСА, та інші.

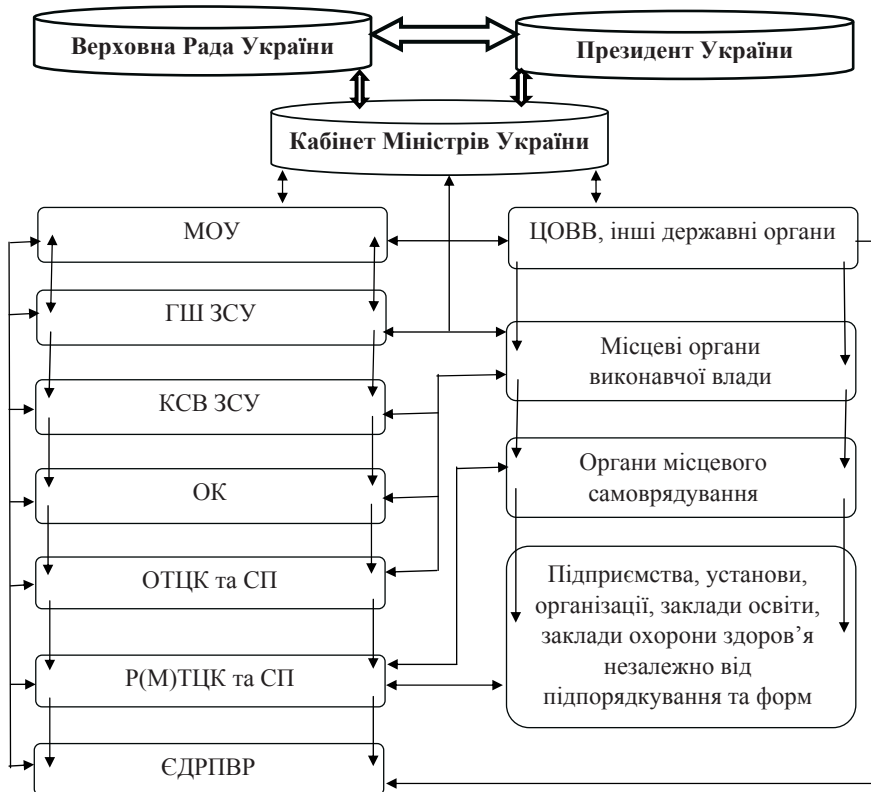
Територіальна підсистема системи військового обліку – сукупність місцевих органів виконавчої влади, а саме обласних, районних, міських державних адміністрацій та виконавчих комітетів сільських, селищних та міських рад, старостинських округів, які відповідно до ЗУ “Про МП і М”, разом із Р(М)ТЦК та СП ведуть військовий облік громадян України на відповідній території.

Місцеві органи виконавчої влади забезпечують разом із ТЦК та СП всіх рівнів функціонування системи військового обліку, організовують бронювання військовозобов’язаних.

Органи місцевого самоврядування та виконавчі комітети сільських, селищних та міських рад, старостинських округів здійснюють персонально-первинний облік, який передбачає облік відомостей щодо призовників, військовозобов’язаних та резервістів за місцем їх проживання.

Галузева підсистема системи військового обліку – сукупність галузей національної економіки та підприємств, що входять до сфери їх управління та забезпечують ведення персонального обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів, а також бронювання військовозобов’язаних на період мобілізації та на воєнний час.

Організація взаємодії підсистем системи військового обліку в державі зображено на рис. 3.

Рисунок 3. Організація взаємодії підсистем системи військового обліку

ВРУ – здійснює законодавче регулювання питань військового обліку громадян.

Президент України – здійснює загальне керівництво у сфері мобілізаційної підготовки (у т. ч. організацією військового обліку громадян).

КМУ – здійснює заходи з організації військового обліку та бронювання громадян, видає нормативні та підзаконні акти з цих питань.

ЦОВВ та інші державні органи – забезпечують разом з МОУ функціонування системи військового обліку (у межах компетенції); проводять щороку перевірку стану військового обліку на підприємствах, які перебувають у сфері їх управління;

Місцеві органи виконавчої влади – забезпечують разом з КСВ, ОК і ОТЦК та СП функціонування системи військового обліку, організують бронювання військовозобов'язаних;

Органи місцевого самоврядування – здійснюють персонально-первинний облік, який передбачає облік відомостей щодо призовників, військовозобов'язаних та резервістів за місцем Реєстрації місця проживання та їх фактичного перебування та взаємодію із Р(М)ТЦК та СП в частині організації та ведення військового обліку і організують бронювання військовозобов'язаних на відповідній адміністративно-територіальній одиниці;

Підприємства, установи, організації – здійснюють персональний облік, який передбачає облік відомостей щодо призовників, військовозобов'язаних та резервістів за місцем їх роботи (служби) або навчання та організують роботу по бронюванню військовозобов'язаних.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

---

1. Які органи входять до складу військової підсистеми військового обліку?

2. Органи якої підсистеми військового обліку забезпечують функціонування системи військового обліку на території старостинського округу?
3. Що таке система військового обліку?
4. Які органи входять до складу функціональної підсистеми військового обліку?
5. Які органи забезпечують функціонування системи військового обліку в державі?
6. Які органи входять до складу галузевої підсистеми військового обліку?
7. Класифікація підсистем системи військового обліку?
8. Які органи входять до складу територіальної підсистеми системи військового обліку?
9. На який орган покладається загальне керівництво роботою з організації та ведення військового обліку?
10. На які органи покладається функція із забезпечення виконання законодавства з питань військового обов'язку і військової служби, мобілізаційної підготовки та мобілізації?

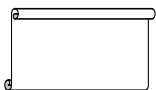
§§**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

1. Додаткові вимоги до органів, що здійснюють Реєстрацію місця проживання в частині організації та ведення військового обліку.
2. Додаткові вимоги до дипломатичних та консульських представництв України в частині організації та ведення військового обліку.
3. Додаткові вимоги до органів держаної Реєстрації актів цивільного стану в частині організації та ведення військового обліку.

Розділ 4.

ПЕРСОНАЛЬНІ ТА СЛУЖБОВІ ДАННІ ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ

Персональні дані призовників, військовозобов'язаних та резервістів, службові дані призовників, військовозобов'язаних та резервістів, військово-облікові ознаки призовників, військовозобов'язаних та резервістів, порядок захисту персональних даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Література 11; 2; 3; 4; 7; 8; 9; 10; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 21; 22; 28; 29; 33; 35; 40; 41; 42; 43; 44; 45; 48; 49; 50; 51; 52; 56; 57; 58.

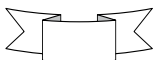
Основні поняття

Персональні дані, службові дані, захист персональних даних, військово-облікові ознаки, ідентифікація особи, верифікація даних.

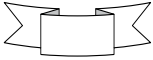
Правильне використання персональних та службових даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів являється запорукою якісного виконання завдань, покладених на керівників та посадових осіб, відповідальних за організацію та ведення військового обліку, що в свою чергу впливає на обороноздатність держави.

Відповідно до частини 1 статті 6 ЗУ “Про ЄДРПВР” до Реєстру заносяться та зберігаються в базі даних ЄДРПВР такі відомості про призовників, військовозобов'язаних та резервістів:

- 1) персональні дані;
- 2) службові дані.

Персональні дані – відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована.

Службова інформація – інформація, що міститься в документах суб'єктів владних повноважень, які становлять внутрівідомчу службову інформацію, пов'язану з розробкою напряму діяльності або здійснення контрольних, наглядових функцій органами державної влади, а також інформація зібрана у сфері оборони країни, яку не віднесено до державної таємниці.

Слід згадати, що для ідентифікації особи в Україні законодавчо визначено наступні документи:

- 1) Паспорт громадянина України (ID-картка + витяг)
(в тому числі в е-вигляді – застосунок “ДІЯ”);
- 2) Паспорт громадянина України для виїзду за кордон (в тому числі в е-вигляді – застосунок “ДІЯ”);
- 3) Дипломатичний паспорт України;
- 4) Службовий паспорт України;
- 5) Посвідчення особи моряка;
- 6) Посвідчення члена екіпажу;
- 7) Посвідчення особи на повернення в Україну;
- 8) Тимчасове посвідчення громадянина України.

Необхідно окремо відзначити, що згідно з **частиною другою статті 6 ЗУ “про ЄДРПВР”** згода призовників, військовозобов'язаних та резервістів на обробку їх персональних даних для цілей ЄДРПВР **НЕ ПОТРІБНА**.

Крім того, у відповідності до **пункту 6 Глави I Порядку** ведення ЄДРПВР, дані ЄДРПВР використовуються для реалізації завдань військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, а також для інформаційного забезпечення громадян України, у тому числі осіб, звільнених з військової служби, які мають право на пенсію, та членів сімей загиблих військовослужбовців відомостями щодо виконання ними військового обов'язку.

Збирання відомостей здійснюється органами ведення ЄДРПВР–(Р(М)ТЦК та СП) на підставі відомостей, що подаються органу ведення ЄДРПВР особисто призовниками, військовозобов'язаними та резервістами, органами виконавчої влади, іншими державними органами, органами влади АРК та підприємствами, закладами освіти, закладами охорони здоров'я незалежно від підпорядкування і форми власності, ТЦК та СП, в/ч.

Отже, до персональних даних призовника, військовозобов'язаного та резервіста належать:

- 1) прізвище;
- 2) власне ім'я (усі власні імена);
- 3) по батькові (за наявності);
- 4) дата народження;
- 5) місце народження;
- 6) стать;
- 7) місце проживання та місце перебування;
- 8) відомості про батьків (усиновлювачів), опікунів, піклувальників та інших представників (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата народження);
- 8.1) відомості про сімейний стан особи та членів її сім'ї (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), а також дітей);
- 9) реквізити паспорта громадянина України та паспорта громадянина України для виїзду за кордон (серія, номер, дата видачі, орган, що видав, строк дії);
- 9.1) відомості про громадянство;
- 10) відомості про документи, що підтверджують смерть особи або визнання особи померлою чи безвісно відсутньою;
- 11) відомості щодо визнання особи недієздатною (поновлення дієздатності);
- 12) відомості про зайнятість (код підприємства, місце роботи, посада);

- 13) Реєстраційний номер облікової картки платника податків;
- 14) відцифрований образ обличчя особи;
- 15) відомості про дату виїзду за межі України та дату повернення на територію України;
- 16) відомості про освіту та спеціальність;
- 17) відомості про стан здоров'я (у тому числі про встановлення, зміну групи інвалідності), що збираються з метою визначення придатності для виконання військового обов'язку;
- 18) відомості про притягнення до кримінальної відповідальності (повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення);
- 19) відомості про розгляд судом кримінальної справи, вирок, що набрав законної сили;
- 20) відомості про наявність (відсутність) судимості;
- 21) унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному Реєстрі (за наявності).

До службових даних призовника, військовозовоб'язаного та резервіста належать відомості про виконання ним військового обов'язку та військово-облікові ознаки, перелік яких визначається Порядком ведення ЄДРПВР.

До відомостей про виконання призовником, військовозовоб'язаним та резервістом військового обов'язку відносяться дані про:

- 1) проходження військової служби;
- 2) участь в бойових діях, міжнародних операціях з підтримки миру і безпеки;
- 3) виконання військового обов'язку в запасі.

Військово-обліковими ознаками призовника, військовозовоб'язаного та резервіста є:

- 1) військове звання;
- 2) військово-облікова спеціальність (у СБУ – код профілю підготовки та напрям службової та оперативно-службової діяльності);

- 3) рівень військової освіти;
- 4) категорія запасу;
- 5) склад обліку військовозобов'язаного;
- 6) група обліку;
- 7) розряд обліку;
- 8) профіль;
- 9) державні нагороди;
- 10) знання іноземної мови;
- 11) спортивні розряди;
- 12) ступінь придатності до військової служби за станом здоров'я;
- 13) антропометричні дані;
- 14) група крові та резус-фактор;
- 15) відомості про притягнення до адміністративної відповідальності за порушення правил військового обліку;
- 16) реєстраційний номер облікового запису ЄДРПВР (унікальний номер запису в Реєстрі).

З метою ознайомлення та розуміння військово-облікових ознак призовників, військовозобов'язаних та резервістів пропонується розглянути більш детально вищезгадані поняття.

1) військові звання рядового, сержантського та старшинського складу наведені у Додатку 1, офіцерського складу у Додатку 2.

До військових звань громадян України, які перебувають у запасі чи у відставці або проходять службу у військовому резерві, додаються слова відповідно “запасу”, “у відставці” або “резерву”.

2) військово-облікова спеціальність (далі – ВОС):

Для рядового, сержантського та старшинського складу ВОС визначається відповідно до наказу МОУ “Про затвердження переліків військово-облікових спеціальностей і штатних посад рядового, сержантського і старшинського

складу і тарифних переліків посад вищезазначених військово-вотслужбовців” від 07.09.2020 № 317, зареєстровано в Мінюсті 23.09.2020 за № 927/35210 в редакції від 05.07.2022.

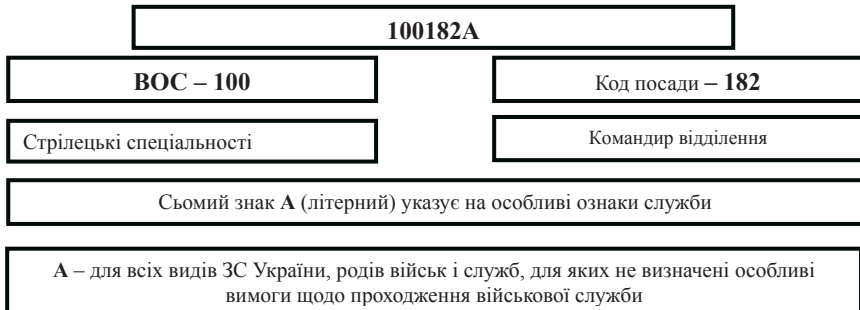
У військово-облікових документах можна зустріти семизначне цифрово-літерне позначення, де – перші три цифри означають ВОС, наступні три цифри – код посади, а сьомий знак (літерний) указує на особливі ознаки служби.

У **Додатку 3** сформовано перелік ВОС рядового, сержантського і старшинського складу, які були раніше (підлягають заміні) та актуальні ВОС, станом на кінець 2023 року.

Як приклад можна розглянути таку кодовану позначку для рядового складу, що наведений на рис. 4.

Для офіцерського складу ВОС визначені наказом МОУ “Про затвердження Переліку військово-облікових спеціальностей осіб офіцерського складу та Переліку військово-облікових спеціальностей, за якими може бути присвоєно первинне військове звання молодшого лейтенанта запасу” 01.08.2023 № 444, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 05.09.2023 за № 1562/40618.

Номер (код) ВОС складається з шестизначної цифри.

Рисунок 4. Приклад розшифровки повної кодованої позначки

У **Додатку 4** наведені актуальні ВОС офіцерського складу та Перелік кодів ВОС осіб офіцерського складу, які підлягають заміні.

3) рівень військової освіти; зазначається виключно для офіцерів і характеризується останньою цифрою у номері ВОС (сьома цифра через дефіс, позначає рівень військової освіти осіб офіцерського складу). Існує перший, другий і третій рівень військової освіти, а саме: перший рівень – стратегічний, другий рівень – оперативний, третій рівень – тактичний.

УВАГА !!! Слід зауважити, що військовий облік в Україні досить динамічний процес і це твердження справедливе для актуалізації ВОС, отже варто слідкувати за змінами нормативно-правових актів в частині, що стосується функціонування системи військового обліку в Україні, в тому числі актуальність ВОС як офіцерського складу запасу, так і рядового, сержантського і старшинського складу.

4) категорія запасу:

у запас ЗСУ та ІВФ зараховуються громадяни України, які придатні за станом здоров'я до проходження військової служби в мирний або воєнний час і не досягли граничного віку перебування в запасі. Вони перебувають на військовому обліку в відповідних Р(М)ТЦК та СП і відповідних органах інших військових формувань.

Категорії запасу військовозобов'язаних наведені в табл.1:

5) склад обліку військовозобов'язаного:

військовослужбовці, резервісти та військовозобов'язані поділяються на **рядовий склад, сержантський і старшинський склад та офіцерський склад.**

Таблиця 1. Категорії запасу

Категорія запасу	Хто зараховується
1	військовозобов'язані, які проходили військову службу та одержали під час її проходження військово-облікову спеціальність
2	військовозобов'язані, які не одержали військово-облікової спеціальності під час проходження військової служби або не проходили військової служби
Військовозобов'язані, зараховані до запасу другої категорії, у разі здобуття під час перебування в запасі або служби у військовому резерві військово-облікової спеціальності переводяться до запасу першої категорії	

6) група обліку:

Група обліку визначено виключно для офіцерського складу. Перші дві цифри ВОС відповідно до профілю їх підготовки.

7) розряд обліку:

запас військовозобов'язаних поділяється на **два** розряди, що встановлюються **залежно від віку** військовозобов'язаних.

Військовозобов'язані, які перебувають у запасі та мають військові звання рядового, сержантського і старшинського складу, поділяються на розряди за віком:

1. Перший розряд – до 35 років;
2. Другий розряд – до 60 років.

Особи офіцерського складу, які перебувають у запасі, поділяються на розряди за віком:

1. Перший розряд:
молодший офіцерський склад – до 45 років;
старший офіцерський склад:

майор (капітан 3 рангу), підполковник (капітан 2 рангу)
– до 50 років;

полковник (капітан 1 рангу) – до 55 років;
вищий офіцерський склад – до 60 років.

2. Другий розряд:

молодший та старший офіцерський склад – до 60 років;
вищий офіцерський склад – до 65 років.

Граничний вік перебування в запасі другого розряду є граничним віком перебування в запасі та у військовому резерві.

8) профіль:

Профіль підготовки визначено виключно для офіцерського складу:

командний;

інженерно-технічний;

юридичний;

медичний;

ветеринарний.

9) державні нагороди:

Це вища форма відзначення громадян України за видатні заслуги у розвитку економіки, науки, культури, соціальної сфери, захисті Вітчизни, охороні конституційних прав і свобод людини, державному будівництві та громадській діяльності, за інші заслуги перед Україною.

10) знання іноземної мови:

в Україні унормовано рівні знань іноземних мов, а саме: ступінь мовного розвитку (СМР) 1, 2, 3, 4.

11) спортивні розряди:

“ІІІ юнацький розряд”; “ІІ юнацький розряд”; “І юнацький розряд”; “ІІІ спортивний розряд”; “ІІ спортивний розряд”; “І спортивний розряд”; ка “Кандидат у майстри спорту України”, “Майстер спорту України”; “Майстер

спорту України міжнародного класу”; “Заслужений тренер України”.

12) ступінь придатності до військової служби за станом здоров’я:

висновок щодо придатності до військової служби за станом здоров’я призовників, військовозобов’язаних та резервістів вносить ВЛК відповідно до Положення про військово-лікарську експертизу в ЗСУ, затвердженого наказом МОУ від 14.08.2008 № 402, зареєстровано в Мінюсті 17.11.2008 за № 1109/15800 із змінами від 16.04.2021.

13) антропометричні дані:

інформація щодо зросту, ваги, об’єму грудної клітини, окружність голови, розмір стопи призовників, військовозобов’язаних та резервістів. Зазначається для оптимального підбору екіпірування та, як наслідок, створення необхідного запасу речового забезпечення та індивідуальних засобів захисту для потреб ЗСУ.

14) група крові та резус-фактор:

Відомості необхідні для більш ефективного надання екстреної та/або медичної допомоги в разі потреби. Обов’язково зазначається у військово-облікових документах та на військових жетонах.

15) відомості про притягнення до адміністративної відповідальності за порушення правил військового обліку:

облікові відомості Р(М)ТЦК та СП.

16) реєстраційний номер облікового запису в ЄДРПВР – номер, який присвоюється призовникам, військовозобов’язаним та резервістам під час внесення інформації щодо них до ЄДРПВР.

Реєстраційний номер облікового запису в ЄДРПВР має цифрове позначення і відображається штрих-кодом, який вноситься у військово-обліковий документ призовника, військовозобов’язаного або резервіста (рис. 5).

Рисунок 5. Приклад реєстраційного номеру облікового запису в ЄДРПВР

Основні персональні та службові дані призовників, військовозобов'язаних та резервістів збираються, ведуться, фіксуються та накопичуються в державних органах, на підприємствах. Ці данні відображаються у відповідних графах Списку первинного військового обліку (Додаток 5 до Порядку) та у разі змін у визначений термін надаються відповідним Р(М)ТЦК та СП.

Відповідно до **статті 10** ЗУ “Про ЄДРПВР” гарантії захисту та безпеки персональних та службових даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів забезпечуються відповідними державними органами (володільцями, розпорядниками державних Реєстрів), зокрема:

- захист цілісності бази даних ЄДРПВР, його апаратного та програмного забезпечення, достовірності даних ЄДРПВР, захист від несанкціонованого доступу, незаконного використання, незаконного копіювання, спотворення, знищення даних у ЄДРПВР, безпеку персональних даних, відповідно до ЗУ “Про ЄДРПВР”, “Про захист персональних даних”, “Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах” та міжнародних договорів у сфері захисту інформації, згода на обов'язковість яких надана ВРУ;
- за погодженням з ДССТ та СЗІ здійснює комплекс заходів для забезпечення технічного захисту персональних та інших даних ЄДРПВР в процесі їх зберігання, обробки та

передачі каналами телекомунікацій відповідно до законодавства України;

- для забезпечення захисту даних ЄДРПВР встановлює обов'язкові для органів адміністрування та ведення ЄДРПВР правила доступу до бази даних ЄДРПВР;
- за внесення завідомо недостовірної інформації про призовників, військовозобов'язаних та резервістів органи ведення ЄДРПВР несуть відповідальність відповідно до законодавства.

Захист інформації в ЄДРПВР, у тому числі персональних та службових даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів, забезпечується впровадженням комплексної системи захисту інформації з підтвердженою відповідністю та дотриманням вимог її експлуатації.

Використання персональних даних ЄДРПВР, пов'язаних з персональними даними призовників, військовозобов'язаних та резервістів, повинно здійснюватися лише відповідно до службових обов'язків призначених відповідальних осіб за ведення ЄДРПВР та користувачів (посадових осіб), які відповідно до своїх службових повноважень мають доступ до ЄДРПВР.

Призначені відповідальні особи за ведення ЄДРПВР та користувачі (посадові особи), які відповідно до своїх службових повноважень мають доступ до ЄДРПВР, зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які стали відомі їм у зв'язку з виконанням службових обов'язків, крім випадків, передбачених законом.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. До яких даних належить інформація про стать військовозобов'язаного (призовника)?
2. До яких даних належить інформація про визнання особи недієздатною військовозобов'язаного (призовника)?

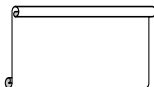
3. До яких даних належить інформація про знання іноземної мови призовником?
4. Що таке персональні дані?
5. До яких даних належить інформація про відцифрований образ обличчя військовозобов'язаного (призовника)?
6. До яких даних належить інформація про виконання військовозобов'язаним військового обов'язку?
7. До яких даних належить інформація про проходження військової служби військовозобов'язаним?
8. Яким документом регламентується Порядок ведення ЄДРПВР?
9. До яких даних належить інформація про антропометричні данні військовозобов'язаних?
10. У якому документі визначається перелік персональних даних військовозобов'язаних?

§§**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

1. Законодавче унормування ідентифікації особи за допомогою Єдиного порталу державних послуг “Дія”.
2. Законодавче унормування верифікації даних особи за допомогою Єдиного порталу державних послуг “Дія”.
3. Персональні дані, які надають законне право на відстрочку від призову на військову службу під час мобілізації військовозобов'язаним.

ВІЙСЬКОВО-ОБЛІКОВІ ДОКУМЕНТИ ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ

Військово-облікові документи призовників, військово-зобов'язаних та резервістів. Види та зміст військово-облікових документів. Керівні документи, які регламентують форму та вигляд, порядок видачі, зберігання та знищення військово-облікових документів.

Література 2; 4; 29; 31; 35; 40; 41; 42; 43; 45;46.

Основні поняття

Військово-обліковий документ, посвідчення про приписку до призовної дільниці, військовий квиток або тимчасове посвідчення військовозобов'язаного, військовий квиток офіцера запасу

Військовий облік ведеться на підставі даних паспорта громадянина України та військово-облікових документів.

Військово-обліковими документами є:

- для призовників – посвідчення про приписку до призовної дільниці;
- для військовозобов'язаних – військовий квиток або тимчасове посвідчення військовозобов'язаного;
- для резервістів – військовий квиток.

У відповідності до пункту 28 Положення про підготовку і проведення призову громадян України на строкову військову службу та прийняття призовників на військову службу за контрактом, затверджено ПКМУ від 21.03.2002 № 352 в редакції ПКМУ № 100 Посвідчення про приписку до призовної дільниці видається громадянам, приписаним до призовних дільниць, яких за результатами проходження комісії з питань приписки визнано придат-

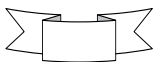
ними до військової служби або тимчасово непридатними до військової служби чи такими, що потребують лікування.

Форма посвідчення про приписку визначається МОУ.

Станом на кінець 2023 року МОУ нормативно не визначило нову форму Посвідчення про приписку до призовної дільниці, але законодавчий вакуум не припустимий в такому надважливому питанні, як військовий облік в державі в умовах воєнного часу, отже військово-обліковий документ для призовників поки що залишається старого зразку, який виготовлено із цупкого паперу, має 8 сторінок до яких вноситься визначена інформація, а також надруковані обов'язки призовника, які він зобов'язаний виконувати.

На вимогу ЗУ “про ВО і ВС” Р(М)ТЦК та СП у ході приписки громадянина до призовної дільниці до нього доводились правила військового обліку та під особистий підпис видається посвідчення про приписку до призовної дільниці.

Згідно із пунктом 1 Положення про військовий квиток осіб рядового, сержантського і старшинського складу, затверджено Указом Президента України від 30.12.2016 № 582/2016 в редакції від 30.06.2022

Військовий квиток осіб рядового, сержантського і старшинського складу (далі – військовий квиток) є документом, що посвідчує особу військовослужбовця (військовозобов'язаного, резервіста) та визначає належність його власника до виконання військового обов'язку.

Військовий квиток є єдиним для військовослужбовців рядового, сержантського і старшинського складу ЗСУ, ДПС, СЗР, УДО та ІВФ, створених відповідно до ЗУ, ДССТ, а також для військовозобов'язаних і резервістів.

Військові квитки видаються Р(М)ТЦК та СП, відповідними підрозділами СЗР, відповідним підрозділом Центрального управління СБУ або регіональним органом СБУ.

Військовий квиток являє собою зшити внакидку нитками книжечку розміром 88 x 125 мм, що має тверду обрізну з закругленими кутами обкладинку, обтягнуту бумвінілом темно-зеленого кольору і 32 сторінки.

Зразок військового квитка затверджує МОУ.

Військовослужбовці (військовозобов'язані, резервісти) зобов'язані надійно зберігати військові квитки, стежити за своєчасним і точним внесенням до них змін та виконувати вимоги ЗУ “Про ВО і ВС”.

Військовослужбовець (військовозобов'язаний, резервіст) може передавати військовий квиток іншим фізичним чи юридичним особам лише за умови одержання оформленої у встановленому порядку розписки про отримання відповідними фізичними чи юридичними особами такого квитка.

УВАГА !!! Військово-облікові документи з назвою “Довідка”, “Временное удостоверение”, тощо **не є дійсними**.
Обліково-послужна картка (ОПК) не є документом, а лише додатком до військово-облікового документу.

Порядок видачі, зберігання та знищення військових квитків осіб рядового, сержантського і старшинського складу визначено у відповідному документі, що затверджений наказом МОУ від 10.04.2017 № 206 (зі змінами), зареєстровано в Мініст. 10.05.2017 за № 582/30450.

Для уявлення про встановлену форму військового квитка рядового, сержантського та старшинського складу, ідентифікації цього військово-облікового документа як чинного (не підробка) на рис. 6 та 7 представлений його візуальний приклад.

Для захисту від підробки військові квитки мають декілька елементів захисту, які відображені на рис.8.

У відповідності до **пункту 3** Указу Президента України “Про затвердження Положення про військовий квиток осіб рядового,

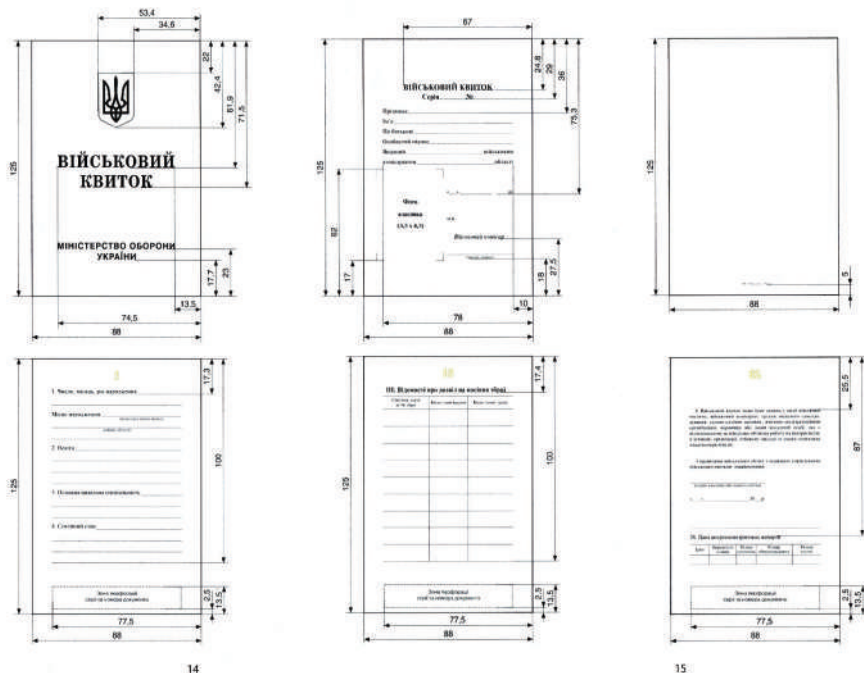

Рисунок 6. Зразок військового квитка

Рисунок 7. Зразок військового квитка

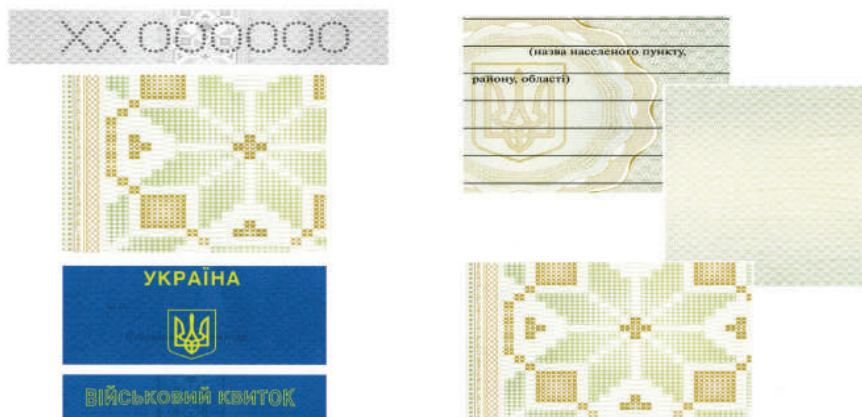

Рисунок 8. Елементи захисту військового квитка

сержантського і старшинського складу та Положення про військовий квиток офіцера запасу” від 30.12.2016 № 582/2016 в редакції від 30.06.2022 військові квитки, виготовлені (видані) до набрання чинності цим Указом, **вважаються дійсними** на всій території України та не підлягають обміну на військові квитки нового зразка, тобто військово-облікові документи видані раніше та військові квитки радянського зразка є дійсними.

Рисунок 9. Військові квитки видані раніше

Разом з тим, уповноваженими органами видаються Тимчасові посвідчення військовозобов'язаного, форма якого, Порядок виготовлення, видачі та знищення регламентовано наказом МОУ “Про тимчасове посвідчення військовозобов'язаного” від 21.11.2017 № 610, зареєстровано в Мінюсті від 14.12.2017 за № 1511/31379.

Бланки тимчасових посвідчень виготовляються самостійно Р(М)ТЦК та СП, відповідними органами СБУ та підрозділами СЗР.

Тимчасове посвідчення військовозобов'язаного є документом, що посвідчує особу військовозобов'язаного, який перебуває у запасі осіб офіцерського складу або осіб рядового, сержантського і старшинського складу, та визначає належність його власника до виконання військового обов'язку.

УВАГА !!! Згідно із **пунктом 2** наказу МОУ від 21.11.2017 № 610 Тимчасові посвідчення, виготовлені та видані військовозобов'язаним до набрання чинності цим наказом, **вважаються дійсними**. Зверніть увагу, що в цьому підзаконному акті не вказано “Тимчасові посвідчення радянського зразка” (так як це визначено для військових квитків). Тож документи видані раніше вважаються дійсними за умови, що їх назва саме “Тимчасове посвідчення”, і ніяк інакше (наприклад: “Временное удостоверение”).

Тимчасове посвідчення виготовляється з цупкого паперу і має розмір 145 x 210 мм. Зміст пунктів 1 – 10 друкується на лицьовому боці тимчасового посвідчення, 11 – 15 – на його зворотному боці. У верхній лівій частині лицьового боку тимчасового посвідчення вклеюється кольорова фотокартка його власника розміром 35 x 45 мм, яка засвідчується гербовою мастиковою печаткою Р(М)ТЦК та СП, відповідного органу СБУ, підрозділу СЗР.

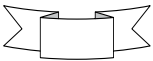
Підпис керівника Р(М)ТЦК та СП, керівника відповідного органу СБУ, підрозділу СЗР засвідчується відповідною гербовою мастиковою печаткою.

Реєстраційний номер тимчасового посвідчення проставляється на лицьовому боці під написом “Тимчасове посвідчення військовозобов’язаного”.

Тимчасове посвідчення видається військовозобов’язаним, які:

- взяті на військовий облік військовозобов’язаних та яким присвоєно первинні військові звання офіцерського складу запасу (**до надходження їх особових справ**);
- **втратили** військові квитки (до їх отримання);
- визнані призовними комісіями **непридатними** в мирний час, **обмежено придатними** у воєнний час до військової служби за станом здоров’я (до підтвердження цього рішення під час повторного медичного огляду);
- **прибули з місць позбавлення волі.**

Також тимчасове посвідчення видається **військовозобов’язаним-жінкам.**

Військовий квиток офіцера запасу є документом, що визначає належність його власника до офіцерського складу запасу та виконання ним військового обов’язку.

Військовий квиток офіцера запасу аналогічно до військового квитка осіб рядового, сержантського і старшинського складу видаються Р(М)ТЦК та СП, відповідними підрозділами СЗР, відповідним підрозділом Центрального управління СБУ або регіональним органом СБУ та може передаватись іншим фізичним чи юридичним особам лише за умови одержання оформленої у встановленому порядку розписки про отримання відповідними фізичними чи юридичними особами такого квитка.

Зразок військового квитка офіцера запасу затверджений наказом МОУ “Про затвердження Порядку атестування громадян

України до присвоєння первинного і чергових звань офіцерського складу запасу та Зразка військового квитка офіцера запасу” від 27.03.2018 № 130, зареєстровано в Мінюсті 25.04.2018 за № 507/31959 із змінами наказ МОУ від 01.12.2021 року № 365.

Приклад цього військово-облікового документу зображено на рис. 10.

Рисунок 10. Зразок військового квитка офіцера запасу

Окремо необхідно підкреслити, що у відповідності до **пункту 2** Порядку видачі, зберігання та знищення військових квитків осіб рядового, сержантського і старшинського складу, затверджено наказом МОУ “Про військовий квиток осіб рядового, сержантського і старшинського складу” від 10.04.2017 № 206, що зареєстровано в Мінюсті 10.05.2017 за № 581/30449 Р(М)ТЦК та СП видають **військові квитки** під час призову або прийняття громадян на військову службу, зарахування в запас, зарахування до військового навчального закладу, звільнення у запас або **зняття з військового обліку за станом здоров'я**, поновлення військового квитка у разі його втрати або пошкодження.

Так само як і військовий квиток осіб рядового, сержантського і старшинського складу, військовий квиток офіцера запасу має захист від підробки, що наведено на рис. 11.

Перспективи розвитку цифровізації в державі обов'язково вплинуть і на впровадження в діяльність оборонного сектору країни в частині організації та ведення військового обліку, а саме є надія, що в найближчому майбутньому МОУ здійснить модернізацію ЄДРПВР; автоматизацію послуг, пов'язаних із внесенням даних про особу до ЄДРПВР; запровадження електронного військового квитка (далі – ЕВК) та отримання інших електронних військово-облікових документів.

Реалізувати завдання щодо запровадження ЕВК можливо у взаємодії з Міністерством цифрової трансформації України, застосувавши закладені у формуванні електронного паспорта громадянина України підходи, шляхом створення Електронного те-

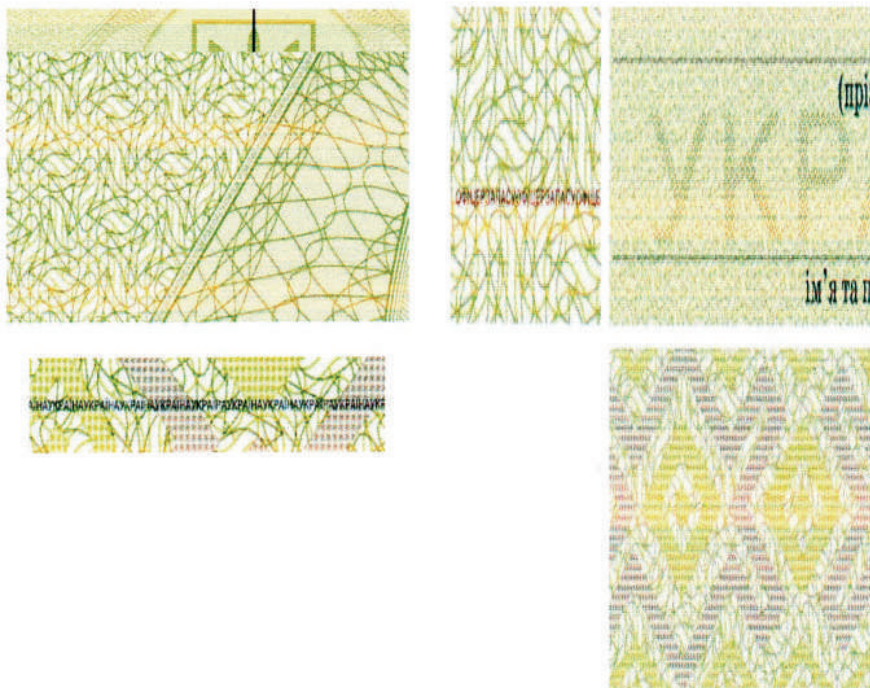

Рисунок 11. Елементи захисту військового квитка офіцера запасу

Рисунок 12. Варіант реалізації завдання щодо створення ЕВК у Е-ТЦК та СП

риторіального центру комплектування та соціальної підтримки (Е ТЦК та СП) порталу публічних послуг “Дія” (рис. 12).

Створення Е-ТЦК та СП та запровадження ЕВК надасть можливість зменшити корупційні ризики у сфері забезпечення виконання громадянами України військового обов’язку. При цьому, кожен громадянин отримує можливість:

- в он-лайн режимі, за допомогою ЕВК у своєму смартфоні, переглядати електронні образи своїх військово-облікових документів та користуватися ними під час реалізації своїх конституційних прав у державних органах, які вимагають ці документи;
- відкрити та користуватися сервісом електронного кабінету “Е-ТЦК та СП” без його відвідування, а саме повідомляти про зміни облікових даних, замовляти довідки та інше.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

---

1. Якій категорії військовозобов'язаних видаються тимчасові посвідчення?
2. Що посвідчує військовий квиток військовозобов'язаного рядового складу?
3. Який нормативно-правовий акт затверджує опис військового квитка офіцера запасу?
4. Який нормативно-правовий акт затверджує опис військового квитка осіб рядового, сержантського і старшинського складу?
5. Який нормативно-правовий акт визначає порядок видачі військового квитка осіб рядового, сержантського і старшинського складу?
6. Який орган видає посвідчення про приписку до призовної дільниці?
7. Чи підлягають заміні військово-облікові документи, які були видані раніше, зокрема зразка колишнього СРСР?
8. Який нормативно-правовий акт визначає форму тимчасового посвідчення військовозобов'язаного?
9. Чи підлягають заміні тимчасові посвідчення військовозобов'язаного, які були видані у 2015 році?
10. Які форми захисту від підробки мають військові квитку офіцерів запасу та військові квитки осіб рядового, сержантського і старшинського складу?

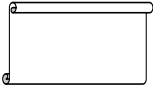
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

---

1. Нормативна база щодо притягнення до адміністративної відповідальності за умисне зіпсування або недбале зберігання військового квитка.
2. Дії судових органів після засудження до позбавлення волі, обмеження волі або арешту громадян України, що є військовозобов'язаними (резервістами) в частині поведіння з їх військово-обліковими документами.
3. Алгоритм поновлення військово-облікових документів призовників, військовозобов'язаних і резервістів у випадку їх втрати з власної необережності.

ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТР ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОВОБ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ (ЄДРПВР)

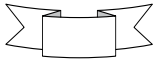
Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів як основа системи військового обліку в державі. Основні поняття та зміст ЄДРПВР. Нормативно-правові акти та керівні документи, які регламентують створення, функціонування та розвиток ЄДРПВР.

Література 2; 4; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 29; 34; 35; 42; 49.

Основні поняття

ЄДРПВР, Володілець ЄДРПВР, Розпорядник ЄДРПВР, органи адміністрування ЄДРПВР, органи ведення ЄДРПВР, реєстраційний номер облікового запису в ЄДРПВР

Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів – автоматизована інформаційно-телекомунікаційна система, призначена для збирання, зберігання, обробки та використання даних про призовників, військовозобов'язаних та резервістів, створена для забезпечення військового обліку громадян України.

Основними завданнями ЄДРПВР є:

- 1) ведення військового обліку громадян України;
- 2) забезпечення комплектування ЗСУ, ІВФ особовим складом в мирний час та в особливий період;
- 3) інформаційне забезпечення громадян України, у тому числі осіб, звільнених з військової служби, які мають право на пенсію, та членів сімей загиблих військовослужбовців відомостями щодо виконання ними військового обов'язку.

1. Основними засадами ведення ЄДРПВР є:

- 1) обов'язковість внесення до ЄДРПВР передбачених ЗУ “про ЄДРПВР” відомостей про призовників, військовозобов'язаних та резервістів;
- 2) повнота та актуалізація відомостей ЄДРПВР;
- 3) захищеність ЄДРПВР та внесених до нього відомостей – держава гарантує захист бази даних ЄДРПВР від несанкціонованого доступу та зловживання доступом, незаконного використання відомостей ЄДРПВР, порушення цілісності бази даних ЄДРПВР та його апаратного чи програмного забезпечення.

2. Володільць ЄДРПВР:

- 1) забезпечує технологічне функціонування ЄДРПВР, для чого утворює уповноважений орган адміністрування володільця ЄДРПВР;
- 2) затверджує Порядок ведення ЄДРПВР, в якому встановлює процедури збирання, зберігання, обробки та використання відомостей про призовників, військовозобов'язаних та резервістів;
- 3) організовує взаємодію ЄДРПВР з іншими Реєстрами (базами даних) щодо отримання (обміну) інформації;
- 4) планує розвиток та забезпечує модернізацію програмних та апаратних засобів ЄДРПВР;
- 5) надає органам адміністрування та ведення ЄДРПВР право доступу до бази даних ЄДРПВР;
- 6) забезпечує резервування бази даних ЄДРПВР, контроль за її цілісністю, дотриманням закону та порядку ведення ЄДРПВР;
- 7) організовує підготовку персоналу підпорядкованого органу адміністрування;
- 8) здійснює інші повноваження, передбачені цим Законом.

3. Розпорядник ЄДРПВР обробляє відомості про призовників, військовозобов'язаних та резервістів від імені володільця ЄДРПВР. Для цього із складу підпорядкованих йому органів визначаються органи адміністрування ЄДРПВР та органи ведення ЄДРПВР.

4. Розпорядник ЄДРПВР:

- 1) забезпечує організаційне функціонування ЄДРПВР;
- 2) у межах своїх повноважень має доступ до відповідної інформації, що міститься в ЄДРПВР;
- 3) організовує підготовку підпорядкованих органів адміністрування та ведення ЄДРПВР;
- 4) забезпечує контроль за повнотою, актуальністю та достовірністю внесених до ЄДРПВР відомостей.

5. Органами адміністрування ЄДРПВР в межах своїх повноважень є:

- уповноважений орган адміністрування володільця ЄДРПВР;
- ОК;
- ТЦК та СП областей, міст Києва та Севастополя;
- Центральне управління СБУ;
- відповідний підрозділ СЗР.

6. Органи адміністрування ЄДРПВР:

- 1) здійснюють аналітичну обробку даних;
- 2) забезпечують взаємодію щодо ведення ЄДРПВР, контролюють повноту та відповідність інформації, наданої державними органами, контролюють виконання рішень володільця та розпорядника ЄДРПВР. Орган адміністрування ЄДРПВР має доступ до статистичних відомостей ЄДРПВР;
- 3) відомості або інші персональні дані про особу з ЄДРПВР безоплатно надаються центральному органу виконавчої

влади, що реалізує державну політику у сфері статистики, для використання у статистичних цілях.

7. Процедура обробки відомостей про призовників, військовозобов'язаних та резервістів органами адміністрування ЄДРПВР визначається Порядком ведення ЄДРПВР, затвердженим володільцем ЄДРПВР.

8. Органами ведення ЄДРПВР є Р(М)ТЦК та СП, Центральне управління СБУ України та регіональні органи СБУ, відповідні підрозділи СЗР.

9. Органи ведення ЄДРПВР забезпечують ведення ЄДРПВР та актуалізацію його бази даних.

10. Процедура обробки відомостей про призовників, військовозобов'язаних та резервістів органами ведення ЄДРПВР визначається Порядком ведення ЄДРПВР, затвердженим володільцем ЄДРПВР.

11. Органи адміністрування та ведення ЄДРПВР СБУ та СЗР здійснюють адміністрування та ведення ЄДРПВР в частині збирання, зберігання, обробки та використання даних про військовозобов'язаних та резервістів, які перебувають на військовому обліку в їх органах (підрозділах). Порядок ведення та адміністрування ЄДРПВР, в якому встановлюються процедури збирання, зберігання, обробки та використання відомостей про військовозобов'язаних та резервістів, які перебувають на військовому обліку в СБУ та СЗР, а також їх службові дані визначаються спільними наказами МОУ, СБУ та СЗР.

В частині, що стосується взаємодії громадян України із ЄДРПВР встановлені такі права і обов'язки призовників, військовозобов'язаних та резервістів:

1. Призовник, військовозобов'язаний та резервіст має право:
  - 1) отримувати інформацію про своє включення (не включення) до ЄДРПВР та відомості про себе, внесені до ЄДРПВР;

2) звертатися в порядку, встановленому розпорядником ЄДРПВР, до відповідного органу ведення ЄДРПВР з мотивованою заявою щодо неправомірного включення (не включення) до ЄДРПВР запису про себе, виправлення недостовірних відомостей ЄДРПВР.

2. Призовник, військовозобов'язаний та резервіст зобов'язаний подавати до органу ведення ЄДРПВР достовірну інформацію про свої персональні дані, що вносяться до ЄДРПВР.

Для формування бази даних ЄДРПВР Центральна виборча комісія одноразово надала МОУ відомості стосовно усіх громадян України віком від 18 до 60 років.

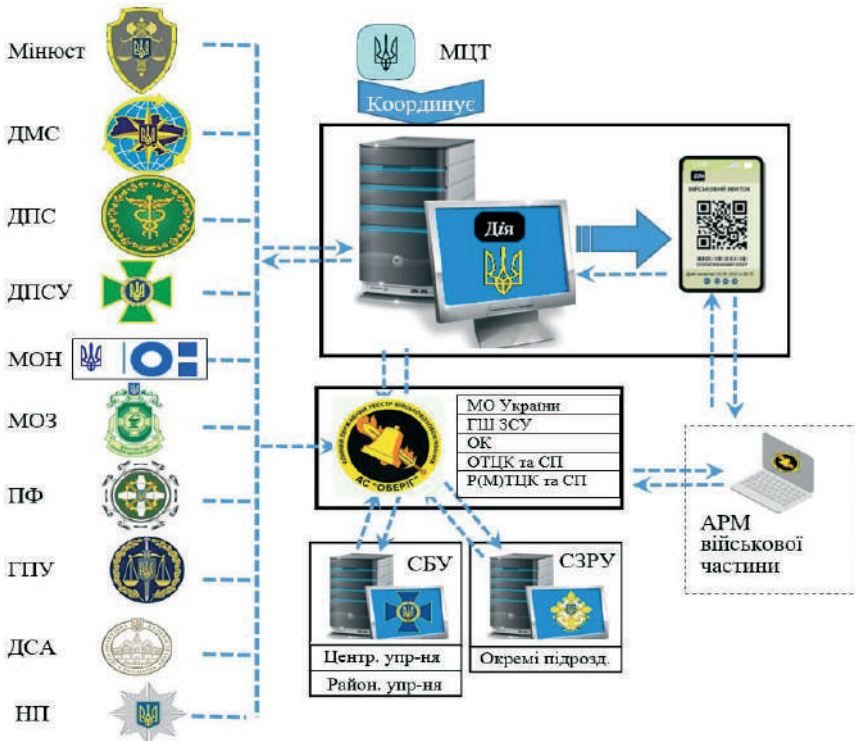
ЄДРПВР ведеться в електронній формі з єдиною централізованою базою даних, яка містить персональні та службові дані всіх призовників, військовозобов'язаних та резервістів. Для ведення ЄДРПВР застосовуються системні класифікатори. Персональні та службові дані призовників, військовозобов'язаних та резервістів вносяться до бази даних ЄДРПВР у формі запису – сукупності всіх даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Ведення ЄДРПВР включає:

- 1) внесення запису про призовників, військовозобов'язаних та резервістів до бази даних ЄДРПВР для взяття на облік або при відновленні на військовому обліку з перевіркою відповідності персональних та службових даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів існуючим обліковим даним;
- 2) внесення змін до персональних та службових даних призовників, військовозобов'язаних, резервістів на підставі відомостей, що надали підприємства, а також відомостей, що подаються органу ведення ЄДРПВР призовниками, військовозобов'язаними, резервістами особисто;
- 3) знищення повторного запису ЄДРПВР в разі його виявлення.

У разі якщо відомості про призовника, військовозобов'язаного, резервіста вносяться до ЄДРПВР вперше, автоматично формується **окремий номер запису в ЄДРПВР** та фіксуються час, дата та відомості про особу, яка здійснила запис (у електронній формі).

Актуалізація бази даних ЄДРПВР здійснюється на підставі відомостей, що вносяться органами ведення ЄДРПВР, а також шляхом інформаційної **взаємодії** між ЄДРПВР та інформаційно-телекомунікаційними системами, Реєстрами, базами (банками)

Рисунок 13. Перспективна схема інформаційної взаємодії ЦОВВ із розпорядниками та користувачами ЄДРПВР

даних, держателями (розпорядниками, адміністраторами) яких є державні органи.

Згадана взаємодія відбувається із дотриманням усіх необхідних заходів в частині що стосуються кібербезпеки та недопущення незаконного витіку персональних та службових даних громадян, у відповідності до чинного законодавства України.

Для кращого сприйняття представлена перспективна схема інформаційної взаємодії ЦОВВ із розпорядниками та користувачами ЄДРПВР на рис. 13.

Органи ведення ЄДРПВР одержують інформацію в електронному вигляді від:

- 1) ЦОВВ, що реалізує державну політику у сфері **державної Реєстрації актів цивільного стану**;
- 2) ЦОВВ, що реалізує державну політику у сфері **міграції (імміграції та еміграції)**, у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, Реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів;
- 3) ЦОВВ що реалізує державну **податкову політику**;
- 4) ЦОВВ, що реалізує державну політику у сфері **охорони державного кордону**;
- 5) ЦОВВ, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері **освіти і науки**;
- 6) ЦОВВ, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері **охорони здоров'я**;
- 7) **Пенсійного фонду України**;
- 8) **Офісу Генерального прокурора**;
- 9) **Державної судової адміністрації України**;
- 10) **НП**.

У відповідності до пункту 8 Порядку ведення ЄДРПВР видалення відомостей про особу проводиться після проходження 105 років з дати її народження, з відповідним записом та особистим

підписом у журналі знищення відомостей, та з дозволу посадової особи володільця ЄДРПВР, яка відповідає за захист інформації.

Виправлення недостовірних відомостей ЄДРПВР, а також включення (не включення) до ЄДРПВР призовників, військовозобов'язаних та резервістів, у тому числі осіб, звільнених з військової служби, які мають право на пенсію, здійснюється за результатами розгляду їхньої мотивованої заяви із зазначенням підстав, передбачених законодавством, яка подається до органів ведення ЄДРПВР.

Інформація в ЄДРПВР зберігається у вигляді електронних облікових карток призовників, військовозобов'язаних та резервістів з можливістю формування необхідних відомостей.

Надання громадянам України інформації здійснюється шляхом взаємодії (обміну інформацією) через інформаційні (інформаційно-телекомунікаційні) системи центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері цифровізації.

Отримання призовником, військовозобов'язаним та резервістом інформації про своє включення (не включення) до ЄДРПВР та відомості про себе, внесені до ЄДРПВР, здійснюється після особистого звернення та письмового запиту (в якому вказується прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), місце проживання (місце перебування) і реквізити документа, що посвідчує особу, яка подає запит) до органу ведення ЄДРПВР або в електронному вигляді через Єдиний державний веб-портал електронних послуг, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері цифровізації.

Письмовий запит задовольняється протягом десяти календарних днів з дня його надходження.

Інформація, яка надається до ЄДРПВР від вищезгаданих ЦОВВ представлена у табл. 2

Таблиця 2. Інформація, яка надається до ЄДРПВР від ЦОВВ та інших державних органів

№ з/п	Назва ЦОВВ	Перелік інформації, яка надається до ЄДРПВР
1	Мінюст	прізвище; власне ім'я (усі власні імена); по батькові (за наявності); дата народження; місце народження; відомості про батьків (усиновлювачів, опікунів, піклувальників та інших представників); відомості про сімейний стан особи та членів її сім'ї; відомості про документи, що підтверджують смерть особи або визнання особи померлою чи безвісно відсутньою; відомості щодо визнання особи недієздатною (поновлення дієздатності)
2	Державна міграційна служба України	стать; місце проживання та місце перебування; реквізити паспорта громадянина України та паспорта громадянина України для виїзду за кордон; відомості про громадянство
3	Державна податкова служба України	відомості про зайнятість (код підприємства, місце роботи, посада); Реєстраційний номер облікової картки платника податків
4	Державна прикордонна служба України	відомості про дату виїзду за межі України та дату повернення на територію України
5	МОН	відомості про освіту та спеціальність

6	МОЗ	відомості про стан здоров'я (у тому числі про встановлення, зміну групи інвалідності), що збираються з метою визначення придатності для виконання військового обов'язку
7	Пенсійний фонд України	відомості про стан здоров'я, що збираються з метою визначення придатності для виконання військового обов'язку, а також про встановлення і зміну групи інвалідності
8	Офіс Генерального прокурора України	відомості про притягнення до кримінальної відповідальності (повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення)
9	Державна судова адміністрація України	відомості про розгляд судом кримінальної справи, вирок, що набрав законної сили
10	НП	відомості про наявність (відсутність) судимості

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Дати визначення ЄДРПВР.
2. Який орган є володільцем ЄДРПВР?
3. Які органи є розпорядниками ЄДРПВР?
4. Які органи є органами адміністрування ЄДРПВР?
5. Які органи є органами ведення ЄДРПВР?
6. Які основні засади ЄДРПВР?
7. Які основні завдання ЄДРПВР?
8. З якими органами державної влади здійснюється інформаційна взаємодія між ЄДРПВР та інформаційно-

- телекомунікаційними системами, Реєстрами, базами (банками) даних, держателями (розпорядниками, адміністраторами) яких є державні органи?
9. Чи потрібна згода призовника, військовозобов'язаного та резервіста на отримання інформації для потреб функціонування ЄДРПВР?
  10. Через який строк проводиться видалення відомостей про особу з ЄДРПВР?

§§**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

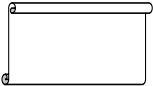
---

1. Захист даних ЄДРПВР.
2. Порядок внесення та актуалізація відомостей ЄДРПВР.
3. Контроль за роботою ЄДРПВР.

Розділ 7.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ

*Організація військового обліку на підприємствах України.
Права та обов'язки керівників підприємств, посадових осіб,
відповідальних за організацію військового обліку.*

Література 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 25; 29; 30; 32; 34; 35; 42; 44; 45; 47; 49; 51; 53; 54; 55.

Основні поняття

Організація військового обліку призовників, військово-зобов'язаних та резервістів на підприємствах, посадові особи, відповідальні за організацію та ведення військового обліку.

Організація військового обліку на підприємствах покладається на відповідних **керівників**.

Обов'язки з ведення військового обліку на підприємствах покладаються на працівників служби персоналу, служби управління персоналом.

У разі відсутності штатної одиниці служби персоналу обов'язки з ведення військового обліку покладаються на особу, яка веде облік працівників на підприємстві.

Для належного функціонування системи військового обліку на підприємстві визначається кількість осіб, відповідальних за ведення військового обліку, з урахуванням таких норм:

- за наявності на військовому обліку:
- від 501 до 2000 призовників, військовозобов'язаних та резервістів – одна особа;
- від 2001 до 4000 призовників, військовозобов'язаних та резервістів – дві особи;

- від 4001 до 7000 призовників, військовозобов'язаних та резервістів – три особи, а на кожні наступні від 1 до 3000 призовників, військовозобов'язаних та резервістів — по одній особі додатково.

За наявності на військовому обліку менше 500 призовників, військовозобов'язаних та резервістів обов'язки щодо ведення військового обліку покладаються на особу служби персоналу, якій встановлюється доплата в розмірі до 50 відсотків посадового окладу, а для державних службовців — в межах економії фонду оплати праці.

Загальна кількість осіб, відповідальних за ведення військового обліку на підприємствах визначається з урахуванням кількості призовників, військовозобов'язаних та резервістів, які перебувають на військовому обліку станом на 1 січня поточного року.

У разі наявності на підприємствах відповідальних за ведення військового обліку, їх об'єднують в окремих підрозділ (відділ, сектор, групу тощо).

Особи, відповідальні за ведення військового обліку (крім державних службовців), повинні відповідати кваліфікаційним вимогам, визначеним для інспектора з військового обліку відповідно до національного класифікатора ДК 003:2010 “Класифікатор професій” (*назва професійних робіт – інспектор з військового обліку, код КП – 3439*).

Посадові оклади працівників, відповідальних за ведення військового обліку, устанавлюються на рівні посадових окладів працівників служби персоналу, крім державних службовців.

Підприємства щороку до 1 жовтня визначають потребу в підвищенні кваліфікації цих працівників.

Підвищення кваліфікації осіб, відповідальних за ведення військового обліку, здійснюється не рідше одного разу на **п'ять років**.

Підвищення кваліфікації осіб, відповідальних за ведення військового обліку на підприємствах здійснюється на договірних засадах закладами освіти, що провадять освітню діяльність з підвищення кваліфікації працівників та мають ліцензії на відповідну діяльність за програмами підготовки.

Заклади освіти, що провадять освітню діяльність з підвищення кваліфікації працівників та мають ліцензії на відповідну діяльність, кожні два роки погоджують з ГШ ЗСУ.

Підприємства у **семиденний строк** з дати видання наказу про призначення або звільнення (увільнення) керівників та інших осіб зазначених органів та підприємств, відповідальних за організацію та ведення військового обліку, повідомляють відповідним Р(М)ТЦК та СП (Додаток 1 до Порядку).

Приклад заповнення Повідомлення (Додаток 1 до Порядку), наказу про покладання обов'язків з ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів (про призначення інспектора з військового обліку, код КП 3439) та посадової інструкції (функціональних обов'язків) особи, що відповідає за ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів на підприємстві наведено у **Додатку 5**.

Військовий облік забезпечується з урахуванням вимог законодавства у сфері декларування та Реєстрації місця проживання (перебування) фізичних осіб, організовується і безпосередньо ведеться підприємствами, в яких призовники, військовозобов'язані та резервісти працюють.

Підприємства щороку **до 1 лютого** видають накази (розпорядження) про стан військового обліку за минулий рік та завдання на наступний рік на підставі звітів, результатів вжитих заходів та перевірок стану військового обліку в минулому році відповідно до компетенції. Приклад наказу наведено у **Додатку 6**.

Наказами (розпорядженнями) підприємств, визначаються завдання щодо методичного забезпечення військового обліку,

підвищення кваліфікації осіб, відповідальних за ведення військового обліку, інші заходи щодо поліпшення стану військового обліку, а також затверджуються плани перевірок стану військового обліку на підприємствах, які перебувають у сфері їх управління.

Посадові особи підприємств за порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію, зокрема за неподання до Р(М)ТЦК та СП списків громадян, які підлягають приписці до призовних дільниць, за прийняття на роботу призовників, військовозобов'язаних та резервістів, які не перебувають на військовому обліку, незабезпечення оповіщення призовників, військовозобов'язаних та резервістів про їх виклик до Р(М)ТЦК та СП, органу СБУ, підрозділу СЗР, перешкоду їх своєчасній явці на збірні пункти, призовні дільниці, несвоєчасне подання документів, необхідних для ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, та неподання відомостей про таких осіб несуть відповідальність згідно із законом.

Облік та зберігання документів військового обліку, штампів, книг і журналів обліку результатів перевірки здійснюється відповідно до Типової інструкції з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну, затвердженої ПКМУ від 17.01.2018 № 55 “Деякі питання документування управлінської діяльності” (Офіційний вісник України, 2018 р., № 23, ст. 770).

Витрати, пов'язані із забезпеченням бланками облікових документів, штампами і канцелярським приладдям, відрядженням та наданням транспортних послуг для забезпечення оповіщення призовників, військовозобов'язаних та резервістів, здійснюються за рахунок підприємств.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

---

1. На кого покладаються обов'язки з ведення військового обліку?
2. Яка кількість осіб, відповідальних за ведення військового обліку має бути, якщо кількість призовників, військовозобов'язаних та резервістів на підприємстві 2461?
3. В який період має відбуватись підвищення кваліфікації осіб, відповідальних за ведення військового обліку?
4. У який термін з дати видання наказу про призначення або звільнення (увільнення) керівників та інших осіб зазначених органів та підприємств, відповідальних за організацію та ведення військового обліку, необхідно повідомляти відповідний Р(М)ТЦК та СП?
5. До якого терміну видаються накази (розпорядження) про стан військового обліку за минулий рік та завдання на наступний рік на підставі звітів, результатів вжитих заходів та перевірок стану військового обліку в минулому році?
6. Що входить до планувальних документів в частині організації та ведення військового обліку?
7. Дати визначення поняттю “Організація військового обліку”.
8. На кого покладається відповідальність за організацію військового обліку на підприємстві?
9. Який орган забезпечує та організовує належне функціонування системи військового обліку в державі?
10. Який орган здійснює загальне керівництво роботою, пов'язаною з організацією та веденням військового обліку?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

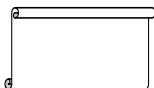
---

1. Функції МОУ в частині забезпечення та організації належного функціонування системи військового обліку в державі.
2. Функції ГШ ЗСУ в частині забезпечення та організації належного функціонування системи військового обліку в державі.
3. Функції органів місцевого самоврядування в частині забезпечення та організації належного функціонування системи військового обліку в державі.

Розділ 8.

ВЕДЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ

Ведення військового обліку на підприємствах України. Вимоги до ведення військового обліку на підприємствах.

Література 1; 2; 3; 4; 5; 6; 10; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 21; 23; 24; 25; 27; 28; 29; 31; 32; 33; 34; 35; 40; 41; 42; 43; 44; 45; 49; 50; 51; 52; 53; 54; 55.

Основні поняття

Ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів на підприємствах, посадові особи, відповідальні за організацію та ведення військового обліку.

З метою ведення персонального військового обліку підприємства, здійснюють перевірку у громадян України під час прийняття на роботу (навчання) наявності військово-облікового документа, визначеного у пункті 20 Порядку, або відображення в електронній формі інформації, що міститься в таких документах, які можуть пред'являтися (надаватися) з використанням мобільного додатка Порталу “Дія”. Приймання на роботу (навчання), взяття на персональний військовий облік призовників, військовозобов'язаних та резервістів здійснюється **тільки** після взяття їх на військовий облік у Р(М)ТЦК та СП, органах СБУ, підрозділах СЗР.

Взяттю на персональний військовий облік на підприємствах підлягають громадяни України з числа:

- призовників у віці від 16 (у рік досягнення 17-річного віку) до 27 років;
- військовозобов'язаних та резервістів, які не досягли граничного віку перебування у запасі, у тому числі жінки, які мають медичну або фармацевтичну спеціальність, а також

- за власним бажанням жінки, які мають спеціальність та/або професію, споріднену з відповідною ВОС, перелік яких затверджений МОУ (наказ МОУ № 313 в редакції № 35).
- взяття громадян на персональний військовий облік, а також їх виключення з такого обліку здійснюється лише після взяття (зняття, виключення) зазначених громадян на військовий облік (з військового обліку) у відповідних Р(М)ТЦК та СП, органах СБУ, підрозділах СЗР;
  - взяття громадян, які прибули з тимчасово окупованих територій України, на персональний військовий облік здійснюється після взяття таких осіб на облік внутрішньо переміщених осіб та на військовий облік у відповідних Р(М)ТЦК та СП, органах СБУ, підрозділах СЗР;
  - призовники, військовозобов'язані та резервісти в разі зміни адреси їх місця проживання або інших персональних даних зобов'язані особисто в семиденний строк повідомити про такі зміни відповідним органам, де вони перебувають на військовому обліку, зокрема у випадках, визначених ПКМУ від 07.02.2022 № 265 “Деякі питання декларування і Реєстрації місця проживання та ведення Реєстрів територіальних громад”, через центри надання адміністративних послуг та інформаційно-комунікаційні системи;
  - призовники, військовозобов'язані та резервісти, які не актуалізували інформацію про себе в ЄДРПВР, **особисто у семиденний строк** з дня внесення змін до персональних даних прибувають із паспортом громадянина України та військово-обліковими документами до відповідного Р(М)ТЦК та СП, органах СБУ, підрозділах СЗР, який організовує та веде військовий облік на території адміністративно-територіальної одиниці, для взяття їх на військовий облік, зняття з військового обліку або внесення змін до їх облікових даних.

У відповідності до Порядку підприємства:

- **доводять** до призовників, військовозобов'язаних та резервістів правила військового обліку під особистий підпис під час прийняття на роботу (навчання). Приклад Аркуша доведення Правил військового обліку наведено в **Додатку 7**;
- **надсилають у семиденний строк** з дня видання наказу про прийняття на роботу (навчання), звільнення з роботи, завершення навчання (відрахування із закладу освіти) до відповідних Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ, підрозділів СЗР повідомлень про зміну облікових даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів (Додаток 4 до Порядку) Приклад заповнення Повідомлення наведено в **Додатку 8**;
- **оповіщують** на вимогу Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ, підрозділів СЗР призовників, військовозобов'язаних та резервістів про їх виклик до відповідних Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ, підрозділів СЗР і **забезпечують** їх своєчасне прибуття;
- **подають** до відповідних Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ, підрозділів СЗР на їх вимогу відомості про призовників, військовозобов'язаних та резервістів, персональний військовий облік яких вони ведуть;
- **проводять** відповідну роз'яснювальну роботу серед призовників, військовозобов'язаних та резервістів щодо виконання ними правил військового обліку;
- **забезпечують** повноту та достовірність облікових даних, що вносяться до списків персонального військового обліку;
- **взаємодіють** з відповідними Р(М)ТЦК та СП, органами СБУ, підрозділами СЗР щодо строків та способів звіряння даних списків персонального військового обліку, внесення відповідних змін до них, а також щодо оповіщення призовників, військовозобов'язаних та резервістів;

- **проводять** періодичне звіряння списків персонального військового обліку із записами у їх військово-облікових документах. Не рідше одного разу на рік **проводять** звіряння даних списків персонального військового обліку з обліковими документами відповідних Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ, підрозділів СЗР, в яких вони перебувають на військовому обліку;
- **вносять у п'ятиденний строк** з дня подання відповідних документів (або відображення в електронній формі інформації, що міститься у таких документах, які можуть пред'являтися (надаватися) з використанням мобільного додатку Порталу “Дія”) змін до списків персонального військового обліку щодо прізвища, власного імені та по батькові (за наявності), реквізитів паспорта громадянина України та паспорта громадянина України для виїзду за кордон, адреси задекларованого/зареєстрованого місця проживання, адреси місця фактичного проживання, сімейного стану, освіти, місця роботи і посади та надсилають **щомісяця до 5 числа** до відповідних Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ, підрозділів СЗР повідомлень про зміну таких облікових даних (Додаток 2 до Порядку);
- **складають і подають щороку до 1 грудня** до відповідних Р(М)ТЦК та СП списків громадян, які підлягають приписці до призовних дільниць (Додаток 6 Порядку). Приклад відпрацювання цього списку надано у **Додатку 9**.

УВАГА !!! Примітка до Додатку 6 до Порядку. Список складається в **алфавітному** порядку. До списків включаються всі юнаки, яким у рік приписки виповнюється 17 років незалежно від громадянства, відбування покарання в місцях позбавлення волі за вироками суду, стану здоров'я, задекларованого (зареєстрованого) місця проживання (місця фактичного проживання).

- **приймають** від призовників, військовозобов'язаних та резервістів під розписку у бланках розписок (додаток 7 до Порядку) їх військово-облікових документів для подання таких документів до відповідних Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ, підрозділів СЗР з метою їх звіряння з обліковими даними, а також оформлення бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час. Бланки розписок формуються у блокноти обсягом не менше **50 аркушів**. Використані та повернуті призовниками, військовозобов'язаними та резервістами розписки про

<p>Корінець розписки № <u>001</u> Про прийом на зберігання військово-облікового документа <u>Ткаченко Юрій Сергійович</u> (прізвище, ім'я, по батькові) рік народження <u>1984</u> військове звання <u>рядовий</u> мета прийняття на зберігання військово-облікового документа <u>Для оформлення документів по бронюванню</u> Інспектор з військового обліку <u>Онінко</u> <u>Л.В.</u> ***** (прізвище і посада особи, (підпис) яка прийняла на зберігання військово-обліковий документ) Розписка військовозобов'язаного (призовника, резервіста) у зворотному отриманні військово-облікового документа _____ (підпис)</p>	<p>Розписка № <u>001</u> Видана <u>Ткаченко Юрію Сергійовичу</u> (прізвище, ім'я, по батькові) <u>1984</u> року народження про те, що військово-обліковий документ, який йому належить, серія <u>МО</u>, № <u>111111</u>, прийнятий для зберігання з метою <u>Для оформлення документів по бронюванню</u> _____ Розписка дійсна до <u>25 жовтня 2023 року</u> Інспектор з військового обліку <u>Онінко Л.В.</u> <u>*****</u> (прізвище і посада особи, (підпис) яка прийняла на зберігання військово-обліковий документ) М.П.</p>
--	---

Рисунок 14. Приклад заповнення розписки про прийом на зберігання військово-облікового документа

вилучення військово-облікових документів зберігаються **протягом року** до наступного звіряння облікових даних.

Приклад заповнення розписки про прийом на зберігання військово-облікового документа наведено на рис. 14.

- **оформлюють** документи, необхідні для бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час;
- **постійно контролюють** виконання посадовими особами підприємств вимог Порядку, а призовниками, військовозобов'язаними та резервістами — правил військового обліку;
- **постійно інформують** відповідні Р(М)ТЦК та СП, органи СБУ, підрозділи СЗР про посадових осіб державних органів та підприємств, які порушують вимоги Порядку, а також про призовників, військовозобов'язаних та резервістів, які порушують правила військового обліку, для притягнення їх до відповідальності згідно із законом;
- **ведуть та зберігають** журнал обліку результатів перевірки.
- **щороку до 25 січня (станом на 1 січня) подають** списки персонального військового обліку на підпис керівнику державного органу, підприємства, а також підписуються особою, відповідальною за ведення військового обліку. Зазначені списки разом з відомістю оперативного обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів реєструються в установленому порядку в службі діловодства таких підприємств;
- у разі прийняття на роботу (навчання) призовників, військовозобов'язаних або резервістів інформацію про них **у п'ятиденний строк вносять** до списків персонального військового обліку та відомості оперативного обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів;

- у разі звільнення з роботи, завершення навчання (відрахування із закладу освіти) призовників, військовозобов'язаних та резервістів інформацію про їх звільнення (відрахування із закладу освіти) **у п'ятиденний строк вносять** до списків персонального військового обліку, а також до відомості оперативного обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів;
- відомості щодо військовозобов'язаних, які заброньовані на період мобілізації та на воєнний час, **виокремлюються** у списках персонального військового обліку військовозобов'язаних.

Керівники підприємств:

- у разі отримання розпоряджень Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ, підрозділів СЗР (додаток 13 до Порядку, для призовників — додаток 17 до Положення про підготовку і проведення призову громадян України на строкову військову службу та прийняття призовників на військову службу за контрактом, затвердженого ПКМУ від 21 березня 2002 р. № 352 в редакції № 100) щодо оповіщення призовників, військовозобов'язаних та резервістів про їх виклик до Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ, підрозділів СЗР:
- **видають** наказ (розпорядження) про оповіщення призовників, військовозобов'язаних та резервістів, **доводять** його до відома таких осіб під особистий підпис у частині, що стосується їх прибуття до відповідного Р(М)ТЦК та СП, органу СБУ, підрозділу СЗР у визначені ним строки, та **надсилають** копію наказу (розпорядження) **у триденний строк** до відповідного Р(М)ТЦК та СП, органу СБУ, підрозділу СЗР;
- **вручають** призовникам, військовозобов'язаним та резервістам повістки про явку за викликом до Р(М)ТЦК та СП, органу СБУ, підрозділу СЗР (за наявністю);

- **письмово повідомляють** з наданням витягів з наказів (розпоряджень) відповідним Р(М)ТЦК та СП, органам СБУ, підрозділам СЗР про осіб з числа призовників, військовозобов'язаних та резервістів, які тимчасово непрацездатні, перебувають у відпустці або у відрядженні;
- **забезпечують** здійснення контролю за результатами оповіщення та прибуттям призовників, військовозобов'язаних та резервістів до відповідного Р(М)ТЦК та СП, органу СБУ, підрозділу СЗР;
- **направляють** військовозобов'язаних та резервістів протягом **семи днів** з дня досягнення граничного віку перебування в запасі до відповідних Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ, підрозділів СЗР для виключення з військового обліку. На підставі відмітки Р(М)ТЦК та СП, органу СБУ, підрозділу СЗР у військово-обліковому документі про виключення військовозобов'язаного та резервіста з військового обліку у відповідній графі списків персонального військового обліку робиться відмітка **“Виключено з військового обліку”**.

Військовозобов'язані та резервісти, які тимчасово не працюють, у рік досягнення граничного віку перебування в запасі **особисто прибувають** до відповідного Р(М)ТЦК та СП, органу СБУ, підрозділу СЗР для виключення з військового обліку. У разі неприбуття військовозобов'язаного та резервіста, який досяг граничного віку перебування в запасі, до відповідного Р(М)ТЦК та СП, органу СБУ, підрозділу СЗР для виключення з військового обліку, таке виключення здійснюється без участі зазначених осіб 1 січня наступного року після року досягнення граничного віку перебування в запасі.

В процесі виконання функціональних обов'язків посадові особи, відповідальні за ведення військового обліку працюють з

військово-обліковими документами призовників, військовозобов'язаних та резервістів що у них працюють (навчаються).

Вміння посадових осіб, що відповідають за ведення військового обліку на підприємствах знаходити, правильно визначати сутність та зміст службової інформації, зазначеної у військово-облікових документах є запорукою якісного заповнення та надання до відповідних Р(М)ТЦК та СП (СБУ, СЗР) необхідних документів (відповідно до Порядку), що в свою чергу унеможливить порушення правил військового обліку.

Ураховуючи згадане, слід розглянути роботу посадової особи, відповідальної за ведення військового обліку з військово-обліковими документами, а саме: де знаходяться записи, необхідні для ведення Списку первинного обліку, якими мають бути ці записи, з якою періодичністю записи мають оновлювати відповідні Р(М)ТЦК та СП (проходження ВЛК, тощо) та інше.

Всі записи у Посвідченні про приписку до призовної дільниці робляться виключно відповідним Р(М)ТЦК та СП.

Персональна та службова інформація про призовників вноситься до ЄДРПВР. Окремий номер запису в ЄДРПВР зазначається у посвідченні про приписку.

Відмітка про взяття (зняття) на військовий облік призовника має форму, встановлену Додатком 14 до Положення про підготовку і проведення призову громадян України на строкову військову службу та прийняття призовників на військову службу за контрактом, затвердженого ПКМУ від 21.03.2002 № 352 в редакції № 100.

У відповідності до підпункту 11 пункту 1 Додатку 2 до Порядку призовники зобов'язані подавати **щороку до 1 жовтня** до Р(М)ТЦК та СП документи, що підтверджують право громадян на відстрочку від призову на строкову військову службу. Крім того, згідно підпункту 10 пункту 1 Додатку 2 до Порядку призовники мають звіряти **не рідше одного разу на п'ять років** власні персональні дані з обліковими даними відповідних Р(М)ТЦК та СП.

Приклад заповнення військового квитка осіб рядового, сержантського та старшинського складу представлено у Додатку 10.

Всі записи у військовому квитку осіб рядового, сержантського та старшинського складу робляться виключно відповідним Р(М)ТЦК та СП, органом СБУ, підрозділом СЗР.

Службова та персональна інформація про військовозобов'язаних та резервістів рядового, сержантського та старшинського складу вноситься до ЄДРПВР. Окремий номер запису в ЄДРПВРзначається у військовому квитку осіб рядового, сержантського та старшинського складу.

Військовозобов'язані та резервісти рядового, сержантського та старшинського складу зобов'язані звіряти **не рідше одного разу на п'ять років** власні персональні дані з обліковими даними відповідних Р(М)ТЦК та СП, згідно із Правилами військового обліку (Додаток 2 до Порядку).

Приклад заповнення військового квитка осіб офіцерського складу та Тимчасового посвідчення наведено у Додатку 11 та Додатку 12 відповідно.

Посадовим особам, що відповідають за ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів на підприємстві під час перевірки (звірки) інформації у військово-обліковому документі з даними паспорта громадянина України (інформацією в Списку персонального військового обліку (Додаток 5 до Порядку)) слід звернути особливу увагу на наступне:

- А) справжність військово-облікового документу;
- Б) відповідність персональних даних, що зазначені у військово-обліковому документі з даними паспорта громадянина України (прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), дату народження, ідентифікація по фото);
- В) відповідність запису у військово-обліковому документі інформації про освіту із наявними документами про здобуття певного рівня освіти та опанування відповідної

- спеціальності/професії (диплом, сертифікат, свідоцтво тощо) (крім призовників);
- Г) відповідність запису у військово-обліковому документі інформації про сімейний стан із даними РАГС (свідоцтва про одруження (розлучення), народження дітей тощо);
- Д) перебування на військовому обліку за місцем реєстрації місця проживання;
- Ж) актуальність номера ВОС та періодичність проходження ВЛК;
- З) актуальність даних (проходження ВЛК один раз на 5 років).

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

---

1. З яких дій починається процес прийняття призовників на роботу (навчання)?
2. Хто підлягає взяттю на військовий облік призовників?
3. В який термін повідомляється ТЦК та СП про прийняття військовозобов'язаних на роботу?
4. Хто підлягає зняттю з військового обліку призовників?
5. У яких випадках призовнику відмовляється у прийнятті на роботу?
6. В якій термін підприємства вносять зміни до Списку первинного обліку військовозобов'язаних?
7. В який термін надсилається до ТЦК та СП повідомлення про зміну облікових даних призовника?
8. Хто підписує повідомлення про зміну облікових даних призовника?

9. В який термін надсилається до ТЦК та СП повідомлення про зміну облікових даних військовозобов'язаних?
10. За якими формами ведеться персональний облік призовників, військовозобов'язаних та резервістів на підприємстві

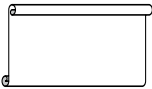
§§**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

---

1. Дії посадової особи, відповідальної за ведення військового обліку в разі відмови працівника від підпису про доведення до нього наказу керівника підприємства про виклик до Р(М)ТЦК та СП.
2. Дії підприємства у разі порушення призовником правил військового обліку?
3. Дії керівника підприємства у разі надходження розпорядження Р(М)ТЦК та СП про виклик визначених працівників до відповідного Р(М)ТЦК та СП.

ВЕДЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ ВІЙСЬКОВОЗОВ'ЯЗАНИХ-ЖІНОК

Особливості ведення військового обліку військовозобов'язаних-жінок на підприємствах України.

Література 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 10; 29; 30; 35; 40; 41; 42; 43; 44; 45; 47; 53.

Основні поняття

Військовозобов'язані-жінки, резервісти-жінки, гендерна рівність, Перелік спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними ВОС.

Положення основного Закону України (Конституції) наголошують про те, що громадяни України мають **рівні** конституційні права і свободи **та є рівними** перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, **статі**, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

Рівність прав жінки і чоловіка забезпечується: наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї; спеціальними заходами щодо охорони праці і здоров'я жінок, встановленням пенсійних пільг; створенням умов, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством; правовим захистом, матеріальною і моральною підтримкою материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям.

Разом з тим варто згадати і **Статтю 17 Конституції України**, а саме:

“Захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, **справою всього Українського народу**”.

Крім того, Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів є **обов’язком громадян України**.

У відповідності до **частини одинадцятої статті 1 ЗУ** “про ВО і ВС” жінки, які **придатні** до проходження військової служби **за станом здоров’я та віком** і закінчили заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої або вищої освіти та здобули **медичну або фармацевтичну спеціальність, підлягають взяттю** на військовий облік військовозобов’язаних.

Жінки, які мають спеціальність та/або професію, споріднену з відповідною ВОС, визначеною в переліку, затвердженому МОУ, та придатні до проходження військової служби за станом здоров’я та віком, крім зазначених в абзаці першому цієї частини, беруться на військовий облік військовозобов’язаних **за їх бажанням**.

Згідно із **частиною дванадцятою статті 1 ЗУ** “про ВО і ВС” жінки, які перебувають на військовому обліку, можуть бути призвані на військову службу чи залучені для виконання робіт із забезпечення оборони держави у воєнний час. У мирний час жінки можуть бути прийняті на військову службу та службу у військовому резерві тільки в добровільному порядку (за контрактом).

Жінки виконують військовий обов’язок **на рівних засадах із чоловіками** (за винятком випадків, передбачених законодавством з питань охорони материнства та дитинства, а також заборони дискримінації за ознакою статі), що включає прийняття в добровільному порядку (за контрактом) та призов на військову службу, проходження військової служби, проходження служби у

військовому резерві, виконання військового обов'язку в запасі та дотримання правил військового обліку.

Споріднена спеціальність та/або професія з відповідною ВОС визначається в переліку, затвердженому МОУ в наказі “Про затвердження Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов'язаних та Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями” від 11.10.2021 № 313, зареєстровано в Мінюсті 03.12.2021 за № 1566/37188 із змінами Наказ МОУ “Про внесення змін до наказу МОУ від 11.10.2021 № 313” від 07.02.2022 № 35, зареєстровано в Мінюсті 21.03.2022 № 348/37684.

Отже, ураховуючи згадане вище, можна сформулювати висновки, що жінки, які мають медичну, фармацевтичну спеціальність та/або професію, придатні за віком та станом здоров'я в **обов'язковому** порядку мають перебувати на військовому обліку у відповідних Р(М)ТЦК та СП (за місцем Реєстрації місця проживання). Також **обов'язково** на військовому обліку військовозобов'язаних мають перебувати жінки, які проходили військову службу у ЗСУ або інших військових формуваннях, утворених у відповідності до чинного законодавства, у відповідних Р(М)ТЦК та СП, органах СБУ або підрозділах СЗР. Всі інші жінки можуть перебувати на військовому обліку **за бажанням** та при постановці на військовий облік отримати відповідну ВОС.

Таким чином було спрощено процедуру набуття статусу “військовослужбовець” для жінок, і у відповідності до реформування країни, в частині дотримання європейських норм гендерної рівності, жінки отримали можливість проходити військову службу за своєю цивільною професією та/або спеціальністю, адаптованою до вимог нормативно-правових актів та керівних документів в частині що стосується суто військових аспектів.

З метою охоплення військовим обліком жінок, які мають отримати медичну або фармацевтичну спеціальність, заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої або вищої освіти, які здійснюють підготовку жінок за медичною або фармацевтичною спеціальністю, за два місяці до завершення навчання за відповідною освітньою (науковою) програмою подають список щодо таких жінок (додаток 14 до Порядку) до Р(М)ТЦК та СП, на території відповідальності яких вони розташовані.

Зазначені списки є підставою для оформлення жінкам тимчасового посвідчення військовозобов'язаного (без визначення ступеня їх придатності для виконання військового обов'язку та відмітки про взяття на облік) та внесення інформації до ЄДРПВР.

УВАГА !!! Примітка до Додатку 14 Порядку. Графи 6, 7 і 8 Додатку 14 до Порядку заповнюються виключно Р(М)ТЦК та СП.

Видача Тимчасових посвідчень військовозобов'язаного зазначеним у списках жінкам, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю, здійснюється Р(М)ТЦК та СП, на території відповідальності якого розташовані заклади освіти. Строк дії таких посвідчень — **30 діб**.

Жінки, яким видано тимчасові посвідчення військовозобов'язаного (із строком дії **30 діб**), повинні **в семиденний строк** з дня отримання таких посвідчень прибути до Р(М)ТЦК та СП, на території відповідальності якого задеклароване/зареєстроване місце їх проживання, для взяття на військовий облік.

Взяття жінок на військовий облік військовозобов'язаних здійснюється після визначення їх придатності до військової служби, внесення персональних даних до ЄДРПВР з подальшим оформленням відповідного військово-облікового документа.

Жінки, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю та не перебували на військовому обліку у відповідних Р(М)ТЦК та СП (не отримували військово-обліковий документ) до затвердження Порядку, можуть працевлаштовуватися як **невійськовозобов'язані до кінця 2026 року**.

Разом з тим, на вимогу підпункту 1 пункту 3 наказу МОУ від 07.02.2022 № 35 жінки, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю/або професією мають перебувати на військовому обліку військовозобов'язаних з **01 жовтня 2023 року**. Тобто, жінок, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю/або професією, але не перебувають на військовому обліку військовозобов'язаних можна працевлаштовувати, але з обов'язковим повідомленням відповідного Р(М)ТЦК та СП (за місцем реєстрації місця проживання) про взяття на роботу такого громадянина України жіночої статті (у відповідності до пункту 34 Порядку) для її виклику до цього Р(М)ТЦК та СП з метою постановки на військовий облік у разі її придатності до військової служби та не досягненню граничного віку перебування в запасі.

Перелік спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними ВОС, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов'язаних надається в Додатку 13.

Керівники державних органів та підприємств повідомляють відповідним Р(М)ТЦК та СП про жінок, які працюють у зазначених органах і на підприємствах та які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю/або професією і не перебувають на військовому обліку у Р(М)ТЦК та СП.

Непрацевлаштовані жінки прибувають самостійно до відповідного Р(М)ТЦК та СП з метою взяття їх на військовий облік військовозобов'язаних.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

---

1. Громадянка України має сертифікат про проходження курсів підвищення кваліфікації та здобула спеціальність “оператор обчислювальної техніки”, віком 51 рік, ВЛК визнана придатною, за сімейним станом не одружена, дітей не має. Чи береться громадянка на військовий облік?
2. Громадянка України має медичну освіту та здобула спеціальність “медична сестра”, віком 61 рік, у 58 років визнана придатною, за сімейним станом не одружена, дітей не має. Чи має перебувати на військовому обліку громадянка?
3. До якої групи долучаються у Списку первинного військового обліку військовозобов’язані-жінки офіцерського складу запасу?
4. До якої групи долучаються у Списку первинного військового обліку військовозобов’язані-жінки рядового складу запасу, які заброньовані на період мобілізації та на воєнний час?
5. Який військово-обліковий документ видається військовозобов’язаним-жінкам?
6. Громадянка України звільнилась після закінченню контракту зі СБУ, де проходила військову службу на посадах рядового та сержантського складу, і виключена з військового обліку СБУ. Вік 46 років, одружена, ВЛК визнана придатною, має сина 23 роки. Чи має громадянка перебувати на військовому обліку?
7. Громадянка України – офіцер запасу СЗР. Вік 57 років, одружена, ВЛК визнана придатною, має доньку – 24 роки, з військового обліку СЗР не виключена. Чи має громадянка перебувати на військовому обліку у ТЦК та СП?
8. В якій установі мають перебувати на військовому обліку жінки, які визнані ВЛК придатними, мають вік до 50 років, за сімейним станом можуть перебувати на військовому

- обліку і раніше проходили військову службу у СБУ на посадах рядового та сержантського складу та виключені з нього?
9. Громадянка України має медичну освіту та здобула спеціальність “медична сестра”, віком 38 років, визнана придатною, за сімейним станом не одружена, має 4 дітей до 18 років. Чи має перебувати на військовому обліку громадянка?
  10. Який граничний від перебування в запасі ЗСУ для військовозобов’язаних-жінок?

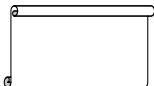
§§**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

---

1. Дії керівника при взятті на роботу жінки, що має медичну спеціальність, але не перебуває на військовому обліку.
2. Дії жінок-військовозобов’язаних при виїзді за кордон.
3. Дії посадової особи, відповідальної за військовий облік при звільненні жінки, що має фармацевтичну спеціальність, але не перебуває на військовому обліку.

СПИСКИ ПЕРСОНАЛЬНОГО ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ, ВІДОМІСТЬ ОПЕРАТИВНОГО ОБЛІКУ ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ

Вимоги до ведення списку персонального військового обліку на підприємствах України. вимоги до ведення відомості оперативного обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Література 2; 4; 27; 29; 31; 36; 37; 38; 39; 40; 42; 44; 49.

Основні поняття

Список персонального військового обліку, Відомість оперативного обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, Додаток 5 до Порядку, Додаток 12 до Порядку

Персональний військовий на підприємствах ведеться за списками персонального військового обліку (додаток 5 до Порядку).

Інформація про чисельність призовників, військовозобов'язаних та резервістів вноситься до відомості оперативного обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів (додаток 12 до Порядку), яка зберігається разом із списками персонального військового обліку.

Списки персонального військового обліку (додаток 5 до Порядку), які складаються окремо за такими групами:

- перша – список персонального військового обліку військовозобов'язаних (резервістів) офіцерського складу;
- друга – список персонального військового обліку військовозобов'язаних (резервістів) рядового, сержантського та старшинського складу;
- третя – список персонального військового обліку військовозобов'язаних та резервістів з числа жінок;

- четверта – список персонального військового обліку призовників;
- відомості щодо військовозобов'язаних, яким видано мобілізаційні розпорядження, **виокремлюються у кожній групі** за відповідними командами у послідовності зростання нумерації команд. Особи, які проходять службу у військовому резерві, обліковуються як військовозобов'язані, яким видано мобілізаційні розпорядження.

До списків кожної групи **формується** справа, у якій зберігаються **копії військово-облікових документів** призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

В окремій справі зберігаються копії військово-облікових документів громадян, які не досягли граничного віку перебування в запасі та були виключені з військового обліку Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ, підрозділів СЗР.

Списки персонального військового обліку, а також відомості оперативного обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів **ведуть** в електронних та/або паперових формах.

Щороку до 25 січня (станом на 1 січня) списки персонального військового обліку підписуються керівником державного органу, підприємства, а також особою, відповідальною за ведення військового обліку.

Зазначені списки разом з відомістю оперативного обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів реєструються в установленому порядку в службі діловодства таких органів та підприємств.

У разі прийняття на роботу (навчання) призовників, військовозобов'язаних або резервістів інформація про них **у п'ятиденний строк** вноситься до списків персонального військового обліку та відомості оперативного обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

У разі звільнення з роботи, завершення навчання (відрахування із закладу освіти) призовників, військовозобов'язаних та резервістів інформація про їх звільнення **у п'ятиденний строк** вноситься до списків персонального військового обліку, а також до відомості оперативного обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Відомості щодо військовозобов'язаних, які заброньовані на період мобілізації та на воєнний час, **виокремлюються** у списках персонального військового обліку військовозобов'язаних.

Відомості щодо осіб, **виключених** з персонального військового обліку, зберігаються у таких списках **до кінця поточного року** з відображенням відповідної інформації про їх чисельність у відомості оперативного обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Слід звернути увагу на ведення третьої групи Списку персонального військового обліку, яка стосується військовозобов'язаних-жінок, а саме: в цій групі виокремлюють військовозобов'язаних-жінок офіцерів запасу, військовозобов'язаних-жінок рядового, сержантського та старшинського складу, військовозобов'язаних-жінок офіцерів запасу, яким видано мобілізаційні розпорядження, військовозобов'язаних-жінок рядового, сержантського та старшинського складу, яким видано мобілізаційні розпорядження, військовозобов'язаних-жінок офіцерів запасу, які заброньовані на період мобілізації та на воєнний час, військовозобов'язаних-жінок рядового, сержантського та старшинського складу, які заброньовані на період мобілізації та на воєнний час.

Списки персонального військового обліку ведуться за визначеною формою, що регламентується Додатком 5 до Порядку та заповнюється у відповідності до роз'яснень в залежності від статусу працівника по відношенню до військового обов'язку (призовник, військовозобов'язаний або резервіст).

Порядок заповнення Списку персонального військового обліку описано у Додатку 5 до Порядку по окремим категоріям громадян по відношенню до військового обліку в державі (призовники, або військовозобов'язані рядового, сержантського і старшинського складу, або військовозобов'язані офіцерського складу запасу).

УВАГА !!! Примітка до Додатку 5 Порядку.

1. У разі виключення громадянина з персонального військового обліку робиться відмітка “Виключено з обліку”.
2. У разі звільнення з роботи, навчання військовозобов'язаного, резервіста робиться відмітка “Звільнено”.

Окремо необхідно акцентувати увагу **на відмінностях (особливостях)** у заповненні та веденні Списку персонального військового обліку (Додатку 5 Порядку) по групам, а саме:

- в першій групі – “військовозобов'язаних (резервістів) офіцерського складу” в графі 6 зазначається **шестизначне** цифрове позначення номера ВОС, а графі 15 **не заповнюється**;
- в другій групі – “військовозобов'язаних (резервістів) рядового, сержантського і старшинського складу” в графі 6 зазначається **тризначне** кодове (цифрове) позначення номера ВОС;

УВАГА !!! Актуальність ВОС у військовозобов'язаних та резервістів потребує постійної уваги в зв'язку із швидкоплинними змінами в чинному законодавстві. Станом на кінець 2023 року актуальні ВОС представлені у Додатку 3 – рядового, сержантського і старшинського складу (наказ МОУ № 317) та Додатку 4 – офіцерського складу (наказ МОУ № 444).

- в третій групі – “військовозобов’язаних та резервістів з числа жінок” вносяться і ведеться Список персонального військового обліку військовозобов’язаних (резервістів) з числа жінок рядового, сержантського і старшинського складу та військовозобов’язаних (резервістів) з числа жінок офіцерського складу, але виокремлюються відповідним чином;

УВАГА !!! Перелік спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними ВОС, після одержання яких жінки **беруться** на військовий облік військовозобов’язаних надається в **Додатку 13** (наказ МОУ № 313 в редакції № 35).

- в четвертій групі – “Призовники” в графі 2 заповнюється словом “**призовник**”, а графи 6, 7, 8 та 15 **не заповнюються**.

Відомість оперативного обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів ведеться за визначеною формою, що регламентується Додатком 12 до Порядку.

Відомість оперативного обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів є документом динамічним, з постійними змінами в залежності від взяття на роботу нових працівників – призовників, військовозобов’язаних та резервістів або їх звільнення.

В нормативно-правих актах та керівних документах не визначено в якому форматі вести Списки персонального військового обліку та Відомість оперативного обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів (зазначено лише – в електронному та/або паперовому вигляді). Кожна посадова особа, яка відповідальна за ведення військового обліку може обрати зручний для роботи спосіб. Головна вимога – форма Списків та Відомості має бути встановленого зразку, графи повинні бути заповнені у відповідності до вимог Порядку та

дотримуватись норм діловодства (Інструкція) (відповідний шрифт, розмір шрифту (14, 12, допускається 10), реквізити документа при роздруківки тощо).

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Чим регламентується форма Відомості оперативного обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів?
2. Які графи не заповнюються у Списку персонального військового обліку групи офіцерів запасу?
3. Що записується в графі 2 Списку персонального військового обліку групи призовників?
4. До якої групи Списку персонального військового обліку заноситься інформація військовозобов'язаних-жінок офіцерів запасу?
5. Які графи не заповнюються у Списку персонального військового обліку групи призовників?
6. З кількох груп складається Список первинного військового обліку?
7. До якої групи долучаються у Списку первинного військового обліку військовозобов'язані офіцерського складу, виключені з військового обліку за станом здоров'я в позаминулому році?
8. До якої групи долучаються у Списку первинного військового обліку військовозобов'язані рядового складу запасу?
9. В якій термін підприємства вносять зміни до Списку первинного обліку військовозобов'язаних?
10. До якої групи долучаються у Списку первинного військового обліку військовозобов'язані-жінки?

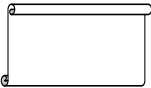
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

---

1. Набуття практичних навичок заповнення Списку первинного військового обліку підприємства.
2. Набуття практичних навичок заповнення Відомості оперативного обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів підприємства із застосуванням формул програми Excel.
3. Графи Списку первинного військового обліку підприємства різних груп, які не заповнюються.

ПОРЯДОК РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА ПІД ЧАС ПРИЙНЯТТЯ (ЗВІЛЬНЕННЯ) НА РОБОТУ ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ

Алгоритм дій при прийнятті (звільненні) на роботу призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Література 1; 2; 3; 4; 11; 27; 29; 35.

Основні поняття

Відмітка про взяття на військовий облік, місце проживання, місце Реєстрації місця проживання.

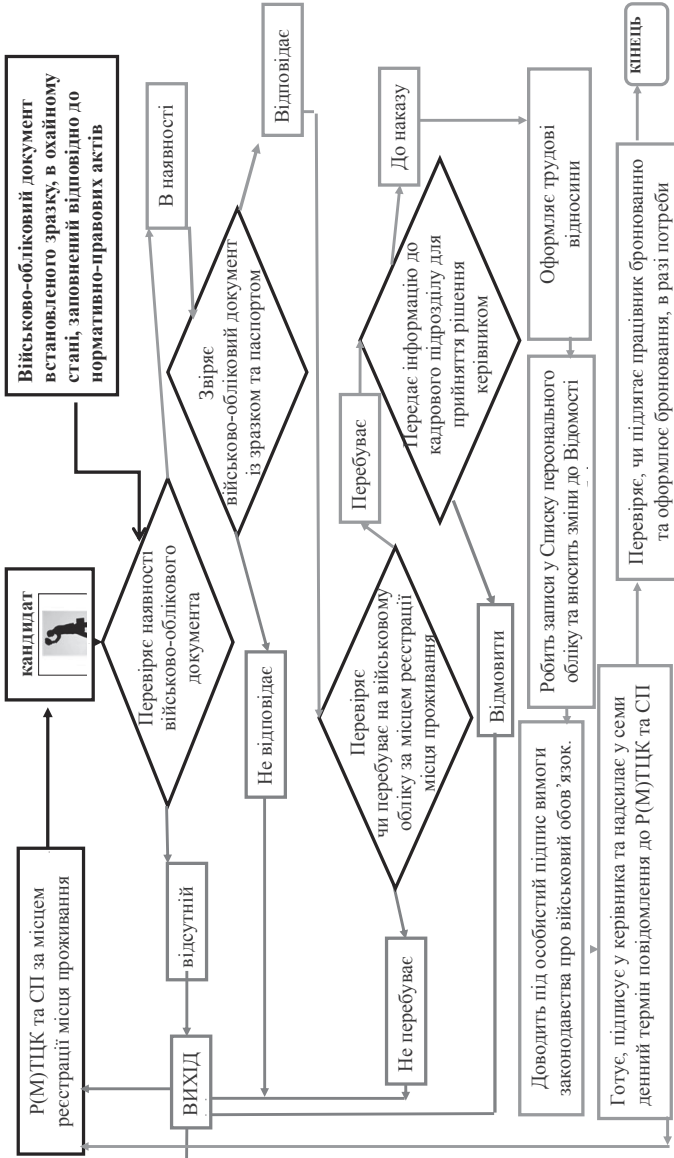
Підприємства при прийомі на роботу:

- **здійснюють** перевірку у громадян України **наявності** військово-облікового документа, визначеного у пункті 20 Порядку, або відображення в електронній формі інформації, що міститься в таких документах, які можуть пред'являтися (надаватися) з використанням мобільного додатка Порталу Дія. Приймання на роботу (навчання), взяття на персональний військовий облік призовників, військовозобов'язаних та резервістів здійснюється **тільки після взяття** їх на військовий облік у Р(М)ТЦК та СП, органах СБУ, підрозділах СЗР;
- **доводять** до призовників, військовозобов'язаних та резервістів правила військового обліку під особистий підпис;
- **надсилають** у **семиденний** строк з дня видання наказу про прийняття на роботу (навчання), звільнення з робо-

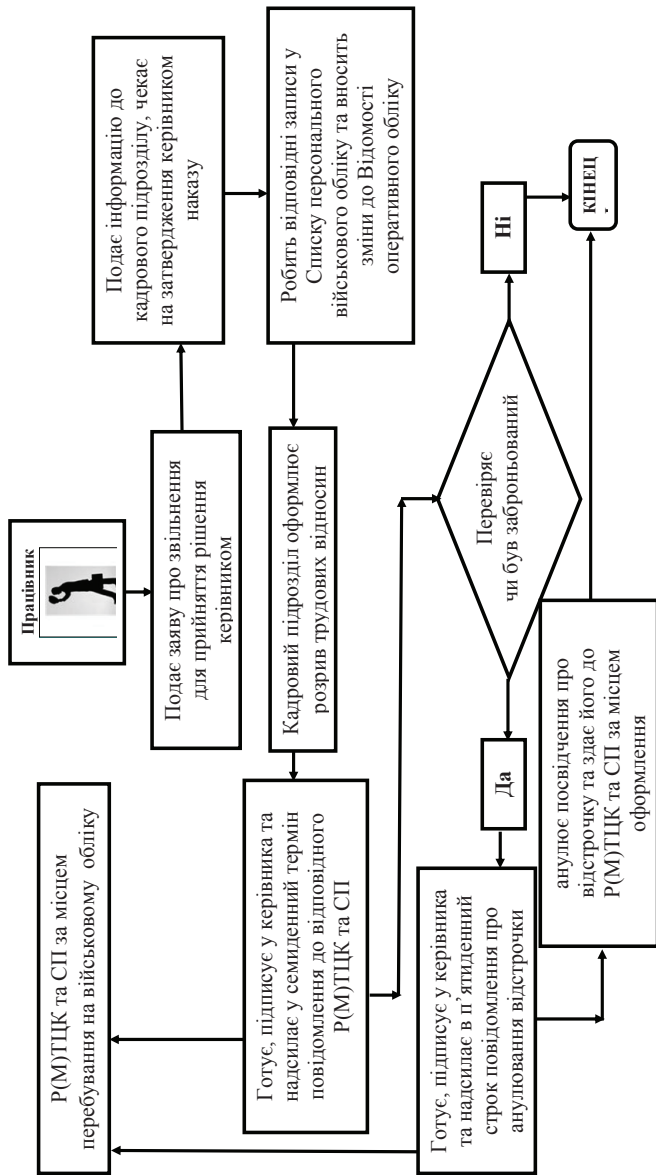
ти, завершення навчання (відрахування із закладу освіти) до відповідних Р(М)ТЦК та СП, органах СБУ, підрозділах СЗР повідомлень про зміну облікових даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів (додаток 4 до Порядку).

Крім того, варто згадати такі специфічні підприємства як морські та річкові порти, плаваючий склад морського і річкового транспорту, польові геологічні і топографо-геодезичні організації, пошукові, знімальні, гідрогеологічні, геофізичні, лісобудівні, земlebудівні експедиції і загони, лінійні будівельно-монтажні і спеціалізовані поїзди, шляхові машинні станції, пересувні механізовані і спеціалізовані колони, тунельні, мостобудівні і плаваючі загони та ділянках, будівельно-монтажні і пусконаладжувальні організації, а також в інші прирівняні до таких організацій, робота в яких пов'язана із постійним переміщенням. В таких суб'єктах господарської діяльності в Україні призовники, військовозобов'язані та резервісти беруться на військовий облік службою персоналу за місцезнаходженням таких організацій, або за місцезнаходженням портів приписки таких суден відповідно.

Схематично алгоритм роботи посадової особи, відповідальної за ведення військового обліку при ПРИЙОМІ на роботу (навчання) призовника, військовозобов'язаного та резервіста або ЗВІЛЬНЕНІ з роботи (навчання) призовника, військовозобов'язаного та резервіста представлено на рис. 15, 16.

Рисунок 15. Алгоритм роботи при ПРИЙОМІ на роботу (навчання) призовника, військовозобов'язаного та резервіста

Рисунок 16. Алгоритм роботи при ЗВІЛЬНЕНІ з роботи (навчання) призовника, військовозобов'язаного та резервіста

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

---

1. З яких дій починається процес прийняття призовників на роботу (навчання)?
2. В який термін повідомляється ТЦК та СП про прийняття військовозобов'язаних на роботу?
3. У яких випадках призовнику відмовляється у прийнятті на роботу?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

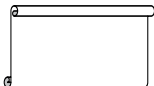
---

1. Дії посадової особи, відповідальної за ведення військового обліку у разі відмови від підпису майбутнього працівника про доведення правил військового обліку.

Розділ 12.

ЗВІРКА ОБЛІКОВИХ ДАНИХ ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ

Види звірок облікових даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів. Види та способи звірвання облікових даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів. Мета та завдання звірок облікових даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Література 2; 3; 29; 53; 54; 55.

Основні поняття

Звірка інформації у Списку первинного військового обліку із записами у військово-облікових документах, звірка інформації у Списку первинного військового обліку із обліковими даними Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ та підрозділів СЗР

У нормативно-правових актах та керівних документах, що стосується організації та ведення військового обліку в державі існує два види звірвання, а саме: звірвання списків персонального військового обліку із записами у військово-облікових документах призовників, військовозобов'язаних та резервістів та звірвання даних списків персонального військового обліку з обліковими документами відповідних Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ та підрозділів СЗР.

Відповідно до пункту 34 Порядку державні органи та підприємства здійснюють взаємодію з відповідними Р(М)ТЦК та СП, органами СБУ та підрозділами СЗР щодо **строків та способів** звірвання даних списків персонального військового обліку, внесення відповідних змін до них, а також періодичне звірвання списків персонального військового обліку із записами у їх військово-облікових документах. **Не рідше одного разу на рік** про-

водять звіряння даних списків персонального військового обліку з обліковими документами відповідних Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ та підрозділів СЗР.

З метою звіряння з обліковими даними відповідних Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ та підрозділів СЗР списків персонального військового обліку державні органи та підприємства можуть приймати від призовників, військовозобов'язаних та резервістів під розписку у бланках розписок (Додаток 7 до Порядку) їх військово-облікові документів для подання таких документів до відповідних Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ та підрозділів СЗР.

Звіряння облікових даних списків персонального військового обліку з їх військово-обліковими документами здійснюється відповідно до **графіка звіряння, затвердженого керівниками** відповідних державних органів та підприємств.

Під час звіряння перевіряються **наявність та стан** військово-облікових документів призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Підприємства у **п'ятиденний строк** з дня проведення звіряння вносять до списків персонального військового обліку зміни облікових даних, виявлені під час їх звіряння, та надсилають **щомісяця до 5 числа** до відповідних Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ та підрозділів СЗР Повідомлення про зміну облікових даних (у разі наявності) (Додаток 4 до Порядку).

Звіряння даних списків персонального військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, які працюють (навчаються) в державних органах і на підприємствах, з обліковими даними документів відповідних Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ та підрозділів СЗР, на території відповідальності яких вони перебувають, здійснюється відповідно до **графіка звіряння, затвердженого** розпорядженням голови відповідної районної,

районної у м. Києві та Севастополі держадміністрації, міського голови.

Особи, відповідальні за ведення військового обліку в державних органах та на підприємствах, **у визначені графіком звіряння строки** прибувають до відповідних Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ та підрозділів СЗР для проведення звіряння даних списків персонального військового обліку (копій їх військово-облікових документів) з обліковими документами Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ та підрозділів СЗР.

Звіряння даних списків персонального військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, які працюють (навчаються) в державних органах та на підприємствах, з обліковими даними документів Р(М)ТЦК та СП, що розташовані на території інших адміністративно-територіальних одиниць, здійснюється шляхом **надсилання** у двох примірниках витягів із списків персонального військового обліку, а також копій військово-облікових документів до таких Р(М)ТЦК та СП.

Після здійснення звіряння з обліковими даними Р(М)ТЦК та СП **один** примірник витягу із списків персонального військового обліку **повертається** до державного органу, підприємства з **відміткою Р(М)ТЦК та СП “звірено _____ 20__ року”**, підписом посадової особи, яка здійснила звіряння, та **гербовою печаткою**. Результати звіряння вносяться до журналу обліку результатів перевірок.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

---

1. Де фіксуються звіряння списків персонального військового обліку із записами у військово-облікових документах призовників, військовозобов'язаних та резервістів?
2. Де фіксуються звіряння списків персонального військового обліку з обліковими документами відповідних Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ та підрозділів СЗР?
3. Яка періодичність звіряння даних списків персонального військового обліку з обліковими документами відповідних Р(М)ТЦК та СП, органів СБУ та підрозділів СЗР?

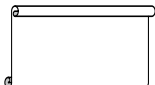
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

---

1. При звіянні списків персонального військового обліку із записами у військово-облікових документах призовників, військовозобов'язаних та резервістів були виявлені неточності у службових даних. Які дії посадової особи, відповідальної за ведення військового обліку в такому випадку?

КОНТРОЛЬ ЗА СТАНОМ ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ ПРИЗОВНИКІВ, ВІЙСЬКОВОЗОВОВ'ЯЗАНИХ ТА РЕЗЕРВІСТІВ

Методи та способи контролю стану військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів на підприємствах. Мета та завдання оцінювання стану організації та ведення військового обліку.

Література 2; 3; 29; 51; 52; 53; 54; 55.

Основні поняття

Перевірка стану організації та ведення військового обліку, документальна перевірка, показники і складові показників оцінювання стану військового обліку, об'єкти перевірки, питання, що перевіряються під час здійснення контролю стану організації та ведення військового обліку

Завдання контролю стану організації та ведення військового обліку в державних органах та підприємствах полягає в якомога більшому охопленні об'єктів перевірки для збору, накопичення та аналізу інформації щодо реального стану організації та ведення військового обліку в державі та надання практичної і методичної допомоги в частині організації та ведення військового обліку під час перевірок.

З метою контролю за станом організації та ведення військового обліку в державних органах та підприємствах уповноважені органи проводять перевірку стану організації та ведення військового обліку на підставі, в межах повноважень та у спосіб передбачених чинним законодавством, нормативно-правовими актами та керівними документами.

Перелік органів, які мають право перевіряти стан організації та ведення військового обліку на підприємстві наведено в **Додатку 16**.

Органи, які уповноважені на здійснення перевірок стану організації та ведення військового обліку, як правило, узгоджують плани перевірок для уникнення повторних перевірок протягом року та охоплення широкого кола об'єктів перевірки, що призводить до отримання більш об'єктивної інформації про стан військового обліку в країні.

Перевірка стану організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів проводиться за питаннями, визначеними у Додатку 31 до Порядку.

Питання перевірки доводяться до державних органів та підприємств, які включені до відповідних планів перевірки, не пізніше ніж **за 10 днів** до її початку.

Перевірки стану організації та ведення військового обліку проводить комісія у складі:

Головами комісій з перевірки стану військового обліку в державних органах і на підприємствах, що розташовані на території адміністративно-територіальної одиниці, призначаються:

- комісії обласного рівня — заступник голови обласної, Київської або Севастопольської міської держадміністрацій;
- комісії районного (міського) рівня — заступник голови районної держадміністрації, районних у м. Києві та Севастополі держадміністрацій, заступник міського голови.

До **складу комісій** включаються представники:

- ОТЦК та СП, Київського та Севастопольського міських ТЦК та СП;
- Р(М) ТЦК та СП;
- мобілізаційних підрозділів обласних, Київської міської держадміністрацій, районних держадміністрацій, вико-

- навчих органів міських рад (у частині делегованих повноважень з питань мобілізаційної роботи);
- органів (підрозділів) поліції (за згодою);
  - структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних, Київської міської держадміністрацій, районних держадміністрацій, виконавчих органів місцевих рад;
  - структурних підрозділів з питань освіти та науки обласних, Київської міської держадміністрацій, районних держадміністрацій, виконавчих органів міських рад;
  - підприємств за згодою.

Склад комісій державних органів та підприємств для перевірки стану військового обліку визначається їх керівниками.

Голові комісії або його заступнику, що проводить перевірку стану військового обліку, вручається підписаний відповідним керівником державного органу і підприємства та завірений печаткою (у разі наявності) **припис** на право проведення перевірки стану військового обліку (додаток 32 до Порядку) та затверджується **план** його роботи.

Голови комісій (заступники голови комісії), що проводять перевірку, на початку її проведення **доводять** до відома керівників державних органів, підприємств **плани** роботи, а після завершення **оголошують результати перевірки**, які вносять до журналів обліку результатів перевірки.

Керівники державних органів, підприємств, у яких проведено перевірку стану військового обліку, організують та забезпечують усунення виявлених недоліків. Про вжиті заходи та усунення недоліків зазначені керівники інформують у **тридцятиденний строк** з дня отримання результатів перевірки керівника органу, підприємства, який проводив перевірку.

УВАГА !!! Законодавство не містить обмежень щодо перевірок під час воєнного стану. ГШ ЗСУ, ОК, ОТЦК та СП, Р(М)ТЦК та СП не є органами державного нагляду (контролю) у розумінні ЗУ “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності” від 05.04.2007 № 877-V. Згідно пункту 1 Положення про ТЦК та СП, затвердженого ПКМУ від 23.02.2022 № 154 із змінами від 14.03.2023 № 318-2023-п вищезгадані органи є органами військового управління, що забезпечують виконання законодавства з питань військового обов’язку і військової служби, мобілізаційної підготовки та мобілізації. Тож вони можуть здійснювати перевірку, в тому числі під час мораторію на перевірки, та під час дії правового режиму воєнного стану.

Перевірки стану організації та ведення військового обліку проводять як планово, так і позапланово.

Р(М)ТЦК та СП відповідно до затверджених розпорядженнями голів відповідних районних, районних у м. Києві та Севастополі держадміністрацій, міських голів планів **щороку** (у тому числі позапланово) перевіряють стан військового обліку на підприємствах, в яких працюють військовозобов’язані, які **заброньовані** за цими підприємствами на період мобілізації та на воєнний час, а також військовозобов’язані, яким **видані мобілізаційні розпорядження**. Решта підприємств перевіряються **один раз на чотири роки**.

Позапланові заходи проводять за потреби. Як правило, такі перевірки здійснюють ГШ ЗСУ та Р(М)ТЦК та СП.

Орган, який здійснював перевірку стану військового обліку зобов’язаний внести результати перевірки в Журнал обліку результатів перевірки стану військового обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів, звіряння їх облікових даних з даними Р(М)ТЦК та СП (органів СБУ, підрозділів СЗР) (форма Журналу визначена Додатком 9 до Порядку) об’єкта перевірки, і

журналу обліку перевірок стану військового обліку Р(М)ТЦК та СП (Додаток 30 до Порядку), який після закінчення зберігається **сім** років та скласти акти, які в **двадцятиденний** строк з дня закінчення перевірки надсилають до державних органів і підприємств, що перевірялися, а також до обласних, Київського міського територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки для реагування і вжиття заходів згідно із законодавством.

Крім того, в разі якщо (коли) неможливо виконати відповідні плани з перевірки стану організації та ведення військового обліку внаслідок обставин непереборної сили (карантин тощо) проводиться документальна перевірка шляхом надсилання до таких органів та підприємств письмових запитів щодо отримання інформації, перелік якої визначено **пунктом 17** додатка 31 до Порядку.

За результатами документальної перевірки складають акти, які в **тридцятиденний** строк з дня отримання відповідей на письмові запити надсилають підприємствам, а також відповідним органам військового управління ЗСУ для реагування і вжиття заходів згідно із законодавством.

Журнал обліку результатів перевірки стану військового обліку, звіряння їх облікових даних з даними Р(М)ТЦК та СП (органів СБУ, підрозділів СЗР) — обов'язкова облікова форма. Форма Журналу унормована у додатку 9 до Порядку.

До Журналу вносять:

- 1) результати звіряння даних списків персонального військового обліку з обліковими документами відповідних районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, органів СБУ, підрозділів СЗР, в яких призовники, військовозобов'язані та резервісти перебувають на військовому обліку.

Коли звіряння проводять з органами за місцем знаходження підприємства, посадова особа, відповідальна за ведення військового обліку прибуває **особисто**. Запис про

звіряння вносить представник органу, з яким проводили звіряння.

- Коли проводять звіряння із Р(М)ТЦК та СП на території інших адміністративно-територіальних одиниць, документи **надсилають поштою**. Запис про звіряння вносить особа, відповідальна за ведення військового обліку;
- 2) результати звіряння даних списків персонального військового обліку з інформацією у військово-облікових документах призовників, військовозобов'язаних та резервістів, що працюють на підприємстві. Запис про звіряння вносить особа, відповідальна за ведення військового обліку;
  - 3) результати перевірок стану військового обліку. Запис про проведену перевірку і її результат вносять перевіряючі із подальшим наданням акту у визначені терміни, встановленим порядком. Конкретні вказівки щодо виправлення недоліків, які виявили при перевірці — керівник підприємства. Рішення керівника не має складатися зі слів «усунути недоліки», а повинно містити вказівки, яких має дотримати посадова особа, відповідальна за ведення військового обліку. Формальне ставлення до виконання обов'язків необхідно унеможливити. Відмітки про усунення недоліків відпрацьовує посадова особа, відповідальна за ведення військового обліку.

Приклад записів в Журналі наведено в **Додатку 17**.

Для забезпечення правильного зберігання, Журнал вносять до номенклатури справ служби управління персоналом/кадрової служби. Якщо створений окремий військово-обліковий підрозділ — до його номенклатури.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

---

1. Які підприємства підлягають перевірці з питань військового обліку один раз на рік?
2. Де фіксуються результати перевірки Р(М)ТЦК та СП на підприємстві стану військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів?
3. В який строк з дня закінчення перевірки надсилається акт про проведення перевірки до підприємства?
4. В який строк з дня отримання документів надсилається акт про проведення перевірки до підприємства під час документальної перевірки?
5. В який строк керівники об'єктів перевірки доповідають про вжиті заходи та усунення недоліків?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

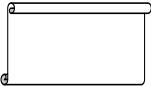
---

1. Вивчити аспекти притягнення до кримінальної відповідальності посадових осіб підприємств за перешкоджання діяльності органів військового управління (наприклад: відмова допуску комісії для перевірки стану військового обліку на підприємстві).

Розділ 14.

ВИМОГИ НОРМАТИВНО ПРАВОВИХ АКТІВ З ПИТАНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ВЕДЕННЯ БРОНЮВАННЯ ВІЙСЬКОВОЗОВОБ'ЯЗАНИХ НА ПЕРІОД МОБІЛІЗАЦІЇ ТА У ВОЄННИЙ ЧАС

*Вимоги законодавства в частині, що стосується бронювання
військовозобов'язаних в державі. Процедура бронювання
військовозобов'язаних на підприємстві.*

Література 2; 3; 29; 36; 37; 38; 39; 47.

Основні поняття

Бронювання військовозобов'язаних, критерії визначення підприємств, які мають важливе значення для галузей національної економіки, Перелік посад і професій військовозобов'язаних, які підлягають бронюванню на період мобілізації та на воєнний час

Однією зі складових змісту мобілізаційної підготовки в державі є бронювання військовозобов'язаних за підприємствами на період мобілізації та на воєнний час.

Організація бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час і анулювання бронювання військовозобов'язаних забезпечується у порядку, визначеному КМУ.

Основними нормативно-правовими актами, що регламентують бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час і анулювання бронювання військовозобов'язаних є ЗУ “про МП та М”, ПКМУ “Про затвердження Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів” від 30.12.2022 № 1487, ПКМУ “Про затвердження Порядку бронювання військовозобов'язаних за органами державної влади, іншими державними органами, ор-

ганами місцевого самоврядування та підприємствами на період мобілізації та на воєнний час” від 04.02.2015 № 45, ПКМУ “Деякі питання реалізації положень ЗУ “про МП і М” щодо бронювання військовозобов’язаних на період мобілізації та на воєнний час” від 27.01.2023 № 76, ПКМУ “Про внесення змін до Порядку бронювання військовозобов’язаних за списком військовозобов’язаних під час дії воєнного стану” від 28.04.2023 № 400, розпорядження КМУ “Про затвердження переліків посад і професій військовозобов’язаних, які підлягають бронюванню на період мобілізації та на воєнний час” від 18.03.2015 № 493-р, Наказ Мінекономіки “Про затвердження Критеріїв визначення підприємств, які мають важливе значення для галузей національної економіки”, від 17.02.2023 № 952, зареєстрований в Мінюсті 03.03.2023 за № 396/39452, лист МОУ до Мінекономіки щодо заборони бронювання військовозобов’язаних, що мають дефіцитні ВОС від 11.03.2022 № 220/1469.

Бронювання військовозобов’язаних, здійснюється згідно з рішенням Мінекономіки за списками військовозобов’язаних, які пропонуються до бронювання на період мобілізації та на воєнний час, погодженими ГШ ЗСУ.

За критеріями Порядку бронювання (ПКМУ 76) та критеріями наказу Мінекономіки № 952 бронювати працівників мають право:

1. Органи державної влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування — якщо це необхідно, щоб забезпечити їх функціонування;
2. Підприємства, яким встановили мобілізаційні завдання (замовлення) — якщо це необхідно, щоб виконати встановлені мобілізаційні завдання (замовлення). Мобілізаційні завдання (замовлення) це окремі вимоги мобілізаційного плану щодо номенклатури, обсягів виробництва необхідної продукції, утворення і підготовки до розгортання спеціальних формувань, а також затверджені в установ-

леному порядку першочергові заходи мобілізаційної підготовки, які доводяться для виконання до центральних і місцевих органів виконавчої влади, інших державних органів, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування. До підприємств, що залучаються до виконання мобілізаційних завдань (замовлень), мобілізаційні завдання (замовлення) доводяться на підставі затверджених основних показників мобілізаційного плану і договорів (контрактів), що укладаються в порядку, передбаченому законодавством;

3. Підприємства, які виробляють товари, виконують роботи й надають послуги, необхідні, щоб забезпечити потреби ЗСУ, інших військових формувань, утворених у відповідності до чинного законодавства;
4. Підприємства, які критично важливі, щоб функціонувала економіка, та щоб забезпечувати життєдіяльності населення в особливий період. Критерії визначення таких підприємств встановлені Порядком та критеріями визначення підприємств, які є критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період, затверджено ПКМУ від 27.01.2023 № 76;
5. Підприємства, які визначаються такими, що мають важливе значення для галузей національної економіки, якщо вони відповідають хоча б одному з критеріїв, визначених наказом Мінекономіки № 952.

Крім того, відповідно до Порядку бронювання (ПКМУ 45 в редакції ПКМУ 12) організація бронювання військовозобов'язаних здійснюється за критеріями:

1. Бронюються **всі незалежно** від військового звання, віку та військово-облікової спеціальності посади спеціалістів, які безпосередньо забезпечують функціонування централь-

них органів виконавчої влади, інших державних органів: від міністрів, державних секретарів, голів, їх заступників, керівників структурних підрозділів до начальників відділів (завідувачів самостійних секторів) включно;

2. Бронюванню **не підлягають** посади помічників, консультантів, референтів, радників у центральних органах виконавчої влади та інших державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах та інших працівників, які виконують консультативно-дорадчі функції, а також посади працівників, які працюють в консультативно-дорадчих органах.

Також **НЕ БРОНЮЮТЬСЯ** військовозобов'язані, які мають дефіцитні ВОС (**Додаток 3** (ВОС солдат, сержантів і старшин) та **Додаток 4** (ВОС офіцерів);

3. Бронюються **всі незалежно** від військового звання, віку та військово-облікової спеціальності посади спеціалістів з оборонно-мобілізаційних питань, режимно-секретної роботи, цивільного захисту, запасних пунктів управління.

Військовозобов'язаним, які підлягають бронюванню згідно з переліками посад і професій, Р(М)ТЦК та СП (органи СБУ, підрозділи СЗР) за місцем розташування органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств погоджують посвідчення про відстрочку від призову та повідомлення про зарахування військовозобов'язаного на спеціальний військовий облік.

Обмежена придатність за станом здоров'я до проходження військової служби в мирний та воєнний час **не може бути підставою для відмови** у бронюванні.

Заброньованим військовозобов'язаним надається відстрочка від призову на військову службу під час мобілізації.

У рішенні Мінекономіки зазначається строк дії відстрочки, які наведені в табл. 3.

Таблиця 3. Термін дії відстрочки для заброньованих
військовозобов'язаних

Орган або підприємство	Строк дії відстрочки
Органи державної влади, інші державні органи	не більше строку
Органи місцевого самоврядування	проведення мобілізації
Підприємства, яким встановили мобілізаційні завдання (замовлення)	6 місяців
Підприємства, які виробляють товари, виконують роботи та надають послуги, необхідні для забезпечення потреб ЗСУ, інших військових формувань	
Критично важливі підприємства	
Підприємства, установи та організації визначаються такими, що мають важливе значення для галузей національної економіки, якщо вони відповідають хоча б одному з критеріїв, визначених наказом Мінекономіки № 952	

Підприємствами під час формування списків можуть враховуватися критерії бронювання військовозобов'язаних за підприємствами на період мобілізації та на воєнний час згідно з додатком 6 до Порядку бронювання військовозобов'язаних за органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та підприємствами на період мобілізації та на воєнний час, затвердженого ПКМУ від 04.02.2015. № 45, із змінами, внесеними ПКМУ від 11.01.2018 № 12, а також пе-

реліки посад і професій військовозобов'язаних, які підлягають бронюванню на період мобілізації та на воєнний час, затверджені розпорядженням КМУ від 18.03.2015 № 493-р.

Посвідчення про відстрочку від призову і повідомлення про зарахування військовозобов'язаного на спеціальний військовий облік виготовляються на папері формату А5 та заповнюються чорнилами одного кольору, при цьому виправлення не допускаються.

У разі, коли виробнича спеціальність робітника не внесена в рядок “На посаді (за професією)” посвідчення про відстрочку, у зазначений рядок вноситься, наприклад такий запис: **“робітник ... розряду”**.

Під час заповнення посвідчення про відстрочку від призову і повідомлення про зарахування військовозобов'язаного на спеціальний військовий облік строк надання відстрочки від призову на військову службу зазначається словами.

Приклад заповнення Посвідчення про відстрочку від призову і Повідомлення про зарахування військовозобов'язаного на спеціальний військовий облік наведено в **Додатку 18**.

За Порядком бронювання, визначеним ПКМУ № 76 алгоритм наступний:

1. Пересвідчитись в наявності підстав для бронювання (визначені ПКМУ № 45, в редакції 12, ПКМУ № 76, наказ Мінекономіки № 952);
2. Скласти в паперовій та/або електронній формі Список військовозобов'язаних, яких пропонується забронювати (Додаток 1 до Порядку бронювання ПКМУ № 76);

У **Додатку 19** зазначені категорії посадових осіб та працівників, які включаються до Списку на бронювання та відповідно дозволена кількість військовозобов'язаних, що працюють для бронювання.

3. Провести звірку даних списків персонального військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, які працюють (навчаються) на підприємствах, з обліковими даними документів Р(М)ТЦК та СП та їх військово-обліковими документами;

УВАГА !!! Р(М)ТЦК та СП може не зарахувати військовозобов'язаного працівника на спеціальний військовий облік, якщо в рішенні Мінекономіки про бронювання військовозобов'язаного неправильно зазначили інформацію:

- про прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), рік народження, військово-облікову спеціальність (профіль) працівника;
- найменування (повне та скорочене) та місцезнаходження підприємства, код згідно з ЄДРПОУ (за наявності).

УВАГА !!! Під час проведення звірки необхідно переконатись в актуальності ВОС військовозобов'язаних, що бронюються та **НЕ** належність актуальної ВОС до переліку дефіцитних (**Додаток 3** (ВОС солдат, сержантів і старшин) та **Додаток 4** (ВОС офіцерів).

4. Підготувати **лист-обґрунтування** із зазначенням інформації про виробництво товарів, виконання робіт і надання послуг для забезпечення потреб ЗСУ, ІВФ, дату і номер укладеного державного контракту (договору) на поставку товарів, виконання робіт і надання послуг, необхідних для забезпечення потреб ЗСУ, ІВФ.

УВАГА !!! Працівники підприємств, установ і організацій паливно-енергетичного комплексу, перелік яких затверджується Міненерго, підлягають бронюванню незалежно від військового звання, віку та військово-облікової спеціальності.

5. Оформити довідку про кількість військовозобов'язаних;

УВАГА !!! Кількість військовозобов'язаних, які підлягають бронюванню, повинна становити **50 відсотків** кількості **військовозобов'язаних (НЕ УСЬОГО ПРАЦІЮЮЧИХ!!!)** підприємства на дату подання списку. У разі наявності **обґрунтованої потреби** кількість військовозобов'язаних, які підлягають бронюванню, **може перевищувати 50 відсотків** кількості військовозобов'язаних підприємства на дату подання списку.

В табл. 4 наведено Перелік дефіцитних ВОС за якими заборонено бронювати військовозобов'язаних.

Таблиця 4. Перелік дефіцитних ВОС

Склад	Військово-облікова спеціальність
рядовий, сержантський і старшинський	003, 004, 008, 015, 016, 019, 021, 028, 029, 034, 035, 036, 037, 039, 047, 048, 054, 055, 058, 065, 069, 070, 071, 072, 110, 113, 117, 118, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 133, 134, 135, 136, 137, 139, 140, 143, 144, 145, 146, 147, 153, 163, 178, 183, 184, 210, 216, 220, 221, 223, 225, 233, 234, 245, 248, 250, 251, 260, 261, 262, 265, 267, 307, 320, 323, 326, 333, 340, 379, 381, 382, 383, 403, 420, 460, 474, 500, 501, 502, 503, 507, 525, 527, 528, 530, 531, 538, 543, 544, 549, 550, 554, 569
офіцерський за групами ВОС	02, 03, 04, 06, 07, 08, 09, 10, 12, 14, 34, 44, 46, 47, 49, 50, 52, 53, 54, 70, 90

Окремо необхідно підкреслити, що Перелік дефіцитних ВОС може змінюватись, в залежності від потреб національної економіки та ЗСУ, ІВФ.

УВАГА !!! Під час підготовки пропозицій щодо бронювання **НЕ** включаються:

- а) призовники;
- б) працівники, які виключені з військового обліку (за станом здоров'я, у зв'язку із досягненням граничного віку перебування у запасі тощо);
- в) військовозобов'язані, які мають дефіцитні ВОС для ЗСУ;
- г) військовозобов'язані, які мають право на відстрочку під час мобілізації у відповідності до статті 23 ЗУ “про МП та М”.

6. Подати документи до відповідного державного органу або військової адміністрації (ОДА);

Список державних органів або військових адміністрацій (ОДА) куди подаються документи на бронювання висвітлено в табл. 5.

7. Очікувати від відповідного державного органу або військової адміністрації рішення про бронювання військовозобов'язаних працівників;

УВАГА !!! Терміни розгляду документів про бронювання визначені у ПКМУ “Про внесення змін до Порядку бронювання військовозобов'язаних за списком військовозобов'язаних під час дії воєнного стану” від 28.04.2023 № 400.

8. Отримати витяг із наказу Мінекономіки про бронювання військовозобов'язаного, завірений підписом керівника органу державної влади, іншого державного органу, органу місцевого самоврядування, підприємства;

9. Видати працівникові витяг під підпис у відомості видачі бланків спеціального військового обліку встановленого зразку;

Таблиця 4. Список державних органів або військових адміністрацій (ОДА) куди подаються документи на бронювання

Орган або підприємство	Державний орган, якому направляють запит
Органи державної влади, інші державні органи	до Центрального органу виконавчої влади (далі – ЦОВВ)
Органи місцевого самоврядування	відповідним місцевим органам виконавчої влади
Підприємства, яким встановили мобілізаційні завдання (замовлення)	до органу державної влади, іншого державного органу, який встановив (довів) мобілізаційне завдання (замовлення)
Підприємства, які виробляють товари, виконують роботи і надають послуги, необхідні для забезпечення потреб ЗСУ, інших військових формувань	до ЦОВВ, що здійснюють керівництво ЗСУ, іншими військовими формуваннями, утвореними відповідно до законів України, в інтересах яких вони виробляють товари, виконують роботи, надають послуги, або до Мінстратегпрому
Критично важливі підприємства, підприємства, установи та організації, які визначаються такими, що мають важливе значення для галузей національної економіки, якщо вони відповідають хоча б одному з критеріїв, визначених наказом Мінекономіки № 952	до ЦОВВ, який забезпечує формування та реалізує державну політику у відповідній сфері, або відповідної обласної, Київської та Севастопольської міської держадміністрації, або відповідної обласної, Київської та Севастопольської міської військової/військово-цивільної адміністрації (у разі її утворення), на території юрисдикції якої вони розташовані

<p>Спеціалізовані установи ООН, закордонні дипломатичні установи в Україні, представництва донорських установ, виконавці проєктів міжнародної технічної допомоги, представництва міжнародних організацій, міжнародні та українські неурядові організації, які реалізують гуманітарні проєкти за кошти міжнародних партнерів</p>	<p>до Секретаріату КМУ або МЗС</p>
---	------------------------------------

10. Оформити відомість видачі витягів з наказу;
11. Надати протягом 5 днів з дня отримання витягу з наказу Мінекономіки до відповідного Р(М)ТЦК та СП повідомлення про бронювання військовозобов'язаного.

Звітність щодо бронювання:

1. За Порядком, встановленим ПКМУ № 45 в редакції 12 подається щороку до 25 січня за минулий рік до Р(М)ТЦК та СП на території відповідальності якого знаходиться підприємство згідно Додатка 4 до Порядку, встановленим ПКМУ № 45 в редакції 12;
2. За Порядком про бронювання ПКМУ № 76 складається звіт про чисельність військовозобов'язаних, які заброньовані станом на перше число місяця, що настає за звітним кварталом;
3. До звіту включаються зведені показники за підприємствами та за підпорядкованими їм структурними підрозділами і філіями незалежно від їх місцезнаходження. У **Додатку 20** наведено алгоритм звітності щодо бронювання.

УВАГА !!! Жінки виконують військовий обов'язок на рівних засадах із чоловіками (за винятком випадків, передбачених законодавством із питань охорони материнства та дитинства, а також заборони дискримінації за ознакою статі).

Для військовозобов'язаних-жінок немає автоматичної відстрочки від мобілізації за ознакою статі. Тому жінок, що перебувають на військовому обліку, варто забронювати.

Відстрочка від призову на військову службу під час мобілізації та на воєнний час підлягає анулюванню у разі:

- 1) закінчення строку її дії;
- 2) завершення підприємством виконання мобілізаційного завдання (замовлення) або його скасування;
- 3) завершення підприємством виробництва товарів, виконання робіт і надання послуг для забезпечення потреб ЗСУ, ІВФ;
- 4) позбавлення підприємства статусу критично важливих для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період органом, який прийняв рішення про визначення таких підприємств критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період;
- 5) ліквідації підприємства;
- 6) звільнення військовозобов'язаного з підприємства.

Алгоритм анулювання відстрочок від призову за порядком, що регламентований ПКМУ № 45 в редакції № 12 виглядає наступним чином:

- 1) повідомляється у п'ятиденний строк відповідним Р(М) ТЦК та СП (органам СБУ, підрозділам СЗР), у яких військовозобов'язані перебувають на військовому обліку, про дату та підставу анулювання наданих відстрочок від призову;

- 2) анулюються посвідчення про відстрочку шляхом проставлення відмітки та підпису відповідальної особи, а також відмітки у Списках персонального військового обліку;
- 3) здаються анульовані посвідчення про відстрочку до відповідного Р(М)ТЦК та СП (органу СБУ, підрозділу СЗР) за місцем їх оформлення;
- 4) вносяться до книги обліку бланків спеціального військового обліку відповідні записи про використання бланків посвідчень про відстрочку та повідомлень про зарахування військовозобов'язаних.

За Порядком бронювання під час дії правового режиму воєнного стану, затвердженого ПКМУ № 76 (зі змінами) процес анулювання відстрочки виглядає так:

- надсилається обґрунтоване подання до того державного органу, якому направлявся запит на бронювання працівників;
- державний орган повідомляє Мінекономіки;
- Мінекономіки ухвалює відповідне рішення та надсилає його державному органу;
- протягом **п'яти** днів вилучається у військовозобов'язаного витяг та надсилається до відповідного Р(М)ТЦК та СП (органу СБУ, підрозділу СЗР) за місцем перебування на військовому обліку працівника. Дату вилучення у працівника витягу з наказу про бронювання вносять у відомість видачі бланків спеціального військового обліку (Додаток 4 до Порядку бронювання ПКМУ № 76).

Ці кроки не стосуються згаданого процесу у разі закінченні строку дії відстрочки від призову.

У відповідності до вимог Порядок бронювання військовозобов'язаних за списком військовозобов'язаних під час дії воєнного стану, затверджений ПКМУ від 27.01.2023 № 76 у разі закінченні строку дії відстрочки від призову на військову службу під

час мобілізації та на воєнний час Мінекономіки анулює відстрочку автоматично надішле відповідний витяг з наказу до органу, підприємства.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

---

1. Який основний законодавчий акт з питань бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час?
2. З якою метою здійснюється бронювання?
3. Чи надається відстрочка від призову під час мобілізації військовозобов'язаним, які визнані ВЛК обмежено придатними за станом здоров'я?
4. В яких випадках відстрочка від призову підлягає анулюванню?
5. Яким нормативно-правовим актом визначається форма посвідчення про відстрочку від призову на військову службу на період мобілізації та на воєнний час?
6. Який запис робиться в графі “перебування на спеціальному обліку” Списку персонального військового обліку військовозобов'язаного, що заброньований (а)?
7. З якою періодичністю Р(М)ТЦК та СП здійснюють перевірку стану військового обліку підприємств в яких працюють військовозобов'язані, що заброньовані?
8. Яким нормативно-правовим актом визначається форма розписки про прийом на зберігання військово-облікового документа?
9. Як поділяється за призначенням військовий облік?
10. Чи надається відстрочка від призову на військову службу на період мобілізації та на воєнний час (бронюються) військовозобов'язаним, які зараховані до оперативного резерву?

§§**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

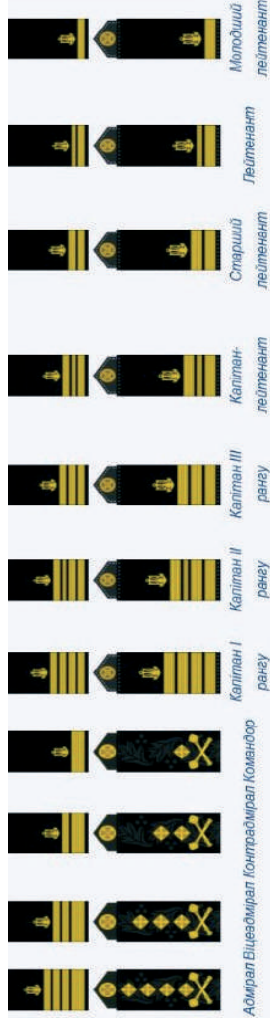
---

1. Бронювання працівників, які працюють по сумісництву.
2. Бронювання працівників-військовозобов'язаних, у яких застаріла (не дійсна) військово-облікова спеціальність.
3. Бронювання працівників-військовозобов'язаних, які не перебувають на військовому обліку.

**ВІЙСЬКОВІ ЗВАННЯ РЯДОВОГО, СЕРЖАНТСЬКОГО
 І СТАРШИНСЬКОГО СКЛАДУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ**

**ВІЙСЬКОВІ ЗВАННЯ ОФІЦЕРСЬКОГО СКЛАДУ
 ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ УКРАЇНИ**

Додаток 2

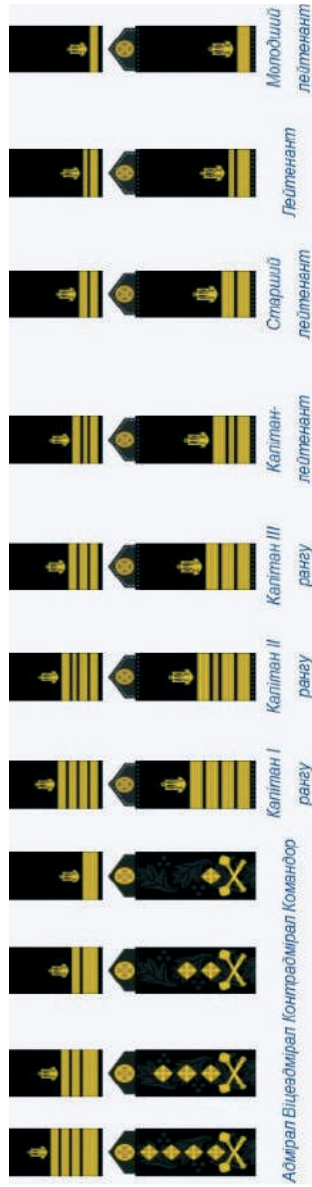
Військові звання офіцерського складу

ВІЙСЬКОВІ ЗВАННЯ ОФІЦЕРСЬКОГО СКЛАДУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

ВІЙСЬКОВІ ЗВАННЯ ОФІЦЕРСЬКОГО СКЛАДУ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ УКРАЇНИ

ПЕРЕЛІК
військово-облікових спеціальностей рядового, сержантського
і старшинського складу Збройних Сил України та ВОС, які
визначені дефіцитними

Номер з/п	Найменування військово-облікової спеціальності	Номер ВОС за наказом МОУ № 337 від 27.05.2014 <u>ВТРАТИВ ЧИННІСТЬ</u>	Номер ВОС за наказом МОУ № 627 від 13.12.2018 <u>ВТРАТИВ ЧИННІСТЬ</u>	Номер ВОС за наказом МОУ № 317 від 07.09.2020 (зі змінами) <u>ЧИННИЙ</u>
1	2	3	4	5
1. Ракетні спеціальності				
<i>1.1. Спеціальності двигунових установок ракет на рідкому паливі</i>				
1	Оперативно-тактичних ракет	003	003	003
2	Зенітних ракет	004	004	004
3	Крилатих ракет	007	007	007
4	Протичовнових ракет	008	008	008
<i>1.2. Спеціальності двигунових установок ракет на твердому паливі</i>				
5	Оперативно-тактичних ракет	015	015	015
6	Тактичних ракет	016	016	016
7	Зенітних ракет	019	019	019
8	Крилатих ракет	020	020	020
9	Протичовнових ракет	021	021	021
<i>1.3. Спеціальності стартового і підйомно-транспортного устаткування</i>				
10	Оперативно-тактичних ракет	028	028	028
11	Тактичних ракет	029	029	029
12	Зенітних ракет дальньої дії	033	033	033
13	Зенітних ракет середньої дії	034	034	034

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
14	Зенітних ракет малої дії	035	035	035
15	Зенітних ракет малої дії (автономних комплексів)	036	036	036
16	Зенітних ракет ближньої дії	037	037	037
17	Крилатих ракет	038	038	038
18	Протичовнових ракет	039	039	039
19	Монтажного і такелажного устаткування	040	040	040
<i>1.4. Спеціальності приладів систем управління ракет, перевіряльно-пускового електрообладнання та силових агрегатів ракетних комплексів</i>				
20	Оперативно-тактичних ракет	047	047	047
21	Тактичних ракет	048	048	048
22	Зенітних ракет дальньої дії	052	052	052
23	Зенітних ракет середньої дії	053	053	053
24	Зенітних ракет малої дії	054	054	054
25	Зенітних ракет малої дії (автономних комплексів)	055	055	055
26	Зенітних ракет ближньої дії	056	056	056
27	Крилатих ракет	057	057	057
28	Протичовнових ракет	058	058	058
29	Силових електричних агрегатів	059	059	059
<i>1.5. Спеціальності радіотехнічних засобів управління ракетами</i>				
30	Оперативно-тактичних ракет	065	065	065
31	Зенітних ракет дальньої дії	069	069	069
32	Зенітних ракет середньої дії	070	070	070
33	Зенітних ракет малої дії	071	071	071
34	Зенітних ракет малої дії (автономних комплексів)	072	072	072

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
35	Зенітних ракет ближньої дії	073	073	073
36	Крилатих ракет	074	074	074
37	Протичовнових ракет	075	075	075
1.6. Спеціальності заправного устаткування ракет				
38	Оперативно-тактичних ракет	081	081	081
39	Зенітних ракет	084	084	084
40	Крилатих ракет	085	085	085
41	Протичовнових ракет	086	086	086
2. Загальновійськові спеціальності				
2.1. Стрілецькі та розвідувальні спеціальності				
42	Стрілецькі	100	100	100
43	Кулеметні	101	101	101
44	Гранатометні (автоматичних протипіхотних гранатометів)	102	102	102
45	Гранатометні (ручних протитанкових гранатометів)	103	103	103
46	Переносних зенітних ракетних комплексів	104	104	104
47	Оперативної розвідки	105	105	105
48	Військової розвідки	106	106	106
49	Розвідки (частин спеціального призначення та спеціальних операцій)	107	107	107
50	Спеціальної розвідки	108	108	108
51	Розвідувально-сигнальних комплексів	109	109	109
52	Снайперські	110	110	110
2.2. Танкові спеціальності				
53	Середніх танків	113	113	113
54	Танків з плавзасобами	116	116	116

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
55	Ганків з ракетно-гарматним озброєнням	117	117	117
56	Важких та середніх самохідних артилерійських установок	118	118	118
<i>2.3. Спеціальності бойових машин і бронетранспортерів</i>				
57	Бойових машин піхоти	121	121	121
58	Бойових машин десанту	122	122	122
59	Гусеничних бронетранспортерів	123	123	123
60	Колісних бронетранспортерів	124	124	124
61	Бронетранспортерів десантних	125	125	125
62	Гусеничних розвідувальних машин	126	126	126
63	Мотоциклів	127	127	127
<i>2.4. Спеціальності артилерії</i>				
64	Самохідних гармат 203-мм	132	132	132
65	Гармат 152-мм	133	133	133
66	Самохідних гармат 152-мм	134	134	134
67	Гармат від 76-мм до 130-мм	135	135	135
68	Самохідних гармат від 76-мм до 130-мм	136	136	136
69	Протитанкових гармат	137	137	137
70	Протитанкових ракетних комплексів	139	139	139
71	Реактивної артилерії	140	140	140
72	Мінометів від 82-мм до 120-мм	143	143	143

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
73	Самохідних мінометів від 82-мм до 120-мм	144	144	144
74	Станкових гранатометів і безвідкатних гармат	145	145	145
75	Артилерійської розвідки	146	146	146
76	Засобів управління артилерійською стрільбою	147	147	147
77	Баштових артилерійських установок	148	148	148
78	Електрообладнання артилерійських систем	149	149	149
79	Зенітних гармат 100-мм і більше	153	153	153
80	Зенітних гармат 57-мм	155	155	155
81	Зенітних гармат до 57-мм	156	156	156
82	Зенітних самохідних установок з радіоприладним комплексом	157	157	157
83	Зенітних кулеметів	160	160	160
84	Розвідки	161	161	161
85	Засобів управління стрільбою	162	162	162
86	Зенітних гарматно-ракетних комплексів	163	163	163
2.5. Інженерні спеціальності				
87	Інженерно-саперні	166	166	166
88	Переправних засобів	167	167	167
89	Інженерної розвідки	168	168	168
90	Маскування	169	169	169

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
91	Мостобудівних засобів	170	170	170
92	Лісозаготівельних і лісопилних засобів	171	171	171
93	Водолазних робіт (крім Військово-Морських Сил Збройних Сил України)	172	172	172
94	Гідротехнічних споруд	173	173	173
95	Польового водопостачання	174	174	174
96	Плаваючих інженерних машин	175	175	175
97	Механізованих мостів	176	176	176
98	Мостоукладачів	177	177	177
99	Машин для загородження	178	178	178
100	Машин для розгородження та розмінування	179	179	179
101	Дорожніх машин	180	180	180
102	Рятувальних та аварійно-відновлювальних робіт	181	181	181
103	Піротехнічних робіт	182	182	182
104	Керованого мінування	183	183	183
105	Землерийних машин	184	184	184
106	Розмінування	185	185	185
2.6. Спеціальності військ радіаційного, хімічного, біологічного (РХБ) захисту				
107	Радіаційної, хімічної, біологічної розвідки та дозиметричного контролю	187	187	187
108	Розрахунково-аналітичних станцій	188	188	188

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
109	Засобів дегазації обмундирування та спорядження	189	189	189
110	Теплових засобів спеціальної обробки	190	190	190
111	Рідинних засобів спеціальної обробки	191	191	191
112	Термічних димових засобів	192	192	192
113	Вогнеметно-запалювальних засобів	193	193	193
114	Військ радіаційного, хімічного, біологічного (РХБ) захисту	195	195	195
115	Систем регенерації повітря та апаратури газового контролю	196	196	196
116	Радіометричного та хімічного аналізу	197	197	197
2.7. Пошуково-рятувальні спеціальності				
117	Пошуку потерпілих	200	200	200
118	Розвідки об'єктів у місцях ураження (руїни)	201	201	201
119	Робототехнічних засобів	202	202	202
120	Рятувальних робіт	203	203	203
3. Авіаційні спеціальності				
3.1. Спеціальності льотних екіпажів, зовнішніх екіпажів безпілотних авіаційних комплексів, аеромобільної техніки, аеромобільної та диспетчерської служб				
121	Льотних екіпажів	210	210	210
122	Диспетчерської служби	211	211	211
123	Аеромобільної техніки	212	212	212
124	Систем десантування	213	213	213

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
125	Автоматичного обладнання та піротехнічних засобів десантування	214	214	214
126	Аеростатів	215	215	215
127	Зовнішніх екіпажів безпілотних авіаційних комплексів (безпілотних літальних апаратів)	216	216	216
3.2. Спеціальності з експлуатації та ремонту планера та двигунових установок літальних апаратів				
128	Літаків з реактивними (турбовентиляторними) двигунами	220	220	220
129	Літаків з турбогвинтовими двигунами	221	221	221
130	Літаків з поршневыми двигунами	222	222	222
131	Вертольотів з реактивними та турбогвинтовими двигунами	223	223	223
132	Вертольотів з поршневыми двигунами	224	224	224
133	Безпілотних авіаційних комплексів та безпілотних літальних апаратів	225	225	225
134	Авіаційних крилатих ракет	226	226	226
135	Авіаційних протичовнових ракет	227	227	227
136	Порохових і рідинних реактивних двигунів	228	228	228

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
3.3. Спеціальності з експлуатації та ремонту авіаційного озброєння				
137	Бомбардувального й артилерійського озброєння та автоматів пасивних перешкод	233	233	233
138	Ракетного озброєння, систем наведення та управління ракетами	234	234	234
139	Прицільно-навігаційних комплексів і обчислювальної техніки	235	235	235
140	Засобів підготовки та контролю керованих ракет	236	236	236
141	Авіаційного протичовнового та мінно-торпедного озброєння	237	237	237
142	Десантно-транспортного та санітарного обладнання	238	238	238
143	Піротехнічних засобів	239	239	239
3.4. Спеціальності з експлуатації та ремонту радіотехнічного, радіоелектронного, радіозв'язкового і протичовнового пошуково-прицільного обладнання літальних апаратів				
144	Бортової апаратури для засекречування та надшвидкодюючого зв'язку	244	244	244
145	Бортових радіолокаційних комплексів виявлення, наведення та цілевказання	245	245	245
146	Бортових радіотехнічних засобів виявлення цілей та наведення ракет	246	246	246
147	Бортових засобів радіоелектронної боротьби	247	247	247

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
148	Бортових радіоелектронних засобів розвідки	248	248	248
149	Бортових радіоелектронних комплексів і електронних обчислювальних машин	249	249	249
150	Радіозв'язкового обладнання літаків і вертольотів	250	250	250
151	Радіонавігаційного обладнання літаків і вертольотів	251	251	251
152	Радіоелектронної пошуково-прицільної протичовнової апаратури	252	252	252
153	Радіогідроакустичних скидних буїв	253	253	253
154	Радіоапаратури бомбометання та десантування	254	254	254
155	Радіоапаратури розпізнавання, оповіщення та активної відповіді	255	255	255
156	Радіотехнічного обладнання крилатих ракет і безпілотних літальних апаратів	256	256	256
3.5. Спеціальності з експлуатації та ремонту авіаційного обладнання				
157	Приладного обладнання літаків і вертольотів	260	260	260
158	Кисневого обладнання та засобів життєзабезпечення екіпажу	261	261	261
159	Електрообладнання літаків і вертольотів	262	262	262
160	Систем автоматизованого контролю	263	263	263

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
161	Авіаційних акумуляторних батарей	264	264	264
162	Бортових засобів реєстрації даних польоту	265	265	265
163	Комплексних тренажерів	266	266	266
164	Електронної автоматики та систем автоматизованого управління	267	267	267
165	Пілотажно-навігаційних комплексів	268	268	268
166	Фотообладнання, оптико-електронної та квантово-електронної техніки	269	269	269
167	Цільове навантаження безпілотних авіаційних комплексів (безпілотних літальних апаратів)	270	270	270
3.6. Спеціальності наземних засобів авіаційних комплексів радіоелектронної розвідки				
168	Приймання, оброблення та документування інформації радіотехнічної розвідки	273	273	273
169	Приймання, оброблення та документування інформації радіолокаційної розвідки	274	274	274
170	Приймання, оброблення та документування інформації телевізійної, оптико-електронної та квантово-електронної розвідки	275	275	275

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
171	Приймання, оброблення та документування інформації, отриманої від безпілотного літального апарата	276	276	276
3.7. Спеціальності з експлуатації, ремонту і зберігання засобів наземного забезпечення польотів літальних апаратів				
172	Стартового та підйомно-транспортного обладнання безпілотних літальних апаратів	279	279	279
173	Аеродромно-експлуатаційних машин (установок)	280	280	280
174	Теплотехнічних засобів (станцій, установок)	282	282	282
175	Гідравлічних установок, електропневмогідроустановок та аеродромних пересувних електроагрегатів (систем)	283	283	283
176	Установок (станцій) для заправлення (зарядження) вогнегасною сумішшю	284	284	284
177	Світлотехнічного обладнання аеродромів	285	285	285
178	Авіаційних і аеродромних кондиціонерів	286	286	286
4. Військово-морські спеціальності				
4.1. Загальнокорабельні й штурманські спеціальності та спеціальності морської піхоти				
179	Кораблеводіння	300	300	300
180	Зорового зв'язку	301	301	301
181	Кораблеводіння та зорового зв'язку	302	302	302

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
182	Корабельного палубного обладнання, плавзасобів, рангоуту та його оснащення	303	303	303
183	Навігаційних комплексів з інерційними системами	304	304	304
184	Навігаційних комплексів безінерційних систем	305	305	305
184	Радіонавігаційних систем	306	306	306
186	Електронавігаційних приладів	307	307	307
187	Радіоастрономічних і астронавігаційних засобів	308	308	308
188	Електронавігаційних приладів катерів	309	309	309
189	Морської десантної підготовки	310	310	310
4.2. Спеціальності мінного, протичовнового та протимінного озброєння				
190	Мінного озброєння	320	320	320
191	Трального озброєння	321	321	321
192	Мінного електрообладнання	322	322	322
193	Трального електрообладнання	323	323	323
194	Реактивних протичовнових бомбових установок	324	324	324
195	Приладів управління бомбометанням	325	325	325
196	Корабельних засобів розмінування	326	326	326
4.3. Спеціальності торпедного озброєння				
197	Торпед парогазових	330	330	330
198	Торпед на сильних окислювачах	331	331	331
199	Електроторпед	332	332	332
200	Надводних кораблів	333	333	333

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
201	Контрольно-регулювальних засобів (станцій)	334	334	334
202	Торпедного електрообладнання	335	335	335
203	Приладів управління торпедною стрільбою	336	336	336
204	Підводних човнів	337	337	337
4.4. Спеціальності гідроакустичної техніки				
205	Гідроакустичних комплексів	340	340	340
206	Гідроакустичних станцій	341	341	341
207	Гідроакустичних засобів авіації	342	342	342
208	Гідроакустичних берегових засобів спостереження	343	343	343
209	Навігаційних гідроакустичних систем	344	344	344
210	Гідроакустичних станцій мінного пошуку	345	345	345
211	Гідроакустичної контрольно-вимірювальної апаратури	346	346	346
4.5. Спеціальності неакустичних засобів підводного спостереження				
212	Комплексів підводного спостереження	350	350	350
213	Станцій підводного спостереження	351	351	351
214	Берегових засобів підводного спостереження	352	352	352
215	Авіаційних засобів підводного спостереження	353	353	353
216	Контрольно-вимірювальної апаратури засобів підводного спостереження	354	354	354
4.6. Спеціальності корабельних енергетичних установок і систем				
217	Парових турбін	360	360	360

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
218	Газових турбін	361	361	361
219	Котельних установок	362	362	362
220	Водопідготовки	363	363	363
221	Корабельних систем і пристроїв	364	364	364
222	Корабельного електрообладнання	366	366	366
223	Корабельних приладів управління та сигналізації	367	367	367
224	Двигунів внутрішнього згорання	368	368	368
225	Дизель-генераторів	369	369	369
226	Торпедних і ракетних катерів	370	370	370
227	Двигунів, що працюють у замкнутому циклі	371	371	371
228	Кораблів і катерів на повітряній подушці	373	373	373
4.7. Підводно-технічні спеціальності				
229	Водолазних робіт	379	379	379
230	Водолазних глибоководних робіт	380	380	380
231	Підводного мінування та робіт спеціального призначення	381	381	381
232	Водолазів-розвідників спеціального призначення	382	382	382
233	Водолазів-радістів спеціального призначення	383	383	383
234	Водолазів-радіометристів спеціального призначення	384	384	384
235	Підводних підричних робіт	385	385	385
236	Аварійно-рятувальних і суднопідйомних робіт	386	386	386

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
5. Спеціальності зв'язку				
<i>5.1. Спеціальності проводового зв'язку</i>				
237	Повітряних ліній зв'язку	400	виключено	виключено
238	Польових кабельних ліній зв'язку	401	виключено	виключено
239	Підземних і підводних кабельних ліній	402	виключено	виключено
240	Телекомунікацій	403	403	403
241	Дальнього зв'язку	404	виключено	виключено
242	Телеграфної апаратури	405	виключено	виключено
243	Фототелеграфу	406	виключено	виключено
244	Кросів	407	виключено	виключено
245	Засобів механізації будівельних і монтажних робіт	408	408	408
<i>5.2. Спеціальності радіо- та супутникового зв'язку</i>				
246	Середньохвильових і довгохвильових радіостанцій	415	виключено	виключено
247	Наддовгохвильових радіостанцій	416	виключено	виключено
248	Автоматичного та надшвидкодійного зв'язку	417	виключено	виключено
249	Короткохвильових радіостанцій великої потужності	418	виключено	виключено
250	Короткохвильових радіостанцій середньої потужності	419	виключено	виключено
251	Радіо- та супутникового зв'язку	420	420	420

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
252	Ультракоткохвильових і дециметрових радіостанцій великої потужності	421	виключено	виключено
253	Ультракоткохвильових і дециметрових радіостанцій середньої потужності	422	виключено	виключено
254	Ультракоткохвильових і дециметрових радіостанцій малої потужності	423	виключено	виключено
255	Короткохвильових передавальних радіопристроїв	424	виключено	виключено
256	Приймальних радіопристроїв	425	виключено	виключено
257	Односмугових радіостанцій великої потужності	426	виключено	виключено
258	Односмугових радіостанцій середньої та малої потужності	427	виключено	виключено
259	Тропосферних радіостанцій	428	виключено	виключено
260	Корабельних засобів радіозв'язку	429	429	429
261	Систем і комплексів радіозв'язку	430	430	430
262	Антенно-щоглових пристроїв	431	виключено	виключено
263	Апаратури магнітного запису	432	432	432
5.3. Спеціальності радіозасобів особливого призначення та спеціального радіозв'язку				
264	Приймальних радіопристроїв, комплексів та засобів спеціального радіозв'язку великої та середньої потужності	441	441	441
265	Засобів спеціального радіозв'язку малої потужності	443	443	443

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
266	Радіоперехоплення, пеленгування та аналізу радіовипромінювання	446	446	446
<i>5.4. Спеціальності служби безпеки зв'язку</i>				
267	Відкритого та засекреченого слухового зв'язку	450	450	450
268	Випромінювання засобів радіозв'язку	451	451	451
269	Радіорелейного, ультракороткохвильового та космічного зв'язку	452	452	452
270	Телеграфного літеродрукувального засекреченого радіозв'язку	453	453	453
271	Фототелеграфного, телевізійного та відеозв'язку	454	454	454
272	Спеціальних видів радіопередач	455	455	455
<i>5.5. Спеціальності радіорелейного та тропосферного зв'язку</i>				
273	Радіорелейного та тропосферного зв'язку	460	460	460
274	Малоканальних радіорелейних станцій	461	виключено	виключено
275	Багатоканальних тропосферних радіорелейних станцій	462	виключено	виключено
276	Малоканальних тропосферних радіорелейних станцій	463	виключено	виключено
277	Станцій космічного зв'язку	465	виключено	виключено
278	Приймальних пристроїв космічного зв'язку	466	виключено	виключено
279	Передавальних пристроїв космічного зв'язку	467	виключено	виключено

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
280	Програмних і електромеханічних пристроїв космічного зв'язку	468	виключено	виключено
281	Антенно-щоголових пристроїв	469	виключено	виключено
5.6. Спеціальності захисту інформації та кібернетичної безпеки в інформаційно-телекомунікаційних системах				
282	Радіотелефонного	473	виключено	виключено
283	Захисту інформації та кібернетичної безпеки в інформаційно-телекомунікаційних системах	474	474	474
284	Телеграфного букводрукувального	476	виключено	виключено
285	Радіотелеграфного слухового	477	виключено	виключено
286	Фототелеграфного	478	478	478
287	Телекодового	479	виключено	виключено
288	Автоматичних телефонних станцій	480	виключено	виключено
289	Систем і комплексів радіозв'язку	481	виключено	виключено
5.7. Спеціальності фельд'єгерсько-поштового зв'язку				
290	Фельд'єгерсько-поштового зв'язку	485	485	485
291	Засобів механізації виробничих процесів	486	виключено	виключено
6. Радіотехнічні спеціальності				
6.1. Спеціальності радіолокаційних станцій (комплексів) виявлення, наведення та цілевказання				
292	Радіолокаційних станцій (комплексів) метрового діапазону	500	500	500

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
293	Радіолокаційних станцій (комплексів) дециметрового діапазону	501	501	501
294	Радіолокаційних станцій (комплексів) сантиметрового діапазону	502	502	502
295	Радіолокаційних станцій (комплексів) спостереження за ближньою повітряною та надводною обстановкою	503	503	503
296	Радіолокаційних станцій (комплексів) спостереження за дальньою повітряною обстановкою	504	504	504
297	Технічних засобів бойових інформаційних постів	505	505	505
298	Штурманських радіолокаційних засобів	506	506	506
299	Радіовисотомірів	507	507	507
300	Радіотехнічних комплексних систем	508	508	508
6.2. Спеціальності радіолокаційних станцій забезпечення стрільби				
301	Радіолокаційних станцій забезпечення гарматної наводки	513	513	513
302	Радіоприладних комплексів	514	514	514
303	Радіолокаційних станцій ракетних військ і артилерії	515	515	515
304	Радіотехнічних засобів наземної артилерії	516	516	516
305	Радіолокаційних станцій корабельної артилерії	517	517	517
306	Радіолокаційних станцій зенітної корабельної артилерії	518	518	518

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
307	Радіолокаційних станцій горпедної стрільби	519	519	519
308	Метеорологічних радіолокаційних станцій	520	520	520
6.3. Спеціальності радіотехнічних систем і станцій забезпечення навігації та посадки літаків, навігації кораблів і підводних човнів				
309	Радіотехнічних систем і станцій посадки літаків	525	525	525
310	Радіотехнічних систем і станцій дальньої навігації	526	526	526
311	Радіотехнічних систем і станцій ближньої навігації	527	527	527
312	Привідних радіостанцій і радіомаркерів	528	528	528
313	Радіопеленгаторів короткохвильового діапазону	529	529	529
314	Радіопеленгаторів ультракороткохвильового та дециметрового діапазонів	530	530	530
315	Інструментальних систем посадки літаків	531	531	531
316	Навігаційно-зв'язкових космічних систем	532	532	532
317	Метеорологічних радіолокаційних станцій	533	533	533
6.4. Спеціальності радіотехнічних засобів радіоелектронного заглушення, засобів управління ними та технічного контролю				
318	Радіолокації	538	538	538
319	Ближньої радіонавігації	539	539	539
320	Радіопідричників	540	540	540
321	Оптико-електронних засобів	541	541	541
322	Гідроакустичних засобів	542	542	542

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
323	Комплексів автоматизованого управління радіотехнічними засобами перешкод	543	543	543
324	Засобів комплексного технічного контролю	544	544	544
325	Радіоелектронного подавлення безпілотних літальних апаратів	545	545	545
6.5. Спеціальності радіозасобів радіоелектронного заглушення, засобів управління ними				
326	Короткохвильового радіозв'язку	549	549	549
327	Ультракотрохвильового радіозв'язку	550	550	550
328	Радіорелейного та тропосферного радіозв'язку	551	551	551
329	Дальньої радіонавігації	552	552	552
330	Космічного радіозв'язку	553	553	553
331	Комплексів автоматизованого управління засобами радіоперешкод	554	554	554
332	Тактичні системи радіорозвідки та пеленгування	відсутній	555	555
6.6. Спеціальності систем попередження про ракетний напад				
333	Приймальних пристроїв систем попередження про ракетний напад	563	563	563
334	Передавальних пристроїв систем попередження про ракетний напад	564	564	564
335	Радіотехнічних засобів розвідки	569	569	569

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
6.8. Спеціальності комплексів приймання та оброблення інформації з космічних об'єктів				
336	Антенно-фідерних пристроїв	575	575	575
337	Пристроїв оброблення інформації	576	576	576
338	Апаратури реєстрування інформації	577	577	577
6.9. Спеціальності телебачення та відеозв'язку				
339	Телебачення	582	582	582
340	Відеозв'язку	583	583	583
341	Технічних засобів охоронної сигналізації та телебачення	586	586	586
7. Спеціальності автоматизованих систем управління, обчислювальної та вимірювальної техніки				
7.1. Спеціальності обчислювальної техніки				
342	Електронних обчислювальних машин	600	600	600
343	Адміністрування автоматизованої системи єдиного державного реєстру військовозобов'язаних	відсутній	601	601
344	Лічильно-обчислювальних приладів	602	602	602
345	Бойових інформаційно-управляючих систем та відображення інформації	603	603	603
346	Лічильно-клавішних і лічильно-перфораційних машин	604	604	604
347	Підрозділів кіберборотьби (кіберрозвідки, кіберзахисту, кібердії)	відсутній	відсутній	605
348	Відображення інформації	606	виключено	виключено

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
7.2. Спеціальності апаратури і устаткування автоматизованих систем управління та зв'язку				
349	Ракетних комплексів	611	611	611
350	Зенітних ракетних комплексів	612	612	612
351	Систем попередження про ракетний напад	614	614	614
352	Командних пунктів	615	615	615
353	Пунктів управління	616	616	616
354	Зв'язку	617	617	617
355	Комплексів протичовнової оборони	618	618	618
356	Корабельних енергетичних установок і систем	619	619	619
357	Відображення, індикації та документування інформації	620	620	620
358	Приймання та передавання інформації	621	621	621
359	Комплексів засобів автоматизації автоматизованої системи управління авіацією та протиповітряною обороною	622	622	622
7.3. Спеціальності оптичних і звукометричних засобів вимірювання та метеорології				
360	Далекомірів (візирів)	626	626	626
361	Звукометричних засобів	627	627	627
362	Оптичних засобів виміру та наводки	628	628	628
363	Світлотехнічних засобів виявлення та реєстрації ядерних вибухів	629	629	629

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
364	Геофізичних засобів виявлення та реєстрації ядерних вибухів	630	630	630
365	Метеорології (гідрометеорології)	631	631	631
366	Метеорологічної (гідрометеорологічної) техніки	632	632	632
367	Балістичних станцій	633	633	633
7.4. Спеціальності командно-вимірювальних комплексів				
368	Радіотелеметричних станцій (комплексів)	638	638	638
369	Станції траєкторних вимірів	639	639	639
370	Станції командних радіоліній	640	640	640
371	Кінотеодолітних станцій	641	641	641
372	Антенних пристроїв радіотехнічних станцій (систем)	642	642	642
373	Апаратури системи єдиного часу	643	643	643
374	Радіотехнічних засобів виявлення та реєстрації ядерних вибухів	644	644	644
375	Систем попередження про ракетний напад	645	645	645
376	Приймально-вимірювальних і обчислювальних комплексів ракет і космічних апаратів	646	646	646
7.5. Спеціальності електронної автоматики, телемеханіки та квантово-електронної техніки				
377	Електронної автоматики та телемеханіки	651	651	651
378	Оптико-електронної техніки	652	652	652
379	Квантово-електронної техніки	653	653	653

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
380	Оптико-електронних систем наведення ракет	654	654	654
7.6. Електротехнічні спеціальності				
381	Силових і освітлювальних агрегатів (станцій)	659	659	659
382	Трансформаторних підстанцій і розподільних пристроїв	660	660	660
383	Високовольтних мереж	661	661	661
384	Низьковольтних мереж	662	662	662
385	Релейного захисту і автоматики	664	664	664
386	Прожекторів	665	665	665
387	Електротехнічних засобів загороджень і сигналізації	666	666	666
388	Навчальних полів	667	667	667
7.7. Спеціальності картографії, топогеодезії, фотограмметрії, геоінформаційних технологій і систем та аерофотографічної служби				
389	Картографії	671	671	671
390	Топографії	672	672	672
391	Геодезії	673	673	673
392	Топогеодезії	674	674	674
393	Фотографії та фотообладнання	675	675	675
394	Фотограмметрії та дешифрування	676	676	676
395	Аерофотографічної служби	677	677	677
396	Фотоастрономії	678	678	678
397	Геоінформаційних технологій і систем	679	679	679

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
7.8. Спеціальності гідрографії, гідрології, гравіметрії, магнітометрії та сейсмоакустики				
398	Гідрографії	682	682	682
399	Гідрології	683	683	683
400	Гравіметрії	684	684	684
401	Магнітометрії	685	685	685
402	Сейсмоакустики	686	686	686
8. Спеціальності з експлуатації, ремонту і зберігання озброєння, боєприпасів, техніки. Спеціальності логістичного забезпечення				
8.1. Спеціальності з ремонту і зберігання бронетанкової техніки				
403	Експлуатація та ремонт бронетанкової техніки	відсутній	700	700
8.2. Спеціальності з ремонту та зберігання ракетного, артилерійського, стрілецького озброєння та боєприпасів				
404	Підйомно-транспортного та заправного обладнання оперативного-тактичних ракет	702	702	702
405	Перевіряльно-пускового та електросилового обладнання оперативного-тактичних ракет	703	703	703
406	Наземного обладнання тактичних ракет	704	704	704
407	Наземного обладнання систем попередження про ракетний напад	705	705	705
408	Технічне забезпечення, експлуатація та ремонт ракетного озброєння і обладнання	706	706	706

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
409	Забезпечення авіаційно-технічним майном та засобами ураження	707	707	707
410	Підйомно-транспортного та заправного обладнання крилатих ракет	708	виключено	виключено
411	Перевіряльно-пускового та електросилового обладнання крилатих ракет	709	виключено	виключено
412	Експлуатація та ремонт ракетного, артилерійського, стрілецького озброєння і засобів ближнього бою	713	713	713
413	Танкового озброєння, самохідної артилерії та бойових машин	714	виключено	виключено
414	Наземної, реактивної артилерії та мінометів	715	виключено	виключено
415	Протитанкових ракетних комплексів	716	виключено	виключено
416	Зенітної артилерії	717	виключено	виключено
417	Зенітної самохідної артилерії	718	718	718
418	Корабельної та берегової артилерії	719	719	719
419	Топографічної техніки та майна	720	720	720
420	Приладів управління стрільбою	721	721	721
8.3. Спеціальності з ремонту і зберігання засобів ураження				
421	Зберігання та ремонт засобів ураження	відсутній	725	725
422	Оперативно-тактичних ракет	726	726	726
423	Тактичних ракет	727	727	727

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
424	Зенітних ракет	730	виключено	виключено
425	Крилатих ракет	731	виключено	виключено
426	Протичовнових ракет	732	732	732
427	Авіаційних ракет	733	виключено	виключено
428	Авіаційних боєприпасів	734	виключено	виключено
429	Артилерійських боєприпасів	735	виключено	виключено
430	Протитанкових керованих ракет	736	736	736
431	Інженерних боєприпасів	737	737	737
8.4. Спеціальності з ремонту та зберігання автомобільної техніки та тракторів				
432	Експлуатація та ремонт автомобільної техніки та її аналогів	738	738	738
433	Експлуатація та ремонт гусеничних тягачів і транспортерів	739	739	739
434	Експлуатація та ремонт тракторів	відсутній	740	740
8.5. Спеціальності з ремонту та зберігання протичовнового, мінно-торпедного і гідрографічно-штурманського озброєння, шкіперського та аварійно-рятувального майна				
435	Протичовнового озброєння	741	741	741
436	Мінного та протимінного озброєння	742	742	742
437	Торпедного озброєння	743	743	743
438	Гідрографічно-штурманського озброєння	744	744	744
439	Навігаційних комплексів підводних човнів	745	745	745
440	Шкіперського майна	746	746	746

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
441	Технічного майна	747	747	747
442	Аварійно-рятувального майна	748	748	748
8.6. Спеціальності з ремонту і зберігання радіолокаційних станцій та радіотехнічних засобів				
443	Радіолокаційних станцій і радіотехнічних засобів наземної артилерії	752	752	752
444	Радіолокаційних станцій гарматного наведення та радіоприладних комплексів зенітної артилерії	753	753	753
445	Експлуатація та ремонт радіотехнічних засобів наведення зенітних ракетних комплексів (систем)	754	754	754
446	Радіотехнічних засобів систем попередження про ракетний напад	755	755	755
447	Авіаційних радіолокаційних станцій	758	758	758
448	Корабельних радіолокаційних станцій	759	759	759
449	Контрольно-вимірвальної апаратури	760	760	760
450	Радіотехнічних засобів виявлення та реєстрації ядерних вибухів	761	761	761
451	Радіотехнічних систем і станцій навігації та посадки літаків	762	762	762
452	Радіотехнічних засобів радіоелектронного подавлення	764	764	764

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
8.7. Спеціальності пально-мастильних матеріалів				
453	Забезпечення військ (сил) палим та мастильними матеріалами	відсутній	766	766
454	Транспортування, зберігання, розподіл пального, мастильних матеріалів та матеріально-технічних засобів служби пального, їх експлуатація і ремонт	відсутній	767	767
8.8. Спеціальності з ремонту та зберігання засобів зв'язку				
455	Радіостанцій (станцій радіоперешкод) великої потужності	768	виключено	виключено
456	З ремонту та зберігання засобів зв'язку	769	769	769
457	Засобів космічного зв'язку	770	виключено	виключено
458	Тропосферної апаратури зв'язку	771	виключено	виключено
459	Радіорелейної апаратури	772	виключено	виключено
460	Телефонної апаратури та апаратури дальнього зв'язку	773	виключено	виключено
461	Телеграфної апаратури	774	виключено	виключено
462	Фототелеграфної апаратури	775	виключено	виключено
463	Телевізійної апаратури	776	776	776
464	Підземних, підводних і польових кабелів	777	виключено	виключено
465	Антенно-щоглових пристроїв	778	виключено	виключено
466	Телеграфної та телекодової засекречувальної апаратури зв'язку	779	виключено	виключено

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
467	Фототелеграфної засекречувальної апаратури зв'язку	780	виключено	виключено
468	Телефонної засекречувальної апаратури зв'язку	781	виключено	виключено
469	Комплексів та засобів спеціального радіозв'язку	782	782	782
470	Контрольно-вимірювальної апаратури	784	784	784
471	Радіопеленгаторів, привідних радіостанцій і радіомаркерів	785	785	785
472	Радіоелектронної боротьби	786	786	786
8.9. Спеціальності об'єднаних видів матеріального забезпечення				
473	Об'єднане матеріальне забезпечення	відсутній	787	787
8.10. Спеціальності продовольчої служби				
474	Продовольче забезпечення	відсутній	788	788
8.11. Спеціальності речової служби				
475	Речове забезпечення	відсутній	789	789
8.12. Спеціальності з експлуатації автомобільної техніки				
476	Перевезення автомобільним транспортом	відсутній	790	790
8.13. Спеціальності метрології				
477	Метрологічне забезпечення військ (сил)	відсутній	791	791
8.14. Електротехнічні спеціальності				
478	Акумуляторних та зарядних пристроїв	відсутній	792	792
8.15. Спеціальності з обробки металу, дерева та полімерних матеріалів				
479	Холодної обробки металу	відсутній	793	793

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
480	Гарячої обробки металу	відсутній	794	794
481	Зварювальних робіт	відсутній	795	795
482	Гумових покриттів та вулканізації	відсутній	796	796
483	Малярних робіт	відсутній	797	797
484	Деревообробки	відсутній	798	798
8.16. Спеціальності паросилових установок, газодобувних і компресорних станцій				
485	Газодобувних і зарядних станцій (установок) та газового аналізу й контролю	відсутній	799	799
9. Спеціальності з експлуатації, ремонту і зберігання техніки				
9.1. Спеціальності з ремонту і зберігання засобів автоматизації, гідроакустичної, обчислювальної та оптико-електронної техніки				
486	Корабельних гідроакустичних комплексів і станцій	800	800	800
487	Берегових гідроакустичних комплексів і станцій	801	801	801
488	Неакустичних засобів підводного спостереження	802	802	802
489	Апаратури та обладнання автоматизованих систем управління	803	803	803
490	Оптико-електронної техніки	805	805	805
491	Квантово-електронної техніки	806	806	806
492	Енергетичного і електро-технічного обладнання засобів протиповітряної оборони та систем попередження про ракетний напад	807	807	807

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
493	Світлотехнічних засобів виявлення та реєстрації ядерних вибухів	808	808	808
494	Геофізичних засобів виявлення та реєстрації ядерних вибухів	809	809	809
9.2. Спеціальності метрології				
495	Засобів вимірювальної техніки радіотехнічних величин	813	виключено	виключено
496	Засобів вимірювальної техніки електричних та магнітних величин	814	виключено	виключено
497	Засобів вимірювальної техніки теплотехнічних величин	815	815	815
498	Засобів вимірювальної техніки механічних величин	816	816	816
499	Засобів вимірювальної техніки гідроакустичних і звукометричних величин	817	817	817
500	Засобів вимірювальної техніки іонізуючого випромінювання	818	818	818
501	Засобів вимірювальної техніки оптичних світлотехнічних величин та параметрів лазерного випромінювання	819	819	819
502	Засобів вимірювальної техніки системи єдиного часу та еталонних частот	821	821	821
9.3. Спеціальності з ремонту і зберігання бронетанкової, інженерної, інженерно-аеродромної, повітряно-десантної техніки та озброєння радіаційного, хімічного, біологічного захисту				
503	Гусеничної бронетанкової техніки та шасі спеціальних машин на її базі	824	виключено	виключено

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
504	Колісної бронетанкової техніки та шасі спеціальних машин на її базі	825	виключено	виключено
505	Електро- і спецобладнання бронетанкової техніки	826	виключено	виключено
506	Інженерної, дорожньо-будівельної, мостобудівної, лісозаготівельної, інженерно-аеродромної техніки та майна	827	827	827
507	Мінно-вибухової техніки	828	828	828
508	Електротехнічних засобів	829	829	829
509	Техніки та майна радіаційного, хімічного, біологічного захисту	830	830	830
510	Засобів радіаційної, хімічної, біологічної розвідки та дозиметричного контролю	831	831	831
511	Повітрянодесантної техніки	832	832	832
512	Понтонних парків і переправно-десантних машин	833	833	833
513	Автомобілів	837	виключено	виключено
514	Автомобільних і пневмоколісних кранів	838	виключено	виключено
515	Багатовісних карбюраторних автомобілів	839	виключено	виключено
516	Багатовісних дизельних автомобілів	840	виключено	виключено
517	Гусеничних тягачів і транспортерів	842	виключено	виключено
518	Плаваючих гусеничних тягачів і транспортерів	843	виключено	виключено
519	Тракторів	844	виключено	виключено

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
520	Автомобілів	849	виключено	виключено
521	Гусеничних тягачів і транспортерів	850	виключено	виключено
522	Дизельних двигунів	851	виключено	виключено
523	Карбюраторних двигунів	852	виключено	виключено
524	Багатовісних автомобілів	853	виключено	виключено
525	Тракторів	854	виключено	виключено
526	Електрообладнання автомобільної техніки	855	виключено	виключено
527	Діагностики та регламентних робіт на автомобільній	856	виключено	виключено
528	Паливно-мастильних матеріалів	859	виключено	виключено
529	Ракетного палива	860	виключено	виключено
530	Трубопроводів	861	виключено	виключено
531	Нейтралізації	862	виключено	виключено
532	Продовольчої служби	866	виключено	виключено
533	Речової служби	867	виключено	виключено
534	Об'єднаних видів матеріального забезпечення	868	виключено	виключено
535	Військового харчування	869	виключено	виключено
536	Хлібовипікання	870	виключено	виключено
537	Забою та переробки худоби	871	виключено	виключено
538	Банно-пральних підприємств і хімчистки	872	виключено	виключено
539	Пошиву та ремонту речового майна	873	виключено	виключено
540	Пошиву та ремонту взуття	874	виключено	виключено

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
9.4. Медичні спеціальності				
541	Молодшого медичного персоналу	878	878	878
542	Молодших спеціалістів з медичною освітою	879	879	879
543	Медичного обладнання	880	880	880
9.5. Ветеринарні спеціальності та спеціальності з використання службових тварин				
544	Молодших ветеринарних спеціалістів	884	884	884
545	Молодших спеціалістів ветеринарної медицини	885	885	885
546	Службового собаківництва	886	886	886
547	Службових тварин (перевезення вантажів)	887	887	887
10. Різні спеціальності				
10.1. Штабні спеціальності				
548	Бухгалтерського обліку	900	900	900
549	Діловодства	901	901	901
550	Креслярських і графічних робіт	902	902	902
551	Спеціального зв'язку (СПЗ)	903	903	903
552	Обробка інформації оборонного планування	відсутній	904	904
553	Ремонту техніки спеціального зв'язку	905	905	905
554	Фізичної підготовки та спорту	906	906	906

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
555	Дорожньо-комендантської служби	907	907	907
556	Комендатур і контрольно-пропускних пунктів	908	908	908
557	Електронної апаратури кодування та спеціального зв'язку	909	909	909
558	Навчальних об'єктів полігонів	910	910	910
559	Фінансів	911	911	911
10.2. Спеціальності по роботі з особовим складом				
560	Клубів і бібліотек	912	912	912
561	Кінорадіотехнічні	913	913	913
562	Військової преси	914	914	914
563	Морально-психологічного забезпечення	915	915	915
564	Військової капеланської діяльності	відсутній	виключено	916
10.3. Спеціальності музичного мистецтва				
565	Військових оркестрів, військових музичних центрів	917	917	917
566	Ансамблів і театрів	918	918	918
10.4. Спеціальності поліграфії				
567	Друкарських робіт	922	922	922
568	Друку топографічних карт	923	923	923
569	Поліграфічних машин	924	924	924
570	Оперативної техніки	925	925	925

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
10.5. Спеціальності по роботі з персоналом				
571	По роботі з військовослужбовцями, які проходять військову службу за контрактом	929	929	929
10.6. Спеціальності служби правопорядку				
572	Правоохоронна діяльність	932	932	932
10.7. Спеціальності з будівництва та відбудови аеродромів, залізниць і автошляхів				
573	Колійних робіт	937	937	937
574	Колійних машин	938	938	938
575	Геслярсько-мостових і монтажно-мостових робіт	939	939	939
576	Складання та монтажу мостів із металоконструкцій	940	940	940
577	Палезабивних і копрових агрегатів	941	941	941
578	Залізничних, збірно-розбірних, консольних і плавучих кранів	942	942	942
579	Бурових, прохідницьких і породонавантажувальних машин	943	943	943
580	Залізничного водопостачання	944	944	944
581	Будівництва та ремонту автомобільних шляхів і аеродромів	945	945	945
582	Технічної розвідки залізниць	946	946	946
10.8. Спеціальності з експлуатації залізниць				
583	Служби руху	948	948	948
584	Локомотивної служби	949	949	949
585	Моторейкового транспорту	953	953	953

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
10.9. Спеціальності з будівництва, ремонту та експлуатації споруд і будов				
586	Будівельних робіт	956	956	956
587	Квартирно-експлуатаційної служби	957	957	957
588	Теплогазопостачання, вентиляції та кондиціонування	958	958	958
589	Холодильного обладнання та установок	959	959	959
590	Водопостачання та каналізації	960	960	960
591	Перекачувальних установок	961	961	961
592	Шахтових підйомників і ліфтів	962	962	962
593	Герметичнозахисних пристроїв спеціальних споруд	963	963	963
594	Ізоляційно-гудронаторних робіт	964	964	964
595	Фортифікаційних споруд	965	965	965
596	Служби пожежної безпеки	966	966	966
597	Пожежної охорони	967	967	967
10.10. Спеціальності з обробки металу, дерева та полімерних матеріалів				
598	Холодної обробки металу	969	виключено	виключено
599	Гарячої обробки металу	970	виключено	виключено
600	Зварювальних робіт	971	виключено	виключено
601	Металопокриттів (крім покриттів лакофарбовими матеріалами та малярних робіт)	972	972	972
602	Налагодження та ремонту станкового обладнання	974	974	974
603	Ливарних робіт	975	975	975
604	Обробки полімерних матеріалів	977	977	977
605	Деревообробки	978	виключено	виключено

Продовження додатка 3

1	2	3	4	5
10.11. Спеціальності паросилових установок, газодобувних і компресорних станцій				
606	Паросилових і котельних установок	980	980	980
607	Компресорних станцій (установок)	982	982	982
608	Газового аналізу та контролю	983	983	983
10.12. Спеціальності охорони державної таємниці та захисту інформації				
609	Спеціалісти секретного документального забезпечення	відсутній	992	992
610	Спеціалісти протидії технічним розвідкам	відсутній	993	993
611	Спеціалісти надання електронних довірчих послуг	відсутній	994	994
10.13. Без військової підготовки				
612	Придатні до військової служби	998	998	998
613	Непридатні до військової служби у мирний час, обмежено придатні у воєнний час	999	999	999

Примітка.

1. Номер ВОС, що виділені жирним шрифтом визначено дефіцитними;
2. Перелік дефіцитних ВОС може змінюватись, в залежності від потреб національної економіки, ЗСУ та ІВФ;
3. Перелік ВОС може змінюватись, в залежності від потреб ЗСУ.

ПЕРЕЛІК
військово-облікових спеціальностей офіцерського складу
Збройних Сил України та ВОС, які визначені дефіцитними

Військово-облікові спеціальності				Примітка
Номер (код) групи	Найменування ВОС	Підлягають заміні на 	Номер ВОС за наказом МОУ № 444 від 01.08.2023 ЧИННИЙ	
1	2	3	4	5
Група 01	Управління бойовими діями військ (сил). Бойове застосування військ (сил) ЗС України			
	Управління бойовими діями (оперативною, бойовою підготовкою та плануванням бойових дій) військ (сил)		011000	
	Бойове застосування військ (сил)		012000	
Група 02	Управління бойовими діями військ (сил). Бойове застосування механізованих, танкових, десантно-штурмових військ і морської піхоти			
	Управління бойовими діями (оперативною, бойовою підготовкою та плануванням бойових дій) військ – загальновійськове	020110	020100	
		020200		
		020600		
	Бойове застосування механізованих з'єднань, військових частин і підрозділів	021001	021000	
		021002		
		021600		
	Бойове застосування танкових з'єднань, військових частин і підрозділів	021101	021100	
	Бойове застосування аеромобільних (повітрянодесантних), десантно- штурмових, гірсько-піхотних з'єднань, військових частин, підрозділів	021202	021200	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
	Організація повітрянодесантної підготовки в аеромобільних (повітрянодесантних), десантно-штурмових, гірсько-піхотних і морської піхоти з'єднаннях, військових частинах, підрозділах	063100	021300	
	Бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів морської піхоти		021400	
	Бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів Національної гвардії України з охорони та оборони важливих державних об'єктів та комунікацій		022100	
	Бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів Національної гвардії України з охорони громадського порядку		022200	
	Бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів Національної гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних		022300	
	Бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів Національної гвардії України спеціального призначення		022400	
Група 03	Управління бойовими діями ракетних військ і артилерії та берегових ракетно-артилерійських військ. Бойове застосування оперативно-тактичних і тактичних ракет, наземної артилерії та берегового ракетно-артилерійського озброєння			
Управління бойовими діями (оперативною та бойовою підготовкою) ракетних військ і артилерії		010100	030100	
		050200		
		050201		
		050100		

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
	Бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів, озброєних комплексами тактичних ракет	030200	030300	
	Бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів наземної артилерії	030403	030400	
		030404		
		030405		
		030406		
		097002		
		097003		
	Бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів самохідної артилерії	030503	030500	
	Бойове застосування військових частин і підрозділів протитанкових керованих ракетних комплексів (ПТКРК)		030600	
	Бойове застосування артилерійських військових частин і підрозділів десантно-штурмових військ		030700	
	Бойове застосування берегових ракетних і артилерійських з'єднань, військових частин (підрозділів)	032000	032100	
		034000		
Група 04	Управління бойовими діями зенітних ракетних та радіотехнічних військ. Бойове застосування зенітного ракетного, зенітного артилерійського та радіотехнічного озброєння протиповітряної оборони			
	Управління бойовими діями (оперативною, бойовою підготовкою зенітних ракетних та радіотехнічних військ), планування операцій та бойових дій	041000	040100	
		041101		
	Бойове застосування та управління діями військ ППО СВ ЗС України	040600	040200	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
	Управління бойовими діями (оперативною, бойовою підготовкою) сил та засобів протиповітряної оборони ВМС ЗС України		040300	
	Управління бойовими діями (оперативною та бойовою підготовкою) зенітних ракетних військ і зенітної артилерії		040400	
	Управління бойовим застосуванням (оперативною та бойовою підготовкою) радіотехнічних військ		040500	
	Бойове застосування підрозділів, озброєних зенітними ракетними комплексами великої дальності	041102	041100	
	Бойове застосування технічних підрозділів зенітних ракетних комплексів великої дальності	041104	041103	
	Бойове застосування військових частин і підрозділів, озброєних багатоканальними зенітними ракетними комплексами та системами середньої дальності	041301	041300	
		041302		
		043200		
		043201		
		043202		
		043203		
	Бойове застосування технічних підрозділів зенітних ракетних комплексів (систем) середньої дальності	041400	041303	
		043204		
	Бойове застосування військових частин і підрозділів, озброєних багатоканальними зенітними ракетними системами середньої дальності		041305	
	Бойове застосування технічних підрозділів зенітних ракетних систем середньої дальності		041307	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Бойове застосування військових частин і підрозділів, озброєних багатоканальними зенітними ракетними комплексами малої дальності			041505	
Бойове застосування технічних підрозділів багатоканальних зенітних ракетних комплексів малої дальності			041507	
Бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів протиповітряної оборони Сухопутних військ, озброєних зенітними ракетними комплексами малої дальності	041500	041600		
	041501			
	041502			
	041503			
	041602			
	041700			
041701				
Бойове застосування підрозділів, озброєних переносними зенітними ракетними комплексами			041900	
Бойове застосування підрозділів зенітної артилерії	042001	042000		
	042003			
Бойове застосування підрозділів, озброєних гарматно-ракетними комплексами, самохідними зенітними артилерійськими установками			042100	
Бойове застосування підрозділів, озброєних зенітними ракетними комплексами ближньої дії	041800		042600	
Бойове застосування автоматизованих засобів управління зенітними ракетними комплексами	043002	043000		
	043205			
Бойове застосування автоматизованих засобів управління зенітними ракетними комплексами та зенітною артилерією військ ППО СВ ЗС України	043109		043100	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Бойове застосування військових частин і підрозділів радіотехнічних військ	043300	044000		
	043301			
	043302			
Бойове застосування радіолокаційних комплексів (станцій) сантиметрового діапазону та радіовисотомірів	044004	044001		
Бойове застосування радіолокаційних комплексів (станцій) дециметрового діапазону		044002		
Бойове застосування радіолокаційних комплексів (станцій) метрового діапазону		044003		
Бойове застосування радіотехнічних військових частин і підрозділів військ ППО СВ ЗС України		045000		
Застосування автоматизованих засобів управління радіотехнічними засобами		046000		
Застосування автоматизованих засобів управління радіотехнічними засобами середньої продуктивності		046002		
Застосування автоматизованих засобів управління радіотехнічними засобами великої продуктивності		046003		
Група 06	Управління бойовими діями авіації. Бойове застосування авіації			
Управління бойовими діями (оперативною, бойовою підготовкою та плануванням бойових дій) ПС ЗС України	060104	060100		
Управління бойовими діями (оперативною, бойовою підготовкою та плануванням бойових дій) авіації ПС ЗС України		060102		

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
	Управління бойовими діями (оперативною, бойовою підготовкою та плануванням бойових дій) армійської авіації		060103	
	Планування операцій та бойових дій авіації	060500	060200	
		060601		
	Бойове застосування змішаних авіаційних з'єднань і військових частин (крім морської авіації)		060300	
	Управління бойовими діями (оперативною, бойовою підготовкою та плануванням бойових дій) авіації ВМС ЗС України		060400	
	Бойове застосування військових частин і підрозділів протичовнової авіації		060900	
	Бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів бомбардувальної авіації	061003	061000	
		061100		
	Бойове застосування авіаційних розвідувальних військових частин і підрозділів (на літаках бомбардувальної авіації)		061002	
	Бойове застосування авіаційних військових частин і підрозділів винищувальної авіації		061200	
	Бойове застосування авіаційних військових частин і підрозділів штурмової авіації		061300	
	Бойове застосування авіаційних військових частин і підрозділів військово-транспортної авіації		061400	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
	Бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів військово-транспортної авіації (на турбогвинтових та реактивних літаках)	061402	061401	
	Бойове застосування військових частин і підрозділів легких реактивних літаків		061500	
	Бойове застосування вертолітних військових частин і підрозділів авіації СВ ЗС України	061602	061600	
	Бойове застосування вертолітних підрозділів і частин вогневої підтримки військ авіації СВ ЗС України	061607	061601	
	Бойове застосування протичовнових вертолітних військових частин і підрозділів (корабельних)	061604	061603	
	Бойове застосування транспортних вертолітних військових частин і підрозділів		061610	
	Льотчик		061800	
	Штурманська авіація (крім морської авіації)	061901	061900	
	Штурманська бомбардувальної авіації		061902	
	Штурманська розвідувальної авіації		061903	
	Штурманська транспортної авіації		061905	
	Штурманська на вертольотах (крім протичовнових і протимінних)		061907	
	Штурманська морської авіації	062002	062000	
		062003		
	Штурманська протичовнової авіації (на вертольотах)		062005	
	Штурман авіаційний		062200	
	Штабна авіаційна	062603	062600	
	Штабна морської авіації		062606	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Бойове управління польотами авіації з пунктів управління			062700	
Бойове управління польотами авіації з наземних пунктів управління, які мають системи наведення	062702		062701	
	062703			
	062704			
Організація забезпечення посадки літаків і вертольотів наземного (берегового, корабельного) базування			062800	
Організація повітрянодесантної (парашутно-десантної) підготовки в авіації			063000	
Бойове застосування парашутно-десантних підрозділів пошуково-рятувального забезпечення польотів авіації			063200	
Бойове застосування військових частин і підрозділів радіотехнічного забезпечення польотів авіації			063300	
Бойове застосування військових частин і підрозділів безпілотних літаків розвідників			063400	
Бойове застосування підрозділів безпілотних авіаційних комплексів тактичного класу			063401	
Бойове застосування військових частин і підрозділів безпілотних авіаційних комплексів оперативно-тактичного, стратегічного класів			063402	
Випробування засобів рятування та життєзабезпечення екіпажів літальних апаратів, засобів повітряного десантування та бортових засобів евакуації			063500	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Група 07	Управління бойовими діями ВМС ЗС України. Бойове застосування підводних човнів і надводних кораблів			
Управління бойовими діями (оперативною, бойовою підготовкою та плануванням бойових дій) ВМС ЗС України	070200	070100		
Бойове застосування підводних човнів	071200	071100		
Бойове застосування надводних кораблів (бойових)	071308	071300		
	071304			
Бойове застосування кораблів спеціального призначення		071400		
Застосування суден забезпечення	072200	072000		
Штурманська та лоцманська кораблів	072301	072300		
	072302			
	072900			
Бойове застосування ракетного, зенітного та артилерійського озброєння надводних кораблів (суден)	073200	073000		
	073201			
	073202			
Бойове застосування протичовнового, торпедного, мінного озброєння і тральних засобів надводних кораблів (суден) і підводних човнів	073500	073400		
	073502			
	073503			
Організація радіотехнічного забезпечення ВМС ЗС України	073602	073600		
	081100			
	081200			
Бойове застосування засобів бойового управління та радіотехнічних засобів надводних кораблів (суден) і підводних човнів	073300	073601		
Організація і ведення пошукових, аварійно-рятувальних, підйомних, водолазних і глибоководних робіт		074000		

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Бойове застосування берегових військових частин забезпечення ВМС ЗС України			074200	
Група 08	Управління військовими частинами (підрозділами) Сил спеціальних операцій ЗС України			
Бойове застосування військових частин і підрозділів спеціальних операцій			081000	
Бойове застосування морських військових частин і підрозділів спеціальних операцій			082000	
Розвідувально-інформаційне забезпечення військових частин і підрозділів Сил спеціальних операцій ЗС України			083000	
Організація та ведення психологічних акцій (дій)			084000	
Міжнародні відносини у воєнній сфері			085000	
Група 09	Організація і ведення розвідки			
Організація розвідки		090701	090100	
Організація розвідувально-інформаційної роботи			090101	
Організація наземної розвідки			090200	
Організація радіоелектронної розвідки		094300	090300	
		094304		
		094600		
		094900		
		490100		
Організація та бойове застосування підрозділів інженерної розвідки		097500	090500	
		097600		
Організація повітряної розвідки		091200	091000	
Організація повітряної радіоелектронної розвідки			091100	
Оперативно-інформаційна робота з космічною інформацією			091300	
Організація морської розвідки		092300	091500	
		095100		

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
	Організація космічної розвідки		092000	
	Організація спеціальної розвідки	093200	092500	
	Оперативний склад органів спеціальної розвідки		093000	
	Оперативна техніка спеціальної розвідки		093100	
	Бойове застосування радіозв'язку спеціальної розвідки		093300	
	Спеціальна служба розвідки		093400	
	Організація психологічної боротьби		093500	
	Бойове застосування військових частин і підрозділів військової розвідки		094000	
	Бойове застосування наземних підрозділів військової розвідки		094001	
	Бойове застосування розвідувальних, аеромобільних (повітрянодесантних), десантно-штурмових військових частин і підрозділів військової розвідки		094002	
	Бойове застосування розвідувально-інформаційних підрозділів		094003	
	Бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів спеціального призначення (крім морських)		094100	
	Бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів спеціального призначення ВМС ЗС України		094200	
	Бойове застосування підрозділів радіорозвідки	094700	094400	
	Бойове застосування підрозділів радіотехнічної розвідки	094800	094500	
	Обробка (дешифрування) аерофотоданих повітряної розвідки		096300	
	Автоматизована обробка розвідувальної інформації в радіоелектронній розвідці		096400	
	Бойове застосування військових частин і підрозділів артилерійської розвідки		097000	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Бойове застосування військових частин і підрозділів радіаційної, хімічної, біологічної розвідки	098001	098000		
	510500			
Група 10 Інженерне забезпечення бойових дій військ (сил)				
Організація інженерного забезпечення бойових дій військ (сил)	100300	100100		
	100600			
Організація інженерного забезпечення бойових дій (бойового застосування) зенітних ракетних та радіотехнічних військ		100400		
Організація інженерного забезпечення бойових дій ВМС ЗС України		100500		
Бойове застосування інженерно-саперних (інженерних) з'єднань, військових частин (підрозділів)	101002	101000		
	101003			
	101004			
	101800			
	101001			
Бойове застосування понтонно-мостових та переправно-десантних з'єднань, військових частин (підрозділів)		101100		
Бойове застосування інженерних з'єднань, військових частин (підрозділів) водопостачання		101400		
Бойове застосування інженерно-технічних з'єднань, військових частин (підрозділів)	101300	101500		
Бойове застосування інженерних, дорожньо-будівельних та містобудівельних військових частин (підрозділів)		101501		
Бойове застосування інженерно-позиційних та інженерно-фортифікаційних військових частин (підрозділів)	101503	101502		

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Група 11	Радіаційне, хімічне і біологічне забезпечення бойових дій військ (сил)			
Організація радіаційного, хімічного, біологічного захисту ЗС України в бойових діях	110300	110100		
	510800			
	111200			
Організація радіаційного, хімічного, біологічного захисту військових частин (підрозділів) зенітних ракетних та радіотехнічних військ у бойових діях		110400		
Організація радіаційного, хімічного, біологічного захисту бойовий дій авіації		110500		
Організація радіаційного, хімічного, біологічного захисту ВМС ЗС України в бойових діях	110602	110600		
	510300			
Бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів радіаційного, хімічного, біологічного захисту (крім морського берегового базування)	111102	111000		
	111200			
Бойове застосування димових військових частин і підрозділів		111100		
Група 12	Організація зв'язку. Застосування засобів зв'язку			
Організація зв'язку у ЗС України	120300	120100		
	120400			
	120600			
	120700			
Організація зв'язку та радіотехнічного забезпечення авіації		120500		
Бойове застосування змішаних з'єднань, військових частин і підрозділів зв'язку (крім підрозділів і військових частин зв'язку та радіотехнічного забезпечення авіації)	121200	121000		
	121201			
	121202			
	121203			
	121300			
	121301			
121302				

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
		121303		
		121400		
		121500		
		121504		
		121505		
		121600		
		121602		
		121700		
		121800		
Бойове застосування військових частин і підрозділів зв'язку та радіотехнічного забезпечення авіації		121101	121100	
		121103		
		121104		
		121120		
Організація захисту інформації та кібернетичної безпеки в інформаційно-телекомунікаційних системах		121502	121501	
		121900		
Організація фельд'єгерсько-поштового зв'язку			129000	
Група 13	Організація автоматизації управління військами (силами)			
Група 14	Організація боротьби в електромагнітному та кіберсередовищі. Застосування засобів електромагнітної боротьби (включаючи радіоелектронну боротьбу)			
Організація та ведення боротьби в електромагнітному та кіберсередовищі			140001	
Організація радіоелектронної боротьби у ЗС України			140100	
Організація радіоелектронної боротьби у СВ ЗС України			140300	
Організація радіоелектронної боротьби у ПС ЗС України		140400	140500	
		141100		
Організація радіоелектронної боротьби у ВМС ЗС України			140600	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
	Організація радіоелектронного захисту радіоелектронних систем та засобів		140700	
	Бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів, озброєних наземними засобами радіоелектронної боротьби		141000	
	Бойове застосування військових частин і підрозділів, озброєних наземними засобами перешкод радіозв'язку		141001	
	Бойове застосування військових частин і підрозділів, озброєних наземними (корабельними) засобами перешкод радіолокації, радіонавігації та оптико-електронних засобів		141002	
	Бойове застосування військових частин і підрозділів радіоелектронного захисту радіоелектронних систем та засобів	141300	141200	
		141500		
	Бойове застосування військових частин та підрозділів електромагнітної та кіберборотьби		142000	
Група 15 Інформаційна боротьба				
	Управління інформаційною безпекою у воєнній сфері		150100	
	Організація та ведення інформаційної боротьби		150200	
	Організація та ведення інформаційної боротьби в кібернетичному просторі		150300	
Група 16 Кіберборотьба				
	Організація та ведення кіберборотьби		160000	
	Застосування підрозділів кіберрозвідки		160100	
	Застосування підрозділів кіберзахисту		160200	
	Застосування підрозділів кібервпливу		160300	
Група 17 Організація відновлення та будівництва національної транспортної системи				
	Управління діяльністю та підготовкою Державної спеціальної служби транспорту		170100	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
	Застосування з'єднань, військових частин і підрозділів із відновлення та будівництва об'єктів національної транспортної системи	570100	170200	
	Застосування військових частин і підрозділів із відновлення та будівництва об'єктів національної транспортної системи		170201	
	Застосування військових частин і підрозділів із відновлення та будівництва штучних споруд на об'єктах національної транспортної системи		170202	
	Застосування військових частин і підрозділів механізації відновлення та будівництва об'єктів національної транспортної системи		170203	
	Застосування військових частин і підрозділів із технічного прикриття та охорони об'єктів національної транспортної системи		170204	
	Застосування військових частин і підрозділів з експлуатації об'єктів національної транспортної системи	170400	170300	
Група 18	Організація відновлення та будівництва автомобільних доріг. Організація дорожньо-комендантської служби			
	Бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів дорожніх військ	180100	180200	
		180201		
	Бойове застосування дорожньо-комендантських з'єднань, військових частин, підрозділів		180204	
Група 19	Топогеодезичне забезпечення військ (сил)			
	Організація топогеодезичного забезпечення		190100	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Застосування топогеодезичних військових частин і підрозділів	191001	191000		
	191002			
Застосування підрозділів навігаційного забезпечення ЗС України		191100		
Застосування підрозділів топогеодезичного забезпечення ракетних військ і артилерії та берегових ракетно-артилерійських військ		191200		
Застосування картографічних військових частин і підрозділів (крім ВМС ЗС України)		191400		
Складання, видання та редагування топографічних та спеціальних карт і планів		191401		
Забезпечення топографічними та спеціальними картами і планами		191500		
Група 20	Гідрометеорологічне (метеорологічне) та геофізичне забезпечення військ (сил)			
Організація метеорологічного та геофізичного забезпечення ЗС України	200100	200200		
	201000			
Застосування метеорологічних підрозділів ракетних військ і артилерії та берегових ракетно-артилерійських військ	121100	201100		
Організація застосування метеорологічних підрозділів авіації	200100	201200		
	201000			
Група 21	Навігаційно-гідрографічне, геофізичне та гідрометеорологічне забезпечення ВМС ЗС України			
Організація навігаційно-гідрографічного, геофізичного та гідрометеорологічного забезпечення ВМС ЗС України		210100		
Застосування гідрографічних (навігаційно-гідрографічних), гідрометеорологічних та геофізичних підрозділів і частин ВМС ЗС України		211000		

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Група 22	Організація та здійснення військового будівництва та експлуатація будівель та споруд			
Організація будівництва та експлуатації будівель і споруд спеціального та загальновійськового призначення	220101	220100		
Застосування військових частин і підрозділів з будівництва і експлуатації будівель і споруд спеціального та загальновійськового призначення	221100	221000		
	221200			
	221300			
	221400			
	621200			
Група 28	Протипожежна охорона			
Організація пожежної безпеки	280300	280100		
	680100			
Група 29	Мобілізаційна, кадрова та організаційно-штатна робота			
Мобілізаційна робота в органах військового управління та військах (силах)	290300	290100		
	290700			
Мобілізаційна робота у територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки		290400		
Комплектування особовим складом військ (сил) та ведення обліку чисельності. Управління кар'єрою	345000	290500		
Організаційно-штатна робота у ЗС України		290600		
Група 30	Захист інформації та криптологія			
Спеціальний зв'язок. Безпека спеціальних видів зв'язку, ЗАР-П та захисту інформації	300101	300100		
	300700			
Захист інформації. Організація режиму секретності, секретного діловодства та архівна справа	300201	300200		

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
	Захист інформації у видавничій справі		300300	
	Організація захисту систем управління військами і зброєю, ракетної зброї від несанкціонованого застосування		300400	
	Застосування військових частин і підрозділів технічного захисту інформації		300500	
	Організація захисту інформаційних технологій	300601	300600	
		300800		
		750200		
		751100		
Група 31 Фінансове забезпечення				
	Фінанси та військова економіка	310400	310100	
		310102		
	Фінансове забезпечення і економіка бойової та господарчої діяльності військ (сил)	310103	310101	
		310104		
		310200		
		310300		
		710100		
		710105		
		710107		
	710110			
Група 32 Фізична культура і спорт				
	Організація фізичної підготовки та спорту	320200	320100	
Група 33 Інформаційно-аналітичне забезпечення та військова журналістика				
	Організація інформаційно-аналітичної служби		330100	
	Військова журналістика		330300	
	Інформаційно-аналітичне забезпечення застосування військ (сил)	702100	330400	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Зв'язки з громадськістю			330500	
Група 34	Організація морально-психологічного забезпечення військ (сил)			
Соціальна психологія		340000	340001	
Психологія			340002	
Політологія			340004	
Соціальна робота			340005	
Захист від інформаційно-психологічного впливу			340007	
Керівництво діяльністю органів з морально-психологічного забезпечення		340101	340100	
		340102		
		340103		
		340104		
		340600		
		341800		
		342200		
		342300		
		342400		
		342500		
		342700		
		342800		
		342900		
		343000		
		343001		
	343005			
	343200			
	343300			
	343400			
Організація морально-психологічного забезпечення військ (сил)		340003	341000	
		340006		
		341002		
		341100		
		341300		
	341400			

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
		341401		
		341500		
	Організація морально-психологічного забезпечення в підрозділах Державної спеціальної служби транспорту	703500	341800	
	Керівництво діяльністю органів з морально-психологічного забезпечення, організація морально-психологічного забезпечення в авіаційних бригадах, полках, ескадрильях	342000	341900	
	Організація культурно-виховної, просвітницької роботи та дозвілля	344004	344000	
		344006		
	Організація постачання, експлуатації та ремонту технічних засобів виховання, поліграфії і кіно-, відеоапаратури. Виробництво та обробка кіно-, відео- та фотодокументів		344100	
	Редакційно-видавнича робота	330400	344200	
	Типографська справа		344300	
	Викладання соціально-гуманітарних наук	347000	346000	
Група 35 Військово-музичне забезпечення				
	Керівництво військово-музичними установами		350100	
	Організація діяльності військово-оркестрової служби		350200	
	Організація інформаційно-музичної діяльності		350300	
	Організація забезпечення навчання військово-музичних підрозділів та установ		350400	
Група 36 Оборонне планування				
	Оборонне планування в органах військового управління		360100	
	Планування оборонних ресурсів в органах військового управління		360300	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
	Обробка інформації оборонного планування	290701	360500	
Група 39 Інші спеціальності				
	Технічні, прикладні та соціально-гуманітарні науки		390100	
	Економіка та планування будівельного виробництва	710200	390200	
	Організація патентно-ліцензійної, винахідницької, раціоналізаторської роботи та охорони інтелектуальної власності	790200	390300	
		790201		
		790202		
	Іноземна мова	390403	390400	
		390404		
		390434		
		390443		
		390499		
		390401		
	Міжнародні відносини у воєнній сфері		390500	
	Правоохоронна діяльність у ЗС України		390600	
	Експлуатація та ремонт медичної апаратури і приладів	790400	390700	
	Службове собаківництво (кінологія)	403100	390800	
	Експлуатація та ремонт підйомно-транспортних машин і механізмів	790100	390900	
	Внутрішній аудит		391000	
	Військова капеланська діяльність		392000	
	Офіцери, які мають військову спеціальність, що не застосовується у ЗС України	399900	399800	
Група 41 Організація застосування та експлуатації будівель і споруд спеціального призначення (пунктів управління)				
	Організація застосування стаціонарних та рухомих пунктів управління		410100	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
	Бойове застосування стаціонарних пунктів управління		410200	
	Бойове застосування рухомих пунктів управління		410300	
	Експлуатація та ремонт стаціонарних пунктів управління		410400	
	Експлуатація та ремонт рухомих пунктів управління		410500	
Група 44	Зенітне ракетне, зенітне артилерійське та радіотехнічне озброєння протиповітряної оборони			
	Організація технічного забезпечення, експлуатації та ремонту озброєння військ ППО СВ ЗС України	440201	440200	
	Експлуатація та ремонт радіотехнічних засобів наведення зенітних ракетних комплексів військ ППО СВ ЗС України		441100	
	Експлуатація та ремонт бортових приладів управління і контрольно-випробного устаткування зенітних ракетних комплексів СВ ЗС України		441300	
	Технічне забезпечення, експлуатація та ремонт стартового і технологічного обладнання зенітних ракетних комплексів СВ ЗС України	441501	441500	
	Технічне забезпечення, експлуатація та ремонт матеріальної частини зенітної артилерії	440103	442000	
		442200		
	Технічне забезпечення, експлуатація та ремонт радіолокаційних станцій гарматного наведення і радіолокаційних комплексів зенітної артилерії		442100	
	Технічне забезпечення, експлуатація та ремонт засобів автоматизованого управління зенітних ракетних комплексів і зенітної артилерії військ ППО СВ ЗС України		443100	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
	Технічне забезпечення радіотехнічних засобів виявлення військ ППО СВ ЗС України	448100	448000	
Група 45	Засоби попередження про ракетний напад			
	Організація технічного забезпечення, експлуатації та ремонту засобів попередження про ракетний напад	449000	450100	
		449100		
		450200		
		450300		
		451200		
Група 46	Авіаційна техніка та озброєння. Повітрянодесантна (парашутно-десантна) техніка			
	Організація експлуатації та ремонту авіаційної техніки і озброєння		460100	
	Експлуатація та ремонт літаків, вертольотів та авіаційних двигунів	461007	461000	
	Бортова експлуатація літаків і авіаційних двигунів		461001	
	Бортова експлуатація вертольотів і авіаційних двигунів		461002	
	Експлуатація та ремонт літаків і авіаційних двигунів	062300	461003	
		461006		
	Експлуатація та ремонт вертольотів і авіаційних двигунів	062500	461004	
	Експлуатація та ремонт безпілотних авіаційних комплексів		461008	
	Експлуатація та ремонт авіаційного озброєння		461100	
	Експлуатація та ремонт авіаційного ракетного озброєння	461105	461102	
		461106		
	Експлуатація та ремонт авіаційного бомбардувального та артилерійського озброєння		461103	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
	Експлуатація та ремонт авіаційного протичовнового та мінно-торпедного озброєння		461104	
	Експлуатація та ремонт авіаційного устаткування літаків і вертольотів		461200	
	Бортова експлуатація авіаційного устаткування літаків і вертольотів		461201	
	Експлуатація та ремонт електроустаткування літаків і вертольотів та електроавтоматики силових установок	461206	461202	
	Експлуатація та ремонт приладного, висотного устаткування та бортових засобів реєстрації польотних даних літаків і вертольотів	461204	461203	
	Експлуатація та ремонт радіоелектронного устаткування літаків, вертольотів і авіаційних ракет	461302	461300	
		461303		
		461306		
		461308		
		521600		
		521601		
		521602		
		541100		
	Бортова експлуатація радіоелектронного устаткування літаків і вертольотів		461301	
	Експлуатація та ремонт радіотехнічних засобів виявлення цілей і управління авіаційним озброєнням	461309	461304	
	Експлуатація та ремонт авіаційних радіотехнічних засобів пошуку і виявлення підводних човнів		461305	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Експлуатація та ремонт повітрянодесантної (парашутно-десантної) техніки та пошуково-рятувальних і евакуаційних робіт			461400	
Експлуатація та ремонт радіотехнічних засобів забезпечення польотів авіації			461700	
Експлуатація та ремонт радіосвітлотехнічних засобів забезпечення польотів авіації			461701	
Експлуатація та ремонт засобів ближньої радіонавігації авіації та інструментальної посадки літаків			461702	
Експлуатація та ремонт засобів дальньої радіонавігації авіації			461703	
Експлуатація та ремонт радіолокаційних засобів забезпечення польотів та посадки літаків			461704	
Експлуатація та ремонт радіолокаційних засобів посадки літаків			461705	
Група 47 Корабельна техніка та озброєння				
Організація технічної експлуатації кораблів		470500	470100	
Організація технічного забезпечення, експлуатації та ремонту ракетно-артилерійського озброєння ВМС ЗС України		471800	470200	
Організація технічного забезпечення, експлуатації та ремонту протичовнового, мінно-торпедного і трального озброєння		471700	470300	
Організація технічного забезпечення, експлуатації та ремонту радіотехнічного озброєння ВМС ЗС України			470400	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Експлуатація та ремонт гідрографічних засобів навігаційних комплексів надводних кораблів (суден) і підводних човнів	470602	470600		
	471900			
	610400			
Експлуатація та ремонт корабельних комплексів крилатих ракет		471100		
Експлуатація та ремонт корабельних комплексів зенітних ракет		471200		
Експлуатація та ремонт радіотехнічних засобів наведення корабельних комплексів крилатих і зенітних ракет		471300		
Експлуатація та ремонт корабельних комплексів спеціального озброєння		471400		
Експлуатація та ремонт корабельного артилерійського озброєння		471500		
Експлуатація та ремонт корабельного мінного озброєння		471600		
Експлуатація та ремонт корабельних торпед і торпедних апаратів		472000		
Експлуатація та ремонт конструкцій, двигунів корабельних торпед і торпедних апаратів		472001		
Експлуатація та ремонт систем управління корабельних торпед		472002		
Експлуатація та ремонт радіотехнічних засобів підводних човнів та надводних кораблів (суден)		472100		
Експлуатація та ремонт гідроакустичних засобів надводних кораблів (суден) і підводних човнів	073800	472200		
	073902			
	095000			
	472202			
	472300			

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
	Експлуатація та ремонт автоматичних і телемеханічних систем управління технічними засобами кораблів та корабельних бойових інформаційних керуючих систем	472500	472400	
	Експлуатація та ремонт корабельних дизель-електричних і дизель-енергетичних установок	472701	472700	
	Експлуатація та ремонт дизель-енергетичних установок надводних кораблів (суден)		472702	
	Експлуатація та ремонт паросилових енергетичних установок надводних кораблів (суден)		472800	
	Експлуатація та ремонт газотурбінних енергетичних установок надводних кораблів (суден)		472900	
	Експлуатація та ремонт корабельних електроенергетичних систем і підводних човнів	473002	473000	
		473003		
	Кораблебудування, судноремонт та забезпечення бойових і технічних властивостей кораблів	473101	473100	
	Будівництво та ремонт надводних кораблів (суден) та забезпечення їх бойових і технічних властивостей		473102	
	Забезпечення скритності та захисту кораблів і суден по фізичних полях		473200	
	Ведення пошукових, аварійно-рятувальних, підйомних і водолазних робіт		473300	
Група 48 Космічні засоби				
	Організація технічного забезпечення, експлуатації та ремонту космічних засобів	481200	480100	
		481300		

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Експлуатація та ремонт бортових систем управління устаткування перевірки космічних апаратів	481600	481400		
	481700			
	481800			
Експлуатація та ремонт радіотехнічних та оптико-електронних засобів командно-вимірювальних комплексів космічних систем	482000	481900		
	482200			
Автоматизована обробка та аналіз інформації космічних засобів		482300		
Група 49 Засоби військової розвідки				
Експлуатація та ремонт засобів радіорозвідки	492000	491000		
Експлуатація та ремонт засобів радіотехнічної розвідки		491100		
Експлуатація та ремонт бортових та авіаційних засобів розвідки	491201	491200		
	491202			
	491203			
	491204			
Експлуатація та ремонт корабельних засобів розвідки		491300		
Експлуатація та ремонт засобів спеціального контролю за ядерними вибухами		491700		
Обробка даних космічної розвідки	492100	491800		
Експлуатація та ремонт засобів радіозв'язку спеціальної розвідки		495000		
Група 50 Інженерне озброєння				
Організація технічного забезпечення експлуатації та ремонту інженерного озброєння	500600	500100		
Експлуатація та ремонт інженерного озброєння	500202	500200		
	500400			

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
	Експлуатація та ремонт інженерних машин та засобів водопостачання		500201	
	Експлуатація та ремонт інженерних електротехнічних засобів		500300	
	Будівництво та експлуатація фортифікаційних споруд маскування		500500	
	Розробка, експлуатація та ремонт робототехніки, систем керованого мінування, боєприпасів, засобів їх пошуку та засобів маскування		500700	
Група 51	Озброєння і засоби радіаційного, хімічного, біологічного захисту			
	Організація технічного забезпечення, експлуатації та ремонту озброєння радіаційного, хімічного, біологічного захисту		510100	
	Експлуатація та ремонт озброєння радіаційного, хімічного, біологічного захисту		510200	
	Організація екологічного забезпечення ЗС України		510900	
Група 52	Засоби зв'язку			
	Організація технічного забезпечення, експлуатації та ремонту засобів зв'язку (крім авіації та ВМС ЗС України)	530202	520100	
		531000		
	Організація технічного забезпечення, експлуатації та ремонту засобів радіотехнічного забезпечення авіації		520200	
	Організація технічного забезпечення, експлуатації та ремонту засобів зв'язку у ВМС ЗС України	520305	520300	
	Експлуатація та ремонт наземної апаратури радіозв'язку різної потужності	521001	521000	
		521100		
		521101		
		521300		

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
		521301		
		521303		
		521304		
		521500		
	Експлуатація та ремонт комплексів (засобів) захисту інформації та кібернетичної безпеки в інформаційно-телекомунікаційних системах	52130	521305	
	Експлуатація та ремонт апаратури зв'язку надводних кораблів та підводних човнів	521801	521800	
		521802		
		521803		
Група 53	Математичне, програмне, інформаційне та технічне забезпечення функціонування автоматизованих систем управління			
	Системний аналіз функціонування автоматизованих систем управління	130100	530100	
		130400		
		130600		
		130800		
		130900		
		131300		
		132000		
		122100		
		530000		
		530101		
		530300		
		530400		
	530700			
	Математичне та програмне забезпечення функціонування автоматизованих систем, систем захисту інформації та кібернетичної безпеки	290800	530200	
		530201		
		530203		

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Технічне забезпечення функціонування стаціонарних засобів автоматизованих систем управління	531102	531100		
	531101			
Експлуатація та ремонт апаратури приладного наведення		531103		
Технічне забезпечення функціонування корабельних засобів автоматизованих систем управління	522100	531200		
Адміністрування інформаційно-телекомунікаційних систем управління авіацією та протиповітряною обороною		530600		
Група 54	Засоби електромагнітної та кіберборотьби (включаючи радіоелектронної боротьби)			
Експлуатація засобів електромагнітної та кіберборотьби		540001		
Спеціальне програмне забезпечення та апаратно-програмні комплекси електромагнітної та кіберборотьби		540002		
Організація технічного забезпечення, експлуатації та ремонту засобів радіоелектронної боротьби ЗС України	540602	540100		
Експлуатація та ремонт засобів радіоелектронної боротьби		541000		
Група 58	Відбудова та будівництво автодоріг і мостів на автомобільних шляхах			
Відбудова та будівництво автодоріг і мостів на автомобільних шляхах та об'єктів національної транспортної системи		580100		
Експлуатація та ремонт дорожньобудівельних і мостобудівельних машин і механізмів		580200		
Група 59	Топогеодезичні роботи і техніка			
Топографічні роботи	590100	590200		
Картографічні роботи (крім ВМС ЗС України)	191402	590300		

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Експлуатація та ремонт топогеодезичної техніки і приладів			591000	
Група 60	Гідрометеорологічні (метеорологічні) та геофізичні роботи і техніка			
Обробка гідрометеорологічної (метеорологічної) та геофізичної інформації	601100	600100		
	610100			
	621100			
Експлуатація та ремонт гідрометеорологічних (метеорологічних), геофізичних та геологічних засобів і приладів		600200	601000	
Група 61	Навігаційно-гідрографічні, геофізичні та гідрометеорологічні роботи. Навігаційно-гідрографічна техніка			
Картографічні роботи та обробка гідрометеорологічної і геофізичної інформації для ВМС ЗС України			610200	
Група 62	Проведення та забезпечення будівельних робіт. Технічна експлуатація будівель і споруд			
Будівництво та експлуатація будівель і споруд спеціального та загальновійськового призначення	620101	620100		
	620102			
	620103			
	620500			
	620600			
	620700			
Будівництво та експлуатація аеродромів і захисних споруд			620200	
Монтаж, експлуатація та ремонт систем електропостачання і електрообладнання будівель та споруд спеціального та загальновійськового призначення			620300	
Монтаж, експлуатація та ремонт санітарно-технічного устаткування будівель і споруд спеціального та загальновійськового призначення			620400	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Група 70. Логістичне забезпечення				
Організація тилового забезпечення	230100	700100		
	230200			
	230300			
	231000			
Організація логістичного забезпечення		700110		
Організація забезпечення військ (сил) паливним та мастильними матеріалами	240100	701000		
	240400			
	640100			
	640200			
	641000			
	641100			
	650103			
Організація забезпечення матеріально-технічними засобами служби пального авіаційних військових частин	241000	701100		
	241002			
	242000			
Організація продовольчого, речового, шкіперського і торговельно-побутового забезпечення	250700	702100		
	250701			
	250705			
	260000			
	250100			
	250200			
Організація продовольчого забезпечення військ (сил), експлуатація та ремонт технічних засобів продовольчої служби	250300	702200		
	650100			
	651000			
Організація речового забезпечення військ (сил), експлуатація та ремонт технічних засобів речової служби	250500	702300		
	250400			
	652002			
	653000			
	653001			
	652000			
	652001			
Організація військових сполучень і військових перевезень	260100	703100		
	660100			

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Організація військових сполучень і військових перевезень залізничним транспортом	260101	703200		
	660101			
Організація військових сполучень і військових перевезень водним транспортом	260102	703300		
	660102			
Організація військових сполучень і військових перевезень повітряним транспортом	260103	703400		
	660103			
Організація перевезень і управління на автомобільному транспорті	260200	703500		
	261000			
	261001			
	261002			
	261003			
	261004			
	261005			
	261006			
	261009			
	261100			
261200				
Організація транспортування, зберігання, розподілу пального, мастильних матеріалів та матеріально-технічних засобів служби пального, їх експлуатація і ремонт	261300	703600		
Організація логістичного забезпечення авіації		704000		
Організація технічного забезпечення	261400	705000		
	420100			
	430100			
	440100			
	460200			
	560100			
	670100			

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Організація експлуатації та ремонту бронетанкової техніки	420200	706100		
	420300			
	420301			
	420302			
Експлуатація та ремонт автомобільної техніки та її аналогів	560200	706200		
	560201			
	560202			
	560203			
	560300			
	444000			
	444100			
Організація експлуатації та ремонту ракетного озброєння	445000	707100		
	430200			
	430201			
	430202			
	430300			
	430400			
	430500			
	430501			
	430502			
	430503			
	431100			
431200				
Організація експлуатації та ремонту артилерійського озброєння	430600	707200		
	430700			
Експлуатація та ремонт стрілецького озброєння і засобів ближнього бою	430800	707300		
Зберігання та ремонт боєприпасів, детонаторів, освітлювальних і сигнальних засобів, вибухових речовин	430900	707400		
	431000			

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
	Організація технічного забезпечення, експлуатації та ремонту зенітного ракетного озброєння	440101	708100	
	Організація технічного забезпечення, експлуатації та ремонту радіолокаційного озброєння	440104	708200	
		444000		
		444100		
		445000		
	Експлуатація та ремонт радіотехнічних засобів наведення зенітних ракетних комплексів (систем)	441002	708300	
		441003		
		441004		
		441005		
		441006		
		441000		
		441001		
	Експлуатація та ремонт бортових приладів управління, контрольно-випробувального та технологічного устаткування зенітних ракетних комплексів (систем)	441200	708400	
		441201		
		441202		
		441203		
		441204		
		441205		
	Експлуатація та ремонт стартового устаткування зенітних ракетних комплексів (систем)	441400	708500	
		441401		
		441402		
		441403		
		441404		
		441405		
	Технічне забезпечення, експлуатація та ремонт засобів автоматизованого управління зенітних ракетних комплексів та систем	440105	708600	
		443000		
		443001		
		443002		
		443003		
	Експлуатація та ремонт квантово-електронних засобів	446000	708700	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Експлуатація та ремонт наземних засобів телеметрії та траскторних вимірювань		447000	708800	
Організація забезпечення авіаційно-технічним майном		460201	709100	
		460202		
Експлуатація та ремонт киснево-газових та інших засобів аеродромно-технічного обслуговування літаків і вертольотів		461600	709506	
Метрологічне забезпечення військ (сил)		670200	709700	
Група 85 Спеціальності юридичного профілю				
Прокурорсько-слідча робота			850200	
Юрисконсультська робота		850100	850300	
Цивільно-військове співробітництво			850400	
Правовиховна робота			850500	
Правоохоронна діяльність у ЗС України			850600	
Група 90 Охорона здоров'я				
Організація медичного забезпечення у ЗС України			900100	
Організація медичного забезпечення в наземних, десантно-штурмових військах, авіації та ВМС ЗС України		900102	900101	
		900103		
		900104		
Організація забезпечення медичним майном і технікою		900201	900200	
Лікувальна справа в наземних військах (загальна практика)		903600	901000	
		903800		
Лікувальна справа в наземних військах, авіації та на кораблях (помічник лікаря)		901110	901010	
		901210		
Лікувальна справа в державній авіації (загальна практика)			901100	
Авіаційна і космічна медицина			901101	
Лікувальна справа у ВМС ЗС України (загальна практика)			901200	
Організація хірургічної та анестезіологічної допомоги			901300	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Хірургія		901311	901301	
		901314		
		903200		
		901306		
		901309		
		901310		
Нейрохірургія			901303	
Хірургія торакальна			901304	
Хірургія серця і магістральних судин			901305	
Хірургія судинна			901307	
Щелепно-лицева хірургія			901312	
Ортопедія і травматологія			901313	
Анестезіологія		901401	901400	
		901402		
Трансфузіологія			901500	
Медицина невідкладних станів			901600	
Організація терапевтичної допомоги			902000	
Терапія		902005	902001	
Кардіологія			902002	
Гастроентерологія			902003	
Пульмонологія			902004	
Гематологія			902006	
Нефрологія			902007	
Ендокринологія			902008	
Ревматологія			902009	
Фтизіатрія			902200	
Інфекційні хвороби		902301	902300	
		902302		
Неврологія		902401	902400	
Психіатрія		902501	902500	
		902504		
Клінічна психологія		280100	902501	
Дерматовенерологія			902600	

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5
Офтальмологія	902701	902700		
	902702			
Отоларингологія		902800		
Організація надання стоматологічної допомоги		902900		
Стоматологія		902901		
Терапевтична стоматологія		902902		
Ортопедична стоматологія		902903		
Хірургічна стоматологія		902904		
Ортодонція		902905		
Акушерство і гінекологія		903100		
Ендоскопія		903300		
Організація реабілітації в сфері охорони здоров'я		903400		
Фізична та реабілітаційна медицина		903401		
Фізіотерапія		903402		
Фізична терапія		903403		
Ерготерапія		903404		
Функціональна діагностика		903900		
Психофізіологія		904000		
Медична психологія		904001		
Спеціальна фізіологія (в наземних військах та авіації)	904101	904100		
	904102			
Суднова медицина (спеціальна фізіологія)	903500	904103		
Рентгенологія		904200		
Ультразвукова діагностика		904201		
Клінічна лабораторна діагностика		904300		
Токсикологія	904500	904501		
	904502			
Радіологія	904700	904701		
Організація превентивної медицини	905001	905000		
Епідеміологія		905100		
Бактеріологія, вірусологія, паразитологія		905200		
Радіаційна гігієна		905300		

Продовження додатка 4

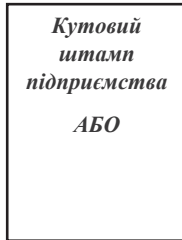
1	2	3	4	5
Загальна гігієна	905601	905600		
	905602			
Патологічна анатомія	906200	906100		
	906400			
	907110			
Урологія		907300		
Проктологія		907400		
Фармація		909000		
Аналітично-контрольна фармація		909001		
Клінічна фармація		909002		
Група 99 Спеціальності ветеринарного профілю				
Організація ветеринарного забезпечення	991000		990100	
	991900			
Бактеріологія та вірусологія ветеринарна загальна			991100	
Радіологія та токсикологія ветеринарна			991600	

Примітка.

1. Номер ВОС, що виділені жирним шрифтом визначено дефіцитними;
2. Перелік дефіцитних ВОС може змінюватись, в залежності від потреб національної економіки, ЗСУ та ІВФ;
3. Перелік ВОС може змінюватись, в залежності від потреб ЗСУ.

ПРИКЛАД

заповнення ПОВІДОМЛЕННЯ про призначення, звільнення (увільнення) керівника та посадових осіб підприємства, відповідальних за організацію та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів

БЛАНК ПІДПРИЄМСТВА

Бориспільський Р(М)ТЦК та СП
(найменування районного (міського)
територіального центру комплектування
та соціальної підтримки)

ПОВІДОМЛЕННЯ

про призначення, звільнення (увільнення) керівника та посадових осіб державного органу, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, відповідальних за організацію та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів у

ТОВ "Райські яблука"

(найменування державного органу, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації)

Порядковий номер	Прізвище, власне ім'я та по батькові (за наявності)	Найменування посади	Дата та номер наказу	Контактний номер телефону, адреса електронної пошти
1	<i>Шевченко Тамара Петрівна</i>	<i>Інспектор з військового обліку</i>	<i>05.07.2023 № 15/236/1</i>	<i>роб. +3804495 45 41 11 моб. +38099 111 11 11 rai_aplle@ukr.net</i>

Директор
ТОВ "Райські яблука"
(найменування підприємства)
керівника

І.В. ФРАНКО
(ініціали (ініціал
власного імені) та
прізвище)

Продовження додатка 5

ПРИКЛАД

наказу про покладання обов'язків із ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів на підприємстві
(Про призначення інспектора з військового обліку, код КП 3439)

БЛАНК ПІДПРИЄМСТВА

НАКАЗ

“ _____ ” _____ 202__ р. м. _____ № _____

Про покладання обов'язків з ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів (Про призначення інспектора з військового обліку, код КП 3439)

Керуючись вимогами статті 33 Закону України “Про військовий обов'язок і військову службу”, пункту 8 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487

НАКАЗУЮ:

1. Покласти обов'язки з ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів на Інспекторку Валентину Петрівну (призначити інспектора з військового обліку, код КП 3439) з 15.01.2023.
2. Встановити доплату за виконання обов'язків з ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів на підприємстві у розмірі (від 0,01% до 50%) від посадового окладу. (в разі призначення – посадовий оклад, згідно штатного розпису).
3. Внести зміни до посадової інструкції.
4. Контроль виконання наказу залишаю за собою.

Директор

М.П. _____ (Ім'я, Прізвище)

Продовження додатка 5

ПРИКЛАД

посадової інструкції Інспектора з військового обліку

ЗАТВЕРДЖЕНО

(назва підприємства)

(керівник підприємства, інша посадова
особа, уповноважена затверджувати посадову інструкцію)

ПОСАДОВА ІНСТРУКЦІЯ

№ _____

(дата)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(місце складання)

« ____ » _____ 20 ____ р.

**Інспектора з військового обліку
(код КП назва робіт – 3439)****1. Загальні положення**

1.1. Ця посадова інструкція визначає функціональні обов'язки, права та відповідальність інспектора з військового обліку.

1.2. Посада інспектора з військового обліку належить до категорії «Фахівці».

1.3. Мета роботи інспектора з військового обліку — організація та ведення персонального військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів на підприємстві.

1.4. Інспектора з військового обліку приймають на посаду та звільняють із неї наказом директора підприємства за поданням начальника відділу кадрів. Відповідний витяг із наказу має бути направлений в семиденний термін до районного (об'єднаного районного), міського (районного у містах, об'єднаного міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки (далі – Р(М)ТЦК та СП).

Інспектор з військового обліку:

1.5. Безпосередньо підпорядковується начальнику відділу кадрів (начальнику управління персоналу).

1.6. У роботі інспектор з військового обліку керується:
з питань військового обліку:

- Конституцією України;
- Кодексом законів про працю України;
- Законами України, що стосуються оборони та національної безпеки (Законом України «Про військовий обов’язок і військову службу», Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», Законом України «Про Єдиний державний ЄДРПВ призовників, військовозобов’язаних та резервістів», Законом України «Про оборону України», Законом України «Про правовий режим воєнного стану»);
- Порядком організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487 (далі – Порядок);
- Переліком спеціальностей та/або професій, по одержанні яких придатні до військової служби жінки перебувають на військовому обліку, затвердженим наказом МОУ № 313 (в редакції № 35);
- Порядком бронювання військовозобов’язаних за органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та підприємствами, установами і організаціями на період мобілізації та на воєнний час, затвердженим постановою КМУ від 04.02.2015 № 45 (гриф «Для службового користування») та ПКМУ № 76 – в разі необхідності або наявності заброньованих;
- Правилами організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самовря-

дування, на підприємствах, в установах і організаціях, затвердженими наказом Мін'юсту від 18.06.2015 № 1000/5;

- розпорядженнями центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування (мається на увазі, що керівники всіх (будь-яких) підприємств напряду підпорядковуються голові райдержадміністрації, який є начальником органу військового управління на місцевому рівні – керівник військово-цивільної адміністрації (якщо буде війна).
- посадовою інструкцією та наказами директора;
- локальними актами підприємства (статутом, правилами внутрішнього трудового розпорядку (ПВТР), колективним договором, положенням про відділ кадрів).
- організаційно-розпорядчими документами підприємства;
- розпорядженнями (вказівками) Р(М)ТЦК та СП;

з питань захисту персональних даних:

- Законом України «Про захист персональних даних» (далі – Закон про захист персональних даних); іншими нормативно-правовими актами у сфері захисту персональних даних;
- Типовим порядком обробки персональних даних, затвердженим наказом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 08.01.2014 № 1/02-14;
- наказ Міністерства оборони України від 28.03.2022 № 94 “Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного ЄДРПВР призовників, військовозобов’язаних та резервістів”;
- Положення про захист персональних даних працівників та контрагентів, затвердженим на підприємстві.
- ТА ІНШИМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИМИ АКТАМИ ТА КЕРІВНИМИ ДОКУМЕНТАМИ В МЕЖАХ ОBOB’ЯЗКІВ І КОМПЕТЕНЦІЙ.

1.7. За відсутності інспектора з військового обліку (хвороба, відпустка, відрядження тощо) його обов'язки виконує інший працівник відділу кадрів, призначений наказом директора, з доплатою в розмірі, передбаченому колективним договором.

2. Завдання та обов'язки

2.1. Безпосередньо забезпечує організацію та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів на підприємстві.

2.2. При прийнятті на роботу перевіряє у претендента наявність військово-облікових документів (у військовозобов'язаних — військового квитка або тимчасового посвідчення; у призовників — посвідчення про приписку до призовної дільниці); установлює, чи перебуває претендент на роботу на військовому обліку за місцем проживання, шляхом перевірки відміток у документах про взяття на облік у Р(М)ТЦК та СП.

Військовозобов'язаних та призовників, які не перебувають на військовому обліку, приймають на роботу лише після взяття на військовий облік за місцем проживання;

2.3. Повідомляє в семиденний строк Р(М)ТЦК та СП про військовозобов'язаних, призовників та резервістів, яких прийнято або звільнено з роботи;

2.4. На вимогу Р(М)ТЦК та СП оповіщає військовозобов'язаних та призовників про виклик до військових комісаріатів і забезпечує їх своєчасне прибуття;

2.5. Забезпечує повноту та достовірність облікових даних військовозобов'язаних, призовників та резервістів, які працюють на підприємстві;

2.6. Веде списки персонального військового обліку військовозобов'язаних, призовників та резервістів у відповідності до Порядку, забезпечує зберігання та обмеження доступу до списків персонального військового обліку згідно з вимогами законодавства у сфері захисту персональних даних;

2.7. Звіряє щороку списки персонального військового обліку військовозобов'язаних, призовників та резервістів з обліковими документами Р(М)ТЦК та СП згідно з графіком, затвердженим розпорядженням районної держадміністрації (міської ради), або у строки, погоджені з Р(М)ТЦК та СП;

2.8. Відстежує зміни сімейного стану, місця проживання (перебування), посади (професії), освіти у військовозобов'язаних та призовників. За наявності змін вносить відомості до особових карток у п'ятиденний строк із дня подання працівником підтвердних документів. Щомісяця (до п'ятого числа) повідомляє Р(М)ТЦК та СП про зміни в облікових даних призовників і військовозобов'язаних;

2.9. Подає щороку (до 1 грудня) до Р(М)ТЦК та СП списки громадян, які підлягають приписці до призовних дільниць (за наявності);

2.10. Приймає під розписку від резервістів, військовозобов'язаних та призовників військово-облікові документи для подання до Р(М)ТЦК та СП для звіряння з картками первинного обліку та оформлення бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час;

2.11. Своєчасно здійснює бронювання військовозобов'язаних за підприємством згідно з відомчим переліком посад та професій (в разі наявних для цього підстав);

2.12. Щороку складає і подає звіт про чисельність працюючих та військовозобов'язаних, які заброньовані згідно з переліками посад і професій, станом на 1 січня поточного року — у строки, визначені законодавством;

2.13. Доводить правила військового обліку до відома посадових осіб підприємства, резервістів, військовозобов'язаних та призовників та інформує їх про відповідальність за невиконання правил. Контролює виконання посадовими особами підприємства, резервістами, призовниками і військовозобов'язаними правил військового обліку. Інформує Р(М)ТЦК та СП про громадян

та посадових осіб, які порушують правила військового обліку, для притягнення їх до відповідальності згідно з законодавством;

2.14. Ведення та зберігання журналу обліку результатів перевірок стану військового обліку резервістів, призовників і військовозобов'язаних та звірення їх облікових даних з даними Р(М)ТЦК та СП;

2.15. Звіряє списки персонального військового обліку із записами у військово-облікових документах, а також із паспортами, відповідно до графіка, затвердженого директором.

2.16. Веде справу «Листування з питань обліку резервістів, військовозобов'язаних і призовників» та інші справи, визначені Порядком;

2.17. Планує щороку роботу на наступний рік з ведення військового обліку резервістів, призовників та військовозобов'язаних на підприємстві;

2.18. Складає плани заміни фахівців, які вибувають за мобілізацією та у воєнний час, розробляє та здійснює необхідні заходи з підготовки кадрів для заміщення військовозобов'язаних, які підлягають призову до складу ЗС України;

2.19. Бере участь у складанні звіту до Р(М)ТЦК та СП про наявність транспортних засобів і техніки, їх технічний стан, а також про громадян, які працюють на таких транспортних засобах і техніці;

2.20. Бере участь у семінарах та заняттях за темами своєї діяльності.

3. Права

Має право:

3.1. Одержувати в установленому порядку від усіх структурних підрозділів підприємства інформацію, потрібну для виконання посадових обов'язків.

3.2. Вимагати від працівників надання до відділу кадрів у встановлені строки документів (заяв, пояснень, документів про освіту тощо).

3.3. Вимагати від резервістів, військовозобов'язаних та призовників подавати військово-облікові документи для внесення змін до списків персонального військового обліку, а також для подання військово-облікових документів до Р(М)ТЦК та СП.

3.4. Подавати начальнику відділу кадрів пропозиції щодо підвищення ефективності кадрової роботи на підприємстві.

3.5. Підписувати або візувати документи в межах компетенції.

4. Відповідальність

Несе відповідальність за:

4.1. Невиконання або неналежне виконання обов'язків відповідно до посадової інструкції.

4.2. Розголошення інформації з обмеженим доступом, персональних даних, які довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням обов'язків інспектора з військового обліку.

4.3. Завдання шкоди діловій репутації підприємства, а також матеріальних збитків (у межах, установлених законодавством).

4.4. Недотримання правил і норм охорони праці, протипожежного захисту та виробничої санітарії.

Роботу інспектора з військового обліку оцінює начальник відділу кадрів з урахуванням повноти, якості та своєчасності виконання ним посадових обов'язків. Начальник відділу кадрів при оцінюванні роботи інспектора з військового обліку може користуватись результатами перевірок державних, відомчих, міжвідомчих комісій та комісій органів військового управління, а також власних внутрішніх перевірок.

5. Повинен знати

5.1. Конституцію України, законодавчі, нормативно-правові акти та керівні документи з питань військового обліку, у сфері праці, кадрового діловодства, захисту персональних даних.

5.2. Методичні матеріали з обліку та руху працівників, військового обліку.

5.3. Стандарти оформлення організаційно-розпорядчої документації.

5.4. Вимоги системи управління якістю, які впроваджено на підприємстві, щодо оформлення документації, а також вимоги регламентації процесів та процедур, в яких бере участь відділ кадрів.

5.5. Порядок складання звітності.

5.6. Правила роботи із засобами обчислювальної техніки і зв'язку, відповідним програмним забезпеченням.

5.7. Правила і норми охорони праці, техніки безпеки та проти-пожежного захисту.

5.8. Структуру підприємства.

5.9. Наявність військовозобов'язаних за їх складом, військовими званнями, військово-обліковими спеціальностями, придатністю до військової служби;

5.10. Кількість військовозобов'язаних, які мають мобілізаційні розпорядження та підлягають призову за мобілізацією, способи їх оповіщення та доставки до збірних пунктів військових комісаріатів;

5.11. Кількість військовозобов'язаних, які мають мобілізаційні розпорядження і тимчасово залишаються для роботи на підприємстві;

5.12. Кількість працюючих військовозобов'язаних і можливість переміщення їх на посади замість військовозобов'язаних, які підлягають призову за мобілізацією;

5.13. Кількість водіїв, які вибувають за мобілізацією до складу ЗС України разом з технікою, що постачається, та без неї, і про кількість водіїв, які залишаються на підприємстві.

6. Кваліфікаційні вимоги

Базова або неповна вища освіта відповідного напрямку підготовки (кадрова робота) (бакалавр або молодший бакалавр). Без вимог до стажу роботи. Обов'язкова наявність сертифіката про проходження курсів підвищення кваліфікації за напрямком організація та ведення військового обліку або схожі за тематикою (наприклад – мобілізаційна підготовка), а в разі його відсутності отримання протягом року з моменту призначення на посаду.

7. Взаємовідносини (зв'язки) за посадою

Для виконання завдань та обов'язків взаємодіє:

7.1. Із усіма структурними підрозділами — з питань отримання інформації та даних, які потрібні для ефективної організації обліку військовозобов'язаних та призовників на підприємстві;

7.2. Із представниками Р(М)ТЦК та СП — із питань, що належать до його компетенції;

7.3. З органами місцевого самоврядування – з питань мобілізації та мобілізаційної підготовки.

*Назва посади особи,
що розробила
посадову інструкцію*

Підпис

Ініціали, прізвище

*Візи, відмітка про ознайомлення з посадовою інструкцією
та отримання її копії*

1.3. Завдання щодо методичного забезпечення військового обліку у _____ на 202_ рік.
(назва державного органу, органу управління, підприємства)

2. Начальнику управління персоналу (відділу кадрів) організувати:

2.1. координацію роботи щодо виконання цього наказу;

2.2. подання витягу із цього наказу до Генерального штабу Збройних Сил України до 10 лютого поточного року; *(для державних органів)*

2.3. моніторинг закладів освіти, що мають ліцензії на відповідну діяльність, та провадять підвищення кваліфікації працівників, відповідальних за ведення військового обліку за програмою підготовки, погодженою з Генеральним штабом Збройних Сил України та подання пропозицій щодо підвищення кваліфікації посадових осіб, відповідальних за ведення військового обліку до 01 жовтня 202_ року;

2.4. подання на затвердження графіка звіряння облікових даних, що містяться у списках персонального військового обліку із записами у військово-облікових документах працюючих (тих, що навчаються) до 10 лютого 202_ року;

2.5. подання на затвердження графіка звіряння облікових даних, що містяться у списках персонального військового обліку із обліковими даними відповідних ТЦК та СП *(за погодженням з ТЦК та СП)*;

2.6. подання на затвердження плану перевірки стану військового обліку на підприємствах, в установах та організаціях, які перебувають у сфері управління, підпорядковуються, контролюються або функції з управління якими здійснюються. *((для державних органів)*

2.7. контроль за виконанням визначених завдань та своєчасне інформування органів військового управління у випадках, передбачених чинним законодавством.

3. Посадовій особі (*начальнику групи, відділу, управління з мобілізаційної роботи/військового обліку – в разі створення*), що відповідає за ведення військового обліку:

3.1. урахувати в роботі результати перевірки стану військового обліку у _____

(назва державного органу, органу управління, підприємства)

з відповідними ТЦК та СП, результати звіряння інформації із списків персонального військового обліку призовників, військовозоб'язаних та резервістів з обліковими документами відповідних ТЦК та СП та вжити заходи щодо усунення недоліків та помилок в роботі з персонального військового обліку і недопущення їх у майбутньому.

4. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Директор
(Голова, Керівник, тощо)

_____
(Ім'я, Прізвище)

Візи, відмітка про ознайомлення з наказом

Продовження додатка 6

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ _____ № _____
(назва державного органу, органу управління, підприємства)

ЗВІТ

про стан військового обліку у _____ за 202__ рік
(назва державного органу, органу управління, підприємства)

Військовий облік призовників, військовозобов'язаних та резервістів у 202__ році в _____
(назва державного органу, органу управління, підприємства)
організований і вівся у відповідності до Законів України "Про військовий обов'язок і військову службу", "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію", Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487.

Визначені наказом _____
(назва державного органу, органу управління, підприємства)
від "___" _____ 202__ року № _____ завдання на 202__ рік виконані в повному обсязі.

Станом на 01 січня 202__ року на підприємстві налічувалось 52 працівника, з них 31 військовозобов'язаний, 4 резервіста та 2 призовника (інші працівники виключені з військового обліку або не підлягають військовому обліку (жінки не медичних або не фармацевтичних професій)).

У звітній період було прийнято на роботу (навчання) 8 осіб, з них 2 призовника, 5 військовозобов'язаних та 1 резервіст. Звільнено 3 особи, які були виключені з військового обліку за до-

сягненням граничного віку перебування на військовому обліку. Про прийняття на роботу (навчання) та звільнення було вчасно повідомлено відповідні ТЦК та СП.

У відповідності до графіку звіряння облікових даних, що містяться у списках персонального військового обліку із записами у військово-облікових документах працюючих (тих, що навчаються) в квітні 202_ року була проведена вищезгадана робота. За погодженням із ТЦК та СП, що відповідає за військовий облік на відповідній території була проведена звірка облікових даних, що містяться у списках персонального військового обліку із обліковими даними ТЦК та СП. Звірка даних, що містяться у списках персонального військового обліку із обліковими даними відповідних ТЦК та СП, де перебувають на військовому обліку працівники за межами відповідальності _____

ТЦК та СП

(назва ТЦК та СП, на території відповідальності якого знаходиться державний орган, орган управління, органи місцевого самоврядування, підприємство)

була проведена дистанційно, у відповідності до пункту 46 Порядку протягом травня-серпня 202_ року.

У вересні 202_ року, згідно затвердженого плану перевірки стану військового обліку на підприємствах, в установах та організаціях, які перебувають у сфері управління, підпорядковуються, контролюються або функції з управління якими здійснюються. *(для державних органів)* була здійснена перевірка у _____

(зазначається 2-5 підпорядкованих підприємств)

За результатами перевірки були виявлені недоліки, складено план усунення недоліків, здійснено контроль усунення недоліків (копія акту перевірки додається). *((для державних органів)*

В жовтні 202_ року _____ ТЦК та СП
(назва ТЦК та СП, на території відповідальності якого знаходиться
державний орган, орган управління, органи місцевого самоврядування,
підприємство)

була здійснена перевірка стану військового обліку в _____

_____.
(назва державного органу, органу управління, підприємства)

За результатами перевірки були виявлені недоліки, які були усунуті в процесі вищезгаданої перевірки (копія акту перевірки додається).

В період з листопада по грудень 202_ року посадова особа, відповідальна за ведення військового обліку пройшла курси підвищення кваліфікації за напрямком "Організація та ведення військового обліку на підприємстві" при Національному технічному університеті України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" з отриманням свідоцтва (сертифіката) державного зразку від _____ № _____. (або потреба в підвищенні кваліфікації посадових осіб, відповідальних за ведення військового обліку відсутня у зв'язку з наявним свідоцтвом (сертифікатом) державного зразку, термін дії якого спливає у 202_ році).

Організація та підготовка документів щодо бронювання військовозобов'язаних здійснюється у відповідності до нормативно-правових актів та керівних документів із дотриманням встановлених термінів.

На підприємстві оформлено відстрочку від призову на військову службу під час мобілізації та у воєнний час на 12 військовозобов'язаних. (в разі наявності заброньованих)

Водночас мають місце деякі недоліки на підприємствах, які перебувають у сфері управління, підпорядковуються, контролюються або функції з управління якими здійснюються, а саме – несвоєчасне повідомлення відповідних ТЦК та СП про зміни об-

лікових даних працівників. У грудні 202_ року була надана методична допомога та проведені консультації для посадових осіб, відповідальних за ведення військового обліку на підприємствах, які перебувають у сфері управління, підпорядковуються, контролюються або функції з управління якими здійснюються. (для державних органів).

Інспектор
з військового обліку _____ (_____)

*(Начальник мобілізаційного відділу,
Начальник управління персоналу,
Керівник групи, відділу, відділення кадрів тощо)*

Продовження додатка 6

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ _____

№ _____

(назва державного органу, органу управління, підприємства)

ЗАВДАННЯ

щодо організації та ведення військового обліку у _____

за 202__ рік

(назва державного органу, органу управління, підприємства)

№ з/п	Завдання	Строк виконання	Відповідальний виконавець
1	2	3	4
1	Забезпечувати належне ведення, повноту та достовірність облікових даних, що визначають кількісний та якісний склад призовників, військовозобов'язаних та резервістів, що працюють (навчаються) у _____	постійно	Департамент управління персоналом
2	Організувати координацію роботи в частині що стосується організації та веденні військового обліку у _____	постійно	Департамент управління персоналом
5	Подати витяг із наказу про стан військового обліку за минулий рік та завдання на наступний рік, завдання щодо методичного забезпечення військового обліку, підвищення кваліфікації осіб, відповідальних за ведення військового обліку, інші заходи щодо поліпшення стану військового обліку до Генерального штабу Збройних Сил України <i>(для державних органів)</i> .	до 01.02	Департамент управління персоналом

1	2	3	4
6	Організувати контроль за виконанням визначених завдань та своєчасне інформування органів військового управління у випадках, передбачених чинним законодавством.	постійно	Департамент управління персоналом
7	Організувати контроль за виконанням положень посадової інструкції (функціональних обов'язків) посадовими особами, відповідальними за ведення військового обліку.	постійно	Департамент управління персоналом
8	Ведення військового обліку у _____ здійснювати у відповідності до нормативно-правових актів та керівних документів.	постійно	посадова особа
9	Складання графіку звірки відомостей списку персонального військового обліку з військово-обліковими документами військовозобов'язаних і призовників по підрозділах (цехах), відділенням, управлінням	до 25 грудня	посадова особа, відповідальна за ведення військового обліку
10	Перевірка у військовозобов'язаних і призовників військово-облікових документів (у військовозобов'язаних військових квитків або тимчасових посвідчень, виданих замість військових квитків, а у призовників – посвідчень про приписку до призовних дільниць) і встановлення їх перебування на військовому обліку за місцем проживання	Постійно при прийомі на роботу	посадова особа, відповідальна за ведення військового обліку
11	Облік змін у військовозобов'язаних і призовників сімейного стану, адреси місця проживання, службового стану,	при зміні обліко-	посадова особа, відповідальна за ведення

1	2	3	4
	технічної підготовки, освіти і у п'ятиденний строк вносить ці зміни до Списку та повідомлення про них у відповідні ТЦК та СП у п'ятиденний термін	вих даних	військового обліку
12	Подання до ТЦК та СП списку юнаків, які підлягають приписці до призовної дільниці (при наявності такої категорії працівників), у разі відсутності – письмово повідомляти про це ТЦК та СП	До 01.12	посадова особа, відповідальна за ведення військового обліку
13	Забезпечення оповіщення військовозобов'язаних і призовників на вимогу ТЦК та СП і їх своєчасній явці за цим викликом	За наявності розпорядження ТЦК та СП	посадова особа, відповідальна за ведення військового обліку
14	Повідомлення у ТЦК та СП про всіх військовозобов'язаних і призовників прийнятих на роботу (навчання) чи звільнених з роботи (відрахованих з навчального закладу)	у семиденний строк	посадова особа, відповідальна за ведення військового обліку
15	Проведення роз'яснювальної роботи серед військовозобов'язаних і призовників про неухильне дотримання вимог Закону України – Про військовий обов'язок і військову службу! щодо військового обліку, забезпечення суворого контролю за виконанням цього Закону	Доводить під розпис	посадова особа, відповідальна за ведення військового обліку
16	Ведення Журналу обліку результатів перевірок стану військового обліку призовників і військовозобов'язаних та звіряння їх облікових	при перевірках та звірянні	посадова особа, відповідальна за ведення військового

1	2	3	4
	даних з даним районних (міських) ТЦК та СП		обліку
17	Організація Бронювання військово-зобов'язаних	В разі потреби	посадова особа, відповідальна за ведення військового обліку
18	Анулювання відстрочки від призову військовозобов'язаних, які були надані відстрочки від призову на період мобілізації та воєнного часу	В 5-денний термін	посадова особа, відповідальна за ведення військового обліку
19	Забезпечення обліку та зберігання бланків спеціального військового обліку	Постійно	посадова особа, відповідальна за ведення військового обліку
20	Підготовка та подання звіту про чисельність працюючих та військово-зобов'язаних, які заброньовані згідно переліками посад і професій станом на 01 січня 20__ року (додаток 4);	Щорічно станом на 01.01	посадова особа, відповідальна за ведення військового обліку
21	Відпрацювання та затвердження планувальної документації з питання організації та ведення військового обліку призовників і військово-зобов'язаних на наступний рік	до 25 грудня	посадова особа, відповідальна за ведення військового обліку
....	.....	.....	.....

Начальник Департаменту
управління персоналом

_____ (_____)

Продовження додатка 6

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ _____

№ _____

*(назва державного органу, органу управління, підприємства)***ЗАВДАННЯ**щодо методичного забезпечення військового обліку у _____
за 202__ рік
(назва державного органу, органу управління, підприємства)

№ з/п	Завдання	Строк виконання	Відповідальний виконавець
1	Організувати моніторинг закладів освіти, що мають ліцензії на відповідну діяльність, та проводять підвищення кваліфікації працівників, відповідальних за ведення військового обліку за програмою підготовки, погодженою з Генеральним штабом Збройних Сил України (В РАЗІ ПОТРЕБИ).	до вересня	Начальник департаменту управління персоналом
2	Подати пропозиції щодо підвищення кваліфікації посадових осіб, відповідальних за ведення військового обліку (В РАЗІ ПОТРЕБИ).	до 01.10	Начальник департаменту управління персоналом
3	Організувати методичну допомогу та консультації для підпорядкованих посадових осіб (підрозділів, підприємств) в частині ведення військового обліку.	квітень листопад	Департамент управління персоналом
4	Організувати контроль знань військово-облікового персоналу інструкції, вимог нормативно-правових документів з питань ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних і резервістів, знання даних про чисельність працюючих призовників, військовозобов'язаних і резервістів у _____	вересень	Начальник департаменту управління персоналом
	.....		

Начальник Департаменту
управління персоналом _____

(_____)

Продовження додатка 6

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ _____ № _____
(назва державного органу, органу управління, підприємства)**ГРАФІК**

звіряння облікових даних, що містяться у списках персонального військового обліку із обліковими даними відповідних ТЦК та СП

№ з/п	Назва ТЦК та СП	Строк виконання	Відповідальний виконавець
1	Дніпровський ТЦК та СП міста Києва (за місцем Реєстрації підприємства)	10.03-20.03	посадова особа, відповідальна за ведення військового обліку
2	Чернігівський МТЦК та СП (за місцем перебування на військовому обліку працівників – дистанційно)	15.05-25.05	посадова особа, відповідальна за ведення військового обліку
3	Броварський Р(М)ТЦК та СП Київської області (за місцем перебування на військовому обліку працівників – дистанційно)	01.07-20.07	посадова особа, відповідальна за ведення військового обліку
4	.....	.....	.....
5	.....	.....	.....

Начальник Департаменту
управління персоналом

_____ (_____)

Продовження додатка 6

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ _____ № _____

*(назва державного органу, органу управління, підприємства)***ПЛАН**

перевірки стану військового обліку на підприємствах,
в установах та організаціях, які перебувають у сфері
управління, підпорядковуються, контролюються
або функції з управління якими здійснюються
(для державних органів)

№ з/п	Найменування об'єкта перевірки	Строк виконання	Результати перевірки
1	ДП "Київський автомобільний ремонтний завод"	10.03-20.03	
2	ДП "Феодосійський оптичний завод"	15.05-25.05	
3	ДП "Завод імені В.О. Малишева"	01.07-20.07	
4	ПАТ "Завод "Маяк"	01.09-10.09	
5	ПАТ "Київський завод автоматики"	10.11-20.11	
6	.....	.....	.....
7	.....	.....	.....

Начальник Мобілізаційного відділу
управління персоналом _____ (_____)

Додаток 7

ПРИКЛАД

аркуша доведення Правил військового обліку та вимог законодавства України з питань військового обліку в державі

АРКУШ

доведення Правил військового обліку та вимог законодавства України з питань військового обліку в державі

Я, (військове звання офіцера запасу, військовозобов'язаного, резервіста або призовник) _____ року народження, ознайомлений з нормативно-правовим актами України з питань оборони, мобілізації, та військового обов'язку, та тим, що: у відповідності до статті 65 Конституції України захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів є обов'язком громадян України. У відповідності до статті 17 Конституції України Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України є конституційним обов'язком громадян України. Громадяни України чоловічої статі, придатні до проходження військової служби за станом здоров'я і віком, а жіночої статі — також за відповідною фаховою підготовкою, повинні виконувати військовий обов'язок згідно із законодавством.

ПРАВИЛА

військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів

1. Призовники, військовозобов'язані та резервісти повинні:

1) перебувати на військовому обліку:

- за задекларованим (zareestrovanim) місцем проживання – у відповідних районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки (вій-

ськовозобов'язані СБУ – у Центральному управлінні або регіональних органах СБУ (далі – органи СБУ), військовозобов'язані Служби зовнішньої розвідки – у відповідному підрозділі Служби зовнішньої розвідки). Крім того, призовники, військовозобов'язані та резервісти, які проживають в селах та селищах, а також у містах, де відсутні відповідні районні (міські) територіальні центри комплектування та соціальної підтримки, повинні перебувати на персонально-первинному військовому обліку у відповідних виконавчих органах сільських, селищних, міських рад;

- за місцем роботи (навчання) – в центральних і місцевих органах виконавчої влади, в інших державних органах, в органах місцевого самоврядування, в органах військового управління (органах управління), військових частинах (підрозділах) Збройних Сил, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також правоохоронних органах спеціального призначення, на підприємствах, в установах, організаціях, закладах освіти, закладах охорони здоров'я незалежно від підпорядкування і форми власності;
- у разі вибуття за межі України на строк більше трьох місяців – за місцем консульського обліку в закордонних дипломатичних установах України;

2) прибувати за викликом районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, органів СБУ, підрозділів Служби зовнішньої розвідки на збірні пункти, призовні дільниці, до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, органів СБУ, підрозділів Служби зовнішньої розвідки у строки, зазначені в отриманих ними документах (мобілізаційних розпорядженнях, повістках, розпорядженнях) районних

- (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, органів СБУ, підрозділів Служби зовнішньої розвідки для взяття на військовий облік та визначення призначення на особливий період, оформлення військово-облікових документів, проходження медичного огляду, направлення на підготовку з метою здобуття або вдосконалення військово-облікової спеціальності, призову на військову службу або на навчальні (перевірочні) та спеціальні збори військовозобов'язаних та резервістів;
- 3) не змінювати місце проживання з моменту оголошення мобілізації та у воєнний час без дозволу керівника відповідного районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки (військовозобов'язаних та резервістів СБУ, Служби зовнішньої розвідки – без дозволу відповідного керівника);
  - 4) проходити медичний огляд та лікування в закладах охорони здоров'я згідно з рішеннями комісій з питань приписки, призовних комісій або ВЛК Р(М)ТЦК та СП, закладів охорони здоров'я СБУ, а у Службі зовнішньої розвідки — за рішенням керівників відповідних підрозділів або ВЛК Служби зовнішньої розвідки;
  - 5) проходити підготовку до військової служби, військову службу і виконувати військовий обов'язок у запасі, проходити службу у військовому резерві;
  - 6) особисто прибувати до районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, органів СБУ, підрозділів Служби зовнішньої розвідки з паспортом громадянина України і військово-обліковими документами для зняття з військового обліку в разі вибуття в іншу місцевість до нового місця проживання, за межі України на постійне місце проживання або на строк більше трьох місяців, у разі зміни місця проживання в межах

- міста з переїздом на територію іншого адміністративного району;
- 7) особисто в семиденний строк з дня прибуття до нового місця проживання прибувати із паспортом громадянина України і військово-обліковими документами до відповідного районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки (органу СБУ, підрозділу Служби зовнішньої розвідки, закордонної дипломатичної установи України), який організовує та веде військовий облік на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, для взяття на військовий облік;
  - 8) особисто повідомляти в семиденний строк органам, в яких вони перебувають на військовому обліку, про зміну персональних даних, зазначених у статті 7 Закону України “Про Єдиний державний ЄДРПВР призовників, військовозобов’язаних та резервістів, а також надавати зазначеним органам документи, що підтверджують право на відстрочку від призову на військову службу під час мобілізації з підстав, визначених у статті 23 Закону України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”;
  - 9) негайно повідомляти районним (міським) територіальним центрам комплектування та соціальної підтримки, органам СБУ, підрозділам Служби зовнішньої розвідки за місцем військового обліку про втрату військово-облікового документа;
  - 10) звіряти не рідше одного разу на п’ять років власні персональні дані з обліковими даними районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, органів СБУ, підрозділів Служби зовнішньої розвідки;

11) подавати щороку до 1 жовтня до районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки документи, що підтверджують право громадян на відстрочку від призову на строкову військову службу.

2. Якщо за будь-яких обставин повістка районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки не надійшла, громадяни призовного віку прибувають до призовної дільниці в десятиденний строк з дня початку відповідного чергового призову на строкову військову службу, визначеного указом Президента України.

3. Призовники, військовозобов'язані та резервісти за порушення правил військового обліку та законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію, зіпсуття або недбале зберігання військово-облікових документів, яке спричинило їх втрату, притягуються до адміністративної відповідальності згідно із Кодексом України про адміністративні правопорушення.

4. Громадяни, які ухиляються від військового обліку, навчальних (перевірочних) або спеціальних зборів, від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, несуть кримінальну відповідальність.

Також до мене доведено відповідальність громадян за порушення правил військового обліку та ухилення від призову за мобілізацією, ухилення від військового обліку або спеціальних зборів, а саме статей 336, 337 ККУ та статей 210, 211 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення».

« ___ » _____ 20 ____ року
_____ (підпис)

Примітка. Друкується на одному аркуші з обох сторін.

ПРИКЛАД

заповнення ПОВІДОМЛЕННЯ про зміну облікових дани

**Кутовий
штамп
підприємства

АБО**

БЛАНК ПІДПРИЄМСТВА

Бориспільський Р(М)ТЦК та СП
(найменування районного (міського)
територіального центру комплектування
та соціальної підтримки, органу СБУ,
підрозділу СЗР)

ПОВІДОМЛЕННЯ
про зміну облікових даних

1. Прізвище, власне ім'я та по батькові (за наявності)
ШЕВЧЕНКО Тарас Григорович;
2. Реєстраційний номер облікового запису Єдиного державного ЄДРПВР
призовників, військовозобов'язаних та резервістів **11111111111111;**
3. Військово-обліковий документ: **військовий квиток серія СО № 111111,
виданий Бориспільським Р(М)ТЦК та СП 18.04.2022 р.;**
4. Номер військово-облікової спеціальності **100;** (для офіцерів запасу
необхідно зазначити шестизначний номер ВОС)
5. Військове звання **сержант запасу;**
6. Дата народження **06.04.1984;**
7. Зміна облікових даних **прийнятий на роботу на посаду токаря, 5 розряд;**
8. Підстава для зміни облікових даних **наказ від 23.06.2023 р. № 41/12;**
(найменування документа, номер та дата видачі)
9. Перебування на військовому обліку **Бориспільський Р(М)ТЦК та СП;**
(найменування районного (міського)

територіального центру комплектування та соціальної підтримки, органу СБУ,
підрозділу СЗР)

10. Адреса місця проживання
07502, Київська обл., м. Бориспіль, вул. Героїв Крут, буд 26, кв. 11.

Директор
ТОВ "Райські яб"
(найменування
керівника державного
органу місцевого
самоврядування, під
установи, організація)
М.П.

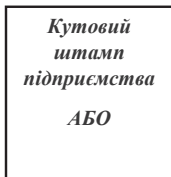
Печатка
підприємства

*****
(дис)

Іван ФРАНКО
(ініціали (ініціал власного
імені) та прізвище)

ПРИКЛАД

заповнення Списку громадян, які підлягають приписці до призовних діляниць

БЛАНК ПІДПРИЄМСТВАБориспільський Р(М)ТЦК та СП

(найменування районного
(міського) територіального
центру комплектування та
соціальної підтримки)

СПИСОК

громадян 2006 року народження, які підлягають приписці
до призовних діляниць

ТОВ "Райські яблука"

(найменування підприємства, установи та організації, закладу освіти,
виконавчого органу сільської, селищної, міської ради)

станом на 01 грудня 2023 року

Порядковий номер	Прізвище, власне ім'я та по батькові (за наявності)	Місце роботи (навчання) та найменування посади	Місце проживання	Відмітка районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки про зміни, що сталися після 1 січня до закінчення строку приписки, та порядковий номер, за яким громадянина внесено до списку
1	<u>НЕПІЙВОД</u> А Ігор Миколайович	ТОВ "Райські яблука", вантажник	місто Бориспіль, вул. Шевченка, 12б, кв.47	
2	<u>ШЕВЧУК</u> Андрій Васильович	ТОВ "Райські яблука", вантажник	місто Бориспіль, вул. Шевченка, 12б, кв.12	

Директ
ТОВ "Райські яблука"
(найменування підприємства)
керівника підприємства
20 листопада 2023 року
МП

Печатка підприємства

*****
(пис)

Іван ФРАНКО
(ініціали (ініціал власного імені) та прізвище)

Примітка. Прізвища вносяться до Списку за алфавітом.

ПРИКЛАД

заповнення військового квитка осіб рядового, сержантського і старшинського складу

	 <p>ВІЙСЬКОВИЙ КВИТОК</p>
--	---

<p style="text-align: center;">ВІЙСЬКОВИЙ КВИТОК Серія <u>МО</u> № <u>000001</u></p> <p>Прізвище <u>Тищенко</u> Ім'я <u>Микола</u> По батькові <u>Сергійович</u> Підпис власника військового квитка <u>*****</u> Виданий <u>Дніпровським у м. Києві Р(М)ТЦК та СП</u> військовим комісаріатом <u>Київської</u> області</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content;"> <p>Фотокартка власника (35x45 мм)</p> </div> <p style="text-align: right;">“<u>12</u>” жовтня 2016 р. М.П. Військовий комісар <u>полковник +--+--+--+ (І. Ф. Франко)</u> (звання, підпис, прізвище)</p>	<p>1. Число, місяць, рік народження _____ <u>24 липня 1992 р.</u> Місце народження <u>м. Київ</u> (населений пункт, район, область)</p> <p>2. Освіта <u>вища, Національний авіаційний університет у 2015 році</u></p> <p>3. Основна цивільна спеціальність _____ <u>Комп'ютерні науки, інженер-програміст</u></p> <p>4. Сімейний стан <u>одружений</u> <u>Дружина – Тищенко Ірина, 1993 р.н.</u> <u>Син – Тищенко Сергій, 2019 р.н.</u> <u>Донька – Тищенко Марія, 2021 р.н.</u></p>
--	--

Продовження додатка 10

<p>I. Відношення до військової служби</p> <p>5. Призовною комісією <u>Дніпровського у.м. Кисві Р(М)ТЦК та СП</u> району <u>Київської</u> області визнаний <u>придатним до військової служби</u> (ступінь придатності до військової служби) призваний на строкову військову службу і направлений у військову частину <u>"15" 10. 2016</u> р.</p> <p>м.п. <u>Військовий комісар</u> <u>полковник +--+-(І.Ф. Франко)</u> (звання, підпис, прізвище)</p>	<p>7. Військову присягу прийняв <u>"20" 11. 2016</u> у <u>в/ч А1302</u> (найменування військової частини)</p> <p>м.п. <u>Начальник штабу</u> <u>підполковник</u> <u>(С. П. Стерненко)</u> (звання, підпис, прізвище)</p> <p>Особистий підпис військовослужбовця (військовозобов'язаного) <u>*****</u></p>
<p>6. Призовною комісією _____ району _____ області зарахований в запас _____</p> <p>м.п. <u>Військовий комісар</u> _____ (звання, підпис, прізвище)</p>	<p>8. <u>"20" квітня 2018</u> р. на підставі <u>наказу командира вч А1302 від 20.04.2019 № 47</u> звільнений (демобілізований) в запас.</p> <p>м.п. <u>Військовий комісар</u> <u>полковник +--+-(Т. Г. Шевченко)</u> (звання, підпис, прізвище)</p>
<p>9. "<u> </u>" <u> </u> 20<u> </u> р. на підставі _____ призваний у Збройні Сили України (СЗРУ).</p> <p>м.п. <u>Військовий комісар</u> <u>(командир в/ч _____)</u> _____ (звання, підпис, прізвище)</p>	<p>11. "<u> </u>" <u> </u> 20<u> </u> р. на підставі _____ призваний у Збройні Сили України (СЗРУ).</p> <p>м.п. <u>Військовий комісар</u> <u>(командир в/ч _____)</u> _____ (звання, підпис, прізвище)</p>
<p>10. "<u> </u>" <u> </u> 20<u> </u> р. на підставі _____ звільнений (демобілізований) в запас.</p> <p>м.п. <u>Військовий комісар</u> <u>(командир в/ч _____)</u> _____ (звання, підпис, прізвище)</p>	<p>12. "<u> </u>" <u> </u> 20<u> </u> р. на підставі _____ звільнений (демобілізований) в запас.</p> <p>м.п. <u>Військовий комісар</u> <u>(командир в/ч _____)</u> _____ (звання, підпис, прізвище)</p>

Продовження додатка 10

13. **“25” квітня 2018** р. медичною комісією при **Дніпровському у м. Києві Р(М)ТЦК та СП** визнаний **Придатним до проходження військової служби** за гр. ст. _____ розкладу хвороб (наказ Міноборони (СЗРУ) від 20__ р. № _____). Підлягає повторному огляду **“24” квітня 2023** р. Особистий підпис власника квитка
 *** **
 м.п. _____
Військовий комісар _____
 (звання, підпис, прізвище)

14. **“24” квітня 2023** р. медичною комісією при **Дніпровському у м. Києві Р(М)ТЦК та СП** визнаний **Придатним до проходження військової служби** за гр. ст. _____ розкладу хвороб (наказ Міноборони (СЗРУ) від 20__ р. № _____). Підлягає повторному огляду **“23” квітня 2028** р. Особистий підпис власника квитка
 *** **
 м.п. _____
Військовий комісар _____
 (звання, підпис, прізвище)

15. “__” _____ 20__ р. призовною (медичною) комісією визнаний непридатним до військової служби із зняттям з військового обліку за гр. ст. _____ розкладу хвороб (наказ Міноборони (СЗРУ) від 20__ р. № _____) і знятий з військового обліку.
 м.п. _____
Військовий комісар _____
 (звання, підпис, прізвище)

16. Виключений з військового обліку
 “__” _____ 20__ р. після досягнення граничного віку перебування у запасі.
 м.п. _____
Військовий комісар _____
 (звання, підпис, прізвище)

17. Проходження військової служби

Найменування військової частини	ВОС, посада і тип техніки	Дата зарахування до списків в/ч та № наказу	Дата виключення зі списків в/ч та № наказу	Найменування військової частини	ВОС, посада і тип техніки	Дата зарахування до списків в/ч та № наказу	Дата виключення зі списків в/ч та № наказу
A1302	100915A стрілець	15.10.2016 № 93					
A1302	100868A Ст. стрілець		30.03.2017 № 41				
A0665	слухач	30.03.2017	01.07.2017				
НЦ № 169		№ 22	№ 36				
A1302	100182A Ком. відділ	01.07.2017 № 58	20.04.2018 № 47				

18. Висновок командира в/ч про використання у воєнний час (за якими ВОС, посадою, особливими ознаками служби, на якому озброєнні тощо)
Доцільно зарахувати в резерв за ВОС 100182A на посаду командира відділення механізованого взводу.
 командир в/ч A1302
 полковник +--+-(Т. Г. Шевченко)

Продовження додатка 10

IV. Відомості про щеплення			V. Відмітки про видачу та вилучення мобілізаційних розпоряджень	
Дата	Препарат	Доза	Видано	Вилучено
			<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> <p><i><u>Відмітка Р(М)ТЦК та СП про вручення моб розпорядження</u></i></p> </div>	

Видано	Вилучено	Видано	Вилучено

Продовження додатка 10

VI. Відмітки про військовий облік		Взято	Знято
Взято	Знято		
<i>Відмітка ТЦК та СП про взяття на ВО</i>			

Взято	Знято	Взято	Знято

Продовження додатка 10

Порядок видачі, обміну військового квитка та користування ним

Військовий квиток є документом, що посвідчує особу військослужбовця (військовозобов'язаного) та визначає належність його класифікації до військової служби, служби в запасі та військового обов'язку.

1. Військовий квиток видають:

райони (міські) військові комісаріати під час призову або прийняття громадян на військову службу, зарахування в запас, зарахування до військового навчального закладу, звільнення у запас або звільнення з військового обліку зі станом здоров'я, поновлення військового квитка у разі його втрати або пошкодження, відповідні підрозділи Служби зовнішніх зв'язків України після звільнення військослужбовця з військової служби у СЗРУ у запасі чи Служби (якщо рішення військового квиток не видавало), поновлення військового квитка у разі його втрати або пошкодження.

2. Військовий квиток обмінюють у випадку непередбаченої для подальшого користування. При виявленні невідповідностей у записках в наведених графах записуються нові дані, що обумовлено у розділі "Службові відомості" і засвідчуються підписом військового комісара та гербовою частковою печаткою. Записи роблять на підставі паспорту або іншого документа, який підтверджує дані.

3. Для отримання військового квитка, внесення до нього змін, або вживання фотографій громадянин подає у військовий комісаріат (відповідний підрозділ СЗРУ):

- заявку на нь'я військового комісара (сервісна відповідний підрозділ СЗРУ);

- військовий квиток, що підлягає обміну;

- дві фотографії розміром 35x45 мм.

4. Належний військовий квиток, який перебуває на строковій військовій службі, військовій службі за контрактом або в запасі, зобов'язаний надійно зберігати військовий квиток, стевити за своєчасним і точним внесенням до них змін та виконувати вимоги Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу".

Про втрату військового квитка військослужбовець зобов'язаний невідкладно повідомити безпосередньому комісару (позачинному) за місцем продовження військової служби, а військовозобов'язаний – військовому комісару РМВК (сервісному відповідний підрозділ СЗРУ), а йому він перебуває на військовому обліку.

5. У разі втрати за кордоном на строку білий як три місяці військослужбовець (військовозобов'язаний) зобов'язаний здати військовий квиток до штабу військової частини (військового комісаріату за місцем військового обліку) і операти при нь довідку за зразком, затвердженим Мініоборони.

Військовозобов'язаний СЗРУ зобов'язаний здати військовий квиток до відповідного підрозділу СЗРУ за місцем військового обліку та одержати тимчасове посвідчення за зразком, затвердженим Головою СЗРУ.

6. Військовий квиток особи, яка прийняла громадянство України відповідно до Закону України "Про громадянство України", підлягає здачі до військового комісаріату (відповідний підрозділ СЗРУ) за місцем військового обліку.

Військовий квиток померлого здають до штабу військової частини, де проходив службу військослужбовець (органу реєстрації актів громадянського стану). У випадку смерті військовозобов'язаного СЗРУ військовий квиток здається до відповідного підрозділу СЗРУ за місцем військового обліку.

7. Знайдений військовий квиток підлягає здачі до найближчого військового комісаріату.

8. Військослужбовець (військовозобов'язаний) може передати військовий квиток іншим фізичним чи юридичним особам лише за умови одержання у встановленому порядку розписки про отримання відповідними фізичним чи юридичним особам цього квитка.

З нарисами військового обліку і порядку користування квитком ознайомлений.

*****

(після вписки військового квитка)

28. Дані антропометричних вимірів

Зріст	Обхватність голови	Розмір прогнізка	Розмір обшукнування	Розмір вуття
178	62	4	52/4	42

Група крові III

Резус (+)

ПРИКЛАД

заповнення військового квитка осіб офіцерського складу запасу

(внутрішній бік обкладинки)

<p>ВІЙСЬКОВИЙ КВИТОК</p> <p>Серія АА № 000000</p> <p>УКРАЇНА</p> <p><u>Тищенко</u> (прізвище, Сергій Сергійович ім'я та по батькові)</p> <p>Особистий номер <u>0000000000</u></p> <div style="display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> <div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 60px; margin-right: 10px;"> <p style="text-align: center; font-weight: bold;">Фото власника (35x45 мм)</p> </div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; width: 60px; height: 60px; display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> <p style="font-size: 8px; text-align: center;">Гербова печатка Р(М)ТЦК та СП</p> </div> <div style="margin-left: 10px;"> <p>М.П. Начальник Броварського О(М)ВК полковник</p> </div> </div> <p>***** (підпис офіцера)</p>	<p style="text-align: center;"><u>10 жовтня 1983 року</u></p> <p>1. Число, місяць, рік і місце народження <u>м. Бровари, Київської області</u></p> <hr/> <p>2. Військовий квиток виданий “<u>20</u>” <u>серпня</u> <u>2003</u> року <u>Броварським О(М)ВК Київської обл.</u> (найменування органу)</p> <div style="display: flex; align-items: center; justify-content: center; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; width: 60px; height: 60px; display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> <p style="font-size: 8px; text-align: center;">Гербова печатка Р(М)ТЦК та СП</p> </div> <div style="margin-left: 10px;"> <p>М.П. Начальник Броварського О(М)ВК полковник</p> </div> </div> <p style="text-align: center;">(посада, військове звання, підпис) Т.Г. Сич АА № 000000</p>
--	--

<p>3. Освіта:</p> <p>а) <u>загальна середня або професійно-технічна ЗОШ № 7, м. Бровари, Київської обл. у 2018 році</u></p> <hr/> <p>б) вища <u>Національний аграрний університет у 2004 році за спеціальністю інженер-механік сільського господарства, (освітній рівень – спеціаліст)</u></p> <hr/>	<p>4. Військове звання <u>лейтенант</u></p> <p>присвоєне наказом <u>Міністра оборони України</u> № <u>86</u> від “<u>10</u>” <u>липня</u> <u>2003</u> року</p> <p>5. Військово-облікова спеціальність <u>021000</u></p> <p>6. Профіль <u>командний</u></p> <p>7. Розряд обліку <u>І</u></p> <p>8. Військову присягу на вірність Українському народові прийняв “<u>04</u>” <u>червня</u> <u>2003</u> року</p>
--	--

Продовження додатка 11

<p>11. Звільнення у запас (у відставку)</p> <p>Наказом _____</p> <p>№ _____ від “ _____ ” _____ року звільнений в запас (у відставку)</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>М.П. _____ (посада, _____ військового звання, підпис) “ _____ ” _____ року</p> <p>AA № 000000</p>	<p>12. Присвоєння чергових військових звань у запасі</p> <p>Військове звання _____</p> <p>_____</p> <p>присвоєно наказом _____</p> <p>№ _____ “ _____ ” _____ року</p> <p>_____ (посада, М.П. _____ військового звання, підпис)</p> <p>_____</p> <p>Військове звання _____</p> <p>_____</p> <p>присвоєно наказом _____</p> <p>№ _____ “ _____ ” _____ року</p> <p>М.П. _____ (посада, військового звання, підпис)</p> <p>AA № 000000</p>
--	---

<p>Військове звання _____</p> <p>_____</p> <p>присвоєно наказом _____</p> <p>№ _____ “ _____ ” _____ року</p> <p>_____ (посада, М.П. _____ військового звання, підпис)</p> <p>_____</p> <p>Військове звання _____</p> <p>_____</p> <p>присвоєно наказом _____</p> <p>№ _____ “ _____ ” _____ року</p> <p>_____ (посада, М.П. _____ військового звання, підпис)</p>	<p>13. Проходження навчальних зборів</p> <p>У _____ році пройшов “ _____ ” денні збори при _____ (найменування військової частини)</p> <p>на посаді _____ військово-облікова спеціальність _____</p> <p>_____ (посада, М.П. _____ військового звання, підпис)</p> <p>_____</p> <p>У _____ році пройшов “ _____ ” денні збори при _____ (найменування військової частини)</p> <p>на посаді _____ військово-облікова спеціальність _____</p> <p>_____ (посада, М.П. _____ військового звання, підпис)</p>
--	---

Продовження додатка 11

<p>Військове звання _____</p> <p>присвоєно наказом _____</p> <p>№ _____ “ _____ ” _____ року</p> <p>_____ (посада,</p> <p>М.П. _____</p> <p>військове звання, підпис)</p>	<p>13. Проходження навчальних зборів</p> <p>У _____ році пройшов “ _____ ” денні збори</p> <p>при _____</p> <p>(найменування військової частини)</p> <p>на посаді _____</p> <p>військово-облікова спеціальність _____</p> <p>_____ (посада,</p> <p>М.П. _____</p> <p>військове звання, підпис)</p>
<p>Військове звання _____</p> <p>присвоєно наказом _____</p> <p>№ _____ “ _____ ” _____ року</p> <p>_____ (посада,</p> <p>М.П. _____</p> <p>військове звання, підпис)</p> <p>AA № 000000</p>	<p>У _____ році пройшов “ _____ ” денні збори</p> <p>при _____</p> <p>(найменування військової частини)</p> <p>на посаді _____</p> <p>військово-облікова спеціальність _____</p> <p>_____ (посада,</p> <p>М.П. _____</p> <p>військове звання, підпис)</p> <p>AA № 000000</p>

<p>Військове звання _____</p> <p>присвоєно наказом _____</p> <p>№ _____ “ _____ ” _____ року</p> <p>_____ (посада,</p> <p>М.П. _____</p> <p>військове звання, підпис)</p>	<p>13. Проходження навчальних зборів</p> <p>У _____ році пройшов “ _____ ” денні збори</p> <p>при _____</p> <p>(найменування військової частини)</p> <p>на посаді _____</p> <p>військово-облікова спеціальність _____</p> <p>_____ (посада,</p> <p>М.П. _____</p> <p>військове звання, підпис)</p>
<p>Військове звання _____</p> <p>присвоєно наказом _____</p> <p>№ _____ “ _____ ” _____ року</p> <p>_____ (посада,</p> <p>М.П. _____</p> <p>військове звання, підпис)</p>	<p>У _____ році пройшов “ _____ ” денні збори</p> <p>при _____</p> <p>(найменування військової частини)</p> <p>на посаді _____</p> <p>військово-облікова спеціальність _____</p> <p>_____ (посада,</p> <p>М.П. _____</p> <p>військове звання, підпис)</p>

Продовження додатка 11

У _____ році пройшов “___” денні збори при _____ (найменування військової частини) на посаді _____ військово-облікова спеціальність _____ _____ (посада, М.П. _____ _____ військове звання, підпис)	У _____ році пройшов “___” денні збори при _____ (найменування військової частини) на посаді _____ військово-облікова спеціальність _____ _____ (посада, М.П. _____ _____ військове звання, підпис)
У _____ році пройшов “___” денні збори при _____ (найменування військової частини) на посаді _____ військово-облікова спеціальність _____ _____ (посада, М.П. _____ _____ військове звання, підпис)	У _____ році пройшов “___” денні збори при _____ (найменування військової частини) на посаді _____ військово-облікова спеціальність _____ _____ (посада, М.П. _____ _____ військове звання, підпис)
AA № 000000	AA № 000000

У _____ році пройшов “___” денні збори при _____ (найменування військової частини) на посаді _____ військово-облікова спеціальність _____ _____ (посада, М.П. _____ _____ військове звання, підпис)	14. Відомості про видачу й вилучення мобілізаційного розпорядження _____ _____ _____ _____ _____
У _____ році пройшов “___” денні збори при _____ (найменування військової частини) на посаді _____ військово-облікова спеціальність _____ _____ (посада, М.П. _____ _____ військове звання, підпис)	_____ _____ _____ _____ _____

Продовження додатка 11

<i>AA № 000000</i>	<i>AA № 000000</i>

<p>15. Відомості про призов на військову службу і призначення на посаду</p> <p>“___” _____ року призваний до _____ (найменування органу)</p> <p>_____ (місто, область)</p> <p>і зарахований у команду № _____</p> <p>Паспорт серії _____ № _____</p> <p>_____ (зданий, не зданий)</p> <p>Особистий номер _____ (вручений, не вручений)</p> <p>_____ (посада,</p> <p>М.П. _____ військове звання, підпис)</p>	<p>Призначений на посаду _____</p> <p>наказом _____</p> <p>№ _____ від “___” _____ року</p> <p>_____ (посада,</p> <p>М.П. _____ військове звання, підпис)</p> <p>Призначений на посаду _____</p> <p>наказом _____</p> <p>№ _____ від “___” _____ року</p> <p>_____ (посада,</p> <p>М.П. _____ військове звання, підпис)</p>
--	---

Продовження додатка 11

<p>16. Окремі відмітки</p> <p>Реєстраційний номер облікового запису ЄДРПВР сформовано 10.09.2020 – *2609201700403500035*</p> <p>Начальник Броварського О(М)ВК полковник +--+--+ СІУ (військове (під Гербова печатка власне ім'я, звання) Р(М)ТЦК прізвище) М.П. та СП</p> <p style="text-align: center;">АА № 000000</p>	<p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p style="text-align: center;">АА № 000000</p>
--	--

<p>17. Відомості про сімейний стан (прізвище, ім'я та по батькові дружини; ім'я, число, місяць та рік народження дітей)</p> <p>одружений дружина – Тищенко Світлана Володимирівна, 06.03.1994 р.н. син – Тарас, 11.09.2019 донька – Олена, 21.11.2021</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>18. Відмітки про постановку на військовий облік та зняття з обліку</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; padding: 5px;"> Узято на облік “20” 08 2003 року Брова О(М) М.П. Підпис _____ </td> <td style="width: 50%; padding: 5px;"> Знято з обліку “___” _____ року _____ М.П. Підпис _____ </td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; padding: 5px;"> Узято на облік “___” _____ року _____ М.П. Підпис _____ </td> <td style="width: 50%; padding: 5px;"> Знято з обліку “___” _____ року _____ М.П. Підпис _____ </td> </tr> </table>	Узято на облік “ 20 ” 08 2003 року Брова О(М) М.П. Підпис _____	Знято з обліку “___” _____ року _____ М.П. Підпис _____	Узято на облік “___” _____ року _____ М.П. Підпис _____	Знято з обліку “___” _____ року _____ М.П. Підпис _____
Узято на облік “ 20 ” 08 2003 року Брова О(М) М.П. Підпис _____	Знято з обліку “___” _____ року _____ М.П. Підпис _____				
Узято на облік “___” _____ року _____ М.П. Підпис _____	Знято з обліку “___” _____ року _____ М.П. Підпис _____				

Продовження додатка 11

<p>Узято на облік “__” ____ року</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>М.П. Підпис _____</p>	<p>Знято з обліку “__” ____ року</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>М.П. Підпис _____</p>	<p>Узято на облік “__” ____ року</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>М.П. Підпис _____</p>	<p>Знято з обліку “__” ____ року</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>М.П. Підпис _____</p>
<p>Узято на облік “__” ____ року</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>М.П. Підпис _____</p>	<p>Знято з обліку “__” ____ року</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>М.П. Підпис _____</p>	<p>Узято на облік “__” ____ року</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>М.П. Підпис _____</p>	<p>Знято з обліку “__” ____ року</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>М.П. Підпис _____</p>
АА № 000000		АА № 000000	

<p>Узято на облік “__” ____ року</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>М.П. Підпис _____</p>	<p>Знято з обліку “__” ____ року</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>М.П. Підпис _____</p>	<p>Узято на облік “__” ____ року</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>М.П. Підпис _____</p>	<p>Знято з обліку “__” ____ року</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>М.П. Підпис _____</p>
<p>Узято на облік “__” ____ року</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>М.П. Підпис _____</p>	<p>Знято з обліку “__” ____ року</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>М.П. Підпис _____</p>	<p>Узято на облік “__” ____ року</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>М.П. Підпис _____</p>	<p>Знято з обліку “__” ____ року</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>М.П. Підпис _____</p>

Продовження додатка 11

<p>19. Відмітка про виключення з військового обліку</p> <p>“ ____ ” _____ року</p> <p>Виключений з обліку _____</p> <p>(найменування органу)</p> <p>_____</p> <p>(місто, область)</p> <p>_____</p> <p>(причина виключення з обліку)</p> <p>_____</p> <p>та підстава)</p> <p>М.П. _____</p> <p>(посада,</p> <p>_____</p> <p>військове звання, підпис)</p> <p>“ ____ ” _____ року</p> <p>AA № 000000</p>	<p>20. Правила військового обліку й обов'язки офіцера запасу</p> <p>Відповідно до Закону України “Про військовий обов'язок і військову службу” в запас Збройних Сил України та інших військових формувань зараховуються громадяни України, придатні за станом здоров'я до проходження військової служби в мирний або воєнний час і які не досягли граничного віку перебування в запасі. Вони перебувають на військовому обліку в районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки та відповідних органах інших військових формувань.</p> <p>Офіцери запасу після прибуття до нового місця проживання зобов'язані в семиденний строк стати на військовий облік.</p> <p>Офіцери запасу в разі зміни їх сімейного стану, стану здоров'я, адреси місця проживання (перебування), освіти, місця роботи і посади зобов'язані особисто в семиденний строк повідомити про це орган, де вони перебувають на військовому обліку.</p> <p>AA № 000000</p>
---	--

<p>У воєнний час виїзд офіцерів запасу з місця проживання без дозволу районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки забороняється.</p> <p>Офіцери запасу, яким надійшла повістка районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки (органу Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України) на прибуття для призову на збори, зобов'язані прибути в пункт і в строк, зазначені у повістці.</p> <p>Відповідно до Закону України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію” офіцери запасу зобов'язані з'явитися за викликом до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки для постановки на військовий облік та визначення призначення на воєнний час.</p> <p>Під час мобілізації громадяни, які підлягають призову на військову службу, зобов'язані з'явитися до військових частин або на збірні пункти територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки у строки, зазначені в отриманих ними документах (мобілізаційних розпорядженнях, повістках або розпорядженнях військових комісарів)</p>	<p>а порушення офіцерами запасу правил військового обліку, неявку їх на виклик до територіального центру комплектування та соціальної підтримки без поважних причин або несвоєчасне подання в обліковий орган, де вони перебувають на військовому обліку, відомостей про зміну місця проживання, освіти, місця роботи, посади, умисне зіпсування або недбале зберігання офіцерами запасу військових квитків, яке спричинило їх втрату, та порушення законодавства про мобілізаційну підготовку та мобілізацію офіцери запасу притягаються до адміністративної відповідальності згідно з Кодексом України про адміністративні правопорушення.</p> <p>З правилами військового обліку й обов'язками офіцера запасу ознайомлений</p> <p>_____</p> <p>(підпис офіцера запасу)</p> <p>“<u>20</u>” <u>серпня</u> 2003 року</p>
---	---

Продовження додатка 11

21. Антропометричні дані					
Зріст	Розмір головного убору	Розмір прогигаза	Розмір одягу	Розмір взуття	
177	62	4	54/4	43	

Група крові III
Резус-належність (+)

AA № 000000

2609201700403500035

ПРИКЛАД

заповнення Тимчасового посвідчення військовозобов'язаного

**Фотокартка
власника
(35x45 мм)**

**ТИМЧАСОВЕ ПОСВІДЧЕННЯ
ВІЙСЬКОВОЗОВОБ'ЯЗАНОГО**

№ 00001

Гербова
печатка
Р(М)ТЦК
та СП

М.П.

Видано _____
Сергійхов Сергій Миколайович
(прізвище, ім'я та по батькові)

1. Дата народження **16.04.1996** 2. Військове звання **сержант**

3. Склад **сержантський** 4. Профіль **--**

5. Військово-облікова спеціальність **100182A** 6. Категорія **I**

7. Придатність до проходження військової служби за станом здоров'я
придатний до проходження військової служби

8. Призовною комісією **Бориспільського Р(М)ТЦК та СП** зарахований у
запас **10.09.2023**

9. Підлягає повторному медичному перевідченню **09.09.2028**

10. Тимчасове посвідчення видано **на підставі пункту 3 Порядку, затверджено
наказом МОУ від 21.11.2017 № 610**
(причина видачі)

Керівник Р(М)ТЦК та СП (керівник органу СБУ, підрозділу СЗР) _____
полковник **++** **Т. Г. Шевченко**
М.П. _____ (військове звання, підпис, ініціали та прізвище)

“11” вересня 2023 року

Гербова
печатка
Р(М)ТЦК
та СП

Продовження додатка 12

Зворотний бік

11. ДАНІ АНТРОПОМЕТРИЧНИХ ВИМІРІВ

Зріст	Окружність голови	Розмір протигоза	Розмір обмундирування	Розмір взуття
178	62	4	52/3	42

12. ОСОБЛИВІ ВІДМІТКИ

Регстраційний номер облікового запису ЄДРПВ сформовано 10.09.2023
– *2609201700403500035*

Керівник Бориспільського ТЦК та СП

підковник +-+**Марс Шевченко**
 (військове (під) власне ім'я,
 звання) (ні прізвище)

М.П.

Гербова
печатка
Р(М)ТЦК
та СП

13. ВІДМІТКИ ПРО ВІЙСЬКОВИЙ ОБЛІК

Взято на військовий облік	Знято з військового обліку
Відмітка ТЦК та СП про взяття на	Відмітка ТЦК та СП про зняття з ВО
Відмітка ТЦК та СП про взяття на	

14. “ ” 20__ року виключений з військового обліку
 військовозобов’язаних _____

(найменування Р(М)ТЦК та СП, органу СБУ, підрозділу СЗРУ)

(підстава для виключення з військового обліку)

Керівник Р(М)ТЦК та СП (керівник органу СБУ, підрозділу СЗРУ)

(військове звання, підпис, ініціали та прізвище)

М.П. “ ” 20__ року

15. З правилами військового обліку ознайомлений _____

*****

(підпис)

ПЕРЕЛІК

спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов'язаних

№ з/п	I. Назви споріднених спеціальностей	Військово-облікові спеціальності
1	2	3
1	Фізична терапія, ерготерапія, медична та психологічна реабілітація, громадське здоров'я, фізична реабілітація, промислова фармація, санітарія і експертиза	878
2	Стоматологія, медицина, медсестринство, фармація, технології медичної діагностики та лікування	879
3	Біомедична інженерія, біотехнології та біоінженерія	880
4	Ветеринарна медицина, ветеринарна гігієна	884, 885
№ з/п	II. Назви споріднених професій	Військово-облікові спеціальності
1	2	3
1	Професіонали в галузі наук про життя та медичних наук, професіонали в галузі медицини (крім медичних сестер), професіонали в галузі лікувальної справи, професіонали в галузі стоматології, наукові співробітники (стоматологія), стоматологи, професіонали в галузі фармації, провізори, професіонали в галузі медико-профілактичної справи, наукові співробітники в галузі медико-профілактичної справи, інші професіонали в галузі медицини (крім сестринської справи та акушерства), допоміжний персонал у галузі сучасної медицини, фізіотерапії, фармації (крім медичних сестер), медичні асистенти, дантисти-асистенти, фізіотерапевти та масажисти, фармацевти, інші асистенти професіоналів в галузі сучасної медицини (крім медичних сестер)	878
2	Професіонали в галузі патології, токсикології, фармакології, фізіології та епідеміології, патологи, токсикологи, фармакологи, фізіологи та епідеміологи, наукові співробітники (лікувальна справа), лікарі, фахівці в галузі медико-профілактичної справи, професійні медичні сестри та акушерки, професіонали в галузі сестринської справи та акушерства, медичні сестри та акушерки, гігієністи, окулісти та оптики, медичні сестри та акушерки, що асистують професіоналам, помічники професіоналів-акушерів	879
3	Оператори медичного устаткування, робітники, що обслуговують устаткування з виробництва фармацевтичних продуктів та косметичних засобів, керівники підрозділів в охороні здоров'я	880
4	Професіонали в галузі ветеринарної медицини, ветеринари, асистенти ветеринарів, допоміжний персонал у галузі ветеринарії	884, 885

ПРИКЛАД

органів влади, які мають право перевіряти стан організації та ведення військового обліку на підприємстві

Органи, які мають право перевіряти стан організації та ведення військового обліку	Підстава для перевірки	Посилання на пункти Порядку
ГШ ЗСУ	План, затверджений ГШ ЗСУ	Пункт 7; 75 Порядку
ОК у межах зони відповідальності відповідно до військово-адміністративного поділу території України	План, погоджений з ГШ ЗСУ та затверджений КСВ	пункт 77 Порядку
Рада міністрів АРК, обласні, Київська міська держадміністрації у взаємодії з обласними, Київським міським ТЦК на території адміністративно-територіальної одиниці	Плани, затверджені Радою міністрів АРК, обласною, Київською міською держадміністраціями	пункт 73 Порядку
Районні держадміністрації, районні у м. Києві та Севастополі держадміністрації, виконавчі органи міських рад у взаємодії з Р(М)ТЦК та СП на території адміністративно-територіальної одиниці	Плани, затверджені районними держадміністраціями, районними у м. Києві та Севастополі держадміністраціями, виконавчими органами міських рад	пункт 74 Порядку
ОТЦК та СП, Київський міський ТЦК у взаємодії з обласною, Київською міською держадміністрацією на території адміністративно-територіальної одиниці	Плани, затверджені розпорядженнями голів обласної, Київської міської держадміністрацій	пункт 78 Порядку
Р(М)ТЦК та СП	Плани, затверджені розпорядженнями голів відповідних районних, районних у м. Києві та Севастополі держадміністрацій, міських голів	пункт 79 Порядку
Державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації на підприємствах, які перебувають у сфері їх управління, підпорядковані, контролюються ними або функції з управління якими вони здійснюють	Плани, затверджені державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями	пункт 72 Порядку

ПРИКЛАД

запису в журналі перевірок стану військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів об'єкта перевірки уповноваженим органом, що здійснював перевірку

У відповідності до плану перевірки стану військового обліку у ----- області, затвердженого розпорядженням голови "-----" ОДА від 06.01.2023 № ....., з метою оцінювання реального стану військового обліку, аналізу результатів роботи посадових (службових) осіб щодо організації і ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів у виконавчому органі ////////////// району та надання практичної допомоги посадовим (службовим) особам виконавчого органу //////////////району в період з 00.00 по 33.33.2023 проведена перевірка стану військового обліку вищезазначеного виконавчого органу комісією 111111 ОДА.

Стан військового обліку в цілому оцінюється як **“ВІДПОВІДАЄ КЕРІВНИМ ДОКУМЕНТАМ”.**

Акт перевірки буде надано у визначеній керівними документами термін.

Підпис. Дата.

Довідково. У відповідності до Порядку всі органи, які мають право перевірки стану військового обліку зобов'язані скласти акт. Раніше, якщо перевіряли ТЦК та СП робили лише запис в журналі перевірок. Тепер запис і акт.

Приклад запису в журналі перевірок стану військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів після ЗВІРКИ:

У відповідності до графіка звірвання інформації у списках персонального військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів із записами у військово-облікових документах, затвердженого наказом директором ТОВ _____ від 06.01.2023 № ....., з метою контролю виконання правил військового обліку призовниками, військовозобов'язаними та резервістами ТОВ _____ і надання методичної допомоги працівникам в частині отримання згаданих правил в період з 00.00 по 33.33.2023 проведено звірвання інформації у списках персонального військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів із записами у військово-облікових документах працівників. За результатами звірвання виявлено не відповідність даних щодо придатності до військової служби воєдя Шевченко Т.Г., які зафіксовані у Додатку 5 до Порядку та наданих документів (за військово-обліковим документом – придатний, але надав посвідчення інваліда III групи). Надіслано лист до _____ Р(М)ТЦК та СП з клопотанням про надсилання на адресу ТОВ _____ розпорядження керівника Р(М)ТЦК та СП про виклик вище згаданого військовозобов'язаного для приведення у відповідність із чинним законодавством військово-облікового документа (відмітка Р(М)ТЦК та СП про проходження ВЛК та встановлення ступеня придатності до військової служби).

Підпис. Дата.

ПРИКЛАД

заповнення ПОСВІДЧЕННЯ та ПОВІДОМЛЕННЯ про зарахування
військовозобов'язаного на спеціальний військовий облік
(згідно ПКМУ № 45 в редакції ПКМУ № 12)

Додаток 5 До Порядку Бланк А	Додаток 5 До Порядку Бланк Б
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ (найменування державного органу) Посвідчення дійсне за наявності військового квитка (тимчасового посвідчення) військовозобов'язаного серія <u>КК № 123456</u>	ПОВІДОМЛЕННЯ № 3 від <u>11.01.2018</u> р. про зарахування військовозобов'язаного на спеціальний військовий облік військовозобов'язаний <u>ГУЗЛО Ярослав</u> <u>Васильович</u> (прізвище, ім'я та по батькові) рік народження <u>1976</u> склад (профіль) <u>сержантський і старшинський</u> військово-облікова спеціальність № <u>121100</u> військове звання <u>сержант запасу</u> , що працює <u>13 загін ВОХР Львівської залізниці, 79050, вул. Залінична, 13, м. Жовка, Львівської обл</u> (найменування та адреса підприємства) На посаді (за професією) <u>провідник службових собак</u> " " розряду, про те, що йому відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 березня 2015 р. № 493-р згідно з переліком посад і професій (додаток до розпорядження № 25), найменування розділу <u>відомча воєнізована охорона залізничного транспорту</u> , пункт <u>З</u> , надано відстрочку від призову на військову службу на період мобілізації та на воєнний час на <u>шість</u> місяць з дня оголошення мобілізації. Найменування ТЦК та СП, органу СБУ, підрозділу СЗР, в якому військовозобов'язаний перебуває на військовому обліку та місце проживання військовозобов'язаного <u>Жовківський ТЦК та СП Львівської обл. м. Жовка, вул. Шевченка 5б, кв.12.</u> (заповнюється простим олівцем) М.П. <u>Начальник 13 загону ВОХР Львівської залізниці</u> (керівник підприємства) <u>КАРАЦУПА В.С.</u> (підпис) (прізвище та ініціали)
ПОСВІДЧЕННЯ № 3 від <u>11.01.2018</u> р. про відстрочку від призову на військову службу на період мобілізації та на воєнний час Видано <u>Жовківським ТЦК та СП Львівської обл.</u> (найменування ТЦК та СП, органу СБУ, підрозділу СЗР)) військовозобов'язаному <u>ГУЗЛО Ярославу</u> <u>Васильовичу</u> (прізвище, ім'я та по батькові) рік народження <u>1976</u> склад (профіль) <u>сержантський і старшинський</u> військово-облікова спеціальність № <u>121100</u> військове звання <u>сержант запасу</u> , що працює <u>13 загін ВОХР Львівської залізниці, 79050, вул. Залінична, 13, м. Жовка, Львівської обл</u> (найменування та адреса підприємства) На посаді (за професією) <u>провідник службових собак</u> " " розряду, про те, що йому відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 березня 2015 р. № 493-р згідно з переліком посад і професій (додаток до розпорядження № 25), найменування розділу <u>відомча воєнізована охорона залізничного транспорту</u> , пункт <u>З</u> , надано відстрочку від призову на військову службу на період мобілізації та на воєнний час на <u>шість</u> місяць з дня оголошення мобілізації. М.П. <u>Керівник Жовківського ТЦК та СП</u> (посадова особа ТЦК та СП, органу СБУ, підрозділу СЗР) <u>підполковник</u> (військове звання та підпис)	
" " 20 р.	" " 20 р.

Продовження додатка 16

<i>Зворотна сторона бланка А</i>	<i>Зворотна сторона бланка Б</i>
<p>Строк дії посвідчення про відстрочку від призову на військову службу на період мобілізації та на воєнний час продовжено до _____ 20__ р.</p>	<p>Зарахувати на спеціальний військовий облік М.П. <u>Керівник Жовківського ТЦК та СП</u> (посадова особа ТЦК та СП, органу СБУ, підрозділу СЗР)</p>
<p>Підстава _____ (номер переліку посад і професій, найменування розділу і номер пункту, за якими оформлено бронювання військовозобов'язаного, дата прийняття і номер акта Кабінету Міністрів України, а також номер повідомлення про надання відстрочки від призову) М.П. _____ (посадова особа ТЦК та СП, органу СБУ, підрозділу СЗР)</p>	<p>підполковник _____ (військове звання та підпис) “ __ ” _____ 20__ р.</p>
<p>Строк дії посвідчення про відстрочку від призову на військову службу на період мобілізації та на воєнний час продовжено до _____ 20__ р.</p>	<p>Строк дії посвідчення про відстрочку від призову на військову службу на період мобілізації та на воєнний час продовжено до _____ 20__ р.</p>
<p>Підстава _____ (номер переліку посад і професій, найменування розділу і номер пункту, за якими оформлено бронювання військовозобов'язаного, дата прийняття і номер акта Кабінету Міністрів України, а також номер повідомлення про надання відстрочки від призову) М.П. _____ (посадова особа ТЦК та СП, органу СБУ, підрозділу СЗР)</p>	<p>Підстава _____ (номер переліку посад і професій, найменування розділу і номер пункту, за якими оформлено бронювання військовозобов'язаного, дата прийняття і номер акта Кабінету Міністрів України, а також номер повідомлення про надання відстрочки від призову) М.П. _____ (посадова особа ТЦК та СП, органу СБУ, підрозділу СЗР)</p>
<p>Військовозобов'язаний, що має це посвідчення, зобов'язаний, крім правил, викладених у військовому квитку, виконувати такі вимоги: 1. Зберігати це посвідчення при собі вкладеним у військовий квиток (разом з тимчасовим посвідченням). 2. У разі звільнення з роботи посвідчення негайно здати до облікових органів (підприємства, установи, організації) та з'явитись до ТЦК та СП (органу СБУ, підрозділу СЗР) за місцем перебування на обліку. 3. У разі зміни адреси місця проживання повідомити про це у триденний строк обліковим органам (підприємства, установи, організації) та ТЦК та СП (органу СБУ, підрозділу СЗР) за місцем перебування на обліку. 4. За три дні до закінчення строку дії посвідчення про відстрочку від призову на період мобілізації та на воєнний час здати це посвідчення до облікових органів (підприємства, установи, організації).</p>	<p>Строк дії посвідчення про відстрочку від призову на військову службу на період мобілізації та на воєнний час продовжено до _____ 20__ р.</p> <p>Підстава _____ (номер переліку посад і професій, найменування розділу і номер пункту, за якими оформлено бронювання військовозобов'язаного, дата прийняття і номер акта Кабінету Міністрів України, а також номер повідомлення про надання відстрочки від призову) М.П. _____ (посадова особа ТЦК та СП, органу СБУ, підрозділу СЗР)</p> <p>Строк дії посвідчення про відстрочку від призову на військову службу на період мобілізації та на воєнний час продовжено до _____ 20__ р.</p> <p>Підстава _____ (номер переліку посад і професій, найменування розділу і номер пункту, за якими оформлено бронювання військовозобов'язаного, дата прийняття і номер акта Кабінету Міністрів України, а також номер повідомлення про надання відстрочки від призову) М.П. _____ (посадова особа ТЦК та СП, органу СБУ, підрозділу СЗР)</p>

Додаток 17

ПРИКЛАД

ЦОВВ, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, які можуть бронювати працівників та дозволена кількість військовозобов'язаних, що бронюється (згідно ПКМУ № 76)

Включення до Списку військовозобов'язаних на бронювання незалежно від військового звання, віку та військово-облікової спеціальності	Включення до Списку військовозобов'язаних на бронювання у співвідношенні до загальної кількості військовозобов'язаних
Державні органи	
Держслужбовці на посадах державної служби категорій «А» та «Б»	державні службовці категорії «В» та інші працівники — 50% кількості військовозобов'язаних на дату, коли подається Список
Керівники міністерств та їх заступники	
Керівники державних органів	
Керівники органів державного управління, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, та їх заступники	
Керівники самостійних структурних підрозділів державних органів та органів державного управління, юрисдикція яких поширюється на всю територію України та їх заступники	
Працівники патронатних служб	
Органи місцевого самоврядування	
Посадові особи першої — четвертої категорії	посадові особи п'ятої — сьомої категорій — 50% кількості військовозобов'язаних на дату, коли подається Список
Підприємства, установи та організації, яким встановили мобілізаційні завдання (замовлення)	
Керівники підприємств та їх заступники	інші працівники — 50% кількості військовозобов'язаних разом з керівниками підприємств, їх заступниками на дату, коли подається Список
Працівники підприємств паливно-енергетичного комплексу, <u>перелік</u> яких затверджує Міненерго	обмеження щодо кількості військовозобов'язаних, які підлягають бронюванню, не застосовують

Продовження додатка 17

Включення до Списку військовозобов'язаних на бронювання незалежно від військового звання, віку та військово-облікової спеціальності	Включення до Списку військовозобов'язаних на бронювання у співвідношенні до загальної кількості військовозобов'язаних
Підприємства, які виробляють товари, виконують роботи і надають послуги, необхідні, щоб забезпечити потреби ЗСУ, інших військових формувань	
Керівники підприємств та їх заступники	інші працівники — 50% кількості військовозобов'язаних разом з керівниками підприємств, їх заступниками на дату, коли подається Список
Працівники підприємств паливно-енергетичного комплексу, <u>перелік</u> яких затверджує Міненерго	обмеження щодо кількості військовозобов'язаних, які підлягають бронюванню, не застосовують
Критично важливі підприємства, підприємства, установи та організації, які визначаються такими, що мають важливе значення для галузей національної економіки, якщо вони відповідають хоча б одному з критеріїв, визначених наказом Мінекономіки № 952	
Керівники підприємств та їх заступники	інші працівники — 50% кількості військовозобов'язаних разом з керівниками підприємств, їх заступниками на дату, коли подаєть список*
Працівники підприємств паливно-енергетичного комплексу, <u>перелік</u> яких затверджує Міненерго	обмеження щодо кількості військовозобов'язаних, які підлягають бронюванню, не застосовують
Працівники спеціалізованих установ ООН	
Працівники закордонних дипломатичних установ в Україні	
Працівники представництв донорських установ	
Працівники виконавців проектів міжнародної технічної допомоги	
Працівники представництв міжнародних організацій	
Працівники міжнародних та українських неурядових організацій, які реалізують гуманітарні проекти за кошти міжнародних партнерів	

Додаток 18

АЛГОРИТМ

звітності щодо бронювання (згідно ПКМУ № 76)

Хто звітує	Кому звітує	Коли звітує	Форма звіту
Підприємства, які виконують мобілізаційні завдання (замовлення)	органу державної влади, іншому державному органу, орган місцевого самоврядування, який їх залучив до робіт	до 10 числа	
Підприємства, які виробляють товари, виконують роботи, надають послуги, необхідні для забезпечення потреб ЗСУ, інших військових формувань	ЦОВВ, що здійснюють керівництво ЗСУ, іншими військовими формуваннями, утвореними відповідно до законів України, або Мінстратегпрому	до 10 числа місяця, що настає за звітним кварталом	Додаток 6 Порядку за ПКМУ № 76
Підприємства, які критично важливі для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення підприємства	ЦОВВ, який забезпечує формування та реалізує державну політику у відповідній сфері, відповідній обласній,	до 10 числа місяця, що настає за звітним кварталом	Додаток 6 Порядку за ПКМУ № 76
Підприємства, установи та організації, які визначаються такими, що мають важливе значення для галузей національної економіки, якщо вони відповідають хоча б одному з критеріїв, визначених наказом Мінекономіки № 952	Київській та Севастопольській міській державній адміністрації або відповідній ОВА, Секретаріат КМУ		

Продовження додатка 18

Хто звітує	Кому звітує	Коли звітує	Форма звіту
Місцеві органи виконавчої влади нижчого рівня, органи місцевого самоврядування	обласній, Київській та Севастопольській міським держадміністраціям або відповідним ОВА	до 15 числа місяця, що настає за звітним кварталом	Додаток 6 Порядку за ПКМУ № 76
Органи державної влади, інші державні органи (за відповідною сферою управління, галуззю національної економіки)	Мінекономіки	до 20 числа місяця, що настає за звітним кварталом	Додаток 7 Порядку за ПКМУ № 76
Обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації або відповідні ОВА			Додаток 8 Порядку за ПКМУ № 76

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України.
2. Закон України “Про військовий обов’язок і військову службу”.
3. Закон України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”.
4. Закон України “Про Єдиний державний ЄДРПВР призовників, військовозобов’язаних та резервістів”.
5. Закон України “Про оборону України”.
6. Закон України “Про національну безпеку України”.
7. Закон України “Про Збройні Сили України”.
8. Закон України “Про Службу безпеки України”.
9. Закон України “Про Службу зовнішньої розвідки України”.
10. Закон України “Про правовий режим воєнного стану”.
11. Закон України “Кодекс України про адміністративні правопорушення”.
12. Закон України “Про правовий режим надзвичайного стану”.
13. Закон України “Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах”.
14. Закон України “Про захист персональних даних”.
15. Закон України “Про державну таємницю”.
16. Закон України “Про доступ до публічної інформації”.
17. Закон України “Про звернення громадян”.
18. Закон України “Про інформацію”.
19. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні”.
20. Закон України “Про місцеві державні адміністрації”.
21. Закон України “Про Національну поліцію”.
22. Закон України “Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України”.

23. Закон України “Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях”.
24. Закон України “Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні”.
25. Закон України “Кодекс законів про працю України”.
26. Кримінальний Кодекс України.
27. Указ Президента України “Про Положення про військовий квиток осіб рядового, сержантського і старшинського складу та Положення про військовий квиток офіцера запасу” (зі змінами) від 30.06.2022 № 582/2016.
28. Указ Президента України “Про Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України” (зі змінами) від 10.12.2008 № 1153/2008.
29. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів” від 30.12.2022 № 1487.
30. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження структури військового резерву людських ресурсів” від 12.11.2014 № 607.
31. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про підготовку і проведення призову громадян України на строкову військову службу та прийняття призовників на військову службу за контрактом” від 21.03.2002 № 352 із змінами від 02.05.2023 № 543-2023-п.
32. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про мобілізаційний підрозділ органу державної влади, іншого державного органу” від 27.04.2006 № 587.
33. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження переліку поважних причин неприбуття чи несвоєчасного прибуття військовозобов’язаного чи резервіста для призову на збори” від 28.07.2010 № 673 із змінами від 05.10.2022 № 1108-2022-п.

34. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Типової інструкції про порядок ведення обліку, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію” від 19.10.2016 № 736 із змінами від 29.06.2022 № 710-2022-п.
35. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про територіальні центри комплектування та соціальної підтримки” від 23.02.2022 № 154 із змінами від 14.03.2023 № 318-2023-п.
36. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку бронювання військовозобов’язаних за органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та підприємствами, установами і організаціями на період мобілізації та на воєнний час” від 04.02.2015 № 45/дск.
37. Постанова Кабінету Міністрів України “Деякі питання реалізації положень Закону України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію” щодо бронювання військовозобов’язаних на період мобілізації та на воєнний час” від 27.01.2023 № 76.
38. Постанова Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Порядку бронювання військовозобов’язаних за списком військовозобов’язаних під час дії воєнного стану” від 28.04.2023 № 400.
39. Розпорядження Кабінету Міністрів України “Про затвердження переліків посад і професій військовозобов’язаних, які підлягають бронюванню на період мобілізації та на воєнний час” від 18.03.2015 № 493-р (дск).
40. Наказ Міністерства оборони України “Про військовий квиток осіб рядового, сержантського і старшинського складу” від 10.04.2017 № 206, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10 травня 2017 р. за № 581/30449.
41. Наказ Міністерства оборони України “Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України” від 14.08.2008 № 402, зареєстровано в Міністерстві юсти-

- ції України 17 листопада 2008 р. за № 1109/15800 із змінами від 16.04.2021.
42. Наказ Міністерства оборони України “Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного ЄДРПВР призовників, військовозовоб’язаних та резервістів” від 28.03.2022 № 94, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 01 квітня 2022 р. за № 378/37714.
  43. Наказ Міністерства оборони України “Про тимчасове посвідчення військовозовоб’язаного” від 21.11.2017 № 610, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14 грудня 2017 р. за № 1511/31379.
  44. Наказ Міністерства оборони України “Про затвердження Переліків військово-облікових спеціальностей і штатних посад рядового, сержантського і старшинського складу і тарифних переліків посад вищезазначених військовослужбовців” від 07.09.2020 № 317, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 23 вересня 2020 р. за № 927/35210 із змінами Наказ Міністерства оборони України “Про внесення змін до Переліку штатних посад рядового, сержантського і старшинського складу та відповідних їм військових звань і тарифних розрядів посад” від 05.07.2022 № 179.
  45. Наказ Міністерства оборони України “Про затвердження Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозовоб’язаних та Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями” від 11.10.2021 № 313, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03.12.2021 за № 1566/37188 із змінами Наказ Міністерства оборони України “Про внесення змін до наказу Міністерства оборони України від 11.10.2021 № 313” від 07.02.2022 № 35, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21.03.2022 за № 348/37684.
  46. Наказ Міністерства оборони України “Про затвердження Переліку військово-облікових спеціальностей осіб офіцерського складу та Переліку військово-облікових спеціальностей, за якими може бути

присвоєно первинне військове звання молодшого лейтенанта запасу” від 01.08.2023 № 444, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 05 вересня 2023 р. за № 1562/40618

47. Наказ Міністерства оборони України “Про затвердження Порядку атестування громадян України до присвоєння первинного і чергових звань офіцерського складу запасу та Зразка військового квитка офіцера запасу” від 27.03.2018 № 130, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25.04.2018 за № 507/31959 із змінами Наказ Міністерства оборони України від 01.12.2021 № 365.
48. Наказ Міністерства оборони України “Про затвердження Переліку військово-облікових спеціальностей осіб офіцерського складу та Переліку військово-облікових спеціальностей, за якими може бути присвоєно первинне військове звання молодшого лейтенанта запасу” 01.08.2023 № 444, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 05.09.2023 за № 1562/40618;
49. Наказ Міністерства економіки України “Про затвердження Переліку відомостей з питань мобілізаційної підготовки національної економіки, які містять службову інформацію” від 18.05.2007 № 140, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 12.07.2007 за № 807/14074 із змінами Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України “Про внесення змін до Переліку відомостей з питань мобілізаційної підготовки національної економіки, які містять службову інформацію” від 21.09.2015 № 1183, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 07.10.2015 за № 1218/27663.
50. Наказ Міністерства економіки України “Про затвердження Критеріїв визначення підприємств, установ і організацій, які мають важливе значення для галузей національної економіки”, від 17.02.2023 № 952, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 03.03.2023 за № 396/39452.
51. Правдивець О. М. Цифровізація суспільства та організаційно-правові механізми функціонування єдиного державного ЄДРПВР призвонників, військовозобов’язаних та резервістів: Modern Information

Technologies in the Sphere of Security and Defence № 3(42)/2021
ISSN 2311-7249 (Print)/ISSN 2410-7336 (Online).

52. Правдивець О. М. Стандартизація підготовки фахівців з організації та ведення військового обліку, як фактор забезпечення економічної безпеки підприємств; ISSN (Print) 2307-6968, ISSN (Online) 2663-2209, Вчені записки Університету «КРОК» №4 (64), 2021.
53. В. Я. Тацій (голова редкол.), О. В. Петришин (відп. секретар), Ю. Г. Барабаш та ін. ; Нац. акад. прав. наук України. – 2-ге вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2011. – 1128 с.
54. Науково-практичний коментар КУПАП (Мего-Інфо-Юридичний портал № 1). <http://mego.info/>
55. Правдивець, О. М., Хардель Р. З., Григорчук О. М. Практика застосування районними (міськими) військовими комісаріатами адміністративних проваджень за статтею 210-1 КУпАП під час проведення заходів часткової мобілізації 2014-2015 років: навч. посібник, НАСВ, Львів: 2017. 61 С.
56. Правдивець, О. М., Хардель Р. З., Григорчук О. М. Практика застосування районними (міськими) військовими комісаріатами кримінальних проваджень за статтями 114-1, 336, 337 Кримінального кодексу України під час проведення заходів часткової мобілізації 2014-2015 років : навч. посібник, НАСВ, Львів: 2017. 54, С. 17.
57. Правдивець, О. М., Хардель Р. З., Григорчук О. М. Порядок роботи районних (міських) військових комісаріатів щодо притягнення військовозобов'язаних до кримінальної відповідальності за скоєння злочину, передбаченого частиною 1 статті 337 Кримінального Кодексу України : навч. посібник, НАСВ, Львів: 2018. 55 С.
58. Правдивець О.М. Усе про військовий облік на підприємстві: навч. Посібник, КП “Прилуцька міська друкарня”, 2010, 120 С.
59. Правдивець О.М. Усе про військовий облік. Спецвипуск, Довідник кадровика, ТОВ “МЕДІА-ПРО”, Київ: 2011, С.

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

ВІЙСЬКОВИЙ ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ

ПРАВДИВЕЦЬ Олександр Миколайович
ДУДКА Олексій Володимирович

Підп. до друку 12.03.2024 р. Формат 84x108/32. Ум.-друк. арк. 21,65.
Наклад 500. Зам. 05-24

Видавець та виготівник ФО-П Купріянова О.О.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої діяльності ДК
№ 315 від 24.01.2001 р.
03142, м. Київ, вул. Кржижанівського, 3. ОКТБ – корп. 5, оф. 140.